

اس انقلاب

قسم اول

ریم محاربه‌سندن جلوس همایونه قدر

محرری

احمد مدحت

استانبول

تقویم خانهٔ عامره‌ده طبع اولنمشدر

١٢٩٤

عرض تشكر واعتراف عجز

تاريخ دينلان شى مدنيت نوع بشرك سرگذشت احوالنى مبين عادتا عظيم بر ترجمهٔ حال اولوب چونكه حكمدار نزدن تا عادى بر آدمه وارنجه‌يه قدر بتون اولاد انسان اومدنيتك خادمى واكا ايده‌جكى خدمته كوره نعمتنك دخى متنعمى اولدقلرى مسلماتدن بولنمغله خدمت ايديلان ذاتك خصوصيت احوالى بيلنه‌رك ماضيسنه نظرا حال واستقبالنك اقتضا واحتياجى اكلاشيله‌رق اكا كوره خدمت ايدلمك لزومى هر جمعيت بشريه نزدنده فن تاريخه پك بيوك بر اهميت قزانديرمش و بناء على ذلك سائر فنونده بهره دار اولميان خلقه وارنجه‌يه قدر هر ملت اقتدارى مساعده ايلديكى مرتبه‌ده كتبخانهٔ تاريخنى توسيع ايلديكى كبى حتى مدنيتدن بتون بتون محروم كوريلان بر طاقم قبائل بدويه ووحشيه بيله وقوعات سلفى نظما ويانثرا بر طاقم كلمات مختصره ايله بالترتيب اغزدن اغزه نقل واز بر اولنمق صورتيله حفظه همت ايتمشدر . دولت عليهٔ عثمانيه‌نك (عن ١٢٩٣ الى ١٢٩٤) كچيرمكده اولديغى شو دور انقلاب مدنيتمزك ترجمهٔ حالى ديمك اولان تاريخ عثمانينك الك مهم وعظمتلى بر

دوری اولدیغی سوز کوتورر موادن اولمیوب احوال ماضیه‌یه وقوف احتیاجندن اصلا قورتیله‌میه‌جق اولان اخلافک بو دور جلیل وقوعاتنی کوشهٔ نسیانه آتوب ضایع ایتمیه‌جکلری بدیهی ایسه ده زمانمزده ظهوره کلان وقوعات عادیه‌نک اوزرندن اوچ بش کون مرور ورواینلرک تکثر ایلمسی ایشته حقیقت قطعیه سنه وصولی اشکال ایتمکده بولنمسندن دخی اکلاشیله‌جغی وجهله دور حاضرک وقوعات وانقلابات عظیمه‌سنی اخلافه بر طاقم اختلافات ومشکلات ایچنده آراتمقدن ایسه بونلری شمدیدن بر جلد مخصوص ایچنده جمع وترتیب ایله هم دور حاضر اربابنک پیشکاه شهادتنه وهم ده ادوار آتیه اربابنک نظر وقوف واطلاعنه عرض ایتمکه بر کوزل لزوم کورلمشدر .

بو لزوم جمیلی کورن ذات حکمت سمات بو اهمیتلی دورده دولت وملتی جدا احیا ایده‌جک نیجه لزوملری کورن ومعظمات اموردن مفردات وجزئیاته وارنجه‌یه قدر هر شیئی بشقه بشقه دوشونان پادشاه حقایق آکاه وشهنشاه دقایق اکتناه سلطان غازی عبدالحمید خان ثانی ایده‌الله وادام بقاءه افندمز حضرتلری اولدقلرینی اخطاره حاجت یوقدر . زیرا عصرمزک درجهٔ اهمیت فوق العاده‌سنی جمله‌دن زیاده تقدیر بیوران ذات همایون ملوکانه‌لری اولدقلرینی هر کون نظر حیرتمز اوکنده جلوه‌کر اولان

بونجه اجراآت حمیدهٔ خلافتپناهیلریله استدلال ایلدیکمزدن شو حالده دور همایونلرینك محیر عقول عالم اولان اهمیت خارق العادهسنی همان محافظه لزومی دخی اول ضمیر الهام سمیره سانح اولمق ضروریات اموردندر ٠

واقعا ارباب دقت نزدنده بر اعتقادواردرکه « بر دورك تاریخی ینه اودورك ایچنده یازلمق ممکن اولهمیوب دور مذکور اربابی بو عالم فانینك دغدغهٔ کیرودارندن الچکدکدن صکره یازلمق تاریخك صحتی ایچون الك مسلم یولدر » دنیلور ٠ انجق تأمل ایدیلهجك اولسه بو اعتقاد افکار مدققینك دخی بر استبداد التنده بر باد اولوب قالدیغی زمانلردن انتقال ایلمش اولدیغی کوریلور ٠ الیوم ارباب تدقیقك انظاری انوار حریتله تنور ایلمش اولان اوروپاده هر وقوعاتك تاریخی ینه زمان وقوعنده ترتیب ونشر ایدلدیکی حالده سالف الذکر اعتقادك بو بابده ممانعت ومزاحمتی کورلدیکی یوقدر ٠ هم نه حاجت دقایق اموردن هیچ بر یسی نظر حکمت اثر ملوکانهلرندن مستور اولمیان ذات مکارم سمات حضرت خلافتپناهی بو دقیقهیه دخی واقف بولندقلرندن جمع وترتیبنی اراده بیوردقلری تاریخك بر فکر احرارانه ایله غایت طوغری اولهرق یازلمسنی ومحاکمات واقعهسنك دخی کمال حقانیتله یورودلمسنی فرمان بیورمشلر وحتی تاریخ مذکوردن یالکز استقبالك دکل حال حاضرك دخی انتباه

واستفاده ایلمسی ایچون وقوعات ایچنده بکلنلمیه جك بر شی وار ایسه انلرك مؤاخذه سندن دخی مساعدهٔ جمیلهٔ حریت پرورانه‌لرینی دریغ بیورمامشلردر .

شو صورت ارادهٔ سنیه‌دن درجهٔ اهمیتی میدانه چیقان خدمتك چاکرخانهٔ برابرلرینه حواله بیورلمسی حقیقتده هیچ بر منزلت ومزیتی اولمیان بر بندهٔ عاجزه اك بیوك بر امتیاز ویرمش وخیال عاجزانه‌مك بیله مرتبه‌سنی تخیل وتصوردن عاجز قاله‌جغی بر منزلته ایصال ایلمش اولمسیله وهلهٔ نائل اولدیغم اشبو خدمت جان وجهان قیمتدن طولایی نصل سوینه‌جکمی بیله‌مامکده وخاکپای محاسن احتوای حضرت ظل الهی‌یه نصل بر صورت نعمت شناسی ایله عرض تشکرات ایده‌جکمی تعیین ایده‌میه‌رك شاشیروب قالمقده وجوهله معذوریتم درکاردر . واقعا شو التفات همایون مکارم مشحون ظل الهینك اك مکمل تشکری ارادهٔ سنیهٔ جناب ملوکانه‌نك حرفی حرفنه اجرای مقتضیات سنیه‌سی ایچون اولانجه مساعیٔ کمترانه‌مك صرفی صورتنه منحصر قاله‌جغی وارد خاطر قاصرم اولمقده ایسه‌ده اساسی بضاعه سزلك اوزرینه مبتنی اولان مساعیمك دخی نظر حسن قبوله مظهر اوله‌جق بر ثمره حاصل ایده بیله‌جکنه اصلا اعتمادم اولمیوب اگر اورته‌یه قویه‌جغم اثر ناچیز مظهر حسن قبول حضرت پادشاهانم اولور ایسه

بو مظهریتك اثر عاجزیده كوریله جك دكردن دكل محضا
قوللری كبی بر عاجزك دخی حجیل وشرمسار قالمسنی تجویز
بیورمیه جق اولان مرحمت وشفقت ملكانه وملوكانه‌ری
اقتضای سامیسندن نشأت ایلمش اوله جغنی دها شمدیدن
نظر دقته الهرق جدا وحقیقة (بین الخوف والرجاء)
برحس تسلیمیتله امور مأموره‌یه بسمله‌كش ابتدار اولدم .
تاریخ عاجزانه‌م ایچون الك زیاده مناسبت الدیردیغم سرلوحه
(اس انقلاب) اولوب بو دور انقلابك اهمیت حقیقیه‌سنی
تماميله ظاهره چیقارمق ایسه اول امرده تاریخ عثمانی‌یه
داخلا وخارجا برنظر اجمال ومحاكمه عطفنه منوط واندن
صكره قریم محاربه‌سندن جلوس همایونه‌قدر كذران ایلیان
خصوصات مهمه‌یی اجماله متوقف اولدیغندن اثر عاجزانه‌مده
ایكی مقدمه بسطیله بریسنده سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك
اس اساسی نصل براخوت سیاسیه وقوانین قطعیه اوزرینه
ابتنا ایلمش اولدیغی حالده مؤخرا اواساسه خلل كتورلمش
اولمسندن طولایی نه تغیرلر وقوعه كلدیكنی وایكنجی
مقدمه‌ده دخی سلطنت سنیه‌نك عالم وجودده اثبات
موجودیت ایتمسنه اوروپانك ابتدادن بری نه نظرله باقوب
بزه مقابل نه معامله‌ده بولندیغی و بوكونكی نظری نه‌دن
عبارت اولدیغی اجمال ایلدكدن صكره مقصد اصلی‌یی
دخی ایكی قسمه بالتقسیم بریسنده قریم محاربه‌سندن تا

بجلوس همايون عبد الحميد خانى يه قدر اولان احوالى
وايكنجى قسمده ابتداى جلوسدن بر سنه مرور ينه قدر
كذران ايليان وقوعاتى اجمال ايلمكه قرار ويردم .

احمد مدحت

اسپس انقلاب

مقدمهٔ اولی

دولت علیه تاریخنه داخلا برنظر

شو ایچنده بولندیغمز دور جلیل سلطنت سنیهٔ عثمانیه ایچون بر انقلاب مسعودك اس الاساسی اولوب بو دورك درجهٔ اهمیتنی یالکز وقوعات جاریه نك صورت کذرانشه دقت ایتمکله دخی تقدیر ممکن اولور ایسه ده انقلاب مذکورك سر وحکمتنه واقف اولمق وشمدیکی زمان ایچون استقبالی کشف واستقبال دیدیکمز زمانك حین حلولنده ماضی حکمنه کیره جك اولان زمان حالی دخی اخلافه عرض ایلمك ایچون حال ادوار سابقه یه برنظر رجعی عطفنه توقف ایلر . دولت علیهٔ عثمانیه تاریخنه عمومیت اوزره برنظر اولنسه واندن النه جق فکر ومعلومات اوزرینه ذهنده حاصل اوله جق صورت بر ده تاریخ عمومی ایله مقایسه ایدلسه کورولور که الحالة هذه کندی کمالات مدنیه وفضائل انسانیه سنه مغرور بولنان اوروپانك دولت علیهٔ عثمانیه حقنده بر طاقم افکار وظنون باطله وغیر محققه سندن

قطع نظر انسان اولادینك انسانیتنه وبنی بشرك خصائص مجبوله سندن بولنان حال مدنیتنه الك موافق اولان بر حكومتی دنیا یوزنده ایلك دفعه اولمق اوزره عثمانلیلر قورمشلردر .

واقعا دولت علیۀ عثمانیه تاریخ مدنیتك صوك دورلرنده، تشكل ایدرك اندن مقدم دخی بیوك بیوك بر چوق متمدن دولتلر تشكل ایلمشدر . انجق دول متقدمۀ مذكوره عندنده مدنیتك انسانلره بخش ایتدیكی وجوه اقبال ومنافعدن بالكز اودولتلری تشكیل ایلیان ملت حاكمه مستفید ومتنعم اولوب انلردن بشقه انسانلر فیوضات مدنیه‌دن مستفیض اوله‌مامشلر ر . حتی مادر مدنیت عد اولنان یونان وروماملتلرینك كندیلرندن بشقه خلقه باربار نظریله باقدقلری كبی كندی حكملرینه تابع اولان ویالكز یونان ویاخود رومان اوله‌رق طوغمامش بولنان انسانلری دخی عادتا انسانلردن برقاچ مرتبه اشاغیده عد ایدرك جمله‌سی حقنده هرنوع جور وجفایی مباح اعتقاد ایلدكلری تواریخ سلفده تفصیلاتیله مذكور ومندرجدر .

كمال اهمیتله دقت اولنه‌جق احوالدندر كه دولت علیۀ عثمانیه صرف بر دولت اسلامیه كبی تشكل ایتمامشدر . زیرا دولت علیه‌دن مقدم تشكل ایلیان دول اسلامیه نك دخی تاریخلری مضبوط اولوب بونلر اكرچه شریعت

غرای احمدیه‌نك كافهٔ بنی بشر اوزرنده مساوی اولان
عدالتنی دریغ ایتمامشلر وآزچوق اوطریق عدالته اقتفاده
قصور ایلمامشلر ایسه‌ده زیر اداره‌زینه چكمش اولان
مللر ایله عثمانلیلر مثللو اتحاد ایده‌میوب انلری یالكز بر
ودیعهٔ مخصوصه كبی محافظه‌یه همت بیورمشلردر ·
دولت علیهٔ عثمانیه ایسه دیانت جلیلهٔ اسلامیه‌نك دول
متقدمهٔ مسلمه‌یی تزیین ایلیان بالجمله محامد ومكارم ومحاسنی
حائز وجامع وبالخاصه خلافت جلیلهٔ اسلامیه‌نك قدسیت
واهمیتنه مالك اولدقدن فضله عثمانلیلغه مخصوص اولان
وماهیت وكیفیتی یقینده عرض اولنمق اوزره بولنان احوالدن
طولایی دول سالفهٔ اسلامیه‌نك جمله‌سنه بحق تفوق ایده‌جك
بر صورت جلیله‌ده تشكل ایلمشدر ·

كذلك دقت اولنه‌جق احوالدندر كه دولت علیهٔ عثمانیه
صرف بر دولت تركیه كبی ده تشكل ایتمامشدر · زیرا
تركلك صنوف سائرهٔ اهالیدن فرقی بك كلی اولوب تواریخده
صورت تشكل وكذرانلری مقید اولان دول وحكومات
تركیه‌نك كافه‌سی اهالیٔ سائره‌دن كندیلرینی آیری وبشقه
طوتمشلر وهیچ بریرده نه كندیلری اهالیٔ قدیمه ایله
قایناشوب نه‌ده اهالیٔ قدیمه‌یی كندیلرینه قاتمشلردر ·
تركلك بو ملت جدیدهٔ عثمانیه‌یه برچوق مكارم ومحاسن
اخلاق اعطاسندن عبارت بر بیوك خدمت ایدوب ارباب

تاریخده خفی اولمدیغی اوزره مدنیت قدیمه‌نك بر انس اقلیمنده موجب اولدیغی بونجه سوء اخلاقی محضا ترکلرك آسیای وسطیدن کتوردکلری حسن اخلاق تصحیح ایده‌بیلمشدر . (*)

دولت علیهٔ عثمانیه تواریخ سلفده امثالی سبقت ایتامش اولمق اوزره مستقلاً بر (دولت علیهٔ عثمانیه) اوله‌رق تشکل ایلمشدر که بو « عثمانیه » مدلولنك ماهیتنی اکلامق ایچون ایضاحات و تفصیلات آتیه‌یه دقت لازمدر . عثمانلیلق

(*) اول امرده روم شرقی ایمپراطورلغی نامیله روما ایمپراطورلغندن آیریله‌رق واصل روما ایمپراطورلغی روم غربی ایمپراطورلغی نامیله ایتالیا جهتلرنده ترك ایدرك باشلی باشنه بر ایمپراطورلق صورتیله تشکل ایلیان استانبول ایمپراطورلغی بو انقسام و افتراقك اوزرندن چوق زمان مرور ایتمکسزین اول قدر سوء اخلاق و فساد احواله دوچار اولمش ایدی که دنیاده هیچ بر یرده بو قدر فنالغك وقوعه کلدیکنی ناسك ایدلسه یری واردر . هر طرف دنیجه سنه سفاهت و حیوانجه سنه شهوت پرستلك ایله طولوب منتخبی بولنان بر حبیثی مقام ایمپراطوری‌یه کتورملك ایچون زوجنی وحتی اوغلنی فدا ایلیان ایمپراطوریچه‌لردن بدأ ایله اقبال و یاخود سفاهتی اوغورنده قرنداشنی فدا ایلیان ادانیٔ ناسه وارنجه‌یه قدر نیجه فاجعه‌لر تاریخك او قسمنی طولدیرمشدر . عثمانلیلرك اوائل ظهورنده اشبو شرق ایمپراطورلغنه کتورمش اولدقلری حسن اخلاق ایسه یالکز اقربا و خویشان بیننده دکل افراده وارنجه‌یه قدر دائما اتحاد و یکجهتی‌یه رعایت و کوچکی بیوکنه اطاعت و بیوکی کوچکنه حرمت و هر حال وکارده دولت و ملتك ازدیادیٔ اقبال و شوکتندن بشقه هیچ بر شیئه عدم اهمیت کبی هر بری بشقه بشقه بر ملتك موجب فیض و سلامتی اوله‌جق خصوصات اولوب روم شرقی ایمپراطورلغی سلطنت عثمانیه صورتنه انقلاب ایلدکدن صکره اشبو حسنیات قبحیات قدیمه‌یی ازاله ایلمش و انلرك مقامنه قائم اولمشدر .

اوغوز قره خان نسل جلیلندن غازی ارطغرل بك زاده عثمان غازی حضرتلرینك ذاتلرینه و اندن صكره بو خاندان شوكت عنوانك اكبر و ارشد و ارثی اوله رق بالفعل حكمدار بولنان ذات شوكت سماته تابعیتی منسوبیت اصلیهٔ سیاسیه دیمككدن عبارتدر . بو منسوبیت ایچون هر هانكی دینده هر هانكی مذهبده بولنلور ایسه بولنسون هیچ بر بأس یوقدر . زیرا بو هیئت معظمهٔ عثمانیه كندی حمایه سی آلتنه آلدیغی ادیان مشهوره نك كافه سنی بونلرك الك سربست اوله رق اجرای حكم ایتدكاری یرلردن دها سربست اولمق اوزره حمایه یی درعهده ایلمشدر . بو منسوبیت جلیله ایچون هر هانكی ملیت وقومیتده بولنلور ایسه بولنسون ینه بر بأس یوقدر . زیرا بو هیئت جلیلهٔ عثمانیه كندی حمایه سی آلتنه آلدیغی هر ملیت وقومیت اربابنی حمایهٔ مذكوره دن مقدم نه قدر حر ایسه لر اندن دها حر اوله رق محافظه ایتمكی درعهده ایلدكدن فضله اوخلقی عن اصل عثمانلی كبی ملاحظه ایتمكی دخی بنای حكومتك مبناسی عد ایلمشدر . ایشته هر هانكی دین ومذهبدن وهر هانكی قوم وملتدن اولور ایسه اولسون لوای شوكت احتوای عثمانی آلتنده تجمع وتحشد ایلیان افراد متمدنه یه «عثمانلی» و بونلر اوزرینه حكومت ایلیان دولته دخی « دولت علیهٔ عثمانیه » دینلمشدر كه بو دولتك وظیفهٔ اصلیه سی بلا استثنا بنی بشری نعمت حریتله مسعود ایتمك

ایچون اولانجه همتنی کرك داخلا و کرك خارجا صرف ایلمکه منحصر قالمشدر . عادتا بر اخوت عمومیهٔ بنی بشر دیمك اولان شو جمعیت جلیله و جدیده بوندن التی یوز سنه اول تشکل ایلدیکی و ایلك تشکلیله برابر بو یولده موفق اوله جغنی بتون عالمه تسلیم ایتدیردیکی زمان اوروپانك نه حالده اولدیغنی اراشدیریله جق اولور ایسه اورانه دیانت وقومیت متباینه اربابنك بر نام التنده اجتماعی تصور بیله ایدلمك شویله طورسون حتی جمله سی بر قومیت ودیانته منسوب بولنان خلقك دخی ظلمت جهالت و وحشت ایچنده یکدیکریله بوغاز بوغازه کلمکده بولندقلری کوریلور . کذا انلرك اشبو شورش حالری عثمانلیلغك انتظام مدنیت پرویسی شاننی بر قات دها اعلایه مدار اولور (*)

عثمانلیلغك ماهیت اصلیه سی اجناس مختلفه دن عبارت بولنان بر الای خلقك خون یکدیکری اساله سنه میدان براقق

(*) اوروپا ملتلری اوزرینه حکومت سورن خاندانلرك خلقی مسعود ایتمك دکل کندی اقبال و هوسلرینی استحصال ایتمك ایچون نه قدر مظالمده بولندقلری وحتی بر خاندانك اعضاسی میانده سائقهٔ حسدله وقوعبولان مجادلات اوزرینه نه قدر قانلر اقیدلدیغی اوروپانك ازمنهٔ منقدمه سندن معلومات ویرن تواریخده بر نظر تأسفله کوریلور وحتی ازمنهٔ جدیده نك حلولیله همان هر ملتك کندی خاندان حکومتلری علیهنه قیام ایدرك انسان اولادی ایچون بخشایش الهیدن اولان حریت ومساواتی قانلری بهاسنه استحصال ایلدکلری دخی مشاهده اولنور . سلطنت سنیهٔ عثمانیه نك اوائل احوالنده اصلا بومقوله فاجعه لر متصور بیله اولمیوب اواسطنده کوریلان بعض مرتبه قاریشقلقلر ایسه هیچ بر وقتده اوروپانك اختلالات عظیمه سنه مقیس اولهمیه جق خصوصات جزئیه دن عد اولنور .

شو يله طورسون حتى بونلرى برملیت و بلکه بر اخوت سیاسیه‌یه ربط ایتمك قضیه‌سی اولدیغنه کوره بو یله بر هیئت جلیله‌نك اولاد بشرى كرچكدن مسعود ایلیه‌بیله‌جکی و بناء علیه بتون دنیانك حمایهٔ عثمانیه‌یه جان آته‌جغی دهامبانیٔ تأسسنده هر طرفجه تسلیم ایدیله‌رك اطراف وجوارده نه قدرایش ارزی وارایسه پیدر پی دولت علیه‌یه تکلیف خدمت و برچوق اهالی لاینقطع محضرلر تقدیمیله عرض دخالت ایلدکلری کبی حکومت اصلیه‌لرینك سوقیله استیلای عثمانیانه مقاومته چیقان خلق دخی برکره عثمانلیلق عنوانی تحتنده مستتراولان نعمت مدنیت وحریتی کورنجه واخوت عمومیهٔ سیاسیه لذتنی طاتنجه سعادت دنیویه‌نك اولسه‌اولسه بوندن عبارت اوله بیله‌جکنه بالایمان ازدل وجان عثمانلی اولوب قالمشلردر ٠

واقعا اوروپا مورخلرى شو حقیقتی کورممه‌رك انلرك آل جنکیز حشراتی و تیمور مقهور افرادی کبی جرات مصیبت آسا بلاد معموره‌یه کیره‌رك هرج ومرج ایلدکدن صکره حشرات مرقومه کبی ینه کلدکلری یرلره عودت ایتمیه‌رك فتح ایلدکلری ممالکده یرلشوب قالدقلرینی روایت ایدرلر ایسده بوحقیقت انلرك کوزلرندن ستر ایدن شی یالکز برغفلتدن عبارت اولمیوب بلکه اغراض مخصوصه بو کونکی کونده بیله کون کبی آشکار بولنان حقایق اوزرینه

بر نه چکدیکی مثللو حقایق مذکورهٔ تاریخیه‌یی دخی ستر
واخفا ایلدیکی ایچون مورخلرك محاکمه‌سنی شاشیرتمشدر .
فقط وقوعات تاریخیه‌مزك سلسلهٔ تعاقبی نظر دقت وحکمتدن
کچورلمش اولسه بونلرك دلالت طبیعیه‌لری دولتمزك اساس
تأسسی حقنده بر منوال سابق ویرمش اولدیغمز معلوماتی
تصویب وتصدیق ایلر :

اولا عثمانلیلق بر ملیت واخوت سیاسیه‌دن عبارت
اولمسه و بو هیئته دخالت ایدن هر صنف خلق کندی
مسعودیت سیاسیه‌سندن ممنون بولنمسه ایدی درتیوز چادر
خلقندن عبارت بولنان بر جماعتك چند سنه ظرفنده قوجه
بر دولت تأسیس وتشکیل ایده بیلملری ممکن ومیسر اوله
بیلورمی ایدی؟

ثانیا عثمانلیلغك اساسی زیر اداره‌سنه الدیغی اهالی‌یی
اونلکیدن دها زیاده حر اوله‌رق محافظه ایتمیوب‌ده اکثر
دول متقدمه‌ده کورلدیکی وجهله عثمانلیلق دخی اهالیٔ
مغلوبه‌یی محو ومضمحل ایتمك ایچون تشکل ایتمش بولنسه
ایدی یکیچری عسکری تشکیل اولنه‌رق ملل مغلوبه
ومحکومه‌دن اولنلرکده الینه سلاح ویرمکه ملت حاکمه
وغالبه دیمك اولان عثمانلیلر امنیت ایده بیلورمی ایدی؟
میخال بك اورونوس بك نامرلی بو زمانه قدر رحمتلره
فاتحه‌لرله یاد اولنورمی ایدی؟

ثالثاً عثمانليلق دنياجه غايت نعمت ماديه ومعنويه عد اولنمسه ايدی صربيه جتهدن برشمال اهل صليبی مرور ايدوبده عثمانليلری روم ايلندن چيقارمق و بلكه دنيا يوزندن بتون بتون قالديروب محو ايتمك ايچون قوصوه محاربه‌سنی آچدقلری زمان كوستنديل حاكمی اولوب عثمانليلغك نصل بر اخوت سياسيه اوزرينه مبنی اولديغنی طانيش بولنان پرنس قسطنطين بتون قوت موجوده‌سی ايله مراد خان حضرتلرينك معيتنه كله‌رك كندی هم جنسلريله جنك ايدرمی ايدی؟

رابعاً عثمانليلق اوهنكامده داخل اولان خرستيانلر عندنده دخی مسلمانلر نزدنده اولديغی قدر محترم ومعزز ومقدس برشی اولمسه ايدی تيمورك ظهور ايدوبده حتی اناطولی عساكر مسلمه‌سندن برچوغی دشمن طرفنه قاچدقلری حالده روم ايلی خرستيان عسكری جنكده فداكارانه ثابت قدم قاله‌رق كرچكدن جان سپارانه برصورتله چاليشورمی ايدی؟

برچوق تاريخلرك آمال واغراض مخصوصه‌لرينه قاپيله‌رق اكثر خصوصاتده اصابتی دركار اولان اثردن مؤثره انتقال صورتنه تدقيقات تاريخيه‌جه دخی اهميت ويريلور ايسه كرك بالاده عرض اولنان اسباب اربعه وكرك دها انلركبی نيجه بيك براهين متينه اثبات ايلر كه عثمانليلق

مدنيت نوع بشرك هر كسى كرچكدن مسعود ايليه‌جك
اولان صورت اخيره وجديدهٔ ملكانه واخوتكارانه‌سندن
عبارت اولوب ايستر كوكل رضاسيله اولسون ايستر بر
مغلوبيت حربيه ايله اولسون بركره بو هيئت ايچنه كيرمش
اولانلر ارتق ديانت ومليت قديمه‌لرى كبى منسوبيت
سياسيه‌لرى اولمق اوزره دخى عثمانليلغى ازجان ودل قبول
وتصديق ايتمشلر وانجق بو اخوتى محافظه ايچون هر كار
زارده مسلمان اولان وطنداشلرندن آيرلمامشلردر . حتى
عثمانليلغك تشكيليه تا تيمور مقهورك اورته‌لغى هرج ومرج
ايلديكى زمانه قدر دائرهٔ حكومت عثمانيه ايچنه كيرمش
اولان صنوف خلقدن هيچ برينك عصيان ايتامش
اولمسى دخى بو حقيقتى برقات دها بداهتله اورته‌يه چيقاره‌جق
احوالدندر . زيرا تيمور مقهور هنوز تازه تأسسندن
طولايى متانت ورصانت مطلوبه‌يى استحصال ايتمامش
بولنان بناى سلطنتمزى كوكندن ييقاجق برصدمه ايقاعيله
دفع اولوب كيتدكدن وعيسى چلبى وموسى چلبى وسليمان
پاشا وچلبى سلطان محمد مثللو شهزاده‌لرك ملك وسلطنتده
مستقل قالمق دعواسيله بوغاز بوغازه كلدرك دولت كندى
قوت ذاتيه‌سيله ييقلمق مرتبه‌سنى بولدقدن صكره مليت
سياسيه‌مزى تشكيل ايليان غير مسلم عثمانليلر مليت جديدهٔ
سياسيه‌لرندن ممنون ومتشكر بولنميه‌جق اولسه‌لر ايدى

حاضر اولاح و بغدان کبی ملجأ مفسدت اولان یرلرك و بالخاصه یالکز استانبول سوری ایچنده محاط ومحصور قالان بر کهنه بیزانس ایمپراطورلغنك تشو یقاتیله غیر مسلم عثمانلیلر ملیت جدیدهٔ سیاسیه‌لرینی بتون بتون محو ونابدید ایده بیلورلر ایدی . انلرك ایسه بالعکس محافظه جهتنی التزام ایلمش اولدقلری هر وقوعاتك دلالت مادیه ومعنویه‌سیله استدلال اولنمقده و بناء علیه عثمانلیلرك جراد مضیبت کبی بو طوپراقلره مستولی اولدقلر ینی یازان اجنبی مورخلر ینك ترهات واقعه‌لری صرف غرضکارلقدن عبارت اولدیغی کندی کندیلکیله میدانه چیقمقده‌در .
مقدمه‌مزده اول باول شو اساسی وضع ایتمکدن مرادیمز بو دفعه دور انقلابمزده رجعت ایلدیکمز جهت ینه صورت اولیمز اولدیغنی ایلروده خبر ویردیکمز زمان صورت اولیمزك دخی حتی بو کون بیله دنیانك همان هیچ بر طرفنده امثالی موجود ومشهود اولمیه‌جق مرتبه‌ده متحدانه ومتمدنانه واخو تکارانه بر صورت اولدیغنی کوسترمکدر . واقعا بو کونکی کونده دولت علیه‌نك حسن امل اتحاد پروریسندن وافکار عالیهٔ مساوات کستریسندن امین اوله‌میانلر بولندیغی کبی ابتدای حالمز حقنده دخی بویله بر امنیتسزلك واطمئنانسزلق تاریخده مقید قالمش ایسه ده تاریخك شؤنات عادیه‌سنه وارنجه یه قدر هر فقره‌نك شهادتیله بز دها حین تأسسمزدنبری

هیئت عثمانیه‌یی تشکیل ایدن صنوف خلق تمامیله عثمانلی کورمش وعثمانلی طانیمش اولدیغمزی وانلرك دخی بزی اونظرله تلقی ایتمش بولندقلرینی اثباته مقتدر اوله‌رق استقبالمزی دخی ماضیمزه بکزتمك امل مدنیت پرستانه‌سنده بولنمقلغمزدن بالعموم صنوف عثمانیان ایچون برمسعودیت صحیحه تولد ایده‌جکنی هر منصفه تسلیم ایتدیره‌بیلورز ٠

عثمانلیغك بویله بتون دنیایی براخوت سیاسیه التنه آلمق صورتیله عادتا مدنیت مدنیت اوله‌لی امثالی هیچ بریرده کورلمامش اولان اساس تشکلی اوروپاجه کورلدیکی ودها طوغریسی تاالمانیاده واقع بوهمیا ایچلرینه قدر مدنیت عثمانیه‌نك بر دنبره سرایتی کندیسنی هرطرفه کوستردیکی زمان بونعمت اتحاد خلق اوزرینه استبداد ایله حکم سورنلرك چشم حیرتلرینی پاتلاتر جه‌سنه آچمش اولمقدنناشی عثمانلیلغك نه‌قدر محسود اولدیغی وبناء علیه نه‌قدر حقسز هجوملره دوچار ایدلدیکی مقدمهٔ ثانیه‌مزده و (اوروپانك عثمانلیلغه مقابله‌سی) سرلوحه‌سی التنده بشقه‌جه ذکر ایدیله‌جکدر ٠ بناء علیه بواراده سالف الذکر اس متین اوزرینه قورلمش اولان عثمانلیغك اوشانلی ازمنهٔ متقدمه‌سنی تعقیب ایلیان ازمنهٔ متوسطه‌سی ایچنده دوچار اولدیغی تزلزله برنظردقت واندباه عطفیله تاازمنهٔ متأخره

وتجديدسنه قدر كله جكز (*) . انجق بدهيدركه امثلز دولت عليه نك تاريخ عتيقني يازمق اولمديغي جهتله حكايهٔ وقوعات وتفصيلاته كيرشميوب يالكز ماسبقه برنظر اجمال عطفيله اكتفا ايليه جكز .

تيمور بليه سنك وقوعيله شهزاده لرك يكديكري عليهنه آچدقلري محاربهٔ داخليه چلبي سلطان محمد حضرتلرينك همت مخصوصهٔ مشكل برانداز انه سي و دانا رأي رزين حكمت قرينندن آيرلمديغي صوفي بايزيد پاشانك تدابير عاقلانه سيله برطرف اولدقدن صكره سوداي استقلال جنيد صوباشي ودوزمه مصطفى وسماو اوغلي بدرالدين كبي برطاقم توروديلره قدر دخي انتقال ايتمش

(*) بوراده ازمنهٔ متقدمه وازمنهٔ متوسطه وازمنهٔ متأخره ديه تعبير ايلديكمز تقسيماتي تاريخ عموميڭ ينه بو تعبيرلرله يوروتيلان تقسيماتنه حمل ايله ذهنلرك تشويش ايدلمامسي لازمدر . تاريخ عمومي شو اوچ بيوك اقسامده منقسم اولديغي كبي هردولتك تاريخ خصوصيسنده دخي اشبو اقسام ثلثه يوروتيله بيلور . زيرا بردولت وملتك ابتداي ظهورندن تامرتبهٔ كمالنه وصول وتوقفنه قدر بردور ابتدائيسي اولوركه اكا اودولتك ازمنهٔ متقدمه سي دنيلور . اندن صكره دولت وملت مرقومه نك برده دور انحطاط واختلالي ظهور ايلركه اكا دخي ازمنهٔ متوسطه سي تعبير اولنور . ازمنهٔ متوسطه سي نهايتنده بردولت ويا ملت كلياً انقراضدن كنديسني قورتاروبده تنسيقات جديده ايله تجدد ايلر ايسه اشبو اوچنجي دورينه دخي اودولتك ازمنهٔ متأخره وياخود جديده سي دنيلور . بعض مورخلر دولتك غايت كمالنه وصوليله دركات تنزله مباشرتي اراسنده برده دور وقوف چيقاررلر ايسه ده دور وقوفك نصف اولني ازمنهٔ مقدمه يه ونصف ثانيسني ازمنهٔ متوسطه يه نسبت ايتمك مرجحدر .

والك زياده تأسف ایدیله جك خصوصاتدن اولمق اوزره محاربات داخلیه اثناسنده شهزاده‌لرك عسکره عرض احتیاج ایله یوز ویرمه‌لری بونلرك اولکی اطاعت وانقیادلرینی بر اطاعتسزلکه وبرده جلوس بخشیشی نامیله [بر نوع عارسزلغه دخی تحویل ایلمشدر . واقعا بو اویله نسبتسزلر ایلك باشلانغجنده غایت خفیف شیلر ایدیسه‌ده اوزرندن زمان چکدکجه بونلرك دخی درجه‌سی آرتوب اختلال داخلی نهایت جلالی اشقیاسی کبی دواهیٔ عظمی درجه‌سنه قدر وارمش ویکیچریلرك فنالغی ایسه اکری محاربه‌سی کبی بر ملحمهٔ عظمانده اطاعتسزلك وولی النعمتلری اولان سلاطین عظامی خلع درجه‌سنده حدسزلك مرتبه‌لرینی بولمش اولدیغی تاریخ عثمانیده الك زیاده تأسف ایله تلقی اولنان احوالدندر .

واقعا اشبو اختلال مدیدك ابتدالرنده سوء تأثیراتی هنوز عموم عثمانیان اوزرینه تعمیم ایتمامش اولدیغی جهتله دولت علیه‌نك خارجده اولان امور وتشبثات استیلا کارانه‌سنه خلل کلیه‌رك دور جلیل سلطان سلیمانی‌یه قدر فتوحات دوام ایتمش وبر عثمانك اوچ قطعه‌سنه نقطهٔ التصاق اولمغله بتون جهانك الك مهم موقعی اولان بر ملکده یوز اوتوز ملیون قدر نفوس زیر حکومت عالیه‌یه کیره‌رك قدیم روما دولتنه مقایس جهانکیرانه بر دولت وجوده کلمش ایدیسه‌ده

شو استیلا دوری ایچنده تمامیله تمیز لنه مامش اولان بغی وفساد داخلی ملکمزك حدودی ایله برابر توسع ودرجهٔ شوکتمزك ارتقاسی ایله ترقی ایدرك نهایت افکار اختلال واختلال افکار جمله یه انتقال ایتمکله دولت وملتمز ایچون بر بیوك تزلزل وتنزل اسبابنی حاضرلامشدر . دقت واستغراب ایدیله جك احوالدندر که اختلالات ومحاربات داخلیه اکثریت واغلبیتله مسلمان اولان وباقلسه دولتمزك اساس اعتمادی اك زیاده کندی صداقتلری اوزرینه مبتنی اولمق لازم کلان عثمانلیلر طرفندن ایقاع ایدیلوب غیر مسلم عثمانلیلر ایسه معهود اسکندر بکك ارناودلق مسئله لرندن ماعدا کوزه چارپاجق بر مسئلهٔ مهمهٔ داخلیه ایقاع ایتمامشلردر . (*)

شو فقره مزك ارباب مطالعه نزنده حاصل ایده جکی تأثیراتك درجاتنی بیله میز . انجق عصرمز عصر غفلت

(*) واقعا اسکندر بکك اشبو ارناودلق عصیانی دولت علیه ایچون پك زیاده مشکلات کوسترمش اولان خصوصاتدن بولندیغی مسلمدر . انجق ارناودلق هیچ بر وقتده لذت مدنیتی طاتمامش اولدیغی کبی اوزمانلر دخی غایت وحشی بر حالده بولنه رق بالخصوص هنوز تمامیله عثمانلیلق دائره سی ایچنه کیرمامش اولدقلری ایچون بو عصیانه قیام وصوك درجه یه قدر جد تام کوسترمشلر ایدی . برکره عثمانلیلق دائره سی ایچنده تمامیله اثبات وجود ایلدکدن و بو ملیت مخصوصه نك حریت فوق العاده سنده اولان لذتی الدقدن صکره حتی ارناودلغك اك بیوك قسمی وهمان هیئت تامه سی شرف اسلام ایله مشرف اولمش ودولتك اك بیوك مبنای اعتمادی کندیلری عداولنه بیله جك مرتبه ده خدمات مشکوره ابرازیله محبت وحمیت عثمانیه لرینی اثبات ایلمشدر .

اولمیوب عصر حقیقت ایسه بو حقیقتی بر پردهٔ غفلتله ستره امکان یوقدر ۰ صحایف تاریخ مطالعه اولنور ایکن سطحی اولەرق مطالعه اولنمیوب دە وقوعات ذهنلرده موازنه ومحاکمه ایدیلەرك اوقنور ایسه بو حقیقت هرکسك نظر اطلاعنه کندی کندیسنی عرض ایدر ۰ حتی غیر مسلم اولان عثمانلیلر دە کی بو انقیاد دائمینك حکمتی دخی اکلاشلمیه جق احوالدن دکلدر ۰ محاربات داخلیه هرکسك آغزی طادینی قاچرمغه باشلادیغی زمانه کلنجه یه قدر بالعموم صنوف عثمانیانك کچورمش اولدقلری ازمنهٔ مسعودەنك طادی حالا طماقلرده قالمش اولدیغی جهتله هرکس دولتك انضباط وآسایش داخلیسنی اعاده واو مسعود کونلری استرداد ایتمسنه منتظر قالمشدر ۰

فساد اخلاقك جملەیه سرایتی دولت وملتمز ایچون بر بیوك تزلزل اسبابنی حاضرلادیغی کبی برازالق دولتجه رأس کاره کلنلرك نه سالف الذکر زور باکروهندن آزمه ومعظمات مهام سلطنتی حسن تمشیت واداره‌دن عاجز آدملر اولمسی دخی اسباب مذکورەنی استکمال ایلمشدر ۰ بو مقولەلرك ایش باشنه کلملری تنکیل اشقیا امرنده براز برازلق کوسترملری صورتیله وقوعبولدیغی مواد معلومەدن اولوب حالبوکه بو برازلقلری دخی برهایلقلرندن نشأت ایلدیکی وبر دولت اداره‌سی ایچون ایسه برهایلغك

کافی اوله‌مدیغی درکار ایدی . برزمانلر اولمش ایدی که دولت بحق تربیه‌سندن عاجز قالدیغی برشقی بی‌مقام وزارته قدر کتورمش ایدی . ایشته کرك هیئت ارکان دولت وکرك عسکر برکره بوصورتله قارشدقدن صکره ارتق اصلاح احوال درجهٔ استحاله‌یه وارمش وبناء علیه دور استیلامزك شانلی ثراتی اولان بونجه فتوحاتك برچوغی الدن چیقوب دولتمزك هرجهتله قوتی ضعفه مبدل اولمشدر .

اساسی جداً یبقلمز برصورتده قونلمش وبناء علیه (ابدمدت) دیه تعریف وتوصیف ایدنلره هرزمان حق قزاندیرمش اولان دولتمزی پك دهشتلی برصورتله صارصمش اوله‌جغی شبهه کورتومیان شو احوال میاننده بعض زمانلر اولمش ایدی که ازجمله کوپرولیلر کبی مجددلر چیقارق تحیرعقول اوله‌جق قدرت ومهارتله دولته یکیدن جان ویررجه‌سنه کنیش نفسلر الدیره‌بیلمکه موفق اولمشلر ایدی . انجق کافهٔ عناصری مختل اولمش بولنان قوجه بردولته یالکز بررتك آدملرك ویره‌بیله‌جکلری درماندن نه‌اوله‌بیلور ؟ بونلر هرنه‌یاپه‌بیلشلر ایسه حیاتلری ایله دائم وقائم اولوب کندی وفاتلرندن صکره اختلال احوال ینه تجدد ایلمش وبرزمان صکره دولت ایکنجی برمجدده دها محتاج قالمشدر .

تاریخمزك ازمنهٔ متوسطه‌سنی تشکیل ایدن شودور ایچنده سرای همایون احوالی دخی نظر دقتدن اوزاق طوتلمامق لازم کلور . ملتك اصل صاحبی تخت سلطنتك جالسی اولان حضرت پادشاه اولمسیله احوال دولت وملته اول مقام عالی العالك تمامیله واقف اولمسی لازم کلور وکوریله‌جك احوال اوزرینه اقتضای کیفیتك اجراسی ایجاب ایلر ایکن نیجه بیك انتریقه‌لر اول طرف سامیه‌دخی ایشلری اخلال ایدرك الك بیوك اصلاحات وکلادن فلانجه ذاتك باشنی کسمکله حاصل اوله‌جغی کبی اعتقادات عجیبه میدانه چیقمشدر . ازجمله بشیوزچکی اوطون مبایعه‌سنك برقاچ کون تأخرندن طولایی قره مصطفی پاشا کبی کندیسندن الك بیوك ایشلر بکلنیلان برصدر اعظم برجنجی خواجه‌نك انتریقه‌سیله اعدام اولنمشدر . ارکان دولتدن هیچ بریسی سرای همایوندن وسرای همایون ینکیچری هیئتندن وینکیچری هیئتی ایسه هم ارکان دولتدن هم‌ده سرای همایوندن امین اوله‌مدیغی وشو عدم امنیت ایسه هرکسك باشنی تهلکه‌ده براقدیغی حالده ایشلرك سنه‌دن سنه‌یه دکل کوندن کونه دیکر کون اولمسنه تعجبمی ایدیلور ؟

ازمنهٔ متقدمه‌سنده شعشعهٔ شوکتی عالمك کوزلرینی قاشدیرمش اولان دولت علیه‌نك ازمنهٔ متوسطه‌سنده بو درجه‌یه قدر دوچار اولدیغی صدمات داخلیه وبو

صدماتك ایجاب ایلدیکی ضعف کلی اعدای خارجیه‌نك
دخی معلومی اولنجه ارتق هر طرفدن تضییقات مدهشه
دولت علیه‌یی بتون بتون ازملکده ایدی. چه سنه کتورمش اولدیغنی
تواریخ سلف لسان حال ایله یانه یاقیله نقل ایدرکه
اوقوبان بر حمیتلی عثمانلینك احوال مذکوره‌یه اغلاماسی
ممکناتدن دکلدر . بو عصر تنزل و تدنی‌یه جدا خاتمه
چکمکه حاضرلنمش اولان ذات شریف جنتمکان سلطان
سلیم ثالث حضرتلری اولوب اصدقای بندکانندن اسحق
افندی‌یی دها شهزاده‌لکلرنده ایکن اوروپایه کوندره‌رك
ترقیات مدنیه‌سی عالمی حیران ایتمکله برابر دولت علیه‌یی
بالخاصه تهدید ایلیان اوروپا نظاماتنی تحقیق ایتدیرمش
و ذات شاهانه‌لری دخی استانبولده حقیقة دوست اولان بعض
سفرادن اوروپا تنسیقات دولیه‌سنه دائر پك چوق معلومات
آلمش اولدیغندن تخت شوکت بخت اجداد عظامه جلوس
بیوردقلری زمان معظمات مهام دولت و ملتك هر شعبه‌سی
ایچون انضباط مطلوبی تأمین ایلیه‌جك قانونلر وضعنه
تشبث ایلمش و ایشه اك اول زمانك ایجابات طبیعیه و ضروریه
سندن بولنان تنسیقات عسکریه‌دن باشلایه‌رق حتی عالمه
غلبه ایدن بوناپارطی مغلوب ایتمك مثللو ثمرات فعلیه
و مادیه‌سنی دخی کوسترمش ایسه‌ده برایکی عصردنبری
انتظامسزلق کندیسنده طبیعت ثانیه مقامنده قائم اولان دولت

وملت عثمانیه شو انضباط وانتظامی بردرلو حوصلهٔ قبوله صیغدیره‌میه‌رق سلطان سلیم کبی عقل وتدبیر مهام‌شناسیلری فلاطونلری عاجز براقان وحقیقة ملك سیرت اطلاقنه شایان اولان اخلاق کریمه‌لریله عالمی حیران ایلیان برپادشاه نادر الامثالی بوراده قید وتحریره دکل حتی تخطره بیله مقتدر اوله‌میه‌جغمز فلاکتلره اوغراتمشلردر ·

امان یارب سلطان مصطفی دوربنی شویله‌جه برکوز اوکنده تجسم ایتدیرن آدمك عجبا دوره مذکوره احوالنك دهشتندن توکللری اورپرمامك ممکن اولورمی؟ سلطان سلیمك بونجه امکلر فداکارلقلر ایله وجوده کتورديكی مقدمات اصلاحات نصل مرحمتسزجه‌سنه برخرص خصومت ایله محو وبی نشان ایدلدی · اول مقدمهٔ اصلاحات که دولت علیه وملت عثمانیه‌نك بقای سلامتی هب بونلره منوط ومتوقف قالمش ایدی ! · زیرا خارجا دشمن هرطرفی تهدید ایتمکده اولدیغی کبی داخلا دخی دخی دولتك نفوذی همان استانبول سورینك خارجنه چیقامز ایدی · بتون ولایتلر بر فترت مدهشه ایچنده بولنور ایدی · فترتك درجه‌سنی شونکله مقایسه ایتملیدر که طونه ولایتی ایچنده کندی کندیسنه توره یان بر (مصطفی بایراقدار) سکسان یوز بیك عسکرله کلدی · سلطان مصطفایی تختدن ایندیروب والسفا که

اوارالق سلیم ثالث حضرتلرینی غدر ایله شهید ایلمش اولدقلری ایچون مشار الیهه خبر الخلف اولەرق یرینه سلطان محمود حضرتلرینی اجلاس ایلدی ·

وقوعات سلف بزم ایچون درس عبرت اولەجق ایسه اصلا چکنمیەرك افکاریمزی آچیقدن آچیغه سویلیەلم که دولتك استقلال تامیله مفتخر بولنان بر عثمانلی بومثللو فترتلردن اصلا وقطعا ممنون اولەمز · برصاحب خروجك قوجه برپای تخته غلبه ایتمسی هرنەقدر بودفعه اولدیغی کبی پك فائدەلی اولمق دنخی محتمل ایسەده بویله برقدرت وقوت خصوصیه انڭیولك فلاکتلرەده سبب اولەبیلور · برروم ایلی صاحب خروجی سکسان یوز بیك عسکر تدارکنه مقتدر اولدیغی حالده تکمیل ولایات شاهانەنك برملیوندن زیانه عسکر تدارك ایتمسی دنخی ممکن اولدیغی حکم ایلمك لازم کلوب بویله برقوت متحدهٔ عمومیه ایسه دولتمزك اعدای خارجیەسی طرفندن اخلال ایدلمکه چالیشیلان شان استقلالنی اکمال ایدەجکی درکار ایکن مجرد انتظامسزلق وانضباطسزلق بلیەسیله محوەرمق بیله قالدیغی بردرجەیه وارمق ایشته هب اوبلیهٔ فترت اثری وانسانی قهرندن هلاك ایدەجکی شك وشبهەدن بری برحالدر · مع هذا (علمدار مصطفی پاشا حضرتلرینك) سالف الذکر همت جلیلەسی دولتك جدا احیاسنی تأمین

ایلدیکی جهتله ینه کندیسنی بزلره تقدیس ایتدیره‌جك برحالدر . هرقاعدهٔ کلیه‌نك براستثناسی برشاذی اولدیغی کبی اصحاب خروجك مضر اولمسی قاعدهٔ کلیه‌سی ایچنده دخی علمدارك نافع اولمسنی شاذ اوله‌رق تلقی ایلرز . زیرا جد امجد حضرت پادشاهی شهریار فردوس قرار غازی سلطان محمود خان ثانی حضرتلری بو دولت جلیله‌نك حق ایلك مجددی اولمشلردر . بر دور تزلزل وتنزلدن عبارت بولنان ازمنهٔ متوسطه‌مزه دخی خاتمه چکوب ازمنهٔ متأخره وجدیده‌مزك مقدمه‌سنی وضع ایتمشلردر .

سلطان محمود عدلی حضرتلری کی همت عالیهٔ شهنشاهانه وصاحبقرانانه‌لری مقابلنده طاغلری عاجز کورن ونفس همایونلرینه بو قدر اعتماده کرچکدن بالوجوه حقلی بولنان بر پادشاه نادر الامثالك تخت همایونه جلوسلریله برابر کندیلرینه امل محض ایندکلری اصلاحات خیریه ومسعوده‌یی ١٢٢٣ سنه‌سندن ١٢٤١ سنه‌سنه قدر اون سکز سنه مدت قوه‌دن فعله چیقارامامش اولملری نظر حکمتله موازنه ایدیلور ایسه بو امر خیرك محاله قریب نصل بردرجهٔ اشکاله واردیغی وعصرك طبیعتنده فساد وفتن نه‌قدر قوتلی اوله‌رق تمکن و تقرر ایلمش بولندیغی یالکز بردرجه‌یه قدر آکلاشیله بیلور . اسعد افندی مرحومك (اس ظفر) نام اثری مطالعه اولنور ایسه

كوریلور كه پادشاه مغفور مشار الیه حضرتلری دولت وملتڭ كرچكدن مدار احیاسی اوله‌جق اصلاحات خیریه ومشكوره‌یی هیچ بركیمسه‌یی اینجتمكسزین موقع حصوله ایصال ایچون پك چوق چالشمشلر ونه‌یاپمق لازم ایسه یاپمشلردر • هیئت اركان دولت ایجاب و الجای زمانی اكلایه‌رق افكار همایونه حرفیاً تبعیت ایلدكلری كبی یكیچری زوربالری دخی برارالق قبول ایدرك اصلاحاته ینه جهت عسكریه‌دن بدأ اولنمش ایسه‌ده طبیعتلرنده‌كی فساد ینه كندیلرینی مرتبهٔ تعنده اصعاد ایلدیكندن معاذالله تعالی بروقعهٔ سایه دها ایقاعنه قیام ایللریله ارتق علمای زمان طرفلرندن ویریلان فتوای شریفه موجبنجه جمله‌دن اول شو دشمن داخلی علیهنه جهاد وغزا فرض اولمش وهركس سلاحلنوب اول فرقهٔ ضاله ومضله‌نڭ استیصالنه قیامله بحمده وكرمه تعالی موفقیت آلهیه دخی فرقهٔ ناجیهٔ محمودخانیده تجلی ایلمشدر • سلطان مصطفی عصری ایچون او عصرڭ احوالنی كوزی اوكنده كتورنلرڭ توكلری اورپره‌جكنی بیان ایلمش ایدك • احوالنی حقیله امتحان ایدنلرڭ عادتا زهره‌سی چاك اوله‌جق برعصر وار ایسه اوده سلطان محمود ثانی حضرتلرینڭ یكیچری بلیه‌سنی قالدیردیغی اثناده دولت علیه‌نڭ بولندیغی حالدن عبارت اولدیغنه هیچ شبهه

ایدلمامیدر . بتون ولایات والیلری برر صاحب خروج کسیلمش وحتی بعضیلری دولت متبوعه‌لرینی سلاحله تهدید ایلمکده بولنمش وخارجدن ایدیلان افسادات تبعهٔ غیر مسلمه اوزرنده دخی اولانجه تأثیرینی کوستره‌رك داخل ممالك طرف طرف اتش ایچنده قالمش و بریاندن روسیه واکا پیرو اولان دولتلر تعرض خطوه‌لرینی آچمش وبونجه احواله قارشو سلطان محمود حضرتلری عسکرسز پاره‌سز یارو یاورسز قالوب یالکز یاوریٔ توفیق حقه استناد واندن صکره کندی بلند همت ملوکانه‌لرینه اعتماده ثبات ایتمکده بولنمش ایدی .

صره‌سی کلدیکی جهتله بنه اخطار ایده‌لم که تا دولت علیه عادتا اضمحلال دیمك اولان اشبو صدمات اخیره‌یه دوچار اولنجه‌یه قدر خارجك غیر مسلم همشهریلریمزی افساد ایچون اکدیکی تخم فساد زمین شوره‌یه آتیلان دانه‌لر کبی فیض آلمیوب بونلرك اثر نمو کوسترملری ایسه دولتك کندی بقاسندن کندیسی دخی همان امید وار اوله‌میه‌جق درجه‌یی بولدقدنصکره باشلامشدر که آتی واستقبال ایچون سعادت جدیه وحقیقیه دوشونانلرك هر دلو فکر خصوصی‌یی برطرفه براقه‌رق شو حقیقتی نظر اهمیتدن اوزاق طوتماملری الزم واهمدر . هرکیم بو حقیقتی ستر ایتمکه چالیشه‌جق اولسه دخی ثمره‌سزدر . زیرا حقایق تاریخیه

اویله برشیدر که یالکز برملته تعلق اولمیوب عمومیت اوزره نوع بشره تعلق اولدیغندن برملت عندنده وبرلسانله انی ستر ایتمکه چالیشلسه دخی ملل سائره نزدنده والسنهٔ سائره ایله او حقیقت ینه میدانه چیقار . بو حالده ستر ایتمکه چالیشانلر ایچون محجوبیتدن بشقه بر نتیجه قالمز . واقعا او زمانلر تبعهٔ غیر مسلمه یی افساد ایچون اکیلان تخم فساد بر درجه قوتله سوروب کوکلشمشدر که مؤخرا انی دها زیاده بیوتوب ثمرات سیئه ومضره سنی دخی اقتطاف ایچون فساد صویی ایله صولایان برطاقم ارباب حرص وطمع سایه سنده نتیجهٔ حال الیوم هرکسك کوزلری سرشك تأسف ایله طوله رق کوردیکی وجهله بربیوك داهیه یه قدر منجر اولمش ایسه ده احوال مذکوره عثمانلیغك مبنی علیهی بولنان اساس اتحاد قدر متین اوله بیلمك هیچ بر وقتده ممکن ومحتمل اوله میه جغندن بعنایته تعالی دور انقلابز تمامیله حکمنی اورته یه قویدقدن صکره بالعموم صنوف عثمانیان اراسنده ابتداده کی اتحاد ویك جهتینك عودت ایده جکنی دها شمدیدن یالکز یار دکل اغیار بیله ایستر ایستمز تسلیم ایتمکده بولنمشدر .

او زمان ایسه هر طرفدن پنجهٔ پولادینی آچمش بولنان بونجه مشکلات سلطان محمود حضرتلرینك بازوی همتنی بوکه بیلمکدن باوجوه عاجز قالمشلر ایدی . سلطنت سنیهٔ عثمانیه نك حدودینه اصابت ایدرك حدود اوزرندن

بعض پارچه‌جقلری قوپارمش اولان صدمات خارجیه او پارچه‌جقلری بر حکومت مستقله شکلنه قویارق درت بش پارچه اوفاق تفك حکومتلر وجوده کتوره‌بیلمش ایسه‌ده سلطان محمود حضرتلری همت قولنی انجق دولتی قورتارمق ایچون صیغامش بولندقلرندن بو عزم جلیل همایونلرنده تماميله موفق اولمشلر واوبله دخی دینلدیکی وجهله ازمنهٔ جدیده‌مزك مقدمه‌سنی وضع ایتمك درجه‌سنده بر اقتدار عظیم کوستره‌رك عالمی علو همت شاهانه‌لرینه حیران ایلمشلردر .

والد ماجد حضرت پادشاهی غازی سلطان عبد المجید خان حضرتلری پدر جنت مقرلرینك باشلامش اولدقلری امر تنظیماتی یقیندن تدقیق ایدرك نهایت ۱۲۵۵ سنه‌سنده مقام اقدس خلافته قائم اولدقلری زمان والی ودره‌بکی ویاخود دها طوغریسی توریدی صورتیله ملکی تقسیم ایلمش اولان مستولیلر الندن یکی قورتارلمش وحدود خارجیه‌سی دخی پك بیوك همتلرله هنوز تعیین وتأمین ایدلمش واستقلالی قزانلمش بر دولت بولدیلر که دولت علیه‌نك سلطان مصطفی زماننده‌کی حالیله سلطان محمود دورینك صوکلرنده‌کی حالی کوزنجه موازنه ایدیله‌جك اولسه اولکی حالك فقدان وایکنجی حالك وجود عدد واعتبار اولنه‌جغی درجه‌ده بر فرقی کوریله‌جکی مسلمدر .

لكن موجود حكمنده كيرمش اولان دولت عليه‌ده خزينه
وعسكر ودونغا كبى اسباب شوكت يوق حكمنده اولوب
مصر مسئله‌سى دخى برطرف اولدقدن صكره بونلرك
جمله‌سى يكيدن ميدانه كتورلمك واول صورتله دولتى بحق
دولت دنيله‌بيله‌جك برحاله قويمق لازم ايدى . رشيد پاشا
مرحوم كبى حكمت سياست جديده‌ده يدطولا صاحبى
اولان آدملرى حقيله استخدام ايدرلك اصلاحات فرمانلرى
وخط همايونلر [١] نشريله دولت عليهٔ عثمانيه‌نك مبناى
تأسيسى اولان وهرهانكى دين ومذهبده اولور ايسه
اولسون وهرهانكى مليت وقوميته منسوب بولنور ايسه
بولنسون عثمانلى سنجاغنه تابع بالجمله صنوف خلقك يكپاره
برمليت سياسيه‌يه منسوب وحقوق عدليه‌سنه وسائره‌سنه
متساوياً حصه‌دار اولمقدن عبارت بولنان امر مساواتى
اعلان ايليه‌رك برچوق مؤسسات نافعه ايله اصلاحات
ملكيه‌يه وسعت ويرديكى كبى ١٢٦٩ سنه‌سنده آچيلان
قريم محاربه‌سنده اون‌بش سنه مقدم اوتوز بيك منتظم
عسكر چيقاره‌ميه‌لك اقتدار ينه انجق مالك اولان دولت عليه
درت‌يوز بيك منتظم عسكر چيقارمش وبوصورتله بتون
دنيا نظرنده دولت عليه‌نك اصلاحات وترقياته اولان
استعداد واقتدارينى اثبات ايلمشدر .

مع هذا جنتمكان غازى سلطان عبدالمجيدخان حضرتلرينك

موفق بالخير اولدقلری بو تجدد اصلاحات مادیه ومعنویه
دخی دولت علیهٔ عثمانیه‌یی تمام دور جدیدینه تقلیب
ایتمکه کفایت ایلامشدر • جناب حق بو انقلاب عظیمی
بالاجرا برایکی عصرلق انضباطسزلغه وانتظامسزلغه
خاتمهٔ قطعیه چکه‌رك یکیدن آچه‌جقلری دور حریتدن طولایی
الی ماشاالله تعالی عموم ملت عثمانیه‌یی عاطفت وعنایت جلیلهٔ
شهنشاهیلرینه منتدار ایتمك مسعودیت ابدیه‌سنی ذات فاروقی
صفات حضرت عبدالحمید ثانی‌یه بخش ومیسر بیورمش
اولدقلرندن کرك سلطان محمود وکرك عبدالمجید
حضرتلرینك موفقیات مشکوره‌لری یالکز سیئات وقبحیات
متقدمه‌یی ازاله وامحادن متولد برشی اولدیغی کبی حتی
فردوس آشیان سلطان عبدالعزیزخان حضرتلری عصرنده
کوریلان اجراآت دخی بو قبیلدن عد اولنمق ضروریدر •
ایشته دولت علیهٔ عثمانیه تاریخنه عطف ایده‌جکمز نظر
شوندن عبارت اولوب بو نظر اوزرینه ایدیله‌جك تأملده
میدانه چیقار که هر دولت وملت ایچون مدار سلامت ونجات
انجق برقانون لایتغیره تبعیتدر • هله دولت علیه وملت
معظمهٔ عثمانیه کبی صنوف مختلفهٔ خلقدن مرکب اولان بر
جمعیت متمدنه‌ده حکم قانونه توسل ورعایت مطلوب اولان
اتحاد ومساواتی حاصل ایده‌جکی جهتله هریردن زیاده
شایان اهمیت طوتلق لازم کلور • ابتدای تأسسمزده شوکت

واجلالمزی اعلای علیینه وارد یرانشی دولت علیه‌دن مقدم
هر دولت وامارت انجق برادارهٔ کیفیه‌یه تابع ایکن دولت
علیه احقاق حق یولنده شرع شریفی برقانون لایتغیر اولمق
اوزره تلقی ومهام عسکریه وملکیه‌ده دخی قره خلیلر وقره
رستملر کبی حکمت سیاسیه اربابنك وضع ایلدکلری اصول
وقوانین منتظمه‌یه تبعیت ایله ادارهٔ کیفیه‌یه اصلا اعتبار
ایتمامش اولمقدن وبو صورتله عثمانلیلق، أثرهسی ایچنه گیرن
خلقی بحق توحید ایلمش بولنمقدن عبارت ایکن صکره‌لری
هر صورتله میدانه چیقان وتأثیرات سیئه وثمرات مضره‌سی
تا بو زمانه قدر دوام ایدرك حتی مشکلات حاضره‌یی دخی
باشمزه آچان انضباطسزلق و انتظامسزلق محضا قانونه
رعایتسزلکدن نشأت ایلمش واوته‌دنبرو دولتك اعلای
شوکتنه ال برلکیله چالیشان صنوف عثمانیاندن اولا اسلام
صنفی بنیان شوکتمزی رخنه‌دار ایده‌جك نیجه لایقسز
حرکتلرده بولنمق وانلردن صکره دخی برطاقم خرستیان
قسمی فسادلره قیام ایلمك صورتیله اول ملیت مسعوده
واخوت ممدوحهٔ سیاسیه‌مزی هدم ایتمکه خدمت ایلمشلردر .

ایمدی سلطان محمود حضرتلرینك دور مسعودلرندن
جلوس مسعدت مأنوس حضرت پادشاهی‌یه گلنجه‌یه قدر
یاپیلان قانونلره رعایت نسبتنده منفعت دخی حصوله کلدیکی
منکر دکل ایسه‌ده خط همایون حکمت مشحون حضرت

پادشاهیده ایضاح بیورلمش اولدیغی وجهله بونلر براس
متینه مستنداولمدقلرندن هرحالده ماهیتلری ادارهٔ کیفیه‌نك
برقاچ صحیفه ایچنه درجندن عبارت دیمك ایکن خلیفهٔ حریت
شعار وشهریار فاروق اقتدار غازی سلطان عبدالحمید ثانی
افندیمز حضرتلری قوانین دولت ایچون براس متین اولمق
وسایهٔ حکمنده ملتی جدا بر نعمت حریت ومسات ایله احیا
وتأیید ایلمك نیت خالصهٔ مجددانه‌سیله محضا عواطف سنیهٔ
ملوکانه‌لرندن بر قانون اساسی عنایت واحسان بیورمشلر
و ایشته بو قانون کرامات مشحون ایله بزم ایچون ینه
انتظامات ابتدائیه‌مز جهتنه طوغری بر تحول وانقلاب
وتجدد کلینك اساسنی وضع ایلمشلردر . قریم محاربه‌سندن
صکره‌کی احوالك اجمالی مبحث مخصوصنه ترك وتأخیر
قلنمشدر .

اسپن انقلاب

مقدمهٔ ثانیه

اوروپانك عثمانلیلغه مقابله سی

برنجی مقدمه‌مزده بیان اولندیغی اوزره مذهب ودیانت وقومیت فرقی اولمدیغی حالده محضا انسانلری برملیت سیاسیه آلتنده جمع وتوحید ایلمك اساسی اوزرینه تشکل ایلیان دولت علیهٔ عثمانیه‌نك تشکلیله برابر مدنیت قدیمهٔ عالمه بر بشقه طرز وصورت ویره‌جکی واوکیدشله بتون دنیایی ضبط ایلیه‌بیله‌جکی اکلاشلمغله عالمك نظر دقت واهمیتی بو دولت نوظهور اوزرینه آچیله‌جغی ادنا برملاحظه ایله معلوم اوله‌جق خصوصاتدن بولندیغی کبی برطاقم وقوعات جسیمه ومهمه دخی حقیقت کیفیتی اول صورتله تصدیق ایلمکده‌در .

تواریخ شناسان ابنای زمانه خفی اولمدیغی وجهله دولت علیهٔ عثمانیه‌نك ابتدای ظهوری پرانس دولت رومیه سیله قونیه دولت سلجوقیه سنك ختام مدت حکومتلرینه

مصادف اولوب سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌ده کوریلان
انتظامات ملکیه وعسکریه وفیوضات مادیه ومعنویهٔ
متمدنه‌یه نظرا بو دولت جدیده‌نك سالف الذکر ایکی دولت
قدیمه‌یه مطلقا و بالسهوله خیر الخلف اوله‌جغنی آکلا مقده
تأخر ایتمیان اوروپا دولت عثمانیه‌نك اوروپا جهتنجه اولان
ترقیاتنی منع ایتمکی درعهده ایلمش اولدقدن فضله اناطولی
جهتنجه دخی دولت علیه‌یی ترقیدن منع دکل بلکه تشکل
وتأییدنه اساسندن مخالفت وممانعت ایچون پك چوق
زمانلره قدر قره‌مان اوغللری واوزون حسن مثللو شرق
صاحب خروجلریله ایرانیلرك دولت علیه‌یه رقابت
ایده‌بیلمسندن بالاستفاده جمله‌سنی تحریك واغرادن خالی
قالمامشدر •

واقعا آسیا مشغولیتلرینك دخی دولت علیهٔ عثمانیه ایچون
مشاغل جسیمه ومدهشهٔ خارجیه‌دن اولدقلری معلوم
ایسه‌ده مشاغل مذکوره‌نك انتاج ایده‌بیله‌جکی سوء عاقبت
هیچ بر وقتده اوروپا رقابتنك انتاج ایده‌جکی سوء عاقبته
مقیس اوله‌میه‌جغندن بر مورخ دائما نظر اهمیتنی اوروپا
جهتنه حصر ایتمکدن کیرو قاله‌مز • زیرا معاذالله تعالی
اوروپانك رقابت حسودانه‌سی یالکز دولت علیه‌نك
اضمحلالنی انتاج ایله قالمیوب نفوذ اسلامیه وترکیه‌نك
آسیا وافریقا حدودی ایچنده‌ده محصور و محبوس قالمسی

متصور اولمق شویله طورسون بلکه اورالرده دخی بقـا
بوله‌بیلمسی بك بیوك برشبهه التنده قالور ایدی . کرك اوروپا
وکرك آسیا رقیبلرینه مرام اکلاتوب بنیان سلطنتی متانت
ورزانت مطلوبه‌سیله تأسیس وتأیید ایده‌بیلمك ایچون دولت
علیهٔ عثمـانیه کبی عناصر مختلفه‌یی یکدیکریله بحق مزج
وتوحیده مستعد ومقتدر برحکومت لازم کلور ایدی که
بو حکومتی نه مسلمان نه ترك ونه‌ده خرستیان برخاندانك قوزه
بیلمسی احتمالدن بعیـد اولوب جناب حق بویله امزجهٔ
مختلفه‌نك مزج وتوحیدی کبی امثالی نامشهود برموفقیت
عظیمه ومحیره‌یی انجق خاندان عثمانی‌یه بخش ایتمش اولدیغی
آثار فعلیه‌سیله استدلال ایدلمشدر .
اوروپانك نظر اهمیتی سلطنت سنیهٔ عثمانیه اوزرینه برحس
غبطه کشانه وبلکه برغیرت حسودانه ایله آچان مسئله
یالکز بیزانس ایمپراطورلغنك قوتدن دوشه‌رك روم ایلی
قطعه‌سی ایچنده متعدد حکومات صغیره‌نك یکدیکریله محاربهٔ
متمادیه‌ده بولنملرندن وعثمانلی تنسیقات اساسیه‌سی اقتضاسنجه
دخی بو هیئته التحاق ایدن هرقومك درحال بیك ییلدنبری
عثمانلی ایمشجه‌سنه اتحاد ایدوب قالملرندن ناشی عثمانلیلرك
شماله طوغری ایلر ولدکچـه ایلرولمه‌سنه ممانعت ایده‌جك
بر قوت بولنه‌میه‌جغی قضیه‌سـندن عبارت دکلـدر .
عثمانلیلرك ابتـدای ظهوری اسپانیادن اهـل اسلامك

هنوز بالکلیه مغلوب اولەرق افریقا طرفنده طردی
مسلەسنك وقوعه کلمامش اولدیغی برزمانه تصادف ایلمسی ده
اوروپانك نظر دقتنی عثمانلی دولتی ظهوری علیهنه
آچمق ایچون بشقەجه برمجبوریت عظیمه حاصل ایلمشدر .
تواریخ شناسانه خفی اولمدیغی اوزره اندلس طرفنه کچن اهل
اسلام یالکز اندلس قطعەسنی استیلا ایله قالمیوب اورادن
بر باش شماله طوغری ایلرولیەرك واکتین وغاسقون نام
فرانسز ایالتلرینی کچەرك ایلرو طوغری آقین ایلدکلرندن
ماعدا سیچلیا ومایورقه ومینورقه جزایری وایتالیانك بر
چوق سواحلی ومارسلیاولیونه طوغری ممالك هپ عربلرك
استیلاسی آلتنه کچمش و برزماندنبری بونلر اراسنده پیدا
اولان تفرقه بیوك بیوك برچوق مغلوبیتلرینی ایجاب ایتمکله
برابر اکر بونلر کندیلرینه بردوزن دها ویرەجك اولورلر
ایسه اولکی حدود استیلالرینی دخی تجاوز ایلیه بیلەجکلری
درکار بولنمش ایدی . برکاجه مقابل شرق جهتندن ترکلرك
ده کلیبولی بوغازینی کچر کچمز ایلك صولوغی مجارستان
ایچرولرنده الملری کرچکدن اوروپانك چشم حیرتنی
یاطلاته جق خصوصات غریبەدن عداولنمشدر . اوروپانك
ایشه بودرجه اهمیت ویرمسی کندی منافعنجه پك اهمیتلی
ایدی . زیرا غرب طرفندن عرب کشاف قوللرینك المانیا
ایچندن واردقلری یرلره شرق طرفندن ترك آقینجیلری

دخی مؤخراً وارمشلردر که اکر بو ایکی جماعت زمان وأل برلکیله حرکت ایتمش اولسه‌لر ایدی تکمیل اوروپایی استیلا ایده بیله‌جکلرینه هیچ شبهه ایدیله‌مز ایدی .

اکر عثمانیان تاریخ ظهورلرندن اوچ عصر قدر مقدم میدانه چیقمش اولسه‌لر ایدی احتمالکه اوروپا بوایشه اول قدر اهمیت ویرمز وویرمکه‌ده مقتدر اولمز ایدی . زیرا اوزمانلر اوروپا هنوز شرقک جاهلی اولوب تعصب دینیه دخی هنوز اسلامیتک محوی املی اوروپالولرک یورکلرینه یرلشدیرمامش و بلکه خرستیانلق‌ده حالا اوروپانک برچوق یرلرنده لایقیله یرلشمامش ایدی . عثمانلیلرک زمان ظهورنده ایسه اوروپا برایکی یوز سنه‌دنبری بر قاچ یوز بیک آدمدن مرتب اولان اهل صلیب اردولرینی تا اراضیٔ مقدسه‌یه قدر سوق ایدرک کویا هیئت معظمهٔ اسلامیه‌یی زیر وزبر ایتمك دعواسنده بولنور و بوایشه هنوز نهایت ویرمه‌یه‌رك بریاندن لاینقطع فرصت ارار طورر ایکن برده عثمانلیلری بارقهٔ سریعه آسا لمعهٔ بصرده هر طرفی شعشعهٔ شوکتلریله مشعشع ایدیور کورنجه اراضیٔ مقدسه طرفلرنده‌کی تشبثات حربیه‌لرینی ترك وتعطیل واولانجه قوتلرینی سلطنت سنیه علیهنه حواله وتحمیل ایتمکه لزوم کوردیلر . بز کیفیتی شمدیکی افکار سربستانه‌مزله محاکمه ایدر ایسه‌ك اوروپانك اسلام علیهنه اولان بویله چلغنجه‌سنه بر

غيرتنه شاشارز . چونكه اسلاميت اديان سائره كبى انتشار ايلديكى يرلرده نصرانيت و يهوديت مثلو نظر اسلامده اهل كتاب عد اولنان ارباب ديانتى محو وتباه ايدر دينلردن اولمديغى جهتله استيلاى اسلام التنه كيردكدنصكره دخى هركس كندى ديانتنده بولنه بيلور ايدى . نصل كه اندلس طرفنه اسلامك مروريله حوالئ مذكوره‌ده خرستيانلق دوشميوب بلكه اولكيدن زياده رفعت دخى بولمشدر . استقلال سياسى جهتنه كلنجه واقعا برخلق ايچون استقلال مليسنى غيب ايتمك تحمل ايدلماز بر مصيبت عد اولنور ايسه‌ده اهل صليبك غيرتى بو اولميوب محضا قدس شريفى اسلام الندن قورتارمق و اسلامى اسلام اولديغى ايچون محو ايتمك غيرتيله بو فداكارلغى كوزه الديرمش اولدقلرى آشكار بولنديغندن بو مسئله‌ده فكر سياسى پك اوزاقلرده طولاشوب بحثك ايچنه كيرەمز . اوروپانك اهل صليب تشبثاتنه يالكز بز دكل حالا كنديلرى بيله تعجب ايتمكده‌درلر . فقط ارميت پيه‌ردن بدأ ايله برچوق پاپاسلر و پاپالر هر طرفى قپو قپو طولاشوب بتون قراللرك سنيورلرك تعصبلرينى تحريك ايلدكلرى زمان اوروپاده او يله افكار وحريت عموميه كبى شيلر اولميوب ملت ديمك قراللرندن دوقلرندن سنيورلرندن عبارت بولنديغى جهتله برقاچ قرال ايله بش اون دوق و سنيورى اقناع ايده‌بيلك برايكيوز بيك

كشيلك اردولرى آچ بيعلاج سوروننه سوروننه قدس شريف سورى التنه قدر سوره بيلمكه كفايت ايتمشيدى . (*)

ايشته اوروپانك نصرانيتى اسلاميت عليهنه ذاتاً بويله برغليان مجنونانه‌ده بولنديغندن و عثمانليلرك توحيد امزجه ايله يكى بر مدنيت تشكيل ايلدكلرى احادناسك معلومى اولمبوب انلر عثمانليلرى صرف مسلمانلق غيرتيله خرستيانلق عالمنى محو ايده‌جك بر هيئت صانوب حقيقت كيفيته مطلع اولان بيوكلرك ايسه عثمانليلرده الك تهلكه‌لى كوردكلرى حال ايشته بو توحيد عناصر مختلفه قضيه‌سى اولديغندن ارتق دنيا يوزندن وجودلرينى قالديرمغه چالشدقلرى بر خلقك روم ايلى جهتندن تجاوزاتنه واوروپا اورته‌سنه طوغرى ايلرولمه‌سنه بردرلو مساعده ايدلمامك لزومى نشر اولنديغى زمان قدس شريفه كيدن عظيم وجسيم اردولرك عثمانليلر اوزرينه هجومنى هيچ برشى منع ايده‌مامشدر .

قوصوه‌ده حضرت سلطان مرادك شهادتنه منجر

(*) اوزمانلر پاپاسلرك قراللرى ودوقلرى وسائر دينى اسلام عليهنه ومحاربهٔ صليبيه‌يه تشويق ايچون استعمال ايلدكلرى خدعه‌لريانده الك قوتلى اولان حكمدارلردن هانكيسى ادنا بركناه ايشليه‌جك اولسه درعقب آفاروز ايدرك محاربهٔ صليبيه‌يه كتمدكجه آفاروزدن قورتيله‌ميه‌جقلرينى حكم ايتلرى شايان دقت واهميتدر . افاروز ايديلان حكمدار عادتا مقام حكومتندن انخلاع درجه‌سنده برفلاكته دوچار اولمش عد اولنه بيلور ايدى . زيرا آفاروزلى اولان ذات نجس محض عد اولنه‌رق حتى كندى اقربا وخويشانى بيله اكا تماس ايتمزلر وهيچ بركيمسه انك طرفدارى قالمسنى ايسته‌مزلرايدى

اولان ملحمهٔ کبرانك سببی قونیه طرفلرینه سوق ایدیلان صربلی عساکر عثمانیه افرادندن قوانین عسکریه خلافنه اولەرق شونك بونك باغنه باغچەسنه وخانمانه وخانەسنه تسلط ایلیان بر قاچ نفرك قانوناً محاکمەلری بالاجرا صلب واعدام ایدلملری اوزرینه کویا ملت نصارانك بو مظلوملری انتقام ایچون ایاقلندقلری مصرح ایسەده ملحمهٔ مذکورەنك اسباب حقیقیەسی بوندن عبارت اولمدیغی وبو صورت ارباب تعصبی اهل اسلام علیهنه قشقرتمغه بر وسیله اولدیغی ومحاربه ایسه محضا دولت علیەیی روم ایلی استیلاسندن منع وتکرار اناطولی یه امرار مقصدیله وقوعه کلدیکی قضیەلری اول بداهتلردندر که بونلر واقعا بر غشای غرض ایله ستر ایدلمك ایستنور ایسەده او غشالر شفاف اولدقلرندن التندەکی حقیقتی ینه اظهار ایدرلر ٠

اشبو مهاجمەنك وقوعی فی الحقیقه زیر ادارهٔ عثمانیەیه تابع اهالئ نصرانیەنك مظلومیتلری محقق اولو بده انلری تخلیص مرامنه مبتنی بولنسه ایدی کندیلری ینه معذور کوریلەبیلورلر ایدی ٠ فقط مقدمهٔ اولیمزده دخی بیان ایدلدیکی وجهله ملت نصارانك ملیت سیاسیهٔ عثمانیەدن ممنون ومتشکر بولندقلری پرنس قسطنطینك خدمت پادشاهیدن آیرلماسیله ثابت ومحققدر ٠

نیکبولی ووارنه ملحمەلرینك وقوعلری هب قوصوه

مهاجمه‌سنی ایجاب ایلیان غیرت غیرمحققهٔ نصرانیه‌دن نشأت ایلدیکی مواد معلومه‌دن اولوب محاربهٔ مذکوره‌ده‌ینه اسلام وخرستیانلردن مخلوط ومرکب اولان (*) یکیچری عساکر عثمانیه‌سنک ال وسلاح برلکیله قهر وتدمیر اعدایه مسارعت کوستردکلرینی ارباب انصافدن بریسی نظر نصفتله کوره‌جك اولسه عثمانلیلقدن خشنود وراضی بولنان بر خلقی اومثللو بلیه‌لره کرفتار ایلدیکندن طولایی اوروپا علیهنه سویلدك سوز ایتمدك تشنیع براقمز ایدی . عثمانلیلر طوغری اوزله طوغری براملر ایچون محاربه ایلدکلری جهتله دائما لوای مظفریتلرینی نسیم توفیقات ربانیه‌نك تمویج ایلش اولمسی دخی معنویات اموره تسلیمیت کوسترنلرك نظر دقت واهمیتدن اوزاق طوتمیه‌جقلری برقضیه‌در . زیرا وار نه محاربه‌سنده غیرت الهیه‌نك آچیقدن آچیغه کندیسنی میدانه قویمسی عادتا معجزات نوعندن عد اولنه‌جق برحالدر .

(*) مورخ هامر المان کتابلرندن اخذ ایلدیکی معلومات اوزرینه عثمانلی تاریخنده یازارکه نیکبولی طرفلرینه ایمش اولان اهل صلیب اردوسنك یالکز نفراتی دکل حتی بیوك ضابطانی بیله عساکر اسلامیه وعثمانیه‌یی انسان دکل برنوع غول بیابانی کبی اعجوبهٔ زمان عد ایدرك اکر برآدم بونلری اولدورر ایسه برشیطان اولدورمش قدر ثواب قازانه‌جغنی اعتقاد ایدرلر ایمش . بو قدر عامیانه حرکت ایدن براردو هیئت عثمانیه‌نك نصل بر اخوت سیاسیه اوزرینه متشکل اولدیغنی نه‌دن بیلوب اکلارکه اردوی مذکور اوزرینه حرکت دکل بلکه انکله بالاتفاق کندی حکمدارلری اولان ظلمه علیهنه حرکت ایلمسونلر .

اشبو وارنه محاربه‌سنه یعنی مرادثانی حضرتلرینك عصر همایونلرینه کلنجه‌یه قدر اوروپانك املی عثمانلیلری روم ایلندن سوروب چیقاردقدن صکره شرق ایمپراطورلغی تکرار احیا ایلمك ایدی . زیرا فتوحاتك بو درجه‌سنده هنوز استانبول شهری سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یه پای تخت اولمق ایچون فتح اولنمیه‌رق بناء علیه شرق ایمپراطورلغی بتون بتون سونمامش ورمادی ایچنده محو اولمق اوزره بولنان قغلجم کبی اشه‌لدکچه عاجز بر پارلدیسنی اهل تحرینك نظر اطلاعنه ایصال ایتمکده بولنمش ایدی . فاتح سلطان محمد ثانی حضرتلری بلدهٔ طیبهٔ قسطنطنیه‌یی فتح ایله روم شرقی و بازآمپرو بیزانس دیه هر دوره نسبتله بر بشقه نام ایله اهمیتی اوج اعلایه ایصال ایدیلان دولت قدیمه پای تختنی ارتق دول معظمه عدادینه داخل اولان وحتی عصرنده موجود دولتلرك جمله‌سنی سبقت ایلیان دولت عظیمهٔ عثمانیه‌یه پای تخت اتخاذ ایدنجه بعدما شرق ایمپراطورلغی اویاندیروب احیا ایلمك املری اول زمانك اساطیری کبی اوهام وخیالات منزله‌سنده قالمش وهله سلیم اول حضرتلری مصری فتح وخلافت جلیلهٔ اسلامیه‌یی درسعادته نقل ایدرك بر ایکیوز ملیون اهل اسلامك نظرلری درسعادت مرکز خلافتنده اجتماع ایلینجه ارتق خیالات مذکوره دخی نیر اعظمك اشعهٔ عالم کیری اوکندن قاچدقجه قاچقده بولنان ظلمت کبی اوزاقلاشدقجه

ایزاقلاشمش ایدی . عصر حضرت سلیمان قانونیده ایسه یمندن بو همیایه و آزر بایجاندن فاسه وارنجه‌یه قدر یوزاوتوز ملیوندن متجاوز نفوس اوزرینه فرمان فرما اولان بر دولت معظمه علیهنه حرکت عادتا جنت ثمره‌سی اولان وهم وخیاله حمل ایدیله‌جك بر کیفیت اولمغله محوی امل ایدیلان بو دولت معظمه‌یه قارشو بتون عالم ایچون کردن مسکنتی بوکمکدن واستدعای عاطفت واسترحام عنایت ایلمکدن بشقه چاره قالمامش ایدی .

مع هذا اوروپا ادنا بر فرصت دوشوردکجه ارسلان اياغنی صقرغه‌نك ایصیرمسی قبیلندن اولمق اوزره دولت علیه‌یه یاپیدوب اینجتمکه چالشمقدن خالی قالمز ایدی . مشهور شارل کنك قره‌دن وآندریا دوریا نام دریا سرکرده‌سنك دکزدن سلطنت سنیه اوزرینه صالدیرملری هب بو بنای عظیم ورصینه ممکن اولور ایسه رخنه آچمق امله مبتنی ایدی . بو اثناده لپانت صونرنده دولت علیه دونماسنه بر کره‌جك غلبه ایدیله بیلمش اولمسنی اوروپالیلر اول قدر بیوك بر موفقیت عد ایلدیلر که اولبابده کی مبالغه‌لرینی مبالغهٔ عجمانه‌یی دخی عاجز براقه‌جق درجه‌یه وارديرديلر .

مقدمهٔ اولیمزده احوال داخلیه‌مزه عطف نظر ایلدیکمز صره‌ده بیان اولندیغی وجهله بو زمانه قدر داخلی نیجه اویغونسزلقلر دولت علیهٔ عثمانیه‌نك انتظام وانضباط

داخلیسنی کرکی کبی سکته‌دار ایدیش ایدیسه‌ده فساد واختلال اخلاق عمومیه‌ده هنوز طبیعت ثانیه درجه‌سنی بولمامش اولدیغندن لپانت وقعه‌سندن صکره دخی دولت علیه کاه غالب وکاه مغلوب اوله‌رق بعض ضایعات جزئیه‌سنه مقابل لهستاندن برقاچ ایالتله کرید جزیره‌سنی یکیدن فتح صورتنده موفقیتلره دخی مظهر اولمش ایدی . وا أسفا که سلطان ابراهیم زمانلرینه طوغری واندن صکره‌لری ارتق شورش داخلی کمالی بولمغله اسکی مظفر اردونیز بعدما مغلوبیت متمادیه‌لردن بشقه ثمره کوستره‌میه‌رك ودشمن ایسه شوکت جهانکیرانه‌سنی بردرلو چکه‌مدیکی دولت علیه‌یی بهمه حال کیروسنه کیرو یه رجعت ایتدیرمك ایچون هیچ برفرصتی فوت ایلمیه‌رك نهایت جزایر وتونس وطرابلس ومصر ویمن ونجد طرفلرینك اداره‌سی بالاهمال یواش یواش یواش بر اداره مستقله یه مالك اولدقلری کبی قارلوفچه معاهده مغلوبانه‌سی‌ده برچوق یرلری الیمزدن آلدی . (*)

(*) اشبو قارلوفچه معاهده‌سی ١٦٩٩ سنه میلادیه‌سنده وقوعه کلوب معاهدهٔ مذکوره موجبنجه دولت علیهٔ عثمانیه اوستریا دولتنه طمشوار و بلغراددن ماعدا بتون مجارستانی ترك ایلدیکی کبی ترانسلوانیا اوزرنده‌کی حقوق حکمرانیسی دعواسندن دخی واز کچمش ولهستان دولتنه قامنیچه و پودولیا واوقرانیا ایالتلرینی ویرمش (که بونلر دینه‌پر نهرینك بروطرفنده‌در) وموره ایله جزایر بحر سفیدی ودالماچیادن برچوق یرلری وندیك جمهوریتنه وبتون آزاق طرفلرینی دخی روسیه‌یه ترکه مجبور اولمش ایدی . ارتق سلطنت سنیه‌یی بوقدر اضرار ایده‌بیلمش اولان برمعاهده‌یی اوروپا تاریخلرینك نصل بر اهمیتله تلقی ایلدیکلری مطالعه‌یه محتاجدر .

اشبو دور انحطاطك حلولی اوزرینه دولت علیه‌یی ابتدای تشکلندنبری عالم وجوددن قالدیرمق داعیه‌سنی بردرلو خاطردن فراموش ایده‌مامش اولان اوروپا براز زماندنبری دولت علیه‌نك غایت شعشعهٔ شوکتندن قاشه‌رق یومش اولدیغی نظر کین وغیظی تکرار آچدیغی زمان علیهمزده براساسلی پولتیقه ترتیبی صورتنی دوشونمیه‌رك نه اولورایسه اولسون شو دولت علیه دوشسون غیرتیله حرکته باشلامش ایدی . زیرا شوکت تامه‌مز دورنده قوجه آق دکز یالکز برعثمانلی کولی مثابه‌سنده قالوب اوراده عثمانلی سنجاغندن بشقه بایراق تموجدن قالدیغی واوروپا کمیلری راسکله‌دن اوته‌کی اسکله‌یه کیدنجه‌یه قدر اوچ بش دریا بکنه تصادف ایلدکلری ودولتجه پولتیقه‌مز ادنا مرتبه‌ده بوزیله‌جق اولسه تکمیل سواحل عثمانلی دونتماسی طرفندن هرج ومرج ایدلدیکی کبی برآ دخی قرق اللی بیك آقینجی آوجی طاغیلیور کبی طاغله‌رق برقاچ یوز ساعتلك مسافه‌نك آلتنی اوستنه کتورمکده بولندقلرندن اوروپا ید قاهرهٔ عثمانیانك قهر وتدمیری آلتنده قیوزانور قالور ایدی . بناء علی ذلك ابتدای انحطاط باش کوستردیکی زمان ممالك دولت علیه کیمك النه کچر ایسه کچسون یالکز اوروپا ایچون برآفت عمومیه مقامنه قائم اولان قوت عثمانیه‌قیرلسون دیه پولتیقه‌سز اقدن

عبارت اولان بر پولتیقه‌ده دوام ایلدیلر . ایشته بو سببه
مبنیدر که بتون المانیا و ایتالیا اوزرینه دخی نفوذی بولنان
اوستریا ایله دلی پترونك تنسیقات عظیمهٔ ملکیه و عسکریه‌سیله
متجدد و جهانگیر استعدادینی آله‌رق میدانه چیقان روسیه‌نك
اتفاقنه و ممالك عثمانیه‌نك شمال طرفندن برچوق یرلری
ضبط ایتملرینه اوروپا نظر حسد ایله باقه‌مامشیدی .
داخله گلنجه بونجه ضایعاتی ایجاب ایلیان مغلوبیتلر دولت
و ملتك نظر دقت و اهمیتنی آچه‌رق و نیجه سنه‌لردنبری ضایع
ایدلمش اولان انتظامات داخلیه قوانین جدیده‌نك وضعیله
اعاده قلنه‌رق درکات انقراضی بر ایکی شبر و هله چابق چابق
اینمکه باشلامش بولنان دولته برچارهٔ عاجل بولنمسی لازم
ایکن بالعکس وقوعبولان مغلوبیتلرك فساد و اختلال
داخلی‌یی برقات دها آرتدیرمقده بولنمسی و دشمن ایچون
برزمان هر نعره‌سی قلوب عامه‌یی لرزناك ایدن شیر ژیانك
درونی یاره‌لنه‌رك یاره‌سی دخی غانغرن اولمغه یوز طوتدیغنی
حکم ایتمکه قدر سببیت کوسترلمکده اولمسی شمدی بیله قلوب
حمیت مشحونی داغدار ایلدیکندن اوزمان سلامت دولتی
ازجان و دل آرزو ایدنلرك دوشوندکدن خالی قالمیه‌جقلری
طبیعی اولان حمیتکارانك نه قدر قان اغلامش اولدقلری
ملاحظه‌یه محتاج قالور . هله بو دورك وقوعاتنی یازان
بر محررك موازنه و مقایسهٔ وقوعات ایله محکمهٔ ذهنیه‌سندن

حاصل اوله‌جق تأثیراته طاقت کتوره‌میوب غشی اولمسی ایشدن بیله دکلدر . زیرا دولتمزك عجزی اعدا نظرنده ثابت اولدیغی زمان شمال طرفنك تضییقاتی یکدیکرینی تعقیبه باشلایوب کوچك قینارجه معاهده‌سی بوقوه‌ین و تاتارستان صغیر قطعه‌لرینی الیمزدن چیقاردیغی کبی اندن صکره قطعه‌ٔ قفقاس دخی یداعدایه کچمش و بکرش مصالحه‌سی ایسه دینه‌پر نهریله طونه ارا‌سنده‌کی ممالکی تماماً روسیه‌یه قاپدیرمشدر .

جهانه قارشو قوپان سلطنت سنیه‌ٔ عثمانیه کبی بر دولت قوی الشوکتك اوستریا ایله روسیه الننده کوریلان سالف الذکر مغلوبیتندن قطع نظر شورش داخلیسی کندیسنی بتون بتون قوتدن دوشوردیکی و اولکی غیرتلی شجاعتلی عثمانلیلرك اوهزیت عسکریه‌سی دخی اوروپانك تنظیمات و تنسیقات عسکریه‌سنه مقابل کلیاً عاجز قاله‌رق طونه بوینده یتمش سکسان بیك عثمانلینك یدی سکز بیك موسقوف عساکر منتظمه‌سنه مغلوب اولدیغی اوروپاجه کوریلنجه و بالخصوص روسیه دولتنك بردن بره دنیانك شکرده برقسمنه مالك اوله‌جق قدر توسع و ترقیسی میدانه چیقنجه اوروپانك دولت علیه‌یه اولان نظری بالطبع بالضروره دکشمشدر .

اندن صکره عن اصل مونیخ نام موسقوف جنرالنك ترتیبی بولنان پلان موجبنجه روسیه دولتی ممالك سلطنت سنیه‌یی

كاملاً ضبط ايتمك اسبابنى تهيه ايلديكى كبى بر آرالق اوروپا
دخى بو قطعهٔ وسيعه‌يى مقاسمه ايتمكى قورمش ايديسه‌ده
موقعنك هر دولت ايچون برحصه افراز ايده‌ميه‌جك
صورتده ناقابل انقسام بولنمسى اوروپانك بو خليالرينى
بوشه چيقاره‌جق برصعوبت يرينه قائم اولمش ايدى .
اولوجهله ملكمزى مال محلول آسا تقسيمه قويمغى دوشونانلرك
عقللرينه شاشمق لازم كلمز . مقدمهٔ اوليمزده تصوير ايدلديكى
وجهله هرطرفى آفت فتنه و فترت بروومش و پاى تختك
احوالنه نظراً كرچكدن صاحبسز كبى برحالده قالمش اولان
دولت عليه حقنده اومثللو املار ضرورياتِ حكمنه كيرمش
ايدى . اوارالق روسيه برايكيوز بيك عسكرله هرطرفدن
مملكتمزه كيرمش اولسه ايدى طونه سواحلندن ونديك
كورفزينه و جبال قفقاسدن فرات و بحرسفيده قدر
ايلرولمه‌سنى كيم منع ايده‌جك ايدى ؟ هله برمقاسمهٔ عموميه‌نك
يولى بولنه‌رق قرار ويرلمش اوليدى اوروپانك قوت متفقه‌سنه
قارشو طورمق احتمالاتنى كيم دوشونه‌بيلور ايدى ؟ بونلرك
هيسى خيال محالدن عبارت قالور ايدى . زيرا بو زمان سليم
ثالث حضرتلرينك دور بدبختانه‌سيله سلطان مصطفى دورى
و سلطان محمود عصرينك ابتدالرى اولديغندن ازمنهٔ
مذكوره‌نك احوالى مقدمهٔ اوليمزده ايضاح و تصريح
ايدلمشدر كه اورايه برنظر دها عطف بيوريلور ايسه سالف

الذكر محالاتدن عد ايلديكمز شيلرك كرچكدن محال اولدقلرينه حكم ايديله جكنه شبهه اولنه مامقده بولنمشدر . ايشته مورا وقعه سنك ظهوري بو دورك دواهئ عظماسندن اولوب ناوارينده بر قاچ دول معظمه دونماسي بالاتفاق دونمامزي ياقدقدن وروسيه اردولري بلا مقاومت ادرنه يه قدر كلدكدن صكره ارتق يونانستانك استقلالنه وارمنستاندن بربيوك قسمك روسيه يه انتقالنه وافلاق وبغدان وصربيه نك استقلال اداره يه نائليتلرينه سلطنت سنيه نك اعتراض ومقاومت ايتمكه مجالي قالمامش واني متعاقب فرانسزلر جزايري اخذ ومصر اعلان استقلال ايدرك حنكار اسكله سي معاهده سي قوجه بر دولت عليه يي روسيه نك محميسي اولمق منزله سنه تنزيل ايدوب براقشدر .

مسئلهٔ شرقيه ناميله حالا دولت عليه يي اشغال ايدوب طوران مسئلهٔ عظيمه يي روسيه دولتنك ترتيب وايقاع ايلديكي اعتقادنده صاپلانوب قالمق دولت و ملتنك تأمين سلامت استقباليه لريني از جان ودل آرزو ايله دوشونانلر ايچون برآفت وفلاكتدر . اكر انضباط وانتظام داخليزه عصرلرجه تصحيحي ناقابل اولان سكته واختلال عارض اولميوبده دولت عليهٔ عثمانيه كندي استقلال تامي وتماميت ملكيه سني ينه كنديسي بحق محافظه يه مقتدر برحالده بولنسه ايدي بويله مسئلهٔ شرقيه كبي محو ايمز اسبابني تهيه ديمك اولان

مسائلك ميدان آلمسنه احتمالى قالور ايدى ؟ بو مشغوليت عظيمه‌يى باشمزه بز كنديمز دعوت وجلب ايلش اولديغمزى محقق بيلورايسه‌ك انك دفعى خصوصنده دخى بشقه‌لرينك ياردیمنى بكلمه‌ك كبى عظيم برسهوده بولنميه‌رق ينه كندى قوتمزله دفعى اسبابنه تشبث طريق اسلمنى كوره‌بيلورز .

مسئلهٔ مذكوره حقنده اوقدر كتابلر رساله‌لر وغزته‌لره اوقدر بندلر يازلمشدر كه هب بر يره طوپلانسه قوجه بر مسئلهٔ شرقيه كتبخانه‌سى تشكيل ايدرلر . انجق بز نظر محاكمه‌مزى اب مسئله‌يى اورته‌سندن دلوب اوته طرفه كچن خط مستقيم اصليدن آيرمز ايسه‌ك كيفيتى پك قيصه‌جه و مختصرجه تصويره مقتدر اولورز .

بوداهيهٔ عظيمه‌ده بزم اوزريمزه باشليجه ايكى نظر آچلمشدر . بونك بريسى روسيه‌نك نظر حرص وآزيدر كه قره‌دكزله مرمره دكزينه وبو دكزلرك تشكيل ايلدكلرى استانبول وكليبولى بوغازلرينه مالك اولدقدن صكره طبيعى اناطولى وروم ايلى يعنى ممالك عثمانيه دخى تماما انك الينه كچه‌جكندن شو حالده بتون دنيانك منافع تجاريه‌سنى كندى يد انحصارينه المق و سياسة دخى بتون دنيايه فرمان فرما اولمق املندن منبعث برنظردر . بو امل روسلر ايچون جان التنده محفوظ بر امل اولوب قالمش و جانلرى چيقمينجه بو املك دخى چيقوب غائب اولمسى محال حكمنده كيرمشدر .

نظرلرك ایکنجیسی اوروپای غربینك نظری اولوب بونجه
انقلابات جسیمه‌نك محوایده‌مدیکی دولت علیه بر ایکی عصرلق
شورش و اختلالی واختلالاتك موجب اولدیغی ضعف
و مسکنتی ایچنده براز دها دوام ایده‌جك اولور ایسه
روسیه‌یی قوت متجدده و متزایده‌سی البته دولت علیه‌یی
محو وبلع ایده‌جکنی کوسترمش واوحالده بتون عالم روسیه‌نك
تحت تحکمنه کیره‌جکنی اوروپا اکلایه‌رق دولت علیه‌یی اکا
قاپدیرمامق لزومنی کمال اهمیتله حس ایلمش ایسه‌ده روسیه‌یی
آمال واقعه‌سنده مأیوس براقق ایچون ایکی صورتدن
بشقه چاره وصورت بوله‌مامشدر . بو ایکی صورتدن دخی
برنجیسی ممالك دولت علیه‌یی یوقاروده اخطار ایلدیکی وجهله
عموم اوروپالیلر میاننده تقسیمه قویمق قضیه‌سی ایسه‌ده
بولندیغی موقع قابلیت انقسامی اشکال ایلدیکندن اشبو
برنجی صورت ممکنسز کورلمشدر . ایکنجیسنه کلنجه :
بو صورت دولت علیه‌یی اصلاحات جدیدهٔ ملکیه‌یه جبر
وتضییق درجه‌سنده سوق و تشویق ایلمك قضیه‌سی
اولوب اکر دولت علیه جدی بر یولده اصلاحاته سعی
ایده‌جك اولورده بر زمانکی صورت متحده‌سنی و بو اتحاد
وانتظام سایه‌سنده حاصل اولان قوت حربیه‌سنی اعاده ایلر
ایسه اوحالده روسیه‌یه کندیسنی قاپدیرمق شویله طورسون
دولت مرقومه استیلاسی اوکنده عموم اوروپا ایچون دخی

بر سد متین اوله‌جغی اکلاشلمش و ممالك دولت علیه‌نك انقسامندن کندیلری ایچون حصه چیقه‌بیلمسی امیداولنه‌میان دولتلر طرفندن ایشته بوتذکر اوزرینه ایکنجی صورته قرار ویرلمشدر .

مسائلك جسامتنه کوره بزم شو مقدمه‌مزك اختصاری پك زیاده اولدیغندن بر قاچ صحیفه اولنده بزم محو یمزی دوشونمکده بولندیغنی کوریلان اوروپانك بر قاچ صحیفه صکره بزی اصلاحاته سوق ایدرك حتی روسیه‌یه قارشو برسد سدید مقامنه اقامه ایتمك ایستمسنی کورمکله نیات وآمال ایچنده بو عظیم انقلابدن متحیر قالمق لازم کلمز .

خاطرده جمع ایتملیدرکه روم شرقی ایمپراطورلغنك احیاسی املری استانبولك فتحندن بری محو اولمش واندن صکره دولت علیه‌نك دور استیلاسی ایچنده کمال شوکتی کندیسنك استقرارینی تأمین ایتمش ودور انحطاطك حلولیله بتون بتون قوتدن دوشمسی اوزرندن دخی یوزلرجه سنه‌لر کچمش وسلطنت سنیه‌نك اشبو یوزلرجه سنه‌لك ضعف وفتوری اثناسنده اوروپا بر طاقم ترقیات ملکیه ایله قوتنی مرتبهٔ غایه‌یه ایصال ایتمش اولوب شو حالده دولت علیه‌نك اولکی کبی اوروپایه بر فلاکت عمومیه اوله‌جق یری قالمامش بولنمسنه مقابل اوته‌طرفده روسیه‌نك اسلاو قومنی احیا ایتمسی و بو قومك اوروپا اقوامنك جمله‌سندن دها غلبه‌لك بولنمسی

آوروپانك آتیسی ایچون بر زمانکی عثمانلیلق فلاکتندن
بیوك بر فلاکت حاضر لامغه باشلامش اولمسی مناسبتیله
ایشته اوروپا حاضر تهلکه‌سی بر طرف اولمش بولنان
عثمانلی قوتنی تهلکه‌سی یکی کورلمکه باشلایان اسلاو قوتنه
قارشو حواله ایده بیلمك ایچون دولت علیه‌یی اصلاحاته
سوق ایتمك لزومنی کورمشدر ۰ اکر بو حقیقت اورته‌ده
اولمسه اوروپاجه بزم صلاح حالمزی امل ایدینه‌جك دوستمی
بولنه بیلور ایدی ؟ حتی بعض دولتلر حالا دولت علیه‌نك
روم ایلندن علاقه‌سنی بالکلیه کسمك وغیر مسلم بولنان
خرستیانلره بر استقلال ویرمك داعیه‌سیله سلطنت سنیه
علیهنده کی ایلك املی تجدید استعدادنده بولنوب فقط محضا
روم ایلی اهالیسنك اسلاو جنسندن اولمسی و بونلر بالکلیه
سلطنت سنیه‌دن آیریلور ایسه روسیه‌نك درحال بونلری
کندی ملیتنه قاته‌جغی درکار بولنمسی ایچوندرکه روسیه
دولتنك آماله وصولی کندی منافع مخصوصه‌لرینه مغایر
کورن دولتلر بوکا دخی اعتراض ایتمکی مسئلهٔ شرقیه
پولتیقه‌سنه اساس اتخاذ ایدرك انلرك اصلاحنی ده دولت
علیه‌دن ایسته‌مکه لزوم کورمشلردر ۰ الحاصل مسئلهٔ
شرقیه‌نك صورت عمومیه‌سی روسیه‌نك دولت علیه‌یی
بوتمق املنه دوشمسندن و بعض دولتلرك دخی سلطنت
سنیه‌یی علی حالها ابقا ایدرك ذاتاً اوروپا موازنهٔ دولیه‌سی

دائما کندی طرفنه آغنا عقده بولنان روسیه یه مقابل موازنهٔ عمومیه‌یی سلطنت سنیه ایله قائم ایتمك ایسته‌ملرندن و بونلرك عمومنه قارشو دخی سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك کندی تمامیت استقلالیه وموجودیت سیاسیه‌سنی محافظه یه چالشمسندن عبارتدر که ایلروده بحث بالطبع بو اساس اوزرینه ابتنا ایده‌جکی جهتله تفصیلات حقایق اوزمان میدانه چیقاجقدر.

ایشته سلطان سلیم وسلطان محمود وعبدالمجید حضراتی تنسیقات جدیدهٔ ملکیه وعسکریه‌یه تشویق ایدن اوروپالی دوستلر تشویقات واقعه‌لرینی محضا موازنهٔ سابقه‌دن اکلاشیلان فکر ایله اجرا ایدوب اکر دولت علیه اصلاحات مطلوبه‌یی یاپمز ایسه یونانستانی استقلال اداره‌یه نائل ایتمك ایچون کوزه الدیرلمش اولان ناوارین فداکارلقلری سائر خرستیانی بول اولان یرلر ایچون دخی کوزه الدیریله‌جکی کبی تهدیداته قدر واردقلری زمانلر بیله اولمشدر.

اصلاحات ملکیه وتنسیقات عسکریه ذاتاً دولت علیهٔ عثمانیه‌نك آمال مخصوصه‌سندن بولندیغی جهتله اوروپادن کندی منافع مخصوصه‌لرینك دخی ایجاب واقتضاسیله بزه عن صمیم القلب دوست چیقان دولتلرك اصلاحات حقنده‌کی تشویقاتنی قبول جهتنی دولت علیه ترجیح ایلیه‌رك ادرنه معاهده‌سیله هرنصل اولور ایسه اولسون غوائل حربیه‌یه

بر نتیجه ویردکدن صکره همان اصلاحات تخمی زمین همته اکلمش واکرچه انی تعاقب ایدن مصر غوائلی ینه سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یی اشغال ایلمش ایسه‌ده ارایه دول معظمه کیره‌رك حتی روسیه دولتی بیله کندی امل اصلیسنی ستر ایله کویا اودخی دولت علیه‌نك اصلاحات ملکیه وعسکریه ایله حیات تازه بولمسنی ارزو ایدیورمش کبی کورینه‌رك غائلهٔ مذکوره برقرار عمومی ایله برطرف ایدلمش ایدی . عبدالمجیدخان حضرتلری تمام بر صلح جدی‌یی اله الدقدنصکره حقیقة برعلو (*) همت شاهانه ایله اصلاحاته باشلادیغی زمان اوروپانك‌ده نظر تقدیر وتحسیننی قزانمش ایسه‌ده روسیه دولتنك مصر مسئله‌سنده کوستردیکی خیرخواهلق جدی اولمیوب ساخته اولدیغنه وحقیقتده دولت علیهٔ عثمانیه اصلاحات پیارق ابتدای تشکلنده اولدیغی کبی بالعموم صنوف تبعه‌سنی بالتوحید انلرك قوت متحده‌سیله تجدید قوت ایلر ایسه بوحال ابتدازده اوروپا ایچون موجب اولدیغی دهشتی بوکره روسیه‌یه کوسترمکده بولندیغنه

(*) عبدالمجیدخان حضرتلرینك (تنظیمات خیریه) نامیله باشلامش اولدقلری اصلاحات برنوع قانون اساسی طرزنده برشی ایدی‌که اوزمانه قدر مال وجاندن بیله امین اولمیان عثمانلیلره امنیت مال وجان بخش ایلمشیدی . اکر عصرك درجهٔ ترقیسی طوغریدن طوغری‌یه برقانون اساسی ویرمکه کافی اوله ایدی احتمال‌که انی‌ده ویررایدی . انجق عصرده هنوز بو استعداد یوغیدی . قانون اساسینك اعلانی مشعر خط همایون پادشاهیده بومادده‌یه دائر صراحت وایضاحات واردر . ذیلنده مطالعه اولنور ایسه کوریلور .

مبنی روسیه دولتی سلطنت سنیه یی شو یولده براصلاحاتدن
منع ایتدکی کندی پولتیقه‌سنه اساس اتخاذ ایلمش و پولتیقه‌نك
باشلوجه مدار ترویجی ایسه تبعهٔ غیر مسلمه ایله اهل اسلام
اراسنده برتفرقهٔ دائمه احداثندن عبارت اولدیغنی کوره‌رك
مجرد خرستیانلری دولت متبوعهٔ قدیمه‌لرندن آیرمق
ایچون بونلرك عثمانلی النده مظلومیتلرینی دیلنه ورد ایدینه‌رك
نهایت آچیقدن آچیغه تبعهٔ غیر مسلمهٔ عثمانیه‌یی حمایه‌یه دخی
قالقشمشدر ·
روسیه کبی خصم ورقیب اولان بر دولتك حمایه نامیله یوروتمك
ایسته‌دیکی اغراضك ماهیتی اکلاشلمیه‌جق برشی اولمدیغندن
سلطنت سنیه بو دعوایه اوروپانك دخی بالتصویب حق
ویردیکی صورتله مقاومته قالقشدیغی زمان روسیه دولتی
اول قدر معندانه و مصرانه طورانشدر که عینیله بو دفعه
اولدیغی وجهله او زمان دخی بو باطل دعواسی اوزرنده
قریم محاربه‌سی کبی بر محاربهٔ عظیمه‌یی بیله کوزه الدیرمشدر ·
قریم محاربه‌سنه کلنجه‌یه قدر اوروپا دولتلرندن هر
برینك مسئلهٔ شرقیه‌جه اولان موقعلری لایقیله تعیین
ایدلمامش ایدی · محاربهٔ مذکوره‌ده دول علیه‌نك تبعهٔ
غیر مسلمه‌سنی حمایه‌یه قالقشمسی روسیه ایچون عادتا سلطنت
سنیه علیهنده اولان قصدینی اورته‌یه قویمق دیمك اولدیغی
کبی انکلتره و فرانسه و ایتالیانك روسیه علیهنه جنك

ایدیشلری دخی « مرادشرق خرستیانلرینك اصلاح احوالی ایسه دولت علیه‌نك اجراآت ملکیه‌سی بو املك حصولنی تأمین ایدیور . اون بش سنه ظرفنده کوریلان اجراآت جسیمه ایلروسی ایچون دخی امید تام ویرمکده‌در . یوق اکر مرام دولت علیه‌یی افنا ایسه بز اکا راضی اولمیه‌جغز . ...نك استعداد استیلاکارانه که مقابل دولت علیه‌یی ابقا ایلیه‌جکز . اوروپانك موازنهٔ حاضره‌سی بو صورتله محافظه ایدیله‌جکدر » فکرنده بولندقلرینی طوب صداسیله اعلان و یوزبیکلرجه انسان قانیله تحریر وامضا ایلدیلر .

پارس معاهده‌سنك انعقادی و انی متعاقب جنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك اولکیدن برقات دها اهتمام ایله اصلاحات جدیده‌یه مسارعتی دولت علیهٔ عثمانیه‌یه بعدما تبعیت ایده‌جکی یولی تعیین ایلمش یعنی تأمین سلامت آتیه ملکده اصلاحات لازمه‌نك اجراسیله بلااستثنا هر صنف تبعه‌یی مسعود ایلمك وبو اصلاحاتك ثمره‌سی اوله‌رق شوکت قدیمهٔ عثمانیه‌یی اعاده ایله کرك دولت علیه‌نك بقاسنی وکرك عموم اوروپانك موازنه‌سنی تهدید ایتمکده بولنان روسیه‌یه بحق مقابله‌یه هرزمان حاضر وآماده بولنمق صورتی اولدیغنی کوسترمشدر . ایشك بوندن صکره‌سی خاقان اسبق جنت مکان عبدالعزیز خان حضرتلرینه قالمشدر که کیفیتك اوجهتی دخی خاقان مشارالیه عصرینه

مخصوص اولان بابده واو بابك فقرات متممه سنده
كوريله جكدر .

اسباب انقلاب

قسم اول

قریم محاربه‌سندن جلوس همایونه قدر

اشبو قسم اول اون ایکی فقره اوزرینه منقسم اولوب
اولکی فقره‌ده عبدالعزیز خانك حین جلوسلرنده دولت
علیهٔ عثمانیه‌یی نه حال و هیئتده بولدقلرندن و ایکنجی فقره‌ده
خاقان مشارالیهك اجراآت عسکریه و حربیه‌سندن اوچنجی
فقره‌ده اجراآت ملکیه و نافعه‌سندن دردنجی فقره‌ده عصر
مشارالیهده‌کی ترقیات قلمیه و فکریه‌دن و بشنجی فقره‌ده
مدت مذکوره ظرفنده وقوعه کلان اختلالات و محاربات
داخلیه‌دن و آلتنجی فقره‌ده عصر مذکورك احوال مالیه‌سندن
و یدنجی فقره‌ده مدت مذکوره‌نك احوال دیپلوماتیقیه‌سندن
و سکزنجی فقره‌ده عصر عبدالعزیز خانینك سیاست عمومیه‌سندن
و طقوزنجی فقره‌ده وقعهٔ خلعك صورت وقوعندن
و اوننجی فقره‌ده سلطان مراد حضرتلرینك جلوسیله اکا
متفرع احوالدن و اون برنجی فقره‌سنده صربیه

وقره طاغ عصیانلرندن واون ایکنجی فقره‌سنده دخی سلطان مراد حضرتلرینک خسته‌لکلریله انخلاع طبیعیلرندن بحث اوله‌جق وانقلابات حاضره مزک اسباب موجبه‌سی بو وقعه‌لردن تولد ایتمسیله محاکمه‌سنده طوغریلقدن آیریلمیه‌جقدر .

برنجی فقره

عبدالعزیز خانك حین جلوسنده دولت علیه‌نك حالی

جنتمکان سلطان عبدالعزیز خان حضرتلری تخت عثمانی‌یه جلوس بیوردقلری زمان (١٢٧٧) دولت علیه‌یی اویله بر حالده بولمشلر ایدی که ترقیات مادیه ومعنویه‌سنك وکمالات مدنیه‌سنك اتمامی ایچون ذات شاهانه‌لری کبی جرأتلی ومقتدر بر پادشاهی یورمیه‌جق صورتده یعنی علی العاده بر همتنه محتاج ایدی .

برادر جنت مقرلری سلطان عبدالمجید خان حضرتلری ابتدای جلوسلرندن قریم محاربه‌سنه قدر (عن ١٢٥٥ الی ١٢٦٩) اون بش سنه مدت ظرفنده دولت علیه‌لرینك اصلاحات ملکیه وعسکریه وسائره‌سی امرنده کوستردکلری سعی وهمت شاهانه‌لریله سلطنت سنیه‌نك صلاح وسلامتنی ازجان ودل آرزو ایدن دول متفقه ومتحابه‌نك امنیتلرینی تماميله قزانوب حتی مجرد دولت علیه‌نك ترقیاتنی کندی آمال واغراض استیلا جویانه‌سنه مانع کوره‌رك دولتمزی

بو ترقیاتدن منع ایچون محاربه‌یه آچان روسیه‌یه طوپ وتفنك صداسی وقلیج شاقردیسی ایله ویریله‌جك جوابده انكلتره وفرانسه وایتالیانك قوهٔ متفقهٔ حربیه‌لری دخی قوهٔ حربیهٔ عثمانیه ایله اتفاق ایلمش اولمسیله اول محاربهٔ مسعوده‌دن صكره پارس معاهده‌سیله سلطنت سنیه‌نك تمامیت ملكیه واستقلال اداره‌سی تأمین ایدیله‌رك خارجاً اویله دولتی صارصه‌جق هیچ برمشغولیت سیاسیه‌سی قالمامش واكرچه اواخر سلطنتلرنده‌ینه مجرد دولت علیه‌یی اشغال ایچون روسیه‌نك تشویقیله قره‌طاغ امارتی رفع لوای عصیان ایلمش ویونانستاندن دخی برطاقم حیدودلر یانیه وترحاله طرفنه مروز ایدرك شامده ده اهل اسلام ایله خرستیان ارا سنده برقانلی عربده ظهوره كلمش ایدیسه‌ده یانیه ارناودلریله عساكر نظامیه‌نك همت جزئیه‌سی اشقیای یونانیه‌یی تارومار ایلدكلری وفؤاد پاشا مرحومك براز زیاده‌جه شدت كوسترمسندن قطع نظر هرحالده مراجعت ایلدیکی تدابیر صلحجویانه شام مسئله‌سندن طولایی بیاغی تهور ایلمش اولان فرانسه دولتنی یاتشدیردیغی كبی یرنرینك صربلغندن طولایی شقاوتده عناد ایدوب طوران قره‌طاغ اشقیاسی دخی عبدالعزیزخان حضرتلرینك برهمتیله برطرف اولەجق مواد جزئیه‌دن معدود بولنمش ایدی .

معظمات امورمز ایچنده دولتمزی الك زیاده اشغال ایلیان

شیمونه‌سی بو دفعه‌کی محاربهٔ اخیره‌مزدن اوجه گورلدیگی وجهله برطاقم مشاغل سیاسیه و دیپلوماتیقیه اولوب بونلر میدانه چیقدیغی زمانلر دولتمز امور داخلیه ایله اشتغاله وقت بوله‌مامقده اولدیغندن عبدالعزیز خان حضرتلرینك ابتدای جلوسلرنده اصلاحات داخلیه ایله بلاد كلرینی وایستدكلری كبی اشتغال ایده‌بیلملرینی منع ایلیه‌جك هیچ بر مشغولیت جسیمهٔ سیاسیه و مشكلات عظیمهٔ دیپلوماتیقیه بولنمامسی الك بیوك محسنات مسعوده‌دن عد اولنه بیلور ٭

قریم محاربه‌سنده قوهٔ حربیه‌مز برخیلی اورسه‌لندیكی وجهله دونانمه‌مزك بر بیوك قسمی سینوبده روسیه‌لی طرفندن احراق ایدیله‌رك بقیه‌سی دخی قریم شبه جزیره‌سی اطرافنده خرپالندیغی جهتله قوهٔ بحریه‌مزك بتون یوق منزله‌سنه ایندیكی معلومدر ٭ واقعا محاربهٔ مذكوره‌دن صكره دها درت بش سنه دوام ایدن مدت سلطنتلرنده خاقان فردوس آشیان عبدالمجید خان حضرتلری قوهٔ حربیه‌جه اولان بو نقصانی جبر و اكمال ایده‌جك بیوك بر تشبثده بولنمشلر ایسه‌ده بو صورت بعض ناقص مطالعه‌لیلرك دوشوندكلری و حتی برارالق عبد العزیز خان دورنده غزته‌لرك سلك محاكمه‌یه دخی چكدكلری وجهله اخر عمرلرنده اولكی غیرتلرینه نقصان كتورمش اولمقدن نشأت ایتمامشدر بلكه قریم محاربه‌سی كبی عظیم بر محاربه‌دن و پارس

معاهده‌سی مثلو بر قاچ معظم دولتلرك ضمان وكفالتلری
آلتنده بولنان بر معاهده‌دن صكره هیچ اولمز ایسه اون اون
بش سنه مدت اولسون صلح ومسالمت اوزره وقت كچمك
ضروری اولمسیله بو مدتی حصراً اصلاحات ملكیه‌یه
صرف ایتمك ایچون جهت عسكریه‌یه فوق العاده دینیله
بیله‌جك صورتده اهمیت ویریله‌مامشدر . بالخصوص
دولت علیه قریم مصالحه‌سندن صكره كرك دول معظمهٔ
متفقه‌یه وكرك تبعه‌سنه قارشو بر طاقم اصلاحات ملكیه
وعد بیورمش اولوب بونلرك سریعاً وعاجلاً اجراسی
اصلاحاته جداً احتیاج شدیدی بولنان ملكی احیا ایلیه‌جكندن
ماعدا دول متفقه‌نك حقمزده اولان حسن نظرینی‌ده تأیید
و بناء علیه خارجی پولتیقه‌مزی بر قات دها تحكیم وتأمین
ایلیه‌جكندن قریم مسئله‌سندن صكره عبد المجید خان
حضرتلرینك اصلاحات عسكریه‌دن زیاده اصلاحات ملكیه‌یه
نصب نفس اهتمام بیورمش اولملری حكمت حكومته
تماميله موافقدر . مع هذا اووقتلر یكی شیوع بولمغه
باشلامش اولان ششخانه‌لی تفنكلردن بر خیلی مقدارینك
بالمبایعه عسكره توزیع ایدلمسندن وترسانهٔ عامره‌ده بیوك
حوضك انشاسنه باشلانوب صغیر وكبیر بش اون قطعه
كمیلرینك یكیدن انشا ویاخود مبایعه‌سندن دخی اكلاشیله‌جغی
وجهله مغفور مشارالیه حضرتلری جهت حربیه‌یی

بوسبتونده نظر اهمیتدن اوزاق طوتمامشلردر . بالقلسه عقیب مصالحه‌ده دولت علیه‌نك اولانجه قوتیله ترقیات عسکریه‌یه مسارعت ایتمامش اولمسی بنه یاوری طالعندن منبعث بر کیفیتدر . زیرا ارادن چوق دنیله‌جك قدر زمان مرور ایتمکسزین اسلحهٔ حربیه تمامیله تبدل وتنسیقات عسکریه بتون بتون برحال دیکره تحول ایلدیکی جهتله اکر عبدالمجید خان عصرنده امور حربیه ایچون بر بیوك تشبث ایدلمش اولسه ایدی عبدالعزیز دورینه تصادف ایدن انقلابات وتبدلات حربیه بونلرك جمله‌سنی کأن لم یکن حکمنه قویارق یکیدن ایشه باشلامغه لزوم کوریلور واولکی اجراآت ایچون ایدیلان مصارف بیهوده اختیار ایدلمش اولور ایدی . بناءعلی ذلك عبدالعزیز خان حضرتلری تخت تشریف بیوردقلری زمان خصوصات حربیه وعسکریه‌مزی بر بیوك اصلاحاتك لزومی حالنده بولمشلر وایضاحاتی یقینده فقرهٔ مخصوصه‌سنده کوریله‌جکی وجهله بو لزومه الحق حسن مقابله‌ده بولنمشلردر .

واقعا عبدالمجید خان حضرتلرینك پك بیوك امك وهمت صرفیله اکمالنه چالشدقلری اصلاحات ملکیه‌دخی شمدیکی اجراآت جسیمه ومهمه‌یه قیاس ایدیله‌جك اولسه زماننه مخصوص اوله‌رق کوروامش بولنان اهمیتی لایقیله تقدیر اولنه‌میوب طشره مجلسلرینك برطاقم مستبد

ومتحكم يرلى وجوه وخانداندن تطهيرى ووالیلر ينك اولكى مظالمدن منعى وآنفازيه واشكنجه كبى مدنيته ياقشميان احواللك الغاسى وتكاليف ميريه نك اولدقجه حقانيت اوزره طرح وتوزيعى وپوسته لرك وتلغراف خطلرينك اصلاح وتكثيرى وشعبات امورك باشليجه لرى ايچون قانونلر وضعى مثللو اجراآت اوزمانى جدا وحقيقة احيا ايده جك خصوصاتدن اولدقلرى انكار اولنه مز ايسه ده ينه بو اصلاحات سايه سنده حاصل اولان ترقى بعده ايشك دها ايلروسنه لزوم كوستروب ده تشكيل ولايات كبى معظمات امور ميدانه چيقنجه يه ارتق بروقعهٔ قديمهٔ تاريخيه كبى قالان اصلاحات متقدمه نظر اهميتك قوهٔ تقدير وتميزندن اوزاقجه قالمش وبو دخى امور طبيعيه وضروريه دن بولنمشدر . فقط هر حالده عبدالعزيز خان حضرتلرى ملكده اجراآت ملكيه دن اوله رق هرنه ياپاجق ايديسه لر عبدالمجيد خان حضرتلرنده اولان مجبوريت كبى اجراآت مذكوره بناسنى بتون بتون يكيدن قورمغه مجبور اولميوب رشيد پاشا كبى بر معمار سياسى واسطه سيله اوجه قورلمش وبر درجه يه قدر تحكيم دخى ايدلمش اولان اساسلرينى حاضر وآماده بوله جقلر ايدى .

قريم محاربه سنه كلنجه يه قدر سلطنت سنيهٔ عثمانيه نك بر پاره دينى يوق ايدى . واقعا سلطان مصطفى زماننده

وحتى دها مقدمندن بری مضایقهٔ مالیه دولت علیه یی تضییقات شدیده سی آلتنه آلهرق صیقمقده بولندیغی درکار ایسه ده اوزمانلر کرك دولت علیه نك اوروپا ایله اول قدر مناسبت قریبه سی اولمامسندن وکرك خارجه بورجلی اولمق صورتی تنسیب ایدیله مامسندن ناشی استقراضات خارجیه یه التفات ایدلمیوب (*) داخلی استقراض دیمك اولان اسهام اصولی دخی اول قدر اهمیت آلدیریله میه جق اجرآات مالیه دن معدود ایدی • خزینه یی ترفیه ایچون بولنان چاره الیوم

(*) سلطان عبدالحمید اول دورنده محاربات متمادیه دن ناشی خزینهٔ دولت برمضایقهٔ کلیه یه دوچار اولدیغندن بومضایقه نك دفعی ایچون هیئت ارکان سلطنت مجلس مخصوص مشورت عقدیله بالمذاکره داخلا استعانه واستدانه یه قطعیا امکان اولمدیغی ثابت اولدقدن صکره خارجا جنبی تجارندن استقراض صورتی درپیش ایدلدکده دقیقه اندیشان ارکان دولتدن برچوغی استقراض خارجی دولتجه سابق اولمدیغندن وخارجه عرض احتیاج دولتك ضرورتنی اعدایه اعلان دیمك اولوب بوایسه دشمنلری ضعفمزدن خبردار ایده جکندن بحثله شوچاره یی تصویب ایتمدکلری کبی صدراعظمك الالتندن فلمنك ایلچیسی ایله بومادیه دائر وقوعبولان مذاکره سنده ایپك وحنطه وسائر محصولات عثمانیه قارشولق کوستریله رك برمقدار آقچه استقراضی سفیردن التماس اولندقده چونکه فلمنك دیارینك درسعادته بعد مسافه سی اولوب تجار مرقومه دخی احوال شرقیه یی طانیه مدقلرندن ومحصولات عثمانیه نك ولاة مستبده الندن قورتاریله بیلمسی مشکلجه بر ایش بولندیغندن ناشی بوکیفیتك فلمنك تجاریله اوزون اوزادیه مخابره ومذاکره سی لازم کلدیکی جوابا بیان اولنمش واو قدر وقت کذرانه ایسه احتیاج زمان مساعد بولنمامش ایدی • بناء علیه هرکس یدنده کی آوانئ سیم وزری خزینه یه ترك ایدرك وبونلره باقر قاتیله رق برنوع سکهٔ مغشوشه ضربیله احتیاج زمانه یه مقابله ایدلمشدر •

متانك ديديكمز اقچه‌یی باقر اوزرینه كومش یالدیز سورمك طریقیله ایجاد یعنی سكه‌یی تغشیش ایتمكدن عبارت اولوب اوائل سلطنتلرنده بو تدبیره عبدالمجید خان حضرتلری دخی مراجعت بیورمشلر ایدی . انجق قریم محاربه‌سی دولت علیه‌نك یقین زمانلرده ایتدیكی محارباته مقیس اوله‌میه‌جق مرتبه‌ده عظیم و مهم بر محاربه اولمسیله وذاتاً ضعیف بر حالده بولنان خزینه‌ده بو محاربه تداركاتنك آچدیغی مصارف كلیه‌یه تحمل ایده‌جك اقتدار بولنه‌مامسیله دولت علیه بر خیلی قائمه اخراجنه مجبوریت كوردیكی كبی خارجدن بر خیلی آلتون استقراض ایلمكده دخی مضطر قالدی . مع هذا او عظیم محاربه‌نك كافهٔ مصارفیله استقراضات متنوعه یكونی اوله‌رق دولت علیه‌نك دیونی اون ملیون لیرایی تجاوز ایتدیكی كبی كسدیكی قوائم نقدیه‌نك یكونی دخی انجق اول مقداره واره‌بیلدیكی ارباب وقوف و معلوماتك تخمینلرندن آكلاشلمقده‌در . ایمدی خاقان مرحوم عبدالعزیز خان حضرتلری خزینهٔ جلیله‌یی یالكز دیون مذكوره‌نك فائضی و رأس المالرینی اودمك مجبوریتی آلتنده بولوب قوائم نقدیه‌نك ایسه فائضی اولمدیغندن بونك خزینه‌یه اول قدر آغرلغی یوق ایدی . اشبو بورجلره وایراد خزینه‌نك صكره‌دن واصل اولدیغی درجه‌یی هنوز بولمامش ایدوكنه كوره موازنهٔ مالیه‌نك یكده مساعد بر درجه‌ده اولمدیغی

حكم اولنه بيلور ايسه ده اوزمانه قدر وارداتی تزييد ايده جك اسبابك بيكده برينسه بيله تشبث ايدلمامش بولنديغی جهتله پك جزوی بر همت ايديلور ايسه خزينه نك اولكيدن برقاچ مثلی دها آرته بيله جك اولان وارداتی سالف الذكر فائضلی ديون ايله قوائم نقديه دن عبارت بوربجی پك آز بر زمانده تأديه ايلدكدن فضله دولتك هر درلو اصلاحات و ترقياتی مصارفنه دخی كفايت ايده جك درجه يه واصل اوله جغی يقينا مأمول ايدی ٠

احوال ديپلوماتيقيه و عسكريه و ملكيه و ماليه سی بورايه قدر مجملا افاده ايلديكمز صورتدن عبارت بولنسان دولت عليه نك امنيت داخليه سنه كانجه بو قارءده دخی اخطار و اخبار ايلديكی وجهله يونان اشقياسی و شام وقعه سی كبی غائله لر برطرف ايديله رك قره طاغلونك شقاوت علنيه سندن بشقه اورته ده اهميت و يريله بيله جك همان هيچ برفتنه و فساد بولنميوب عبدالمجيد خان حضرتلرينك يكرمی ايكی سنه لك همامات جليله سی خلعه تنظيمات فكرينی كوزلجه يرلشديرمش و ملتك ترقياته اولان استعدادينی لايقيله منبسط ايلمش ايدی ٠ اكرچه پای تختده همان هيچ بر زمانده اكسيك اولميان بر طاقم زوزكارلك هيچ بر متين اساس اوزرينه مبتنی اولميه رق بر دفلكه كوسكنلكلرندن و اقبال ارقه سی صره تهالك و تحسرلرندن طولايی اظهار ندن خالی قالمدقلری خشنودسزلقلر قبيلندن

اولمق اززره معهود قله‌لی (*) مسئله‌سی کورلمش ایسه‌ده بونك اساسی صرف اوهام و خیالاتدن عبارت اولدیغی جمعیت خفیهٔ مذکوره اربابنك اجرا اولنان استنطاقلریله ثابت اولوب حتی اول پادشاه کریم خصلت بونلری تربیه و تأدیب جهتنده جزانك الك شدتلی طرفنه کتمکه دخی لزوم کورمامشدر ٠ بوندن بشقه کرك پای تختده و کرك ایالات شاهانه‌ده هرکس دولتك تنظیمات ملکیه یولنده هردرلو اجرا آتنی کمال منتله حسن تلقی‌یه حاضر وآماده ایدیلر ٠

اصل مبدئی عبدالمجید مرحومك ابتدای جلوسلری دیمك اولان تنظیمات واصلاحات خیریه خصوصنده دولت علیه اول امرده بالطبع جهت عسکریه وملکیه‌دن باشلامش اولدیغی مناسبتیله معارف جهتی ضروری تأخر ایدرك

(*) قله‌لی مسئله‌سی دنیلان کیفیت ۱۲۷۶ سنه‌سی اوائلنده ضابطان عسکری ومأمورین ملکیه ایچنده برقاچ افکار قصیره اربابنك کویا دولتك اوزمانکی کیدیشنی بکنمیه‌رك واورتده‌ده محملی ناقابل سیأت وار ایمشده انلری ازاله واصلاح ایده‌جکلر ایمش کبی برفکر سقیمه دوشدرك معاذالله تعالی اورتدلغه برولوله و یرمکی امل ایدنمشلر وبراخشام ذات شاهانه‌نك طوبخانهٔ عامره‌یه وقوع تشریفی اوزرینه امللارینی موقع فعله چیقارمق ایچون پیدا ایده‌بیلدکلری بش اون ارباب غفلت ایله اوراره طوپلانمشلر ایسه‌ده کیفیت اصدقای بندکان طرفندن اخبار ایدلمکله اوراده بولنانلر درحال اخذ وکرفت اولندقلری کبی بونلرك خبر و بردکلری سائر ارباب فساد دخی خانه‌لرنده طوتنمشلر ایدی ٠ بونلرك محاکمه‌سی قله‌لیده اجرا اولندیغی جهتله وقعه‌یه قله‌لی وقعه‌سی تسمیه اولنمشدر ٠ محاکمات واقعه‌لرنده جمعیت مذکوره‌نك اویله اهمیت ویریله‌جك درجه‌ده جسامت واهمیتی اولمدیغندن متهملرك یالکز نفی وتبعیدیله اکتفا قلنمشدر ٠

اكرچه دور عبدالمجيد خانيده رشديه مكتبلرى تأسيس و تكثير ايدلمش ومكاتب عسكريه‌نك اصلاح و ترقيسنه بر خيلى چاليشلمش ايسه‌ده معارفه اولان شدت احتياجمزه نسبتله خدمتك بو درجه‌سنى پك آز كورمكده وهله مؤلفات ومطبوعات جديده خصوصننك پك زياده اهميتسزلكه دوچار اولديغنى درميان ايتمكده اربابى هر زمان حقلى كوريلور . اوزمانلر تشكيل ايدلمش اولان انجمن دانش ايچون انتخاب اولنان اعضاى فخام و كرامك جمله‌سى عصرك يكانه‌لرندن عد اولنه‌جق ارباب فضل و كمالاتدن بولندقلرى مسلم اولوب مؤخراً معارف و تجارت و نافعه نظارتلرينه مقرا ولان دارالفنون عثمانينك بناسندن دخى عبدالمجيد خان مرحومك توسيع دائرهٔ معارفه بر بيوك همت و عنايت بيورمق عزم همايونلرنده اولدقلرى اكلاشيلور ايسه‌ده اشبو عزم همايونك ثمرات جليله‌سى اقتطاف ايدلنجه‌يه قدر عمر همايونلرينك وفا كوسترهمامش اولماسى صحيحاً جاى تأسف و تلهفدر . انجمن دانشده توسيع دائرهٔ علم و معارف ايچون ايديلان مذاكره‌لر و و يريلان قرارلر موقع فعل و اجرايه چيقارلمش اولسه ايدى معارف جهتجه حقيقة پك فقير بولنان ملت عثمانيه‌نك پك زنكين اوله‌جغى دركار ايدى . حيفا كه بونلرك هپسى حسن خيالدن عبارت قالوب بونلر ميانده يالكز جودت پاشا كبى بر قاچ ذات معارف خدمات اوزمانكى قرار واقعه‌دن

کندی حصه‌لرینه اصابت ایدن شیلری اجرایه موفق اولمشلردر . واقعا او زمانلر عصر هنوز معارفه اولان احتیاجنی لایقیله آکلایه‌مامش اولدیغندن عصره احتیاج کورمدیکی برشیئی جبراً کبی برصورتله قبول ایتدیره بیلمك مشکل اولدیغی مجربا تدن ایدیسه‌ده اشاغیده مبحث مخصوصنده ایضاحاتی عرض ایدیله‌جکی وجهله دور عبدالعزیزخانیده کندی کندیسنه براز میدانه چیقان مطبوعات جدیده خلقه معارفك لزوم حقیقیسنی برقاچ یوز پارچه غایت نفیس بند مخصوصلر وبعض آثار علمیه وفنیه نمونه‌لری ایله اثبات ایلمش اولدقلرندن ملتنی معارفجه پك کیروده بولان عبدالعزیز خان حضرتلری برملت ایچون معارفك درجهٔ لزوم ووجوبنی برادر جنت مقرلری عبدالمجیدخان حضرتلری قدر تقدیر بیورمش اولسه‌لر ایدی بو یولده صحیحاً پك بیوك ایشلر کوره‌بیلورلر ایدی . فقط وا اسفا که بویله برنعمت او عصرده کوریله‌مامشدر .

خلاصهٔ کلام جنت مکان عبدالمجیدخان حضرتلرینك اصلاحات داخلیه‌جه وقوعبولان همات شاهانه‌لری پك چوق وپك بیوك شیلری هیچ یوقدن مجدداً حصوله کتورمش اولوب واقعا دولت وملتك احتیاجات صحیحه‌سی بوندن دها پك چوق زیاده‌سنه لزوم کوسترمکده ایدیسه‌ده اصلاحاتك موقوف علیهاسی بولنان اسبابدن هیچ بریسی

ناقص اولدیغی وبلکه اسباب مذکوره‌یه هنوز دست توسل دخی قوت لازمه‌سیله اوزادلمامش بولندیغی جهتله ذاتاً ملکیه ومالیه وعلمیه ونافعه‌جه قورلمش اولان اساسلر اوزرینه تفرعات لازمه‌یی بالعلاوه هرشیئی اتمام واکمال ایلمك حقیقة پك آز برهمته منوط ایدی . هله عبدالعزیزخان حضرتلرینك ابتدای جلوسلرنده عموم خلق پادشاه نوجاهلرینی او یله برحسن صورتله تلقی ایلمشلردرکه اصلاحات کلیه وکامله ایچون هیچ بر وقتده بوقدر مساعد برزمان کورلمامش اولدیغنه قناعت ضروریدر .

خلقك اشبو حسن تلقیده تهالکلری تحسین وستایشدن بشقه سوز کوتورر موادن دکلدر . زیرا برخلق کندی حکمدارندن نه قدر امین اولور وذاتنه نه قدر محبت ایلر وهمت وعنایتندن نه قدر اصلاحات واجراات بکلر ایسه اوخلق میاننده اصلاحاتك واصلاحات ثمراتندن اولان ترقیاتك دخی اونسبتده سرعت پیدا ایده‌جکی امور مجربه ومثبته‌دندر . باخصوص که عبدالعزیزخان حضرتلرینك حین جلوسلرنده کی حالی کبی کنج جرأتلی جربزه‌لی سربست برپادشاه‌نوجاه حقنده توجه ومحبت عمومیه طبیعی وضروری ایدی . عقیب جلوسلرنده کلخانه‌ده اوقونان خط همایونك [٢] وعد ایلدیکی اجراآت بتون عثمانلیلر ایچون موجب اطمئنان اولدیغی کبی سلطنتجه وقوع تبدلدن

طولايی خاقان جنت مكان عبد المجيد خان حضرتلرينك دردست بولنان تشبثات اصلاحات كارانه‌سی عقيم قاله‌جق ديه بياغی انديشه‌يه دوشن دول متحابهٔ مفخمه‌يی دخی هر صنف تبعهٔ شاهانه‌نك يكديكرندن قطعا استثناسی اولميه‌رق عدل ورأفت ملوكانه‌لرينی عموم تبعهٔ شاهانه حقلرنده مساوات اتعميم بيوره‌جقلری ومؤسسات موجودهٔ ملكيه‌نك ابقاسيله يكيدن ايجاب ايدن اصلاحات واجراآته دخی مسارعت قلنه‌جغی وعد عاليسی مطمئن وممنون ايلمش ايدی.

كمال خلوص ايله عرض ايده‌لم كه سلطان عبد العزيز خان حضرتلرينك ابتدای سلطنتلرنده كورلان استعداد صوك زمانلرينه قدر خللدن بالمحافظه دوام ايتسه ايدی دولت وملتمزك سعادت حالی اليوم غبطه فرمای انام اولور ايدی. حيفا كه آخری اولنه او يمامشدر.

ایكنجی فقره

اجراآت عسكریه وحربیه‌سی

قریم محاربه‌سنده اوروپالیلره یاقلاشمش و خیر پالنمش اولان قوه‌ٔ بریه وبحریه‌مزك تماميله اصلاحی خصوصنه دور عبدالمجید خانیده صوكلرنده براهمیت فوق العاده ایله تشبث ایدلدیكی جهتله بو اصلاحاتك و باخصوص اسلحه‌ٔ حربیه و امور عسكریه‌جه مؤخرا ظهوره كلان تبدلاتك دور عبدالعزیز خانی یه قالدیغی یوقاروكی فقره‌ده عرض و بیان ایدلمش ایدی .

خاقان مغفور مشار الیه حضرتلری ذاتا عسكرلكی سورو آلات حربیه‌یه بالذات زیاده‌سیله هوس ایدر بر پادشاه شجاعت پرور اولدقلریله جلوس همایونلری عقیبنده الك بیوك هوس و همت شاهانه‌لرینی ترقیات عسكریه جهتنه حصر بیوردیلر . صنوف تبعه‌ٔ شاهانه‌لری كبار زاده‌لرندن بر قاچی ذاتك مملكتلرندن پای تخته جلبی وجمله‌سنك ملیت اصلیه‌لرینه مخصوص اولان كسوه وقیافتلریله بالتجهیز سلاحشوران خاصه هیئتنك تشكیلی عسكرلك نقطه‌ٔ نظرندن باقلدقجه صحیحا تزیین عیون افتخار ایده‌جك بر صورت اولوب

انجق ملكك محتاج اولديغى و كنديلرينك دخى الحق كوريلان احتياج نسبتنده عامليه موقع حصولنه ايصال همتندن كيرو طورمدقلرى سائر اصلاحات و اجراآت عسكريه يه كوره اشبو سلاحشوران خاصه هيئتنك يالكز بر ظرافت و زينت عسكريه نوعندن عد اولنه جغى دركاردر ٠

درجهٔ ثانيه ده اوله رق مباشرت ايلدكلرى اجراآت عسكريه افراد اجنادك قيافت اصليه سنى دكشديرمك قضيه سى اولمشدر ٠ ارباب وقوفه معلوم اولديغى وجهله برادمك البسه سنى تحويل ايلمكده اوادمك تحولات فكريه سى ايچون دخى پك بيوك بر تأثير اولوب عساكر نظاميه نك ابتداى تشكلنده بو عسكرك نظام عسكرى اولديغنى بالجمله افرادك فكرينه صوقمق و طور عسكريلرينى ده اكا كوره تشكيل ايلمك ايچون پانطالون و نيمتن و فسدن عبارت بر قيافت نظاميه ترتيب اولنمش و بو قيافته كيرن آدمك نه اوزماندن قالمه بر تعبير اولمق اوزره باشى بوزوقلق حالندن چيقوب نظام عسكرلكى حالنه كيرمش اولديغنى اقناع يوللو تفهيم ايلمك حسب الزمان ملتزم بولنمش ايدى ٠ بوندن ماعدا عسكر ايچون چويكلكى وچابكلكى تسهيل ايليه جك البسه دخى بهمه حال پانطالون و نيمتن و ياستزى اولمق ضرورى يدر ٠ زيرا بوندن بشقه البسه هر نه قدر كورونشده كوزل اوله بيلور ايسه ده خدمات و حركات عسكريه ايچون زياده سيله ثقلت و يرر ٠

الحاصل تشکیلات عسکریه اثناسنده البسه ایچون بو دقیقه‌ی
هب نظر تأملدن چکورلمش اولدیغی حالده جنتمکان عبدالعزیز
خان حضرتلری الڭ زیاده اهمیتی عسکرلك ظاهرده‌کی کورونشنه
حصر ایدرك فرانسزلرك زحاف دیدکلری عسکر کسوه‌سی
اولان وباشده بیوك فس واوزرنده صاریق وارقه‌ده شریدله
منقش صالته واباقده کنیش شالوار وبلده قوشاق وبجاقلرده
توزلقدن عبارت بولنان قیافتی ترجیح ایلیه‌رك یواش یواش
بالجمله طابورلری بو قیافته ادخال ایلدیلر . تکرار ایدملم که
بو قیافتك کوزلکنه سوز یوقدر . معیت شاهانه‌لری ایچون
لزومی قدر افرادی بو قیافته ادخال ایلمش اولسه‌لر ایدی مقصد
بونلرك هیئت لطیفه‌سنی تماشا ایله تزیین عیوندن عبارت
اولدیغنه کوره مقصد همایون ینه حاصل اولمش اولور
ایدی . انجق عساکر شاهانه‌نك تمامیله اوقیافته کیرمسنده
مؤخرا حرکات عسکریه‌جه پك چوق صعوبتلر کوریله‌رك
باب والای سرعسکریجه البسهٔ مذکوره تعدیل ایدیله
ایدیله آغی کنیشجه وبجاقلری وبیجاری طار بر پانطالون دیمك
اوله‌جق صورتده بو طورلر اعمالنه قدر واردیردیلر .
وبونلری او کنیش زحاف شالوارلرندن زیاده حرکات عسکریه
ایچون موافق بولدیلر .

مغفور مشار الیهك الڭ مهم اصلاحات عسکریه‌لری
اسلحه خصوصندن بدأ ایلر . ارباب وقوفه معلوم اولدیغی

اوزره سائر دول منتظمه كبى دولت عليه دخى عساكر نظاميه سنى
الك اول چاقماق طاشلى قاوال تفنكلر ايله تجهيز ايلمش ايدى .
فكر اختراع هر شيئى درجه درجه اكمال ايلديكى جهتله
اشبو چاقماقلى تفنكلرك ياغمور اثناسنده آتش آلهمالرى
قاپسول ايجادينه لزوم كوستروب بو اختراع جديد ميدانه
چيقديغى زمان اول قدر اهميتله تلقى ايدلدى كه قارده ياغمورده
تفنكلرك مطلقا آتش آلهبيلهجكلرندن ماعدا اسكى چاقماقلى
تفنكلر اكثر يا چاقلديغى زمان آتش آلميوب الداتدقلرى حالده
قاپسوللى تفنكلرك آلداتمسى آز اولمق و چاقماقلى تفنكلرده
باروت غازينك برخيلى مقدارى فاليهدن چيقوب بناء عليه
قوتى آز الديغى وقورشونى آز سورديكى حالده چاقماقلى
تفنكلرك اشبو غاز ضايعاتى اولمامق مناسبتيله قورشونى دخى
اولكيلردن زياده سورمك مثللو بيكى تفنكلرك مزيتلرى بعدما
محاربهلره اولكيدن زياده اهميت ويرديرهجكى حكم اولندى .
بو اختراع عبدالمجيد خان حضرتلرينك عصر سلطنتلرينه
مصادف اولمغله اسلحهٔ عثمانيهدن الك چوغى بو طرز جديده
تحويل اولنهبيلمشدر . اسلحهجه ترقينك ايكنجى قدمهسى
ميللى ويولى ششخانهلرك اختراعى قضيهسى اولوب قاپسوللى
قوال تفنكلرك يوارلاق قورشونى انجق اوچ درتيوز خطوه
مسافهيه قدر وارهقده ايكن اشبو ششخانهلرك سيورى
قورشونلرى ايكى بيك خطوهيه قدر سورديكى كوريلنجه

عالم حيرتده قالوب بعدما ایکی دشمنك بیك بشیوز خطوه مسافه‌دن جنك ایده‌بیله جکلری قضیه‌سی امرای عسکریه‌نك نظر دقتلرینی آچدی . کرچه بو اختراع دخی عصر عبدالمجیدخانی‌یه تصادف ایتمش ایدیسه‌ده پادشاه مشارالیه حضرتلری بوندن پك آزینی مبایعه ایتمشدر . شو ایضاحاتی ویردکدن صکره اکلاشیلور که کچن قریم محاربه‌سی اکثریت اوزره قاپسوللی قوال تفنکلر وبرچوق دخی چاقماقلی قوال تفنکلر ایله اجرا ایدیلوب ششخانه‌لی تفنك پك آز اوله‌رق استعمال اولنمشدر .

ایشته اسلحه خصوصنده عصرك ترقیاتی بوندن عبارت ایکن عبدالعزیزخان حضرتلری اول امرده ششخانه‌لی تفنکلری عساکر شاهانه‌یه تعمیم ایتدکی فرمان بیورەرق بونك ایچون اوروپادن برطاقم اسلحه مبایعه اولندیغی کبی الده موجود بولنان قوال تفنکلرك دخی برخیلیسی طوبخانهٔ عامره اداره‌سنده بولنان فابریقه‌لرده ششخانه‌لی تفنکه تحویل ایدیله‌رك تمام بالعموم افراد عساکر بو سلاحلر ایله تجهیز اولنوب بتوریله‌جکی اثناده قویرقدن طولار تفنکلر دخی میدان اختراعده شهرت آلمسیله ششخانه‌لرك دخی شعشعهٔ اهمیتی منخسف اولمشدر .

قویرقدن طولار تفنکلر واقعا ایجه اسکی براختراع ایسه‌ده بونلره برزمانه‌قدر اویونجاق ویاخود تحف برنادره

نظریله باقیله‌رق هله عسکر ایچون الو یریشلی بر سلاح اوله‌جغی خیال وخاطردن بیله کچوزلمز ایدی . بونلرك ایلك دفعه ارلمق اوزره عسکر النده کورلمشی ١٨٦٤ سنهٔ میلادیه‌سنده یعنی ١٢٨٣ سنه‌سنده اوستریا ایله پروسیا دولتلرینك آچدقلری محاربه‌ده وقوعبولوب محاربهٔ مذکوره‌ده پروسیا نفراتنك (ایکنه‌لی) دینیلان تفنکلر ایله دقیقه‌ده اون بش یکرمی قورشون آتملری و بناءً علیه اوستریالیلره تلفات کلیه ویردیرملری عالمك پارمغنی دهن حیرتنده براقمش وارتق اندن صکره محاربه ایچون هر عالك چنلری قدر عسکر لازم کله‌جکنه عموماً حکم ویرلمشدر .

بر ارالق افکار عمیقهٔ عسکریه اربابی اشبو اسلحهٔ جدیده‌نك اهمیتنی دوشورمك ایچون پروسیا ایکنه‌لی تفنکلرینك انجق بش التیوز خطوه مسافه‌یه قدر قورشون سوردیردیکنی اورته‌یه سوزه‌رك « بو سلاحلر سنز ارقه‌سندن مدافعه‌یه الویرز . چونکه بونلرله غایت سرعتلی آتش ایدیلور فقط میدان محاربه‌سی ایچون ایشه یرامز . زیرا الده بیك بشیوز خطوه‌یه قدر قورشون سوردیرن ششخانه‌لر بولندقدن صکره مانورلرنده ماهر اولان بر عسکر ایکنه‌لی تفنك ایله مسلح بولنان دشمنی بشیوز خطوه‌یه صوقمز که حتی ایکنه‌لیلرك شدتلی اتشلرینه هدف اولسون » دیه مؤاخذه‌یه باشلامشلر ایدیسه‌ده سائر برچوق هنوزلر اولانجه

قوهٔ فکریه‌لرینی اسلحهٔ جدیدهٔ مذکوره‌نك اکمالنه صرف ایدرك شش‌خانه‌لی تفنکلر قدر مترالیوزلرینی ونیجه انواع مختلفه‌سنی ایجاد ایتملریله ارباب اعتراضك اغزی قپانمش وهر دولت عساکر موجوده‌سنی اشبو نو ایجاد اسلحه ایله تجهیزه مجبوراً مسارعت کوسترمشدر . (*)

ایشته عبدالعزیز خان حضرتلرینك الك بیوك همتی بو زمان کورلدی . زیرا تسلیح وتجهیز عسکر قضیه‌سنی هرشیئه ترجیح ایدرك شنایدر ومارتینی هانری وویخستر انواعی سائر نوعلره ترجیح ایدلمکله بونلردن بش التیوز بیك قدری پیدرپی مبایعه اولنوب عسکره توزیع ایدلدی .

اسلحهٔ حربیه‌جه اولان ترقیات یالکز تفنکلره مخصوص قالمیه‌جغی بدیهیدر . طبانجه‌لر وطوپلر دخی اونسبتده اصلاح واکمال ایدلمشدر . الك اول اصلاح واکمال ایدیلان

(*) عسکرلك نقطهٔ نظرندن باقیلیرسه شرطیله اسلحهٔ مذکوره حالا معترض علیها قالور . میدان محاربه‌ده بونلرك سرعت آتشی یوزندن تلفات کلیه وقوعه کلمك شویله طورسون بو تفنکلره جبخانه یتشدیره‌بیلمك برامر عسیردر . دقیقه‌ده اون بش دفعه اتش ایدن بر تفنکك ساعتده طقوز یوز قورشون انداخت ایده‌جکی جهتله شوحالده التیوز موجودلی بر طابورك برساعت آتش ایتمسی ایچون بشیوز بیکدن متجاوز خرطوجه احتیاج واردر . بوقدر جبخانه‌یی سوق ایسه اردو حالنجه نه‌قدر مشکل اولدیغی افکار عسکریه اربابنه و بونلرك مصارف واقعه‌سی دخی ارباب حسابه معلومدر . فقط برزمانده بتون عالم هانکی اسلحه‌یی استعمال ایتمکده ایسه بهمه‌حال انلردن و انلرك دخی الك اعلاسندن تدارك ایلك ضروریات عسکریه‌دن بولندیغی ایچون هر دولت ضروری بونلره رغبت کوسترمشدر .

طبانجه‌لره مخترعك اسمی اولمق اوزره رووولور دینلمش اولدیغندن مؤخراً بونلرك دخی نیجه انواعی اختراع اولنمش ایسه‌ده جمله‌سنه هپ بو اسم ویرلمشدر . پیاده عسکر ایچون اسلحه‌نك تنوعی جائز اولمیوب یالکز بر سونکیلی تفنك کفایت ایده‌جکندن عبدالعزیز خان حضرتلری پیاده‌نك فقط ضابطانی ایچون واو دخی حین محاربه‌ده کندیلرینی محافظه‌یه مدار اوله‌جق الرنده بر قلیچدن بشقه سلاحلری اولمدیغی جهتله مدافعهٔ نفسلرینه مدار اولمق ایچون بر رووولور توزیع ایدلمسنی وسوارینك اولکی قوبورلق طبانجه‌لرینی بالابطال یرینه رووولور ویرلمسنی فرمان بیوردیلر . وینچستر اصولنده اولان وقیصه قلنطه‌لره مشابهجه بولنان تفنکلر سواری ایچون پك زیاده مناسب اولمسیله عساکر مذکوره بونلرله تجهیز ایدلدی .

طوپ جهتنه کلنجه بونلرك دخی تفنکلر کبی قوبروقدن طولار انواع کثیره‌سی ایجاد اولنوب فقط جمله‌سی میاننده المانیالی قروب نام طوب فابریقه‌جیسنك اختراع کرده‌سی اولان طوپلر اکثر دولتلر نزدنده مرجح کورلمکله دولت علیهٔ عثمانیه دخی بونلرك مختلف چاپلولرندن پك چوق مقداری بالمبایعه عساکر نظامیه‌نك صحرا بطاریه‌لرینی هپ بونلردن تشکیل ایلدیکی کبی بحر

سفید وسیاه بوغازلری وقارص وارضروم وطونه کبی برنجی درجه‌ده اهمیتی بولنان استحکاماتی دخی اشبو نو ایجاد طوپلرك اك بیوك چاپلیلرندن تجهیز ایلمشدر .

اسلحهٔ بریه‌یه بورایه قدر اجمال ایلدیکمز صورتده تبدل وتحول ایدرك سلطنت سنیهٔ عثمانیه زمانك شو انقلابنه تبعیت خصوصنده اصلا تأخر کوسترمامش اولدیغی کبی اسلحهٔ جسیمهٔ بحریه دیمك اولان سفاین حربیه‌جه کوریلان بو بیوك تبدل وتحول دخی ینه عصر عبد العزیز خانی‌یه تصادف ایلمش وخاقان مشار الیه حضرتلری اولبابده دخی همّمات بینهایهٔ ملوکانه‌سنی دریغ بیورمامشدر .

سفائن حربیه‌جه وقوعه کلان انقلاب اخشاب سفینه‌لرك زرهلی سفاینه تحول ایتمسی قضیه‌سی اولوب اکرچه افکار عسکریه ارباببی سفاین مذکوره‌یی دخی نظر مؤاخذه‌دن قاچرمامشلر و بو سفینه‌لرك جزئی بر مصادمه وقوعنده ثقلت بینهایه‌لری حسبیله یالکز براز زیاده‌جه صارصلمق ویاخود برطرفی زده‌لنمك ایله قالمیه‌رق اوآنده غرق اوله‌جغنی و برطرفی جزئیجه زده‌لنسدیکی حالده دخی دکز اوزرنده تعمیری ممکن اوله‌میه‌جغنی میدانه قویه‌رب ١٨٦٦ سنه‌سنده اوستریا و پروسیا اراسنده وقوعبولان محاربه‌ده پروسیالو ایله بالاتفاق اوستریایه هجوم ایدن ایتالیا دولتنك لیسا نام موقعده اوستریادونماسیله ایتدیکی محاربهٔ بحریه‌ده ویقتور

امانوئل اسمنده قوجه بر زرهلیسی اوستریانك بر اغاج سفینه‌سی طرفندن کوردیکی مصادمه‌یه مقاومت ایلیه‌میه‌رك باتمسی ارباب مؤاخذه‌یه بر درجه‌یه‌قدر حق دخی قزاندیرمش ایسه‌ده اشبو مؤاخذه‌لر دول بحریه‌دن هیچ بریسنی زرهلی سفاینه رغبتدن منع ایده‌میوب هر دولت بونلردن تدارکه باشلامشلردر ٠ (*)

سلطنت سنیهٔ عثمانیه ایسه بو یولده دخی همتدن کیرو طورمق شویله طورسون بلکه پیدرپی یکرمی یکرمی بش قدر کوچك بیوك زرهلی سفینه‌لر مبایعه و تدارکیله شان عالیسنه لایق اولدیغی اوزره الحق دول بحریه‌نك برنجیلری صره‌سنه کچمش اولدیغی تشکر ایدیله‌جك خصوصاتدندر ٠

زمانك ایجاب و الجاسنه تبعیتله بر منوال محرر اجراآت

(*) زرهلی سفاینك اك بیوك و تأثیرلی طوب دانه‌لرینه مقاومت ایده‌بلمسی امرنده مشاهده اولنان منافعنه دیه‌جك یوغیسه‌ده مؤخراً تورپیل نامیله ایجاد اولنان دکز لغملری بونلری ساحلره تقربدن و بوغازلردن مروردن منعه کفایت ایلمشدر ٠ یالکز ١٨٧٠ سنه‌سنده فرانسه ایله المانیا اراسنده وقوعه کلان محاربه‌ده پروسیالولر بالطیق دکزی سواحلنه تورپیللر دوکمش اولدقلری جهتله فرانسز زرهلی دونانماسی سواحل مذکوره‌یه تقرب ایده‌مامش ایدی ٠ بودفعه ظهور ایدن روسیه و عثمانلی محاربه‌سنده ایسه تورپیللرك (استمبوط) دینلور کوچك صندال و اپورلریله نقل اولنور سیار نوعلری دخی دشمن طرفندن استعمال اولنه‌رق دونانمای همایونه برقاچ سقطلق ویردیرمش اولدقلری فقره، مخصوصه‌سنده کوریله‌جکدر ٠ بناءعلیه دها شمدیدن امید اولنه بیلورکه پك یقین بر زمانده سفاین بحریه‌نك حال بر طرز دیکره افراغ اولنه‌جقدر ٠

و اصلاحات حربیه‌یه ایدیلان همت نه قدر موجب تشکر
ایسه تشکراتك الك بیوك برقسمنی دخی اجرا آت آتی الذکره
حصر ایتملیدر که باقلسه بوزایه قدر عرض ایلدیکمز مواد
هپ تفرعاتدن عبارت قالوب بونلرك جمله‌سی ایچون
اصل واساس اعتبار ایدلمسی لازم کلان خصوصات
ایسه مواد آتیه‌در . شویله که :

اسلحه‌جه مخترعات جدیده‌یه اوروپا دولتلرینك جمله‌سی
رغبت کوستره‌رك تدارکنه مسارعت ایلمشلر ایسه‌ده بونلرك
کندی مملکتلرنده وکندی فابریقه‌لرنده اعمالی ایچون
اقتضا ایدن فابریقه‌لری کشاده دول معظمه‌دن پك آزی
موفق اوله‌بیلدیکی حالده سلطنت سنیهٔ عثمانیه بو خصوصده
دخی امثالندن وکندی شانه واحتیاجنه مناسب اولان
درجه‌دن اشاغی قالمامق ایچون اقتضای حالك اجراسنه
بالمسارعه اقران وامثالنی سبقت بیله ایلمشدر .
مقدمه‌سی سلطان محمود دورنده باشلایان وکمالاتی دور
عبد المجید خانیده حصوله کتوریلان طوبخانهٔ عامره‌مز
برنجدن معمول طوب وهاون وسائره اعمالی خصوصنده
عصرجه اوروپانك الك مشهور فابریقه‌لری درجه‌سنی بولمش
ایدیسه‌ده افواه جدیده‌نك ایجادندن صکره طوب فابریقه‌لرینك
عادتا بتون بتون تحویلی لازم کلمکله دور عبد المجید خانیده
طوبخانهٔ عامره اداره‌سنده بولنان فابریقه‌لرك ثانی کورنلر

و بیلنلر برده شمدی کیدوب کوره جك اولسه‌لر وقوعبولان
تحولاتدن طولایی بونلر اسکی فابریقه‌لر اولدیغنی طانیمق
شویله طورسون کوردکلری تماشای عجیب اوزرینه عادتا وله
وحیرته دوچار اولورلر . اسکی ششخانه‌لری ششانه‌در اصولنه
تحویل ویکیدن قوپرقدن طولار تفنکلر اعمالندن بدأ ایله‌لك
کوزلقروب طوپلرینه وارنجه‌یه قدر هرنوع اسلحۀ جدیده‌یی
یاپمق ایچون آلات و ادوات مکمل اولدقدن بشقه اسلحۀ
جدیده‌نك فرمیلری اسلحۀ عتیقه فرمیلری کبی عادی بر
کره‌دن عبارت اولمیوب بلکه بونلر منسوب اولدقلری
طوپلر وتفنکلر کبی صنعتلی واوسته‌لقلی شیلر اولمسیله بونلرك
اعمالی ایچون دخی جداً وحقیقةً عقللره طورغنلق ویره‌جك
اولان ماکنه‌لر کاملاً تدارك اولنمش والیوم طوبخانۀ عامره‌یه
مربوط بولنان فابریقه‌لرده بر دولت معظمه‌نك احتیاجات
حربیه‌سنه حسن مقابله ایده‌بیله‌جك اقتدارمع زیادة موجود
بولنمشدر . بو ترقیات امرنده طوبخانۀ عامره مشیری خلیل
پاشا مرحومك سبقت ایدن خدماتی هیچ بر زمان اونودیلور
خصوصاتدن دکلدر .

هله زرهلی سفاین انشاسنه مخصوص اولان دستکاهلر
وماکنه‌لر طوب وتفنك اعمالنه مخصوص اولان فابریقه‌لره
دخی مقیس اولمیوب بونلر اوروپاده بیله یالکز برقاچ دولته
ویاخود اهمیت وجسامتجه بر دولت دیمك اولان عظیم

قومپانیالره مخصوص اوله‌بیلدیکی حالده سلطنت سنیهٔ
عثمانیه بو امر جسیمی دخی نظر دقتدن اوزاق طوتمیه‌رق
ایجاب ایدن الات وادواتی مبایعه وجلب وبونلری ترسانهٔ
عامره فابریقه‌لرنده بر صورت حسنه‌ده اوله‌رق ترکیب
و تأسیس ایتدیرمش و حتی چند قطعه سفینهٔ آهنینی بو
فابریقه‌لرده بالاعمال عالمك نظر تحسین و آفرینینه وضع
ایلمشدر . بناء علی ذلك طوبخانهٔ عامره‌مز کبی ترسانهٔ
عامره‌مز دخی الیوم دنیاده صنایع بحریه‌جه الك ایلروده بولنان
دولتلر ترسانه‌لرینه مانند بر حالده اولوب الك کوچك وظریف
واپورلردن دورهلی سفینه‌لره وارنجه‌یه قدر بالاعمال میدانه
قونیلان معمولات نفیسه انکلتره و بلچیقا وسائره‌دن جلب
ایلدیکمز ماهر اوسته‌لرك مستعد وماهر شاکردلری اولدیغنی
هرکسه تصدیق ایتدیرمش و ترسانهٔ عامره فابریقه‌لرینك
اشبو انتظاماتی خصوصنده دخی برارالق بحریه نظارتنه‌ده
نصب وتعیین بیورلان خلیل پاشا مرحومك پك بیوك
خدمتلری مشاهده اولنمشدر .

اسلحهٔ حربیه‌نك تحولاتی تنسیقات عسکریه واصول
وصنایع حربیه‌یی دخی شکل آخره تحویل ایلمش اولمسی
بو فقره‌ده مسکوت عنه براقیله‌جق خصوصاتدن دکلدر .
یکی سلاحلر میدان آلدیغی زمان بعدما محاربه ایچون
هر عازك جهتلری قدر عسکره احتیاج کوریله‌جکی حقنده

ایدیلان تخمین یك طوغری چیقوب اسلحهٔ جدیده‌یی ایلك دفعه اولمق اوزره استعمال ایدن پروسیا دولتی خدمت عسکریه‌یی بالعموم نفوس ذکوری اوزرینه تعمیم ایتمکله تنسیقات عسکریه‌یی دخی دکشدیرمشدر . اندن صکره هر دولت تنسیقات جدیدهٔ عسکریه‌یه بالمسارعه وخدمت عسکریه‌یی سلاح استعمالنه مقتدر اولان بالجمله نفوس ذکوره وارنجه‌یه قدر بالتعمیم بونلری دخی نظامیه ردیف احتیاط مستحفظ وعساکر ملیه نام‌لریله صنوف مخصوصهٔ متعدده‌یه تقسیم ایلدکلری و بناء علیه هر بری قوهٔ موجوده‌لرینی ملیونلره واردیردقلری کبی ترقیات وکمالات عسکریه خصوصنده دقیقه فوت ایتمیان عبدالعزیزخان حضرتلری اشبو تنسیقات جدیدهٔ عسکریه‌یه دخی اهمیت ویره‌رك نظامیه وصنف مقدم وتالی ردیف واحتیاط ومستحفظه صنفلرینه تقسیم اولنان عساکر شاهانه‌نك مقداری التیوز بیك درجه‌سنه ایصال ایلدیکی حساب اولنمدی ایسه‌ده حقیقتده درتیوز اللی نهایت بشیوز بیك درجه‌سنه وار دیرلدی . بو تنسیقات خصوصنده حسین عونی پاشانك حومك بیوك برخدمتی سبقت ایلمشدر .

یکی سلاحلرك اصول وصنایع حربیه‌یه ویردیکی تغیره کانجه آتشنك شدتی اوکنده طاغلر طیانه‌میه‌جق اولان اسلحهٔ مذکوره‌یه مقابل انسان طیاندیره‌مق ایچون

برچوق وغایت ماهرانه مانورلر ایجاد اولنمش وطوپلرك جسامت وقوت جدیده‌سنه مقابل استحکامات انشاسی اصولی دخی تغیر ایلمش اولدیغندن دولت علیهٔ عثمانیه بونجه اجراآت واصلاحات عسکریه وحربیه‌سی میاننده اشبو دقایق اموره دخی اهمیت ویره‌رك یکی تعلیملر ویکی مانورلر عساکر نظامیه یه تمامیله اوکردلدکدن ماعدا ردیف ومستحفظ صنفلرینك دخی بونلری اوکرنملری ایچون هرسنه برر آی سلاح التنه النه‌رق تعلیم ایدلملری اصول اتخاذ اولندی . ودشمنك ایلك تجاوزینه قارشو برنجی درجه‌ده مواقع حربیهٔ بریه‌مزدن بولنان قارص وارضروم طرفلرنده طرز جدید اوزره استحکامات جسیمه انشا قلندی .

الحاصل ترقیات عسکریه امرنده خاقان مرحوم عبدالعزیز خان حضرتلری هیچ برشیئی نظر اهمیتدن اوزاق طوتمیوب تا تورپیل دینلان دکز لغملرینه وارنجه‌یه قدر محافظهٔ شان وشوکته مداری اوله‌جق اسباب جنك وجدالی تهیه وآماده‌یه حصر همت بیورمش اولملری اصلا انکار قبول ایدر موادن دکلدر . بویله هربری بر نعمت مخصوصه عداولنمغه واکا کوره تشکرات لازمه‌سی ایفا ایدلمکه شایان اولان شیلری انکار ایلمك کفران نعمتدن معدوددر که عثمانلیلر کبی طوغری اوزلی ونعمت قدرینی اکلار برخلق ایچون کفران نعمت اصلا جائز اوله‌مز .

عصر حاضرك ایجابی حسنات سابقه‌یی ده سیئات صورتنده كوسترمك اولدیغی ظن ایدنلر و ایجابات مذكوره جمله‌سندن اولمق اوزره برطاقم تملقات ریاكارانه و مداهنانه‌ده بولنانلر اعتقادیمزه كوره پك بیوك خطاده بولنمش اولورلر . بویله برقدرناشناسلق بویله بر كفران نعمت ایجاب عصر زمانی الده طوتانلرك دخی خشنود اوله‌مامالری لازم كلان بردناءتدر . هله تاریخدن مقصد اصلی اعتبار و انتباه اولدیغنه كوره بر مورخك محاكمات واقعه‌سنده وجدانجه حقلی كوردیكی شیئ حقلی و كوزل كوردیكی شیئی كوزل كوسترمسی واجبهٔ ذمتیدر . بو دفعه آچدیغمز محاربه‌ده توفیقات صمدانیه سایه‌سنده كوسترمش اولدیغمز یارارلقلر ایله بتون دنیانك آفرینه مظهر اولدیغمزدن طولایی جناب حقه عرض شكران ایدر ایكن هر شیئ یولنده استعمال ایلیان عصر حاضره تشكر وظیفه‌سنی ده خاطر ایدر ایتمز بو جنك عظیمك اسبابنی بزه تهیه ایدی ویرمش . . . عصر اسبقه تشكر بورجنی دخی اصلا خاطردن چیقارمیه‌جغز .

اوت ! اشبو ترقیات عسكریه برطاقم اسرافات ایچنده حاصل اولدیغی منكر دكلدر . او محاكمه‌نك محلی دخی یقینده كله‌جكدر . —

اوچنجی فقره

اجراآت ملکیه ونافعه

عبدالعزیز خان حضرتلری کرچه جلوسلریله برابر همت شاهانه‌لرینی همان حصراً کبی برصورتله اصلاحات عسکریه‌یه صرف ایدرك بر ایکی سنه قدر امور ملکیه ایله اشتغاله پك آز وقت بوله‌بیلمشلر ایسه‌ده بو آز وقت ایچنده دخی بر درجه‌یه قدر اولسون اصلاحات ملکیه جهتنه‌ده نظر همایونلری اصابت ایلمشدر . ازجمله او زمانه قدر جزا قانوننامهٔ همایونندن ماعدا قوانین دولت علیه‌نك اوراق پراکنده کبی برشی اولمسیله هر یرده لایقیله دستورالعمل طوتیله‌مدیغندن بونلر (دستور) نامیله بریرده طبع اولنه‌رق بعدما هر یرده حکملری مرعی الاجرا طوتلق اراده‌سیله ولایات شاهانه‌یه تعمیم ایدلمش وممالك محروسهٔ پادشاهینك صنعت وزراعت وهنر ومعرفتجه بولندیغی حال و درجه هرکسك مشهودی اوله‌رق بونلرك امر ترقیاتنه اکا کوره خدمت ایدلمسی ایچون شمدی یه قدر دولت علیه ممالکنده ایلك دفعه اولمق اوزره درسعادتده بر سرکیٔ عمومی کشاد

اولنمشدر (١٢٧٩) بو صره‌ده (*) عساکر ضبطیه‌نك جاندارمه نامیله اصلاحنه باشلانمسی دخی مقدمات اصلاحات ملکیه‌دن معدوددر ٠

تمام خصوصات عسکریه‌یه اییجه انتظام ویرلدکدن صکره ١٢٨٠ سنه‌سی اواخرنده امور ملکیه دخی برنظر مخصوص اهمیته آلندی ٠ سنهٔ مذکوره‌یه کلنجه‌یه قدر پای تختدن ایالتلره یالکز والی ومتصرف و حاکم و دفتردار ومحاسبه‌جی کبی رؤسای مأمورین کوندریلوب واقعا دفتردار ومحاسبه‌جیلرك معیت مأمورلری دخی ینه مأمورین موظفه و رسمیه‌دن اولمسی اصلاحات مالیه اقتضاسندن ایدیسه‌ده والی ومتصرف وحکام ونوابك استخدام ایلدکلری کوچك مأمورلردن هیچ بریسی طرف دولتدن منصوب مأمورین رسمیه‌دن اولمیوب بونلر کندی اوشاقلری دیمك اولان برطاقم ادملری کوچك بیوك هرنوع مأموریتلرده استخدام

(*) اکسپوزیسیون یعنی سرکیٔ عمومی دینلان شیلرك ترقیات صناعیه وسائره‌جه کوریلان منافع بی‌نهایه‌سی اوروبا ملل مترقیه‌سنی صیق صیق سرکیٔ عمومیلر کشادینه سوق ایلمکده‌در ٠ سرکیٔ عمومیلره دنیانك هرطرفندن زراعت صنعت علم ومعرفت ثمره‌سی اوله‌رق نه معمولات و محصولات وار ایسه جمع ایدلدکدن ماعدا حتی هرملتك البسه وقیافتلری ومسکن ومأوالری ومملکتلرنده موجود اولان ابنیهٔ جسیمه وغرائب سائره‌نك نمونه‌لری دخی جمع ایدلدیکندن برسرکیٔ عمومی‌یی کورمك عادتا بتون دنیانك بریره طوپلانمش اولان خلاصه‌سنی کورمك قدر مهمدر ٠ انسان اولادی ترقیات درسنی هب بربرینی کوره‌رك اله جقلری جهتله اشبو سرکیٔ عمومیلری تماشا ایدنلر علم دنیانی برصحیفهٔ طبیعیه اوزرنده کورمش دیمك اولورلر ٠

ایدرلر ایدی . مثلا شمدیکی والی معاونلرینه ویاخود مستشارلرینه بدل والیلر کندی دائره‌لرینك الکبیوك اوشاغی دینك اولان کتخدالرینی استخدام ایدرلر ایدی که بو کتخدالر امور بلدیه‌یه و تحصیلات ایشلرینه و حتی بردرجه‌یه قدر احقاق حقوق مسئله‌لرینه بیله قاریشورلر ایدی . کذلك شمدیکی مکتوبجیلره بدل دیوان افندیلری، اوراق مدیرلرینه بدل مهردارلر والای بکلرینه بدل قواص باشی ویاخود تفنکجی باشی وضبطیه‌لره بدل قواصلر و سکبانلر استخدام اولنور ایدی که بونلردن الك چوغنك و حتی بعض والیلر نزدنده هیچ برینك معاشلری اولمیوب خدمت، وسائر برچوق نامله ایله هوادن چیقینورلر ایدی . بو چیقینیش نه‌قدر نظر اهمیته آلنسه شایاندر . تشکیل ولایاته پك قریب زمانلره کلنجه‌یه قدر بیله بومقوله مأمورلرك معاش نامیله الدقلری جزوئی اقچه ایله برده صورت تعیشلرینك درجه‌سنی موازنه ایلمك علیهلرنده حکم و یرلمسنی عدله مغایر دوشورمیه‌جك حسن شهادتلر مقامنه قائم اوله‌بیلور .

صورت ظاهره‌سندن دخی کوریلیور که بو اصول دها اسکی زمانلرده بر والینك عادتا مکمل براردو دینك اولان کندی قپوسی خلقیله برایالته کیدرك اوراسنی بیلدیکی کبی مستقلاً اداره ایتمسی صورتندن عبارت بولنان اداره‌ء مشوشه‌سی علی قدر الامکان اصلاح ایدلدکدن صکره انك

بقیه‌سی بولنان براصول اداره اولوب ملکیه بولنك جهت جهت مضرتلری درکار ایدی • هله والیلرك متصرفلرك قائممقاملرك مدیرلرك آز چوق معاشلرندن ماعدا برده قپو آلتی حاصلاتی نامیله عائدات مخصوصه‌لری اولوب بو دخی الەجق و یره‌جك کبی حقوقه عائد دعالردن استیفا ایدیلان رسم ایله بر طاقم رسوم سائره‌دن عبارت ایدی که مقام حکومتده بولنان ذات قپو آلتی حاصلاتنی آرتدیرمق ایچون ارتق هر نوع سوء استعمالاته یول آچقده کندیسنی معذور کورر ایدی • یاوالری جریمه ومؤخراً جزای نقدی دینلان صورت مجازاتده اولان انضباطسزلق اوقدر آچیق برسوء استعمال طریقی ایدی که تفصیلات ومفرداتنه کیرشمك انسانه عادتا محجوبیت ویرر • والیلره متصرفلرك اموال میریه‌یی تحصیله ویاخود خدمت مباشریه‌یی ایفایه عادی اوشاقلرینی مأمور ایتلری ویاخود قواص باشی تفنکجی باشی ودها بیوجك برایش ایسه مهردار حتی کتخدایی بیله کوندرمسی مجاز و بلکه بونلری اقدار واعاشه ایچون معتاد اولوب بونلر رسوم تحصیلداریه ویاخدمت مباشریه نامیله برچوق پاره‌لر آلورلر و والیلردن بعضلری اوشاقلرینك بو یولده قزاندقلری پاره‌یه اورتاق اولمغی دخی قبول ایده بیلورلر ایدی • حکومت شرعیه‌نك حالی دخی حکومت ملکیه‌نك عینی و بلکه اندن دها زیاده تأسفه شایان برشی

اولوب بو طریقده رأساً مأمور دیمك اولان حاكملرك ونائبلرك بیله معاشلری اولمیه‌رق كرك بونلر وكرك كاتب ومحضر وسائر خدمه‌دن جمله‌سنك مدار معیشتی محاكم شرعیه‌یه مراجعت ایده‌جك اولان ارباب دعاویدن آله‌جقلری رسملره وخرجلره منحصر بولنور ایدی . بو حالده حقلی یی حقسزدن تمییزه بدل پاره‌لی یاره‌سزدن تمییز درجه‌سنده سوء استعمالر وقوعبولورایسه تعجبمی ایدیلیر ؟ ایشك ایچنده برمحله كیده‌جك اولان حاكمك اومحلده زنكین واختیارویقینده وفاتی در كارادملر اولوب اولمدیغنی تحقیقه قدر تنزل ایتملری وبواویغونسزلغه‌ایسه مجرد مذكور اختیارك تركه‌سنی تحریر ایدرك رسمندن استفاده ایچون مجبوریت كورملری قضیه‌لری دخی حقایق تاریخیه‌دندر .

ولایات اصولندن اول موجود اولان اصول حقنده شو معلوماتی ویرمكلكمزدن دور عبدالمجیدخانی یی مؤاخذه ایدیورز ظن اولنمسون . وظیفه‌سی طوغری یی سویلمك اولان برمورخك حقایق وقایعی خبرویرمسنه ذاتاً مؤاخذه نظریله باقق جائز دكلدر . باخصوص خبرویردیكمز احوالك اودرجه‌سی سلطان محمود وسلطان مجید كبی ایكی پادشاه عظیمك نام نامیلرینی جداً وحقیقة تقدیس ایتدیره‌جك همتلر وامكار صرفیله وقوعه كتوزدكاری

اصلاحات بی‌نهایه‌دن صکره حاصل اولان انتظام احوالدر که اوزمان کیفیتی دها اولکی احوال ایله مقایسه ومحاکمه ایدنلر بونی اصلاحاتك درجهٔ غایه‌سی عد ایتمکده بالوجوه حقلی کوریلورلر ایدی . اندن دها اولری‌نه مخصوص اولمق اوزره انتظامسزلغك اول دوری دوشونلسون که والیلر دکل کوی صوباشیلرینه وچفتلك کتخدالرینه وارنجه‌یه قدر هرکس هرفکر وحرکتلرنده مستقل وغیر مسئول بولندقلرندن خلق اوزرینه ویرکو وسالیانه‌یی یلدکاری کبی طرح وتوزیع ایدرلر وآلدقلری پاره‌نك حساب وکتابی اولمیه‌رق ایستدکاری مقدارینی هدیه کبی برصورتله درسعادته کوندررلر وحقلی‌یی حقسزی آیرمق شویله طورسون ذوقلری ایچون بیله برطاقم بیچاره‌لری دوکمك واشکنجه ایتمك درجه‌سنه وهاایلروسنه‌ده مقتدر بولنورلر وبوفنالقلردن مسؤل اولمزلر ایدی . برازدها اولرنده والیلر پای تختی هیچ ده طانیمزلر ایدی یا ؟ ایشته تنظیمات پرور اولنلری شمدی بیله خرصندن حدتندن هونکور هونکور آغلاته‌جق اولان شو احوالدر که یرندن قلداته بیلمك محال اولان بودولت عظیمه وجسیمه‌یی بونجه صدماته اوغراتمشدر . شوفقره‌لری مطالعه بیوران ذوات حکمت سمات زمانمزه قدر دوام ایدوب هنوز کلیاً محو وازاله‌سی دردست بولنسان مشکلاتك ایشته شوبرچق

عصرلق سیأت سابقه تأثیرات اولدیغنی دوشونەرك تحیر قالسەلر سزادر . هله جداً وحقیقة تقدیس ایتلیـدر سلطان محمود وسلطـان مجید حضراتنك اول مبارك نام عظمت اتسابلرینی كه عالم بوقدر انتظامسزلق ایچنده ایكن هركسی جاندن عرضندن مالندن امین ایدرك تنظیمـات خصوصنده شمدیكی محاكمات‌ز اثناسنده‌بزه اول قدر اهمیتلی كورینان براثر موفقیت كوسترمشلردر . اكر مشار الیهما حضراتنك بلند همت شهنشاهیلریله اصلاحات وتنظیماتك بو اساسلری قونلمامش اولسه ایدی بروجه آتی حـكایه ایده‌جكمز تشكیل ولایت درجه‌سنده‌كی انتظاماتی یپانلرك بهمه حال موفق اوله‌میه‌جقلرینه شبهه یله ایدیله‌مز ایدی . نصلكه اناطولی وكردستان وسائر بعض طرفلرده اولكی اصلاحاتك ثمره‌سیله اصلاحات جدیده ایچون دخی براستعداد حاصل اوله‌مدیغندن بوراارده اصول ولایات موفقیتی حقیقة حاصل اولمامشدر .

ایشته ١٢٨٠ سنه‌سی اواخرنده خصوصات ملكیه‌دخی نظر اهمیت اوكنه النديغی زمان سالف الـذكر صورت اداره‌ٔ ملكیـه نك مملكتمزجه مسـعودیت مطلوبه‌یی استحصاله عدم كفایتی تسلیم ایدلكلـه واوازالق ایالات شاهانه ایچنده شوسه یوللری یاپمق وایتامی تربیه ایچـون اصلاحخانه‌لر آچمق وتحصیل اموالە دها بشقه برانتظـام

ویرمك وحكومتجه هر نوع ایشلرك مرجعی اولمق اوزره (مركز حكومت) نامیله بر انجمن مخصوص تشكیل ایلمك كبی مقدمات اصلاحاتده نیش ایالتی جمله‌دن ایلرویه كیتمكده اولدیغی كوزلمكله والیسی بولنان مدحت پاشا درسعادته جلب ایدلمش وهیئت وكلاجه اقتضای مصلحت عریض وعمیق مطالعه وتدقیق ایدلدكدن صكره ایالتلرك نامی ولایت عنوانه بالتحویل یكی برصورت اداره وضعی قرارلشدیرلمش واجراآت فعلیه‌سی تجربه اولنمق ومطلوبه موافق چیقار ایسه سائر محللر ایچون دخی نمونه اتخاذ ایدلمك اوزره اسكی سلستره وودین ونیش وصوفیه ایالتلری برلشدیریله‌رك ۱۲۸۱ سنه‌سنده طونه ولایت جلیله‌سی تشكیل بیورلمشدر .

ولایات نظامنامه‌سنده اكا متفرع اولان سائر برچوق قوانین ونظامات جدیده‌ده مصرح اولدیغی وجهله اصول ولایات سالف الذكر فنالقلردن بك چوغنه نهایت ویرمشدر . زیرا سوزك خلاصه‌سی بر والینك دائره‌سی یالكز او والینك خدمت ذاتیه‌سنه مخصوص اوشاقلردن عبارت قالوب اوبله مأموریت رسمیه‌سی اولمیان كیمسه‌لر امور ملكیه وعدلیه ومالیه‌یه قارشدیرلمیه‌رق والینك مستشاری اولمق اوزره برمعاون وامور تحریریه ایچون مكتوبجی ومكتوبی قلمی واوراق اوطه‌سی وامور مالیه‌یه وقیود ومحاسباته اولكیدن

زیاده انتظام ویرلمك مقصدیله محاسبه قلمی آچلدیغی کبی
امور انضباطیه یه باقق ایچون « مفتش » نامیله پولیس
وضبطیه هیئتلری غایت منتظم اولمق اوزره تجدیداً تشکیل
قلنمش و ادارهٔ حکومته وامور عدلیه یه نظارت ایتمك ایچون
(اوپله اولکی مجلس کبیرلر کبی وجوه وخاندان نامیله بر طاقم
متنفذو متحکم جبارلردن عبارت اولمیه رق) اهالینك انتخابیله
جمع اولنان اعضادن مرکب اداره وتمییز حقوق ودعاوی
مجلسلری آچلمش وصرف امور شرعیه یه عائد خصوصات
امور عدلیهٔ نظامیه دن آیریله رق ینه محاکم شرعیه یه حواله
ایله خرج وثایق ورسوم سائره دولت نامنه تحصیل ایدلمك
اوزره نظامات قطعیه و منتظمه التنه النوب حکام ایسه
بالتوظیف تمییز حقوق و دعاوی ریاستلری دخی انلره
حواله اولنمش و جماعت و محلات امورینه وانتخاب اعضا
ایشلرینه باقق ایچون هر محله نك اختیارلرندن مرکب اختیار
مجلسلری وسنه ده بر کره ولایتك هر طرفندن مبعوثاً مرکز
ولایته کلان اعضادن مرکب اولمق و ولایت داخلنده تجارت
وزراعت وصنعت ومعارف وامور نافعه نك اسباب ترقیاتنی
دوشونوب مذاکره ایتمك ایچون بر مجلس عمومی کشاد ایدلمك
وامور بلدیه ایچون دوائر بلدیه لر وامور نافعه ایچون نافعه
قومیسیونلری یاپمق والحاصل خلاصه ترقیات فکریه یه دخی
یاردم ایتمك اوزره هر ولایتده بر مطبعه آچمق کبی هر بری

نظامات مخصوصه‌سنده معین و مصرّح اولان و بورادە مفردات و تفصیلاتنه کیریشلمسی تاریخچه‌مزك مقیاسی خارجنده بولنان اصلاحات بردنبره میدان اجرایه قونلمشدر .

اول امرده نمونه اولمق اوزره تشکیل و والیلکی مشار الیه مدحت پاشا حضرتلرینه توجیه بیورلمش اولان طونه ولایت جلیله‌سی نظامات موضوعه‌سنك وعد و ارائه ایلدیکی اصلاحاتی تماميله میدانه چیقاروب اصول جدیدهٔ مالیه و محاسبه‌نك جملهٔ محسناتندن اولمق اوزره اهالیدن تحصیل اولنان اموال اولکی کبی فقرادن برقاچ کره‌لر تحصیل ایدلمکله برابر بینه یارﻳﺴﻰ خزینهٔ جلیلهٔ دولته کیرەمامك و التزامات بر چوق مرتکب ملتزملر النده تمکلك اولوب قالمق درجه‌سنده‌کی فنالقلر بر طرف اولدیغی کبی عساکر منتظمهٔ ضبطیه‌نك همتیله هر طرف اشقیادن تطهیر اولنمش و هیئت نافعه‌نك سعی ثمراتیله هر جهته شوسه یوللری آچیله‌رق اهالیدن استیفا اولنان سرمایه‌لرله بینه ارباب زراعتك اموری تسهیل و کندیلری بر طاقم معامله‌جی و مرابحه‌جی الندن قورتاریله‌رق لزوم کوردکلری زمان بر منتظم بانقه مثللو مراجعت ایدیله بیلمك ایچون منافع عمومیه صندقلری کشاد ایدیله‌رك ترقئ زراعت ایچون نمونه چفتلکلری آچلمش و خلقی آلشدیرمق ایچون اوروپادن بر چوق زراعت ماکنه‌لری کتورلمش و نیشن و دوشچق

وصوفيه‌ده بشر يوز شاكرد اداره‌سنه كافى اصلاحخانه‌لر كشاديله هم بيچاركان ايتام تربيه و هم ده بونلر يوزندن صنايعك ترقيسنه دخى خدمت ايدلمش والحاصل نظامات موجوده‌سى هر نه وعد ايلكده ايسه جمله‌سى حصوله كتورلمش اولمغله بو اصول محاسن شمولك بالجمله ايالات شاهانه‌يه تعميمى تنسيب وايجابى اجرا اولنمشدر ٠

واقعا برچوق يرلرده ولايات نظامات جديده‌سى لايقيله تطبيق اولنه‌مديغندن اورالرجه ولايت اصولى طونه ولايتى قدر ثمره كوستره‌ميوب اسكى اداره‌دن قالمه نتيجه سوء استعمالات ينه دوام ايلمش ايسه‌ده بوقباحت نظاماتده وياخود نظامات مذكوره‌يى بيانلرده اولميوب اجراسنه مأمور بولنانلرك تطبيقاتندن عاجز قالملرينه حمل ايدلمك البته دها طوغرى اولور ٠

مع هذا ولايات شاهانه‌نك كوستردبكى آثار انتظام وترقى‌يه مقابل پاى تخت سلطنت سنيه‌نك دخى عموم ولاياته مركز اوله بيله‌جك بر انتظام جديده احتياجى ظاهر اولمغله باب والاى مشيخت وماليه ودفتر خانهٔ خاقانى كبى ولايات شاهانه ايله طوغريدن طوغرى‌يه معامله‌لرى بولنان دوائر مستقله برچوق انتظامات واصلاحاتله ولايات شاهانه‌نك انتظام احوالنه حسن مقابله ايده بيله‌جك بر حاله افراغ بيورلديغى مثللو باب عاليجه دخى بالعموم مهام دولتك

شورای مرکز یسی اولمق اوزره بر دائره‌نك تشکیلی لازم
کلوب اعضاسی میانـنده ولایات شاهـانه‌دن دخی آدملر
بولندیرلمق و ملکیه و نافعه و تنظیمات و محاکمات کبیناملر ایله
شعبات معلومه‌یه منقسم اولمق و هر دائره کندیسنه عائد اولان
اموردن باشلی باشنه اجرا ایده بیله جـکی شیلری بالاجرا
درجهٔ مأذونیتنك خارجـنده اولانلر دخی شورانك هیئت
عمومیه‌سنده مذاکره وقرارلری و یرلمك اوزره (شورای
دولت) نامیله برهیئت منتظمه وجوده کتـورلمش و بو
تشکیلاتده دخی مدحت پاشانك حاضر بولنـدیغی جهتله
شورای مذکورك ریاستی کنـدیلرینه حواله و توجیه
بیورلیه‌رق اندن صکره ارتق اسکی مجلس والایه احتیاج
قالمدیغندن لغو وفسخ اولنمشـدر . شورای دولتك بر
معظم دولته مرجع و مرکز عمومی اولمق حیثیتیله کوستردیکی
انتظام و محسناتك درجـه‌سی اولبابده موضـوع اولان
نظاماتنك مطالعه‌سندن معلوم اولوب هله اعضا و باش
معاون و معاون و ملازم ناملر یله صنفلری و امور مأموره‌لری
تفریق ایدیلان مأمورلرینك اصول استشـاره و مذاکره
وضبطلری دولتجه آدم یتشدیرلمك اوزره شورای مذکور
برمکتب و مخرج مخصوص صورتنی تصویر ایلمشدر که
الك زیاده تحسینه شایان اولان احوالدن بریسی دخی بودر .
بورایه قدر اجمال ایلدیکمز اصلاحات ملکیه میانـنده

بجمله‌دن زياده اهميت ويريله‌جك اولان شى محاكم
واصول محاكمات قضيه‌سى اولمغله ولاياتده تشكيلات جديده
ثمراتندن اولمق اوزره تمييز حقوق ودعاوى مجلسلرى
بو مقصدى بر درجه‌يه قدر استحصال ايلمشدر . زيرا
امور عدليه‌ده مقصد اصلينك تمامئ حصولى محكمه‌لرك
استقلال تام ايله مستقل اولملرينه متوقف بولنوب حتى
آداب واصول قضايه واقف اولنلرجه تفصيله حاجت
اولمديغى وجهله شريعت شريفهٔ احمديه‌نك اقتضاسى
محاكمك استقلال تامى جهتنده ايكن ولايت اصولى
اقتضاسنجه محاكمك والى ومتصرف كبى مأمورين ملكيه‌نك
نظارت ونفوذى التنده ويرلمش اولمسى بحق مؤاخذه‌يه شايان
بر ماده اولديغى ايچون اصول ولايت محكمه‌لرجه مطلوب
اولان اصلاحاتى يالكز بر درجه‌يه قدر حاصل ايلمش اولديغى
حكم اولندى . طشره‌لرده تجارت محكمه‌لرينك اصلاحى
ايچون ايديلان همتلر هر حالده ثمره‌سز قالميوب درسعادتجه
دخى اصلاح محاكم خصوصنه پك زياده اهميت ويريله‌رك
درجات مختلفه‌ده محاكم نظاميه تأسيس بيورلمشدر .
بونلرك درجهٔ حاليهٔ انتظاملرينى كمال انتظام ديه تلقى
ايليه‌مز ايسه‌كده اولكى حاله نسبتله پك زياده مضبوط
ومنتظم اولملرينه شايان تشكردر .

ممالك محروسهٔ شاهانه اوروپا ممالك معموره‌سنه نسبتله

هنوز بالطه کیرمدك اورمان اطلاقنه شایان یعنی معموریت جهتنجه بو مملکتده یاپیله بیله جك شیلرك کافه‌سی دردست اجرا بولندیغی هر نه طرفه باقلسه نمایان اولمغله دور عبدالعزیز خانیده بو صورت دخی نظر اهمیتدن اوزاق طوتلیه‌رق روم ایلی طرفنجه دها دور عبدالمجید خانیده ویریلان قرار اوزرینه کوستنجه‌دن بوغازکوینه تمدید ایدیله جك شمندوفر خطی تمدید اولندیغی کبی وارنه دن روسچقه بر شمندوفر تمدیدینی درعهده ایدن قومپانیا دخی ایشنی اکمال ایلمش و مؤخراً درسعادتدن و ده‌ده اغاجندن ادرنه طریقیله صوفیه‌یه وسلانیکدن دخی مترووبچه‌ویکی پازاره طوغری برر قول شمندوفرك تمدیدی هیرش نام بر متعهدك تشکیل ایلدیکی قومپانیا ایله قرارلشدیرلمشدر • بو قومپانیا ایله آچیلان باب معامله ایلروده سیأت فقره‌سنده ایضاح ایدیله‌جکی وجهله دولتی برچوق اضراراتمسی اوزرینه اناطولی طرفی ایچون ارزو ایدیلان شمندوفرلر مرقومه حواله اولنمامش وازمیر تیمور یوللرندن ماعدا درسعادتده حیدر پاشادن اناطولی ایچنه طوغری تمدیدینه قرار ویریلان خط ازمیده قدر طوغریدن طوغری‌یه دولت حسابنه اعمال قلنمشدر •

امور نافعه‌یه ویریلان اهمیت یالکز اشبو شمندوفرلردن عبارت اولمیوب طونه نهرنده واپور ایشلتدیرلمك اوزره تشکیل اولنان اداره چند سنه ظرفنده برخیلی ترقی ایلدیکی

کی مؤخراً بغداد ولایت جلیله سنده تشکل ایدن بر اداره
دخی فرات نهرنده و عمان دکزنده سیر سفاینه ایجه همت ایلمش
ایسه ده بونلرك دها زیاده ترقیسنه چالیشلمق لازم کلور ایکن
بالعکس اهمیتدن دوشورلمسی و بناء علیه مذکور اداره لرك
بتون بتون بتمك درجه لرینه کلمسی شایان تأسفدر . ممالك
شاهانه ده امور نافعه دن معدود اوله رق الك منتظم بر قومپانیا
وار ایسه اوده دور عبد المجیددن قالمه شرکت خیریه
قومپانیاسی اولوب دور عبدالعزیزده امتیازی تمدید ایدلمش
و بوغاز ایچنك مراسلاتنی تأمین ایده جك بر حاله کیرمشدر .
ادارهٔ عزیزیه دینلان و اداره سی کاه بر طاقم ملتزملره ویریلوب
کاه دولت طرفندن باقیلان واپور قومپانیاسی ایلرویه
کوتورمکه پك چوق غیرت ایلدکلری حالده بو امر نافعه ده
دخی موفقیت کامله یوز کوستره مامشدر . بوندن ماعدا
اکرچه بر طاقم شمندوفرلر امتیازاتی ویرلمش ایسه ده بو
امتیازلری الانلر ذاتاً فی الحقیقه شمندوفرلری یاپمق ایچون
آلمیوب شاید ایلروده بر مشتریسی ظهور ایدر ایسه انلره
صاته رق استفاده ایچون الدقلری جهتله هیچ بریسی وجوده
کلمامشدر . بعض معادن شرائط نظامیه سیله احاله اولنمش
ایسه ده بونلردن استفاده اکثریا اجنبیلره قاله رق نه دولت
ونه ده ملت حقیله استفاده ایده بیلمك ایچون بر چاره بولنه مامشدر .
امور نافعه دن اوله رق الك زیاده ترقی ایدن بر اداره دخی

تلغراف ادارەسی اولوب بو اختراع معجزکارانەیه اولان احتیاج شدید دنیانك هر طرفندە الك بیوك اهمیتی کندی حقندە جلب ایلدیکی کبی ممالك دولت علیەدە دخی لایق اولدیغی اهمیتە مظهر اولەرق عبد المجید مرحومك صوك دورندە بعض ایالات شاهانەیه تلغراف خطلری تمدید ایدلدیکی حالدە دور عبدالعزیزخانیدە ممالك محروسەنك همان هر طرفندە تلغراف مرکزلری کشاد ایدلمشدر . اورمانلر بوندن مقدم راست کلانلرك استفادە وتخریب بالطەسنە سینە کشا اولدقلری حالدە دولتجە بونلرە دخی برنظام قونیلەرق هر طرفە قورجیلر ومفتشلر نصب و اورمانلرك حسن صورتله بالمحافظە انلردن ایدیلەجك استفادە برصورت منتظمەدە ایدلمسنە همت اولنمسی دخی دور عبد العزیز خانیدە کوریلان امور نافعە ترقیاتنك الك بیوکلرندن بریسی عد اولنمق لازم کلور . واقعا لفظا تجارتی ویاصنعت ویازراعتی محافظە نامیله بر طاقم دخی بانقە امتیازلری و یرلمش ایسەدە مملکتمز هنوز بوکبی ایشلرك عجمیسی اولدیغندن بونلر هپ اجنبیلرك الینە کچەرك انلر ایسە کندی منافع مخصوصەلری اغورندە کندیلرینە مراجعت ایدنلری دخی باتیرەبیلەجك بر معاملە ارباندن اولدقلری حرکات و اجراآت مشهودە زیله استدلال ایدلمشدر . امور نافعەدن معدود اولمق اوزرە استانبولدە

ترامواى وغلطه‌ده تونل انشاسى كبى شيلر تزيينات بلديه‌دن معدوددر كه صغير وكبير وقوعبولان حريقلرده خرابه‌زار اولان محللرك طرز جديد اوزره انشاسى پاى تخت سلطنته بياغى بر معموريت جديده صورتى ويرمشدر .

واقعا بو اجراآت عموميه ايچنده بعض ارباب دقتى بحق كفت وكويه مجبور ايليه‌جك بر طاقم اسرافات وسوء استعمالات وقوعى دخى منكر اولميوب هله جنت‌مكان سلطان عبدالعزيز خان حضرتلرينك ازجمله چراغان ساحلسراى همايونى كبى بر طاقم انشاآت نفيسه‌سنى امور نافعه‌دن عداتميانلرك حقلرى مسلمدر . انجق بو مثللو ايشلر ايچنده ارانه‌جق اولان سيآتك محل تحريسى بوراسى اولميوب انلر ايچون دخى بر فقرهٔ مخصوصه تعيين قلنمش اولديغندن شكايات واقعه‌نك نه درجه‌يه قدر حقلى اولديغى فقرهٔ مذكوره‌ده كوريله‌جكدر . بوراده نظر دقت واهميتله كوره‌جكمز جهت تشكيلات واجراآت مذكوره‌نك اصلاحات ملكيه‌جه هر حالده ميدانه قويمقدن خالى قالمديغى بر بيواسطه ثمره‌در . ارباب تدقيقك اصل اهميت ويرملرى لازم كلان نى خلاصة الخلاصه‌سنى يوقاريدن برى حكايه ايتدكده اولديغمز اجراآت مثللو اصلاحات ملكيه‌يه لزوم كورمك وكوريلان لزومه توفيق حركتله ايشه باشلامق قضيه‌سى اولوب ايشه باشلاندقدن و اجراآت اورته‌يه قونلدقدن صكره چونكه بادئ امرده هيچ برشيده مكمليت

عد اولنور . بولزوم کورلمدیکی وایشه باشلانمدیغی صورتده ایسه تا باشلانیجه‌یه قدر کچه‌جك اولان وقت پك بیهوده کچمش اوله‌جقدر . هرهانکی زمان اولور ایسه اولسون باشلاندقدن صکره دخی مؤاخذه‌سی خصوصنده ار بابنی حقلی کوستره‌جك نواقص ونقایص بهمه حال میدانه چیقاجقدر .

عبدالعزیزخانك اواخر سلطنتلرینه طوغری اصلاحات امرنده اوروپا طرفندن وقوعبولان تضییق وخلق طرفندن ابراز اولنان احتیاج اوزرینه صدر اعظم محمود ندیم پاشا دلالتیله یکیدن برطاقم فرمانلر وخطلر ونظاملر نشر ایدلمش ایسه‌ده بونلرك هیچ بریسنی اصلاحاتدن عد ایتمکه امکان اولمیوب جمله‌سی دور عبدالعزیز خانك بیوك سیأتندن معدود اولمسیله انلری سیأت فقره‌سنده نظر تدقیقه المقلغمز ضروریدر .

دردنجی فقره

ترقیات علمیه و فکریه و قلمیه

اساس مستبعد الاندراسنی تأسیسه مدار اولان انضباط و انتظامنی غیب ایله اولکی شوکت و قدرتندن دوشن بزم کبی بر دولت و ملت معظمه ایچون تنظیمات خیریه و تنسیقات جدیده قدر اهم و الزم اولان شیلرک بریسی دخی معارف اوله جغنی ارباب فکر و حکمت درلو درلو صور تلرله اثبات ایدرلر . واقعا بز الحالة هذه معارفك بر ملت معظمه ایچون درجهٔ لزومی شخص واحد ایچون اولان لزومی درجه سیله برابر اولدیغنی و برشخص معارفدن بی بهره قالور ایسه انك حیوانات سائره دن فرقی یك آز اولوب منسوب اولدیغی جمعیت مدنیه یه عینیله سائر حیوانلر کبی یالکز بدناً خدمت ایدرك فکریله خدمت ایده میه جکنی و جمعیتك ترقیات مادیه و معنویه سی ایسه خدمت بدنیه و وجودیه یه منحصر اولمیوب بلکه خدمات فکریه یه متوقف اولدیغنی تسلیم ایلمش ایسه کده بزم بو تسلیمیمز هر حالده شمدی یه قدر حاصل اولان ترقیات فکریه نك برثمرهٔ عظیمه سی اولوب یوقسه زمانمزدن مقدم بو تسلیمیت یك حکمسز اولدیغندن هر شیده اولدیغی کبی

معارف جهتی دخی پك كیروده قالمش ایدی . حالبوكه تاریخ عثمانینك جهت علمیه‌سی تتبع ایدیلور ایسه كوریلور كه ابتدامزده هر شی نظر اهمیتده طوتلدیغی كبی معارف جهتی دخی پك زیاده اهمیتده طوتیله‌رق اربابی حمایه ایدلمش وعاشق بشه و علوان چلبی و شمس الدین بخاری و شیخی وخواجه علی وتاج الدین كردی و فناری و كورانی و قسطلانی و یازیجی زاده وخطیب زاده ومؤید زاده وسعدی وقره یعقوب وحكیم شاه وسنان بشه وعلی قوشجی و یعقوب بشه واحمدبشه وسیوطی ونشری وادریسی ونشانجی محمد پاشا وسنان چاوش و باقی وفضولی وسیدی رئیس و پیری رئیس وكمال رئیس وشاعرهٔ مشهوره زینب وزنبللی علی افندی وابن كمال وابو السعود وابراهیم چلبی وبركوی محمدافندی وفوزی واوسته موسی ومعمار سنان مثللو مشاهیرك هر بری فقه وتفسیر وحدیث كبی علوم شرعیه‌ده وصرف ونحو و منطق كبی علوم آلیه‌ده وشعر وانشا كبی علوم ادبیه‌ده وحساب وهندسه كبی علوم ریاضیه‌ده وطب و هیئت كبی علوم طبیعیه‌ده و تدبیر منزل و فیلسوفی كبی علوم عقلیه‌ده وتاریخ وجغرافیه‌ده وفنون بحریه ومعماریه‌ده . الحاصل شعبات فنوندن بر ویا برقاچنده كرچكدن اركان اصلیه صره‌سنه كچمشلر وتراجم احوال عثمانیانده سیف وسیاست اربابنك یاننده علوم وفنون ادملری اولمق اوزره

کندی علوشان و منزلتلرینه لایق اولان موقعلری فضل وکماللریله تزیین ایلمشلردر ۰

عصرلک پادشاهی بولنان فاتح سلطان محمد خان حضرتلرینک ایجاد ایلدکلری هاون نظر حساب وهندسه یه النه‌رق بویله مهم براختراعک ینه نه‌قدر مهم اساس فنیه وعلمیه اوزرینه مبتنی بولندیغی دوشونیله‌جک اولور ایسه عثمانلیلر عسکرلکجه سیاستجه وسائر هرشعبه بهرهٔ کاملەلرینی عالمه کوسترمش اولدقلری کبی علمجه دخی امثالندن کیرو قالمدقلری کوریلور ۰

ارباب فکر ومطالعه‌نک نظر حیرتلرینه عرض ایده‌جکمز شی یالکز برهاون اختراعندن عبارت اولسه بونی تصادفه حمل ایتمک دخی ممکن اوله‌بیلور ایدی ۰ ینه اوزمانه مخصوص اولمق اوزره بشکطاش اوکنده‌کی دونمانک قره‌دن قاسم پاشا اوکنه ایندیرلمسنی‌ده دوشونملیز ۰ سفاین مذکوره نه قدر کوچک اولسه هرحالده طوب چکر سفاینندن اولملریله شمدیکی لومباردلردن دها کوچک اولملری تخمین ایدیله‌میه‌جکندن برلومباردانک دخی اوقدر طاغی بایری آشیره‌رق ترسانه خلیجنه ایندیرلمسی ایچون ایجاب ایدن عملیات جر اثقالیه برجاهل قومک یپاجغی ایش اولمدیغی تسلیم قلنور وبوکونکی کونده بیله برمحلدن دیکر محله سوقی خصوصنده دنیانک صعوبتلرینی کوردیکمز اوعظیم وجسیم طوپلرک

استانبولدن بغداده قدر سوق ایدلدکلرینی دوشونمك و بونلردن بعضلری اوزرنده از جمله (احمد اوسته‌نك دکانچه‌سنده اعمال اولندی) عباره‌لرینی اوقومق انسانه حیرت ویرر . عملیاتك بو درجه‌سی علم قوتندن بشقه نه ایله حاصل اوله بیلور ؟ یا موجود جاده‌لریمزك قلعه‌لریمزك وباخصوص فتح ایلدیکمز قلعه‌لره آچدیغمز مواز یللر و صیچان یوللریله صورت تقربمزك بهرۀ علمیه‌مزه دائر ایتدکلری شهادتلر بوکونکی بدایع محیره‌نك اوروپا بهرۀ علمیه‌سنه ایتدکلری شهادتلر قدر مقبول ومهم دکلمیدرلر ؟

بو عظیم وجسیم دولت صاحب شوکتی یالکز قوت مادیه وبدنیه ایله تشکیل ایتمه‌رك موفقیات واقعه‌مزك بر مدار حصولی دخی قوت علمیه وفکریه اولدیغی انکار قبول ایدر موادden دکل ایکن هر جهتده انضباطسزلق وانتظامسزلق طاری اولدیغی صره‌ده بو جهت علمیه‌یه دخی بر بیوك تدنی عارض اولمش وکیت کیده نظر اهمیتدن دوشوب قالمشدر . حین تشکلمزده مدار موفقیت اولان قوت فکریه وعلمیه‌یه نقیصه وانقراض کلدکدن صکره اولکی شوکت وعظمتمزی محافظه ایده‌مامك امرنده بو اکسیکلك دخی حقیقة پك بیوك برسوء تأثیر کوسترمشدر .

اوت ! علم وکمال دنیلان شی دولتجه هیچ بر اهمیت کورمیوبده بتون بتون یقادن آتیله‌جق اولسه بیله اول

بجوهر قیمتدار کوشهٔ نسیانده ضایع ایدلمیوب البته برطاقم
قدر شناسانك انی حرز جان اینه‌جکلری درکار بولنمغله الك
فنا زمانلر بزده بیله تك توك اولسون حکمت ومعرفت
صاحبی آدملر بولنمش اولمسی موجب تسلیت احوالدندر ٠
حتی استغراب ایدلسه یری واردر که اوروپانك بزه اولان
غلبه‌سی هپ ترقیات علمیه وفکریه ثمره‌سی اولان بدایع
جدیده سایه‌سنده وقوعه کلدیکی شمسدن اظهر ایکن بدایع
مذکوره‌نك جمله‌سنه کافر ایجادی دیه رغبت ایدلمدیکی
حالده ترقیات علمیه وفکریه‌نك اسباب اصلیه‌سی اول صورتده
تلقی ایدلمیه‌رك بونلرك برنجیسی بولنان مطبعه‌جیلغه قارشو
نظر اهمیتی یومغه بردرلو موفق اوله‌مامشلر و تا سلطان
سلیم ثالث زماننده یعنی ١١٣٥ تاریخنده مملکتمز ایچنه
مطبعه‌جیلغك دخولنی منع ایده‌مامشلردر ٠ اکر شمدیلرده
اولدیغی کبی صنعت مذکوره‌نك درجهٔ اهمیت وقدسیتی
اوزماندن بری اکلاشیله کلمش اولسه ایدی‌ده ازجمله کاتب
چلبی واسعد افندی مرحوم کبی فنون شتایه کرچکدن
صاحب اولمش بولنان آدملر دخی حقیله چالشدیرلسه ایدی
بر بچوق عصردن متجاوز برزماندن بری مطبعه‌جیلغك شو
مملکت وملته ایده‌جکی خدمت بزی الیوم بلچیقا والمانیا
وانکلتره، فرانسه‌نك قوت علمیه وفکریه‌دن واصل اولدقلری
درجه‌یه ایصال ایلیه‌جکی شبهه‌دن بری ایدی ٠ لکن

واسفا که دور سلیم ثالثده فنون عسکریه‌یه بیله «محاربه‌یی بو هندسه چز کیلر یمی ایده‌جك ؟ بو حسابلرك نه فائده‌سی اوله‌جق ؟ » دیه اعتراضلر ایدیله‌رك حالا سونکیلی تفنکی بیله قبول اتمك ایسته‌میان افکار عمومیه ترقیات علمیه و فنیه‌یه یوزدلو یناشه‌مامش و بناء علیه دستکاه طبع و تمثیلدن دخی یقین وقته قدر عادتا هیچ بر استفاده ایدیله‌مامشدر ٠

جنت مکان سلطان محمودخان حضرتلری احیای ملك و ملت ایچون تشبثات خیریه‌یه ساق همت و عنایتی تشمیر بیوردقلری صره‌ده مطبعهٔ عامره‌یی یکیدن احیا و تقویم وقایع سرلوحه‌سیله دولتك جریدهٔ رسمیه‌سنی تأسیس و فنون طبیه و عسکریه مکتبلرینی تشکیل بیورمشلر ایدی ٠ واقعا بو نلرك شمدیکی نظرلر اوکنده اهمیتلری یالکز بر تأسیسدن عبارت قاله‌جغی درکاردر ٠ حتی فردوس آشیان عبدالمجید خان حضرتلرینك شوایلك تشبثاته ضمیمهٔ مکاتب رشدیه‌یی ایجاد و تکثیر و مکاتب عسکریه‌یی دها زیاده اصلاح و توسیع و انجمن دانشی کشاد درجه‌سنده موفقیتلری دخی شایان تشکر احوالدن بولنمش ایسه‌ده یالکز اوروپا ملل متمدنه‌سنجه دکل ملیت سیاسیه‌مز هیئتنی تشکیل ایدن خلق میاننده روم و ارمنی و مؤخرا یهودی و بلغار اهالیسنجه دخی معارفه الك بیوك اهمیتلر و یریله‌رك هرکسك کوزی و فکری آچلمغه باشلامش اولان بو عصر جدیده بزم ایچون همتك اول

درجه‌سنی آز کورنلرك حقلی اوله‌جقلرینی بوندن اول برنجی
فقره‌مزده دخی خبر ویرمش ایدك .
عبد المجید خان حضرتلرینك اواخر سلطنتلریله عبد العزیز خان
حضرتلرینك ابتدای سلطنتلرنده معارفه اولان احتیاجمزك
درجه‌سنی بحق تقدیر ایلمش اولان برقاچ کیمسه‌لر غیر رسمی
مطبعه‌لر و غزته‌لر تأسیس ایدرك نتیجه محاکمه‌لی بنده
مخصوصلرله خلقك معارفه اولان احتیاجنی ینه کندیلرینه
پك کوزل اکلاتمشلر و بو یولده دولتجه هرنه تشبث ایدیله‌جك
اولسه درحال ثمرۀ کلیه‌سنی اظهار ایده‌بیله‌جك بر استعداد
مخصوصه انبساط ویرمشلردر . انجق دولتجه اهمیتسز
بر طاقم اوهام و خیالاتك استعداد مذکوری کورله‌مك
جهتنه طوغری بر یول آچمش اولمسی پك زیاده شایان تأسفدر .
بو کیفیتی براز ایضاح و محاکمه ایلر ایسه‌ك تأسفك درجاتی
نظرلرده دها کوزل تعین ایلر . الیوم اوروپا ملل متمدنه
ومترقیه‌سندن هر هانکیسنك کتبخانه‌سی آچیله‌جق اولسه
معارفك برچوق شعباتنه عائد ومقداری ملیونلره بالغ نفیس
کتابلر بولندیغی و بو کتابلر قارشدیریله‌جق اولسه علوم
وفنونك برقاچ یوزسنه اولکی حالی بوسبتون تحول ایدرك
مخترعات جدیده‌دن هر برینك بر بشقه علم ایچون صورت
مخصوصه‌ده شهادت ایده‌جکلری وجمله شعبات فنونك
بالکلیه یکی برصورت پیدا ایلدیکی کوریلور . هله کتب

جدیدهٔ مذکورهنك صورت ترتیبی هرآرائیله جق ومراجعت
ایدیله جك اولان مسائله درحال فرصتیاب وصول اوله بیله جك
بریولده بولنمسی نظر محاکمه یه النور ایسه درت عصر اول
علامهٔ زمان عد اولنان برآدمك الیوم یکی کتابلر ایچنده
یو ارانوب اشتغال ایدنلره نسبتله اجهل جهلادن معدود
قاله جغی وبرآدمك بو کون صرف جاهلی اولدیغی برمسئله ده
بیله ایکی ساعتجك تتبع ایله اومسئله نك اعلم علماسی اوله جغی
بهمه حال حکم اولنور . بو ملاحظه او زرینه برده بزم
احوال علمیه مزه نظر اولنه جق اولسه هنوز بوندن برقاچ
عصر اولکی علمای اسلامك اثرلرندن مرکب تشکیل ایلدکلری
کتبخانه لرله قالدیغمز کوریلور که بونلرك محتویاتی علوم
جدیده نك هرملتی ترفیه ایلمش اولان زنکینلکندن پك چوق
اوزاق اولوب مع مافیه کتب موجوده نك متضمن اولدیغی
علوم وفنون دخی رغبتدن ساقط اولمسیله کتابلرك محضا
بررعتیقه کبی حفظ ایدلدکلری کوریلور که ملك وملت ایچون
هرسعادتك اساسی ترقیات علمیه وفکریه دن بکلیان غیرت
کشان معارفك بوندن طولایی قهر اوله جغی سوزکوتورهمز .
دولت وملته بویولده کمال سعی وغیرتله خدمت ایتمکی
واجبهٔ ذمت حمیت عد ایلیان ذوات اول امرده خلقه
برلسان عمومی تشکیل ایتمکی لازم عد ایلمشلر ایدی . زیرا
عثمانلیلغی ترکیب ایدن خلق اون اون بش قدر السنهٔ مختلفه

ایله متکلم اولوب واقعا بونلر میاننده اڭ زیاده نشر اولنان لسانڭ ترك لسانی اولدیغی معلوم ایسه‌ده اولسان اوقویه یازی یازان قلمڭ محصولنی (کاتب) ناعیله سائر انسانلردن تمیز ایدن بش اون کشی اکلایه بیله‌رك قصور ملت ایسه همان لسانسز قلمسز کبی برحالده بولندیغندن ترقیات علمیه وفکریه ایچون اول امرده هرکسڭ اکلایه بیله‌جکی بر اصول کتابت تشکیلی حقیقة لازم ایدی ٠

ایدی معارف جدیده خدمتنی متعهداً قلم تألیف وتحریره صاریلان ودستکاه طبع وتمثیلڭ مانولاسنه ال اوران ارباب اقتدار لسانی سادەلشدیرمك ایچون بك بیوك خدمتلر کوره بیلدکلری کبی افکار تمدن وترقی ودولت وملت ووطنه محبت وهرکسڭ باشی برقانون لایتغیره باغلی بولنمق دیمك اولان سربستی مسائلنه دائر برچوق نشریات ایله افکار عمومیه‌یی کرچکدن اویاندرمغه موفق اولمشلر ایسه‌ده حکومت سنیه افکار عمومیه‌نڭ شو تیقظندن ممنون ومتشکر قاله‌جغی یرده بالعکس اورکەرك ایشته بونقطەدن بدأ ایله طرف دولتدن مطبوعات جدیده‌یه حمایت یرینه برخصومت مخصوصه کوسترلمکه باشلانمشدر ٠

هرشیدن زیاده‌بو حال موجب تأسف وتلهف اولدیغی جهتله بوبابده ارباب مطالعه‌نڭ فکری وذهنی تشویش ایدلمیه‌رك کمال عجزمزله برابر امکان مساعده ایتدیکی قدر بو محاکه‌ده افکار

قارئینه حقیقت وحقانیته الك یقین یولی شو صورتله عرض ایده‌لم که او زمان حکومتك مطبوعات جدیده‌یه کوستردیکی خصومتده هم معذوریتی وارایدی هم‌ده بو خصومتك مناسبتسزلکی مسلم ایدی . بو ایشده حکومت معذور ایدی زیرا ملتك ترقیات فکریه‌سنه جداً بر حسن نیتله خدمت ایتمك ایسته‌ینلر میانه برنجی فقره‌ده دخی عرض اولندیغی وجهله اقبالدن دور وبناءعلیه فلکدن مشتکی اولان وهر زمان ترهات بیمعنالریله اذهانی تشویشدن خالی قالمیان زوزکارلك زوزکلکلری دخی قاریشه‌رق هله حقوق وحریت لفظلرینك لفظجه اشتقاق ومعناجه ماهیتلرندن بیله خبردار اولمدقلری حالده بعض کیمسه‌لرك نیجه یاکلش مباحثه‌لر ایله تغلیط اذهانه قیام ایتملری واقع ایدی . بو حالده هانکی حکومت اولسه یالکز کندیسنك دکل منسوب اولدیغی ملتك دخی منافع صحیحه‌سنی اخلال ایلیه‌جك اولان بومثللو نشریات مضره‌یی منع ایتمسی البته حقلیدر . خصومتده اولان مناسبتسزلك جهتنه کلنجه :

اوزمانلر حکومت اکر خلقك کوزلری آچیلور ایسه بعض سیآت مستوره‌یی کوررلر مطالعه‌سنی دخی حقیقة مضر اولان نشریاتی منع مطالعه‌سنه قارشدیره‌رق وبعض مباحث علمیه وادبیه وحکمیه‌ده بولنانلری دخی نظر خصومتله کوره‌رك حتی برارالق قهر وتدمیرلرینی بیله تجویز ایلمش ایدی . حالبوکه بر دولت ایچون سیآت مستوره بولنور ایسه

انك اورته‌یه چیقمسی مضر دکل نافع اوله‌جغی وچونکه اصلاحات وتنظیمات دنیلان شی پیدرپی کوریلان ومیدانه چیقاریلان سیأتك اصلاحیله اکمال ایدیله‌جکی درکار اولوب افکار عمومیه‌دن حذر واندیشه ایده‌جك اولان دولتك دخی ارباب کفت وکسوبی منع وتدمیردن زیاده اصلاح احوال ایتسنده فائده اوله‌جغی واصلاح احوال ایتمدکدن صکره ایسه عالمك اغزینی قپاتمق دکل حتی دیللرینی کسه‌جك اولسه ینه نتیجهٔ امرك واره‌جغی یره واره‌جغی مسلمات اولیه وآخریه‌دن ایکن دور عبدالعزیز خانیده صرف حکمت وحقیقتدن عبارت بولنان شو دقیقه‌لره حوالهٔ نظر اهمیت ایدلمیه‌رك شو مناسبتسز تدبیر ایله حذر ایلدکلری افکار عمومیه‌یه دها بیوك برشدت ویرلمش ایدی .

بونکله برابر عصرك بهمه حال احتیاج کوردیکی برشیئك لزومنی انکار وحصولنی منع ایچون عالمده هیچ برقوت تصور اولنه‌میه‌جغندن حکومت سنیه براراق تألیفات جدیده‌یه کندیسی رواج ویرمك ایچون تألیف وترجمه نظامنامه‌سی نامیله برنظامنامه نشر ایدرك کویا ارباب تألیف وتحریری حمایه ایلیه‌جکنی دخی اعلان ایلمش ایدیسه‌ده سالف الذکر مناسبتسز وهم وخیال بو اجراآت حسنه‌یی دخی ثمره‌سز براقه‌رق نظام مذکور فسخ والغا ایدلمشدر . اکر عصر مذکورلنشو یاکاش مطالعه‌سی اولمیوب‌ده مطالعهٔ مذکوره‌دن

تولد ایدن بونجه موانع ومزاحمله برابر سکزاون سنه ظرفنده
اوچ بش یوز پارچه مؤلفات جدیده‌یی اورته‌یه قویانلر بر
حسن اداره التنه المتمش اولسه ایدی حکومتك قورقدیغی
مضرتلرك هیچ بریسی ینه بالطبع حاصل اولمدقدن ماعدا
نهایتسز ترقیات حصوله کله‌رك عصر جلیل عبدالعزیزخانی
تواریخ صحیفه‌لرینی پارل پارل پارلاتور ایدی . اربابنه معلوم
اولدیغی اوزره تاریخده اك بیوك نام قزانمق ترقیات علمیه
وفکریه ایله حصوله کلوب ازجمله فرانسه قرالی اون دردنجی
لوئی فرانسز قراللری میاننده اك زیاده سفاهت واسراف ایله
مشتهر بر ذات اولدیغی حالده عصرنده فنون و معارف
وادبیاته خدمت ایدن ذواتی وصنایع نفیسه ودقیقه اربابنی
حمایه‌سی التنه الهرق فرانسه‌یی بو جهتدن احیا ایلدیکی ایچون
شو خدمت عظیمه‌سندن طولایی تاریخده قزاندیغی ثنا
و ستایش سفاهتی خصوصنده ایدیلان مؤاخذاتی بتون
بتون حکمسز براقه‌جق درجه‌یه وارمش و کندیسنه (لوئی
لوغران) یعنی بیوك لوئی نامی و یرلمشدر . کذلك پروسیا
قرالی بیوك فره‌دریقه بیوکلك عنوانی قزاندیران شی نیجه
ارباب معارفی باشنه طوپلایه‌رق ملتنی ترقیات علمیه وفکریه
ایله احیا ایتمسندن عبارتدر . حتی بزم نزدیمزده دلیلك نامیله
شهرت بولمش اولان بیوك پترو دخی بیوك عنوانی انجق
روسلری ترقیات علمیه وفکریه ایله دائرهٔ تمدن ایچنه صوقق

خصوصنده هیچ بر عاقلك هیچ بر منصفك انكارینه لزوم کوزه‌میه‌جکی صورتده سبقت ایدن همتی سببیله المشدر . اعاظم حکمدارانه بیوکلك قزاندیره‌جق ماده صحیحا بو خدمتدن عبارت اولدیغنی اثبات ایچون هیچ بر وقتده تطویل مقاله احتیاج مس ایتمز . اکر صاحبقرانانه محاربه‌لر بر حکمداره بیوکلك قزاندیرمغه کافی اولسه ایدی جنکیزلر و تیمورلنکلر بو شرفی احراز ایدرلر ایدی . بو شرف ملتی مدنیت مرتبه‌لرینه سوقه همت بیوران حکمدارانه مخصوص اولوب برچوق جهتلرجه شایان مؤاخذه حاللری اولان حکمدارلری بیله بو خدمت جلیله درجات عالیه‌یه ایصال ایلر . عبدالعزیز خان حضرتلرینك عصر جلیلرنده اولان استعداد مناسبتیله ذات شاهانه‌لرینه شو بیوکلك شرفی پك قولای کله‌جك ایکن صحیحاً پك لزومسز و مناسبتسز بر وهم و خیال او شرفی قزاندیردقدن ماعدا بو قسمك فقرات مخصوصه‌سنده بلا غرض عرض ایدلدیکی وجهله کندیلری بو ملکه صحیحا برچوق خدمت ایتمش بولندقلری حالده خدمات مذکوره‌نك اهمیتنی دخی ستره محضا ترقیات علمیه و قلمیه و تجددات فکریه‌یه قارشو کوسترمش اولدقلری مساعده‌سزلك سبب اولمشدر .

بو نکته برابر دور عبدالعزیز خانیده معارفجه اولان احتیاجك بعض جهتلرینه خدمت ایدلمکه دخی قالقیشلمشدر . فقط بو رایه قدر اجمال و محاکمه ایلدیکمز وجهله احتیاج

مذكورك اس الاساسنه خدمت ايدلميدرك بلكه اوا اس الاساسى محوه يوزنديكى ايچون فروعاتى حقنده ايدلمك ايستنيلان خدمتلر دخى خلقك لسان مؤاخذه سندن قورتيله مامشدر .
مسئله نك بو جهتنى ده بروجه آتى بيطرفانه حكايه ايدهلم :

دور عبدالعزيزخانيده علمجه الك بيوك ترقى مكاتب عسكريه ده كورلمشدر . سليمان پاشا حضرتلرينك مكاتب مذكوره يه ايتديكى خدمت محاربهٔ حاضره ده محافظهٔ وطنه ايتديكى خدمت كبى بيوك واهميتليدر . انجق ارباب تدقيق وتميز بو خدمتى دور عبدالعزيزخانيده معارف خصوصنه اهميت ويريله مديكى مسئله سنده برهان اوله رق اتيان ايده بيلورلر . زيرا مكاتب عسكريه محتاج اولديغى شاكردانى رشديه مكتبلرندن تدارك خصوصنده عاجز قاله رق و برزمانه قدر مكاتب اعداديه ده دريكتا اوقونمق درجه سنده كى صنعو بتلردن بيقه رق رشديهٔ عسكريه مكتبلرينى تأسيسه مجبوريت كورمشدر كه معارف ملكيه جه ترقيات مطلوبه نك حصولى حالنده معارف عسكريه اربابنك تعليم صبيانه وارنجه يه قدر تنزل اتمية جكلرى دركار اولديغندن رشديهٔ عسكريه مكتبلرينك تأسيسى معارف ملكيه ايچون هيچ بر وقتده حسن شهادت ايده مز . معارف عسكريه نك برنظر شكران ايله مشاهده اولنان ترقيسى ايسه علمجه بر ترقى عد ايتمكدن زياده يئه دور عبدالعزيزخانينك ترقيات

عسکریه سندن عد ایتمك مناسبدر . زیرا بو ترقی‌یی استلزام
ایلیان شی دخی حقیقتده عسکرلکجه کوریلان تجددات
وانقلاباتدن تولد ایلمشدر .

واقعا اودورده مکاتب رشدیه‌نك تکثیری وکویا
مکاتب صبیانیه‌نك دخی اصلاحی کبی برقاچ شیلره تشبث
اولندیغی منکر دکل ایسه‌ده ذاتاً هرشیئك روحی دیمك اولان
پاره‌جه الك زیاده امساك کورن بودجه معارف بودجه‌سی
اولمق ایشك بر نتیجه حاصل ایده‌مامسنی مع زیاده ایجاب
ایلیه‌جك احوالدن اولمسیله برابر بو ایشلره جداً معارف
پرورلك فکریله باشلانمه‌رق سوز صره‌سی کلدکجه
وتأخرات علمیه‌مزی باشمزه قاقمقدن خالی قالمیان دوستلری
اقناعه لزوم کورلدکجه دولتك ترقیات علمیه‌یه دخی خدمت
ایلمکده بولندیغنی درمیان ایچون باشلانمسی نتیجه‌سزلکنك
الك بیوك اسبابندندر . مکتبلرك اصلاحنه نه‌قدر چالیشلمش
اولسه اولا ترقیات علمیه‌یه براساس قویمقدن یعنی او مکتبلرده
تدریس اولنه‌جق علوم وفنونی لایقیله تعیین وکتب
لازمه‌سنی تألیف وتدوین ایلمدکدن صکره هب اسکی اصولده
واسکی شیلرك تعلیمنه مخصوص اولان یکی مکتبلردن برثمرهٔ
حقیقیه اقتطاف اولنه‌میه‌جغی درکاردر .

مکتب سلطانینك تأسیسی برار الق مداهنه ایله کندیلرینی
یکلندیرمکه چالیشان ارباب قلمك عبدالعزیز خان دورینی

آلقشلامق ایچون سرمایهٔ محض ایدندکاری بر کیفیت ایسه‌ده بومکتبك اوزمانلره کوره برمکتب سلطانی وعثمانی اولمقدن زیاده برمکتب ایمپراطوری وفرانسوی اولمغه قریبتی میدانده ایدی . زیرا فرانسه سفارتنك اقدامیله علوم وفنونی ینه فرانسزجه اوله‌رق تدریس ایلمك ایچون آچلدیغی معلوم اولوب حتی تاریخ عثمانی‌یه دائر و یریلان درسلرك بریسنده معلم افندینك عثمانلیلره باربارلق اسناد ایدرك صورت وکیفیتی ایضاح وتفصیله باشلامسی بر زمان خیلی کفت وکویی موجب اولمش ایدی .

علوم طبیه‌نك لسان عثمانی‌یه نقلی دور عبدالعزیزخانینك ترقیات علمیه وفکریه‌سندن بحث ایدیلان بویله بر فقره‌ده اساسلی برمسئله اولمق اوزره میدانه چیقار . بومسئله وقتیله اربابنی خیلیجه اشغال ایلمش ایدی . علوم طبیه شعبات فنوندن اکثریسنی شامل اوله‌رق حتی دهقارت وپاسقال کبی اعاظم حکما فضائل مدنیه وکمالات انسانیه‌نك فنون طبیه سایه‌سنده تمامیٔ حصولی میسر اوله‌جغی اعتقادینه دوشمش اولملرندن دخی اکلاشیله‌جغی وجهله اکر فنون مذکوره لسانمزه برصورت لایقه‌ده نقل ایدلمش اولسه‌ایدی ترقیات علمیه وفکریه ارزولرینك بر بیوك قسمی اوجهتدن حاصل اوله‌جغی درکار ایدی . لکن بومقصدك اساسی وتفرعاتی برهمت شامله ایله استحصاله باشلانلدیغی جهتله حقیقت

امل پك زیاده ناقص واویغونسز اوله‌رق استحصال ایدلمش اولدی . مقدملری فنون طبیه فرانسزجه اوله‌رق تحصیل ایدیلور ایکن صکره‌لری طب عثمانی فرانسزجه بیلمکسزین اکلاشیله‌مز اولدی . یازیلان کتابلر ایچون اسکی یونان ولاتین لسانلرندن تعریب ایدیلان وطب عربیدن اخذ واقتباس اولنان الفاظ وبالخاصه تکهرب وتبلوکبی اصطلاحات غریبه بوسبتون بشقه برلسان تشکیل ایدرك اولسان ایله یازیلان کتابلری لسانی پك اعلا بیلن برعثمانلی اوقویوب اکلایوب استفاده‌دن عاجز قالدی . نتیجهٔ کلام دور جلیل عبدالعزیز خانیده ترقیات قلمیه وعلمیه وفکریه‌یه استبدادك خصم جانی کبی برنظرله باقیله‌رق اکرچه زمانك منعی قابل اولمیان احتیاج عظیمی مناسبتیله اویولده آزچوق برترقی حاصل اولمش ایسه بونده دولتك دخلی پك آز وبلکه هیچ یوق اولوب محضا ارباب نك برسودای مخصوص ترقی جویانه‌سی ثمره‌سی اولمق اوزره موقع حصوله کلمشدر . ترقیات قلمیه وعلمیه وفکریه‌یه بویله برخصومتده حکومتك نه درجه‌یه قدر معذور اوله‌بیله‌جکنی محاکمه‌یه اقتدار عاجزانه‌مز کافی دکلدر . بزاویله براعتقادده‌یزکه برخلقك افکاری نه‌قدر آچلسه بوندن دولت ایچون هیچ برمضرت حاصل اوله‌مقدن بشقه جهت جهت ووجه‌وجه منفعتلر دخی حاصل اولور دیه ایناه‌شز . اما برحکومت کندی

منفعت حقیقیه سنك هانكی جهتده اولدیغنی لایقیله تعیین ایده‌میه‌رك هرحال وحركتیله او منفعت حقیقیه سنی ییقمقده بولنور ایسه او حكومت بر مكتب اطفالنه بكزر كه كندی مسعودیت مستقبله وحقیقیه لری علم ومعرفتله حاصل اوله جغنه هیچ بر عاقلك شبهه سی بولنمدیغی حالده چوجقلر مجرد كندی افكار واملارینه ایسته دكاری كبی تبعیت ایده مامالرندن طولایی مكتبه ومعلمره وعلومه دخی خصومت كوسترلر . ایشته دور عبدالعزیزخانیده ترقیاتك بوجهتنه كوستریلان خصومت بزم اكلایه بیلدیكمزه كوزه اولسه اولسه بویله بر خصومت اولوب بوخصومتده كی معذوریت ومجبوریتك درجه سنی محاكمه یه امكان وارایسه اكا سائرلرینك همت ایلمسنی توصیه واخطار ایله بز ترقیات فكریه وعلمیه وقایه مزه بر عنایت جدیه وصحیحه یی شو ایچنده بولندیغمز عصرجلیل سلطان حمید خانیدن بكلرز .

بشنجی فقره

اختلالات و محاربات داخلیه

عصر اخیر ایچنده وقوعه کلان اختلالات و محاربات داخلیه‌نك ایکی قسمه منقسم اولدیغی و بونلردن برنجیسی صرف شقاوت و شورش داخلیدن عبارت اوله‌رق یالکز ارباب شقاوتی تنکیل ایله بالاصلاح دولتجه برمسئلهٔ مهمهٔ سیاسیه و دیپلوماتیقیه صورتنی المدیغی و ایکنجیسی ایسه تحریکات و القاآت خارجیه ایله وقوعه کله‌رك ارباتی تأدیب و تنکیلدن ماعدا برده مداخلات خارجیه ایله اوغراشمغه لزوم کوسترن اختلالر ایدوکی وقوعات زمانه‌یی نظر اهمیتدن کچورنلرك معلومیدر . خاقان مغفور عبدالعزیز خان حضرتلرینك مدت سلطنتلرنده اشبو ایکی نوع شورش داخلینك ایکیسندن دخی برقاچر دانه‌سی ظهوره کلمشدر که بونلرك لزوم کوستردیکی حرکات عسکریه‌نك جمله‌سی بریره طوپلانه‌جق اولسه بیاغی بیوجك بر دولت محاربه‌سی درجه‌سنه وارەجغی درکار بولنمشدر .

تخت شوکت بخت عثمانی‌یی تشریف بیوردقلری زمان مناعت موقعیه‌لرینه استناد ایله قره طاغ اشقیاسنك وادئ

عصیانده هنوز ثابت قدم اولدقلری بوندن مقدم خبر ویرلمش
ایدی . پادشاه نوجاهك ایلك عزم قهارانه‌سی اشقیای
مذکوره اوزرینه توجه ایتمسیله امرای عساکر شاهانه‌یه
ویردیکی غایت شدتلی امرلرك حرفی حرفنه اجراسی ایچون
دخی امرای مشار الیهم طرفلرندن همت کوستریله‌رك هر
جهتدن کمال مظفریت ایله قره طاغ ایچنه کیرن عساکر
شاهانه فرقه‌لری برلشوب امارت مرقومه‌نك مرکزی
منابه‌سنده بولنان چتینه قریه‌سنه طوغری یوریمکه باشلاینجه
طاغلی اشقیانك پای ثباتلرینه لرزه طاری اولمش و برطاقم
دول متحابه‌نك وساطتلرینه مراجعت ایلمشلر ایدی . دولت
علیه ایچون حرکات عسکریه‌دن زیاده مسائل دیپلوماتیقیه‌ده
مشکلات کورنمك عادت کبی برحکم پیدا ایلمش اولدیغندن
دول متحابه‌نك ایلك توسطلری عساکر شاهانه‌نك چتینه‌یه
دخولیله قره‌طاغ امارتی دینلان وحالبوکه حقیقتده براشقیا
قومپانیاسندن عبارت بولنان درنکی طاغتمق و قره طاغ
نامنی خریطهٔ عالمدن سیلمك کبی تمامیٔ موفقیتی منع ایلدکدن
ماعدا اشقیانك استرحام ایلدیکی عفو وآمانه دخی کأن لم یکن
صورتنده برحسن مقابله بیورلمسنی استحصال ایلمشلردر .
اول شقاوت ملجأنك بعدازان تجدید حرکات عصیانیه‌سنه
میدان براقلمامق ایچون حدود اوزرنده ایجاب ایدن نقطه‌لره
قله‌لر و بلوق خاوسلر انشاسنه قرار ویرلمش و برخیلی

مصارف اختیار یله انشازی دخی اکمال ایدلمش ایکن کویا
بو صورت طاغلو ایچون دائمی بر تهدید اوله جغی وحالبوکه
بعدما قره طاغلولرك اطاعت وانقیادندن اصلا ایرلمیه جقلری
حقنده نیجه مداخلات دیپلوماتیقیه اوزرینه اشقیای مرقومه یه
بر مساعدهٔ فوق العاده اولمق اوزره مذکور قله لرك وبلوق
خاوسلرك هدمنه دخی دولت علیه مساعده کوسترمشدر ٠
اشبو مداخلهٔ اجنبیه دن دولت ایکی باشلی ضرر ایتمش اولدی ٠
بریسی قره طاغ رئیس اشقیاسنك پرنس وجمعیت شقاوتنك
دخی بر امارت مستقله صورتیله تأسسی قضیه سی اولوب
دیکری ایسه حقیقة بر دها عصیان وقوعنی منع ایده بیله جك
اولان قله لرك هدمیله بو دفعه وقوعه کلان عصیانه دها
اوزمان طریق امکانك آچلسی مسئله سیدر ٠

قره طاغ وقعه سندن صکره درت بش سنه قدر زمان
اختلالات مهمهٔ داخلیه دن مصونجه کبی بر حالده مرور
ایلمشدر ٠ واقعا بو مدت ظرفنده قوزان طاغنك عصیانی
مسئله سی اورته یه چیقمش واپنجه حرکات عسکریه یه لزوم
کوسترمش ایدیسه ده مسئلهٔ مذکوره قره طاغ وکریدو هرسك
حادثه لری کبی تحریکات خارجیه ثمراتندن وبناء علیه اهمیت
سیاسیه و دیپلوماتیقیه سیله دولتی اوزکوده جك مشکلات
فوق العاده دن اولمیوب طوائف عربان و اتراك و اکرادك
هر زمانلر کوریله کلدیکی وجهله ارالقده برایقاعندن خالی

قالمدقلری عصیانلردن و فقط بونلرك بیوجکلرندن معدود اولمسیله عساکر شاهانه‌نك برقاچ حرکت تدمیریه‌سی عصیانی برطرف ایلدیکی کبی اصلاح احوال مأمور یتیله درسعادتدن اعزام بیورلان مأمورلر دخی دولتك افکار و آمال مشفقانه‌سنی نیم وحشی بر حالده بولنان اهالئ مذکوره‌یه حسن صورتله بالتفهیم آسایشی اعاده‌یه موفق اولمشلردر .

کرید وقعه‌سنه تقدم ایدن وقوعات داخلیه‌نك بریسی دخی بلغراد وقعه‌سیدر . ارباب تاریخه معلوم اولدیغی وجهله دولت علیهٔ عثمانیه صرب امارتنه بر ادارهٔ مستقله امتیازینی و یردیکی زمان انضباط و آسایش محلیه‌یی محافظه ایچون براز ضبطیه و جزؤی مقدار عساکر منتظمه استخدامنه دخی مساعده ایلیه‌رك فقط بلغراد و سمندره و فتح الاسلام و بکوردلن کبی چند قطعه قلاع شاهانه‌نك محافظه‌سی حقنی کندی ید استقلالنده آلیقویه‌رق قلاع مذکوره‌نك داخلنده ویاخود قپولری خارجنده بولنان اهالئ مسلمه ایسه او قلعه‌لرك طوپچی عسکری دیمك اولمسیله بونلر دخی اورالرده قالمشلر ایدی . اهالئ مذکوره سائر سرحد اهالیسی مثللو غایت جری و جسور آدملر اولوب استقلال اداره‌یه نائلیتلرندن طولایی طورلری دکشمش بولنان صربلولرك تکبر و تعظملرینه تحمل ایده‌میه‌رك و باخصوص صربلولر دخی بونلری علی الدوام ازعاج ایتدکی و برفتنه‌یه سببیت

قزانمغی کندی مفسدت آتیه‌لری ایچون مدار استفاده
عد ایلیه‌رك ارالقده بر بونلر میانده شدتلیجه منازعه‌لی
وقانلی عربده‌لر اکسیك اولمدیغی مثلا ۱۲۷۹ سنه‌سنده
ینه منازعات جزئیه‌ٔ سابقه صورتنده باشلایان بر مجادله
صربلونك کوستردکاری سببیت اوزرینه بردنبره بیویوب
بر مقاتلهٔ عظیمه صورتنی آلنجه قلعه‌دن دخی طوب آتیله‌رق
بلغراد واروشنی دوکمکه مجبوریت حاصل اولمش ایدی ·
اگرچه بو مقاتله‌ده اهل اسلامك معذوریتی وهر حدود
حقوقی یچه‌رك قلعه اوزرینه طوغری هجومه قدر متجاسر
اولان صربلولری دفع وتنکیل ایچون قلعه‌دن طوب آتمق
امرنده محافظك مجبوریتی درکار ایدیسه‌ده ایلروده احوال
دیپلوماتیقیه فقره‌سنده ایضاح اولنه‌جغی وجهله اوزمانلر
دولت علیهٔ عثمانیه اوروپا پولتیقه‌سنه زیاده‌سیله مماشاتده
بولنمغی مدار سلامت عد ایلمش اولدیغندن ودولتلر میانده
تعاطی ایدیلان مخابرات وسبقت ایلیان مذاکراتده سلطنت
سنیه‌نك منافع دقیقه‌سنی مطلقا محافظه ایچون جرأت
کوستره‌مدیکندن بلغرادو قلاع سائره اهالیٔ مسلمه‌سنی ودین
ونیش طرفلرینه چیقاروب تخلیه ایتمکه مجبوریت کورمشدر ·
فدا کارلغك بو درجه‌سی الویروب بلکه‌ده آرتمش اولدیغی
حالده صربیه امارتی منافعنه اوله‌رق دول اجنبیه‌نك مداخلاتی
ینه ختام بولمدیغندن صربستانده موجود قلعه‌لرك محافظه‌سی

صرب امارتنه حواله ایدلمك كبی بر تكلیفه دها قالقیشلدقده
اگرچه بلغراد قلعه‌سنك مركز امارت اوزرینه دائما
اغزلری آچیق بولنان طوپلری بر مسئلهٔ حرب ووغاده‌الك
صواب اولان جوابی امارته اعطا ایچون حاضر بولنملری
مادة ومعناً پك بیوك فائده ومنفعتی متعهد ومتكفل اوله‌جغنه
شبهه یوق ایسه‌ده دولت بوایشده دخی اوروپا ایله
دیپلوماتجه پنچه‌لشه بیلكی كوزه الدیره‌مدیغندن كویا قلاع
مذكوره اوزاق ومنفرد بولنمسیله حین محاربه‌ده بونلره
مهمات وامداد یتشدیرلمسی مشكل اوله‌جغی كبی ملاحظات
غیر محققهٔ عسكریه اوزرینه اومهم قلعه‌لر صربلویه ترك
اولنمشدر (۱۲۸۳) ذكر اولنان قلعه‌ز دول متحابه‌نك
دعوا ایلدكلری وجهله صرب امارتنی تهدید ایتمكده
وسالف الذكر ملاحظات غیر محققهٔ عسكریه اربابنك
دعوالری وجهله حین محاربه‌ده محافظه‌لری مشكل و بناء
علیه حرب نقطه‌ٔ نظرندن باقلق صورتیله فائده‌سز
كورلمكده ایدیسه بونلری یعقوب خانك ایله برابر ایتمك طریقی
دها مناسب ایكن بوصورته التفات بیورلمیوب‌ده برقاچ دفعه
فتح واستردادنده مناعت ومتانتی غایت بهالی اوله‌رق تجربه
كرده‌مز بولنان برعظیم قلعه‌یی حین حاجتده صربلولر ایچون
صولك نقطهٔ استناد اولمق اوزره ترك صورتنك اختیاری
اوزمان افكار خلقی زیاده‌سیله قارشدیرمش وعادتا دود

عبدالعزیزخانیده حاصل اولان عمومی خشنودسزلغك مبدئی بو مسئله عداولنمق طوغری کوزیله‌جك صورتده برسوء تأثیر حاصل ایلمشدر . اول وقت بعض غزته‌لر شوزیانی موقع بحثه چکمك ایسته دیلر ایسه‌ده محررلری تنکیل ایدلدی .

سلطنت سنیه‌یی هرزمان تشبث ایلدیکی اصلاحاتدن منع ایتمك ایچون بهمه‌حال برمشغولیت داخلیه چیقارمق روسیه دولتنك حیل بدخواهانه‌سی ایچون اساس اتخاذ ایلدیکی برقضیه اولمسیله اجراآت عسکریه‌یه برطرفدن رواج ویرلدیکی کبی دیکر طرفدن اصلاحات ملکیه‌یه دخی جداً تشبث ایدلمکه باشلاندیغی مشهودی اولمسی اوزرینه جزایر بحر سفیدك روم اهالیسنه برفساد ویره‌رك اوجهتدن برقاچ قالدیرمغه چالشمش و کیفیت کریدجزیره‌سندن پاتلاق ویرمش ایدی . جزیرهٔ مذکوره اهالیٔ غیرمسلمه‌سی حکومت عثمانیه‌نك یولسز اداره‌سندن ومأمورین دولتك ظلم واعتسافندن بحثله کاه استقلال اداره وکاه یونانستانه التحاق کبی نیجه غیر مشروع دعوالر ایله قیام وکندیلرینی تشویقدن خالی قالمیان روسیه و یونان دولتلرینك معاونتلرینه بالاستظهار سلاحه صارلمغه قدر اجتسار ایدرك ایکی سنه‌دن متجاوز حرکات عسکریه ایله دولت متبوعه‌لرینی اشغال ایلمشلردر . ارقادی وانوسیس اسمنده ایکی قطعه

واپورلرك يونانستانده بولنان عصيان و اعانه قوميته لری طرفندن لاينقطع كريدعاصيلرينه عسكر و مهمات طاشيدقلری هركسك كوزی اوكنده بولنان بركيفيت ايديسه ده روسيه وفرانسه دولتلری اشقيای مرقومه يی عادتا علانيته قريب برصورتله التزام ايلدكلرندن بعض روايت صحيحه يه كوره دولت بو ايكی دوست دولتلر سفاين حربيه سنك اشقيايه برقات دها جرأت ويره جك حركات ومعاملاتده بولنملرندن شكايت ايده جك قدر ضعف وفتور كوسترمسيله يونان دولتی دخی كوبجی قوتی يتديكی قدر كريد اشقياسنه ياردم ايتمكده هيچ برمانع كورمامش وايشته بو سببه مبنی عصيان ايكی سنه دن زياده اوزانوب كتمشدر . اوزمانلر بلغراد وقعه سی كبی مسائل مؤثره نك تأثيراتيله غليانه باشلايان افكار عموميه بويله درت بچق اشقيادن عبارت برفرقه نك سنه لرجه قوجه بر دولت معظمه يی اشغال ايده بيلمسندن و باخصوص اشقيايی التزام ايليان دولتلرك ارتق بو مسئله يه بر نهايت و يرمك ايچون كريد جزيره سنه براستقلالمی ويريله جك يوقسه يونانستانه الحاقی ايديله جك هرنه ياپيله جق ايسه ياپيله رق سفك دمايه برنتيجه و يرلمسنی كويا مصلحانه وانسانيت پرورانه بر حس وفكرايله توصيه يه باشلامسندن دها بشقه برصورتله تأثر ايلمكده بولنديغنه مبنی دولت تسكين افكار ايچون پك مناسبتسز برتدبير اولمق اوزره بر ياندن غزته لری لغو و باقی

قلانلر ینه کریده دائر حرف واحد یازمامِلر یعنی صورت شدیده ده امر ایتمکله برابر دیکر طرفدن عصات اوزرینه لزومی قدر عسکر سوق ایدرك اشقیانك جمعیتلری هر طرفده پراکنده و پریشان ایدلمکله مسئله نك صورت حربیه سنه نهایت و یرلمشدر ٠

کریدده و کرك سائر محل فساد واختلال اولان یرلرده وقوعبولان محاربانه دائر تفصیلات و یرلمك یعنی محاربات مذکوره نك تاریخ عسکریسی قلمه آلمق وقایعك هر برنده حاضر بولنمغه متوقف اولدیغی و بوده امرای عسکریه یه مخصوص بر کیفیت بولندیغی جهتله وقوعاتی خلاصه ایلیان تاریخچه مز مثللو تاریخلرده محاربانه دائر تفصیلات ومفرداته کیریشه بیلمك ممکن اوله مز ٠

کرید مسئله سنك جهت حربیه سی بر منوال معروض بر غیرت مخصوصه ایله ختامه ایصال ایدلدیکی صره ده دونمای همایوندن عزالدین واپوری الیوم سفاین شاهانه عدادنده بولنان ازقادی واپورینی صیقشدیره رق الله یکوردکدن و انوسیس واپوری دخی ینه دونمای همایون طرفندن تاپیره لیمانه قدر تعقیب اولندقدن صکره مذکور لیمانك بر فساد و عصیان قومیته سی واپورینی حمایه ایتمسی یونان دولتنی اتهامه مدار اوله رق دولت مشارالیها ایله اولان مناسبت رسمیه درحال قطع ایدلمش وممالك محروسه ده بولنان

يونان سفيريله قونسلوس و تبعه‌سی طرد و هوبارت پاشا قوماندا‌سیله دونمای همایون طرفندن یره لیمانی محاصره تحتنه ادخال قلنمش اولمسیله شو تدابیر سریعه و لایقه مسئله‌یه بالکلیه ختام و یره‌رك خلقك دخی یوزینی کولدیرمش ایدی ۰

فقط نه فائده که دول متحابه‌نك مداخلات دوستانه‌سی اشقیایی ینه بتون بتون محروم براقدیرمامشدر ۰ اشقیا شقاوتله قزانه‌مدقلری برشیئی دول متحابه‌نك وساطت دوستانه‌سیله قزانمشلردر ۰ زیرا جزیرهٔ مذکوره‌نك ادارهٔ داخلیه‌سی ایچون بر نظام مخصوص قلمه النه‌رق بو نظام موجبنجه جزیره‌نك همان کافهٔ وارداتی ینه اصلاحات و تعمیرات محلیه‌یه صرف ایدلمك صورتیله دولتك استفاده‌سی قالمامش دینله‌جك مرتبه‌ده سکته‌دار اولمش و ارباب عصیان ممالك محروسه‌نك سائر طرفلری اهالیسندن زیاده امتیازلرله کندی استفاده‌لرینی تأمین ایلمشدر (*)

ولایات سائره‌یه نمونه اولمق اوزره تشکیل قلنمش اولان طونه

(*) کریدلیلره و یریلان شو امتیازلر برنوع استقلال اداره کبی برشیدرکه دولتجه بویله فوق العاده امتیازلرك اعطاسنده اولان مضرتلرك درجه‌سی اکلاشلمق مراد اولنور ایسه مجلس مبعوثانه کریدلیلرك مبعوث کوندرمامکده اصرارلری نظر دقته النمق لازم کلور ۰ بوکره بلغارلر ایچون طلب اولنان اوتونومی یعنی استقلال اداره بوندن دها مکمل برشیدر ۰ دولت کندی استقلالنی بر ایکی ایالتنك استقلالنه ترجیح ایدرك قوجه بر محاربه‌یی کوزه الدیرمشدرکه بوصورتله البته استقلال بورلکنی کوسترمش دیمك اولور ۰

ولایت جلیله سنك امر اصلاحاتده یارانی ممنون واغیاری دلخون
ایده جك موفقیتلر كوسترمسی ممالك محروسه نك اصلاحاتنی
نظر نفرتله كورن روسیه دولتنی قهر ایدرجه سنه اوزمكده
بولنمسیله مدحت پاشانك طونه دن عزل وتبعیدی ایچون
درسعادتده سفیری بولنان جنرال ایغناتیه‌ف اولانجه نفوذ
واقتدارینی صرف ایلمش ایدیسه ده اوزمانلر هنوز تحكم وتهكمی
كندیسنی هر اموردە فرمان فرما ایده جك بر درجه یه وارمامش
اولدیغندن وعبدالعزیز خان حضرتلری ایسه طونه ولایت
جلیله سی اجرا آتنی بر نظر مخصوص اهمیتله تلقی ایتمكده
بولندیغندن والئ مشار الیهی اورادن عزل ایتدیرمكه امكان
بوله میجه روسیه نك بلغار تبعهٔ شاهانه‌یی اضلال وافسادن
بشقه چاره سی قالمامش ایدی. واقعا روسیه نك بلغارستانجه
اولان افساداتی من جهة یكرمی ومن جهة اخری اللی
سنه لك قدر اسكی برشی اولدیغی معلوم بولنوب صوك
سنه لرده دخی اودسا وسائر روسیه مملكتلرنده بالتحصیل
معلملك ایچون بلغارستانه كلان بلغارلرك دخی ارباب شبابك
افكارینی اخلال ایلمكده اولدقلری مستور ومجهول برشی
دكل ایدیسه ده ولایت اصولی آلتنده اولان اصلاحاتی
سریعاً وعاجلاً ثمره سز براقق روسیه ایچون بر امل
مخصوص صورتنه كیرنجه بو دفعه اولانجه قوتنی طوپلایه رق
بر بچق ایكی سنه ظرفنده هر طرفی اوراق افسادیه

ومأمورين تشويقيه ايله طولديرمش ايدی . بو كاغدلرك جمله‌سی روسيه دولتنی اتهام ايچون برر برهان اوله‌بيلديكی كبی حتی بر دفعه‌سنده دائرهٔ نصف النهاری اولچمك بهانه‌سيله بر قاچ موسقوف اركان حربيه‌سيله بعض مأمورين ملكيه‌سندن مركب بر هيئت علميه‌نك بامساعدهٔ مخصوصه روم ايلندن كزدكلری يرلرده اوراق افساديه نشر ايلدكلری علنا كورلمش اولديغی حالده حكومت سنيه محضا بر مشغوليت ديپلوماتيقيه چيقارمامق ايچون اغزينی بيله آچمامشدر .

ايمدی شو تشويقات عاجله‌نك ثمرات سيئه‌سندن اوله‌رق ١٢٨٤ سنه‌سی اوائلنده بكرش فساد قوميته‌سی طرفندن ترتيب اولنان اشقيا طونه ولايتنه كيروب بلغارلری طرف طرف اياقلنديرمغه چالشمشلر ايسه‌ده مدحت پاشا يلديرم كبی بر سرعتله بونلرك ارقه‌سنه دوشه‌رك برچوغنی ياقالترده تپه‌لديكی كبی دردست ايديلان بر مقدار ينی دخی بالمحاكمه آصمش وشو ايلك فسادی اول صورتله برطرف ايلمش ايدی . انجق بدخواه بوعدم موفقيتی اوزرينه افساده‌كی غيرتنه فتور كتورميه‌رك برارالق مدحت پاشايه سوء قصد ايتديرمك ايچون بر شقی يی مسلمان صفتيله تا مشار اليهك دائره‌سنه قدر ايصال ايلمش ايديسه‌ده درحال اكلاشيلوب اله كتورلمك درجه‌سنده‌كی دقته دخی نهايت

اولمدیغندن ایلروکی سنه ابتداسنده یعنی مدحت پاشا شورای دولت رئیسی بولندقلری وطونه ولایتنه صبری پاشا والی اولدیغی اثناده بش التی یوزه قریب و برصورت منتظمه‌ده متشکل اشقیایی فرقه فرقه سوق ایتملریله مدحت پاشا تکرار طونه ولایتنه کلمش و زشتوی وویر بوفقه طرفلرنده وقوعبولان محاربه‌لرده بونلر دخی پریشان ایدیله‌رك اله کچوریلانلر محاکمهٔ عالیه‌لری بالاجرا جرملری ثابت اولدقچه همان اعدام اولنمق صورتیله بوفسادك دخی اوکی النمشدر .

۱۲۸٦ سنه‌سنده حوالی عراقیه‌جه وقوعبولان عصیانلر هر نه قدر جسیمجه شیلر ایدیسه ده اهمیت معنویه و دیپلوماتیقیه‌سی کریدو بلغارستان حادثه‌لرینه مقیس اولمیوب اوراده ولایت اصولنك وضعی اسکی اصولدن استفاده ایلیان بعض ارباب نفوذك استفاده‌لرینی منع ایلدیکندن ناشی بونلر طرفندن وقوعبولان تحریك اوزرینه نوعما قوزان طاغی فسادی کبی صرف برمسئلهٔ داخلیه اوله‌رق ظهوره کلمش و دغاره نام محلده فرات نهرندن ایریلان برقولك تشکیل ایلدیکی عظیم کوللر و بونلرك ایچنده‌کی جزیره‌لر اکثر اوقاتده اشقیای عربانه تحصن کاه اولمسیله شعبهٔ مذکوره‌نك سد ایدلمك ایستنلسی ایشی علولندیرمشدر . دیوانیه وحله وکربلا طرفلرینك عربانی ایاقلندقلری زمان برارالق حله‌ده برطابور عساکر شاهانه‌یی استیصال درجه‌سنده جرأتلری

کورلدی وایش قرق اللی بیك قدر عربانك اجتماع ایده بیله جکی
بر درجه یه وارد یسه‌ده التنجی اردوی همایون موجودندن
اون اون ایکی بیك کشی نظامیه عسکری سوق ایدیلنجه
بونلرك قویرقدن طولار تفنکارینه اشقیای عربان تاب آور
اوله میه‌رق تلفات کلیه ایله بوزولدی و اصل پیشوالری بولنان
ایکی شیخ دخی صلب و اعدام اولنه‌رق ایش باصدیرلدی
بتدی ۰

دور عبدالعزیز خانینك حرکات مهمهٔ عسکریه‌سندن
بریسی دخی یمن و نجد طرفلرنده اجرا اولنان حرکتدر ۰
ارباب وقوفه معلوم اولدیغی اوزره ممالك مذکوره وقتیله
طوغریدن طوغری‌یه دولت علیه‌یه مربوط اوله‌رق اداره
ایدلمکده بولنمش و بوارتباطه خلل کتوره‌جك برمعین سبب
ظاهری دخی کورلمامش ایکن هر جهتده انضباطسزلق
و انتظامسزلق کوریلان دور تدنی و تأخیرمزده بویرلرك
دخی اداره‌سنده اهمال ایدلمسی اوزرینه برطاقم یرلی مشایخك
پیدا ایلدکلری نفوذ ایله ممالك مذکوره عادتا استقلال اداره‌یه
نائل اولمش ایدیلر ۰ بر وقت نجد طرفلرنده وهابی اشقیاسنك
ظهوری دولت علیه‌نك نظر اهمیتنی اول طرفلره جلب ایتمکه
کافی خصوصات مهمه‌دن ایدیسه‌ده او زمانلر ملکك هر طرفنی
اشغال ایدن وقوعات داخلیه میاننده ممالك مذکوره‌نك بعد
مسافه‌سی بونك اهمیتنی اوزاقده براقدیرمش و برار الق دخی

مصر والیسی محمد علی پاشا مرحوم اورالره برفرقه عسکر
کوندرمش ایدیسه‌ده اوده بوحرکتدن برنتیجهٔ قطعیه امید
ایده‌مدیکی جهتله ال چکمش ایدی . ایشته اندن صکره
دولت علیه‌نك اورالرده اصلا کندیسنی کوستره‌مه‌سی
مناسبتیله فرات نهری حدود جنوبیهٔ عثمانیه ایچون یالکز
برحد طبیعی یرینی طوته‌رق نهر مذکورك اوته طرفنده
و برده حوالیٔ مذکوره‌ده بولنان عربان بتون بتون مستقل
بالاداره قالدقلری حالده ۱۲۸۸ سنه‌سنه طوغری نجد طرفلرنده
مشایخك یکدیکریله وقوعبولان منازعاتی و برطاقمنك سلطنت
سنیه‌یه وقوعه کلان مراجعاتی دولت ایچون اوراره بر
فرقه عسکر سوقنه لزوم کوستردیکی مثللو نجد طرفلری
دخی عینیله بویله براستعداد ایله یته اولزومی کوسترمش
اولدیغندن بریسی درسعادتدن یمنه ومؤخراً دیکر بریسی
بغداددن نجده اوله‌رق ایکی فرقه عسکر سوق اولنمش
ایدی .

بونلردن یمن فرقه‌سنك مکملیتنه برد یه‌جك اولمیوب
احوالنی کورن اجنبیلر بیله براز دها اولجه انکلتره دولتی
طرفندن حبشستان اوزرینه کوندریلان انکلیز اردوسندن
دها مکمل اولدیغنی تسلیم ایلدیلر . اردوی همایونك
کیده‌جکی محللرده تصادف ایلیه‌جکی حرارت فوق العاده‌یه
نظراً البسهٔ صیفیه‌سی وچادرلری وسائره‌سی بر صورت

لازمه‌ده تدارك وتهيه ايدلديكی كبی بو زماكنه‌لرينه‌وارنجه‌يه قدر لوازم دقيقه‌سی بيله اتمام اولنمشدر . بو فرقه عسير وصنعاده وسائر مواقع متعدده‌ده بر قاچ بيوجك محاربه‌لر ايدرك يمن اقليمنی يكيدن فتح وتسخيره موفق اولدی . بغداددن مدحت پاشا قومانداسيله نجده كيدن فرقه ايسه اول قدر بيوك محاربه‌لرده ايتمكسزين اكثر يرلرده اهالينك طوعاً تسليميتلری اوزرينه برچوق يرلری اداره‌ٔ عسكريه‌سی التنه آلدی . واقعا مؤخراً (١٢٩٢) نجدده تكرار عصيان ظهوريله اشقيای عربان عيون نام محلده فرق قدر ضبطيه‌يی اتلاف ايلديلر ايسه‌ده ينه تربيه وتأديبلرنده قصور ايدلمامشدر .

برالعربك اكثر يرلری چول وبيابانده‌ن عبارت اولديغی واهالیٔ موجوده‌سنك اكثری قونار كوچر طاقمدن اوله‌رق اسكان وتمدينلری مشكلاتدن بولنديغی معلوم ايسه‌ده بحر احمر ايله بصره كورفزی ارا‌سنده وبحر عمان اوزرنده بولنان قطعهٔ وسيعه‌ٔ مذكوره‌نك دولت عليهٔ عثمانيه كبی آسياجه دخی دول معظمه‌دن معدود بولنان بر دولت ايچون اهميت موقعيه‌سی دركار اولمغله اكر يمن ونجد حركات عسكريه‌سنك ارقه‌سنی براقديرمليوب ده مسقط طوغری برالعرب كاملاً اداره‌ٔ عثمانيه التنه النمش اولسه ايدی بو فتوحاتك منافع بينهايه‌سی كوزيله‌جكی دركار ايدی .

انكلتره دولتنك بوقطعه اوزرنده وهله مسقط كبى بعض
نقطه‌لرنده اولان نفوذى معلوم اولوب انجق دولتجه ايديله‌جك
بويله برحركت جسيمه‌ده ذاتاً الده برحق مشروعى بولنميان
انكلتره‌يى اسكاتك دخى برطريق اهونى بولنه‌بيلمك محالاتدن
دكلدر . نصلسه چتسز پتسز اداره‌نك مطلوب ومرجح
اولديغى برزمانده بويله بيوجك مشغوليتلره راحتك بوزولمسنه
ميل ورغبت ايدلمامشدر . يوقسه برهمت مخصوصه ايله ايشه
باشلانمش اولسه ايدى نيچه عصرلردنبرى دوه‌لرى اوزرنده
قونوب كوچان مليونلرجه بدويلرك معموريته قابل برچوق
يرلرده اسكان وتوطينى ايله دولته قوجه براولكا قازانديرلمسى
ارباب حميتى هيچ بروقتده ييلديرميه‌جك قدر برهمته متوقفدر .
جنوب طرفنده اشبو يمن ونجد مشغوليتلرى دوام ايلديكى
مدت شمال جهتنجه پانسلاويزم افكارينك يعنى المانيا
واوستريا ودولت عليه تابعيتنده نه‌قدر اسلاو وار ايسه
روسيه دولتى طرفندن دائرهٔ اتفاق واتحاده الينمسى املنك
ايجاباتندن بولنان افسادات وتحريكات دوام ايدرك بوسنه
وهرسك و بلغارستان اسلاولرينك افكارى برصورتده
تخديش ايدلمش ايدى كه هرهانكى طرفدن برتفنك پاطلايه‌جق
اولسه درحال برچوق يرلره قدر آتش فسادك سرايت
ايليه‌جكى درجه‌يى بولمش ايدى . اول امرده هرسكليلر
ويركو وتكاليف سائره‌يى تأديه و ايفا خصوصنده مشكلات

كوسترمكه باشلايه‌رق ١٢٩٢ سنه‌سنده بش آلتی كوی
اهالیسی تكالیف میریه‌یی ویرمامك دعواسیله وداعیٔ عصیانه
آیاق آتمسیله اكرچه بوسنه ولایتندن درحال برمقدار عسكر
سوق اولنه‌رق ایشی دها ابتداسنده ایكن باصدیرمغه غیرت
اولنمش ایسه‌ده ولایت مذكوره‌ده مقدار كافی عسكر
بولنديريله‌مديغندن وسريعاً عسكر ارسالی ایچون درسعادته
چكیلان تلغرافلر ایسه اوراره عسكر كوندرلدیكی صورتده
اوروپایه فنا تأثیر ایدر كبی برمطالعهٔ نابجا ایله بك چوق
زمانلر مقدر حكمسز قالوب حالبوكه هرسك وبوسنه طرفلری
خرواتستان ایله هم حدود اوله‌رق اسلاو قومیته‌لرینك
فسادی بوسنه وهرسكه اول طرفلردن كیردیكی كبی برچوق
امداد واعانه‌لرینك دخی آردی اره‌سی كسیلمدیكندن وایكی
جناحده بولنان صربیه وقره‌طاغ امارتلری‌ده ذاتاً اژدر
یاوریسی كبی صولودقجه بیومكه مستعد بولنان عصیانی
بسیله‌مكده تأخر ایلمدكلرندن هرجهتی اشقیا ایچون ملجأ
وپناه اوله‌بیلان بومملكتده عصیان واختلال آتشی درحال
هرطرفی صارمش واولور اولمز برهمتله سوندیریله‌میه‌جك
قدر شدت پیدا ایلمشدر . (*)

(*) بوسنه وهرسك اشقیاسنك عصیانی اویله ویركو فلان كبی شكایتلردن
منبعث اولمیوب معاذالله تعالی اهل اسلامك محوی املندن نشأت ایلدیكی
رؤسای اشقیا اوزرنده ظهور ایدن تعلیماتدن اكلاشلمغله بونلردن برداه‌سنك
حاوی اولدیغی معلومات ارباب مطالعه‌نك معلومی اولمق اوزره (٤) رقیمله
آثار متممه قسمنه درج ایدلمشدر .

احمد مختار پاشانك ۱۹ نیسان ۹۲ تاریخلی بر تلغرافنامه سنده بوشیقه طرفنده اشقیا ایله اوچ کون اوچ کیجه وقوعبولان محاربه سنده برنجی کونی اشقیانك سکز بیك بشیوز وایکنجی کونی الدیغی امداد ایله اون اوچبیك بشیوز واوچنجی کونی اون التی بیکدن متجاوز آدمله مهاجمه ایلدیکننك اشعار ایدلمش بولنمسندن دخی اکلاشیله جغی وجهله بوسنه وهرسکك هر طرفنده بولنان اشقیانك مقداری اللی التمش بیکی تجاوز ایتمسیله اول امرده آوستریا دولتی کندی حدودی اوزرنده بویله جسیم بر عصیانك وقوعندن طولایی کفت وکویه باشلایه رق تفصیل کیفیت وقوعات دیپلوماتیقیه وسیئات عصریه فقره لرنده دخی کوریله جکی وجهله عادتا بوسنه وهرسك اشقیاسیله دولت علیه اراسنده ایکی محارب دولته توسط ایدیور مشجه سنه بر توسطه قیام ایلمش و اشقیای مرقومه ایچون تکلیف اولنان امتیازات و اصلاحات طرف دولت علیه دن دریغ ایدلمامك کبی بر طاقم استعدادلر میدانه چیقمشدر ٭

بوسنه وهرسك ایچون عبدالعزیز خان دورینك قسم اخیرنده کوریلان شو عجز وفتور ذاتاً امر افسادینه بوسنه و هرسکدن آز اهمیت و یرلمامش و بناء علیه کانون فسادی علولندیرمك ایچون فرصت ارامقده بولنمش اولان بلغارستانی دخی جسارتلندیرمسیله سنهٔ مذکوره ده فلبه سنجاغنك بلغار اهالیسی افکاری قاینامغه باشلایه رق بوسنه و هرسك

طرفلرنده کوریلان حالدن عبرت آلنوب کرچه آتش عصیانی هنوز قفلجملانمقده ایکن باصدیرمق تدبیرنده دقیقه فوت ایدلمامك لازم کلمش ایدیسه‌ده غرائب عصریه‌دن اوله‌رق اولبابده بحثه کیر یشن غزته‌لر بیله اسکاته مجبور ایدلمکله تدابیر لازمه‌ده کوستریلان تأخرات سیأتندن اولمق اوزره ۱۲۹۳ سنه‌سی اوائلنده اوتلق کویی و عورت آلان قریه‌لرنده بکلرجه بلغار عینیله بوسنه‌لیلرك دعواسی کبی ویرکو و تکالیف میریه‌یی ویرمامك دعواسیله اعلان شقاوته اجتسار ایلمشلردر . اول کروه فتنه (*) انبوهلك مروت بشریه و مرحمت مدنیه حسیاتندن عاری بولنان طاش یورکلرینك تجویزیله برطاقم نسوان و صبیانه وارنجه‌یه قدر راست کتوردکلری اهل اسلامی استیصاله باشلاملریله برابر طرف دولتدن بوداهیه‌یی منع ایده‌جك اسباب عاجله‌یه مسارعت قلنمامسی اهالیٔ مسلمه‌یی مأیوس براقمقدن ناشی انلر دخی کندی باشلرینك چاره‌سنی کندیلری کورمکه مجبور اولمشلر و طرف طرف سلاحلنوب بلغار اشقیاسندن انتقاملرینی المشلردر . لکن عصیانك بوصورتله برطرف ایدلمسی ضروری دولتجه برحرکت رسمیه و منتظمه اولمق اوزره تلقی ایدیله‌میه‌جکندن و روسیه

(*) اشبو بلغارستان مسئله‌سنك کیفیت ظهورینه دائر اولوقت محلرندن کلوب غزته‌لره درج ایدلمش اولان مکتوبلر معلومات و ایضاحاتی حاوی اولمغله زیرده (٥) رقمیله آثار متممه صره‌سنده بعضلری ذیل ایدلمشدر .

سفارتنك اوزمانلر پيدا ايلديكي نفوذه دخي نهايت اولمديغندن آچيلان مجادلات ديپلوماتيقه‌ده محضا جنرال ايغناتيه‌فك قوهٔ تزويريه‌سي ثمراتندن اولمق اوزره كوياپلغار اشقياسي هيچ بر فنالق ايتمدكاري حالده تركلرك مغدور پنجهٔ استيصالي اولمش بولنملري كبي حقسز مسائل اورته‌يه دوكلمش و حكومت اجنبي نفوذينك هر طرفدن مهاجمه‌سنه مقابل نه ياپاجغني شاشيره‌رق برحيرت عاجزانه‌نك مغلوبي اولمش قالمشدر .

ايشته وقعهٔ خلعه قدر دور عبدالعزيزخانينك كورديكي وقوعات واختلالات داخليه شو اجمال ايلديكمز صورتلردن عبارت اولوب دور مذكورك سيأتي بر دوزي يه آرتدقجه دولتك قوت ماديه و نفوذ معنويه‌سي اكسيلمسي مناسبتيله مسائل مذكوره‌نك الك زياده دهشتلي و الك تهلكه‌ليسي الك صكره كيسي اولمشدر . زيرا وقوعات مذكوره مؤخراً مراجعت ايديلان بعض تدابير شديده ايله كرچه مادة باصديرلمق درجه‌لرنده بر موفقيت كوريله بيلمش ايديسه ده جهت معنويه‌سي يعني مشكلات ديپلوماتيقيه‌سي بر درلو بر طرف اولنه‌ميه‌رق مشكلات مذكوره محاربهٔ حاضره‌نك دخي مقدمه‌سي مقامنه قائم اولمشدر .

عبد العزيز خان دورينك الك صوكلرنده مشكلات موجوده‌يي برقات دها آرتديرمق اوزره وقوعي نظر تأسفله كوريلان بر وقعه دخي سلانيكده فرانسز قونسلوسي موسيو

لابوت ایله المانیا قونسلوسی موسیو چرینه‌نك اهالئ مسلمه
اللرنده تلف اولملری قضیه‌سیدر . بومسئله بوسنه وهرسك
وبلغارستان مسئله‌لری كبی دواهئ سیاسیه‌دن معدود اولمیوب
سلانیك ولایتنه تابع عورت حصاری طرفندن بر بلغارقزی
اهتدا ایچون یاشماقلانه‌رق سلانیكه كلدیكی اثناده امریقا
قونسلوسی هاجی لازارو (*) طرفندن ایكی آدم و یوزاللی
قدر عونه‌سیله مز بوره جبرا قاچیریله‌رق و بوایسه اهالئ
مسلمه‌نك غیرتنه طوقنه‌رق اهل اسلام حكومت قوناغی
جوارنده كائن ساعتلی جامعده بالاجتماع مز بوره‌یی طلبده
اصراره باشلاملریله مذكور قونسلوسلركویا اصلاح بین
ایچون جامعه كیردكلری اثناده قزك دخی ورودی تأخر
ایتمسندن ناشی نصلسه هیجان افكار اراسنده مومی الیهمانك
اعدام ایدلمسندن عبارت ایدی . انجق زمانك نزاكتی درجهٔ
غایه‌یه وارمش بولنمسیله شوكیفیت فرانسه جمهوریله المانیا
ایمپراطورلغنی پك زیاده دلگیر ایتمش وسلطنت سنیه‌نك بومثللو
مشكلاتندن زیاده‌سیله ممنون قالان بدخواهلرك ایشی برقات
دها تحریك ایتملری‌ده ثمره‌سز قالمیوب هر دولتك سفاین
حربیه‌سی سلانیك لیمانی طولدیرمش اولدیغندن سلطنت
سنیه درحال اورایه مأمورلر اعزامیله اصل جنایت صاحبلری
بالمحاكمه صلب واعدام و ایجاب ایدنلری دخی ردوس كبی

(*) دونی البهلك عن اصل امریقالی اولمدیغی اسمنك دلالتیله اكلاشیور.

منفالرده مدت معلومه‌لر یله قلعه بندایدلمك اوزره نفی واعزام
قلنه‌رق ومقتوللرك ورثه‌سنه بر قاچر یوز بیك فرانق دیت
ویریله‌رك ایشه بر حسن صورت ویریله بیلمشدر ·

التنجی فقره

احوال مالیه

برنجی فقره مزده خلاصة اخطار ایدلدیکی وجهله سلطان عبدالعزیز خان حضرتلری تخت سلطنتی تشریف بیوردقلری زمان خزینهٔ دولتی اون ملیون لیرا قدر دین خارجی و ینه او قدر قوائم نقدیه ایله مدیون بولنمشلر ایدیسه ده اوزمانه قدر ممالک محروسهٔ شاهانه‌نك منابع ثروت و سامانی هنوز آچلمامش و بناءعلیه خزینه‌نك وارداتی صکره‌دن واصل اولدیغی درجه‌یه هنوز ایصال ایدلمامش اولدیغندن جزئی برهمتله وقوعه کتوریله جك اولان اصلاحات مالیه اوززینهٔ دولت علیه اشبو دیون جزئیه‌یی تأدیه ایلدکدن ماعدا اصلاحات مطلوبه ایچون لزوم کوریله جك مصارفه دخی مقابله‌یه مقتدر اوله‌جغی درکار ایدی .

ممالك محروسه‌نك احوالنی کوزیجه بیلنلر ایچون برمنوال معروض ادنا برهمتله دولت علیه‌نك مالیه‌جه دخی برنجی درجه‌ده دولتلر صره‌سنه ادخال اولنه‌بیله جکی حقنده ویره‌جکمز خبر اصلا اعتراض کوتورر موادن دکلدر . زیرا بومطلبك حصولی باشلیجه اوچ شیئه متوقف اولوب برنجیسی ممالك محروسه‌نك منابع ثروتنی آچه‌رق ملتك دخی

ثروتنی تزیید و محضا تزاید ثروت ملیه نسبتنده اوله رق واردات خزینه‌یی ده تکثیر ایتمك و ایکنجیسی تکالیف میریه‌نك استیفاسنجه اولان نیجه سوء احواله نهایت ویره‌رك دولتك ایرادینی دخی طوغریدن طوغری‌یه خزینه‌سنه کیردیرمك واوچنجیسی ایسه مصارف جهتنده مسرفلك یولنه کیتمیه‌رك هر شیئی تصرفله اداره ایتمك صورتلرندن عبارتدر ٠

اشبو صور ثلثه اول قدر بدیهی شیلردر که احوال دولت وملکته برنظر ایدوبده بونلری درحال کورمامك محالدر ٠ زیرا ممالك دولت علیه حاوی اولدیغی معدنلر واورمانلرجه و هواسنده‌کی اعتدال واراضیسنده‌کی قوۀ انباتیه‌جه والك کوزل وامین دکزلر اوزرنده بولنمق و درونندن سیر سفاینه قابل بیوك نهرلر جریان ایدرك معمورۀ عالمه الیقین وجوار اولمق کبی روی عالمدن کندی واقع اولدیغی موقعك استعدادنجه صنعت و زراعت وتجارت امرلرنده درجۀ عال العاله وارەجق و اوحالده مالیه‌جه دخی مطلقا برنجیلك مرتبه‌سنی قزانه‌جق ایکن بومقصدك حاصل اوله‌مامسی محضا صور ثلثۀ مذکوره‌یه دقت اولنه‌مامسندن نشأت ایلدیکی میدانده‌در ٠ اکر بوقدر مبارك ومستعد اولان برمملکتك صنعت و زراعت وتجارتجه وانجق بونلرك ضمننده مستتر اولان ثروت ملیه ودولیه‌جه کیروده قالمش اولمسنك وجهی مجهول بولنسه ایدی صور ثلثۀ سالفه دخی

اول قدر بداهتده بولنه‌مز ایدی . انجق ثروتجه تدنیرلك اسبابی دخی معلومدر . دولت علیه وملت عثمانیه ابتدای تأسس وتوسعنده وجوه استعداندن اغلبیتله عسکرلك استعدادینه وسعت ویره‌رك بوسایه‌ده عالمی خراجه (*) کسمش وقلیجی سایه‌سنده زنکین اولمش ایکن مؤخراً یوزلرجه‌سنه دوام ایلیان داخلی وعمومی قاریشقلقلر اثناسنده دخی اسباب ثروت ورفاهه توسل ایدیله‌میه‌رك متحکمین ارکان دولتك یالکز فقرای اهالی یی ازوب تمول ایتمسی وپای تختك دخی متمولین ارکان دولتی مصادره ایلمسی قاعده حکمنه کیرمش ایدی . بومقوله انتظامسزلقلر سیئه‌سیله دولت وملت عثمانیه‌نك اقدمجه هرکسه یوندن اکدیران تیغ تیزی کوزلمکه یوز طوتجه وقلیج ثمراتندن اولان ثروت منقطع اولنجه ینه اصل طریق ومنابع ثروته مراجعت ایدیله‌مامسی هم دولت وهم ده ملت ایچون برفقر وضرورت عمومیه‌یی استلزام ایلمش ایدی . ایشته بویله ضرورت زمانلرنده دولتجه اصلاحات مالیه وترفیه خزینه اسبابندن اوله‌رق سکه‌یه باقر قارشدیروب تغشیش ایدلمسی کبی خصوصات

(*) اوستریا ووندیك ومجارستان ولهستان وسائر حکومات متجاوره‌نك دولت علیه‌نك دور استیلاسنده طوغریدن طوغری‌یه عثمانلی خرجکذاری اولوب قالدقلری وهانکیسی معین اولان مبلغ سنوی‌یی ویرمز ایسه درحال اوزرینه هجوم اولنه‌رق وظیفه‌ مذکوره‌نك اعاده قلندیغی تواریخ سلفده ایضاحاتیله تفصیلاتیله مندرجدر .

مضره یه مراجعت ایدلمسی هب اصلاحات مالیه ایچون اصلا و قاعدة توسلی لازم کلان خصوصاته توسل ایدیله مامسندن نشأت ایلشدر . مع هذا فقر عمومینك منابع ثروته مراجعت ایدیله مامسی صورتیله باش کوسترمش اولمسی ینه بر نعمت عد اولنه بیلور . زیرا اسباب ثروت ورفاه هنوز ال طوقونلمامش بر حالده بولندقدن صکره ایجابنه کوره اسباب مذکوره یه بالتوسل فقرك ثروته مبدل اولمسی ممکناتدندر .

دور عبدالعزیز خانینك اوائلنده دخی سالف الذکر صور ثلثه نظر مشاهده‌دن مستور قالمامشدر . کلخانه خط همایونی ایله سائر برچوق اعلانات واوامر رسمیه‌ده بونلردن بحث ایدلمشدر . باخصوص « بر دولتك روحی مثابه‌سنده مدار حیاتی انجق او دولتك مالیه سیدر » یوللو بك طوغری و بك موافق مقدمه‌لرله اصلاحات مالیه یه لزوم کورلمش و کوسترلمشدر . انجق بحث ایدیلان اصلاحاته بحق توفیق فعل ومعامله ایدلمك لازم کلور ایکن اکا رعایت اولنه مامسی و « بو دولت استقراضسز یشایه‌مز » سوزینك هر قاعدهٔ کلیه یه تفوق ایتمسی نتیجهٔ مطلوبه‌یی عکس صورتله استحصاله سببیت کوسترمشدر . صور ثلثهٔ معروضه یه نه یولده مراجعت ایدلدیکی بر از اراشدیریله جق اولور ایسه بو حقیقت کندی کندیسنه ساحهٔ ثبوته چیقه بیلور .

اولا واردات دولتك تكثيری مقصدی ثروت
ملیه‌نك دخی تزییدی نسبتیله متناسب اوله‌رق حاصل ایدلمك
لزومی اوزرینه اگرچه منابع ثروتی کشاد نامیله معادن
مدفونه‌یی بالتحری بولانلره احاله ایتمك کبی بعض ایشلره
باشلانمش ایسه‌ده بزده هنوز بومقوله عملیاته مقتدر آدملر
اولمدیغندن میدانه چیقاریلان منابع ووسائط ثروتك
اکثریسی اجنبیلره قاپدیرلمق کبی سوء احوال تأخر ایتمامش
وبو یولده یاپیلان ایشلر میانده اورمانلرك تحت انضباطه
آلنمسی کبی طوغریدن طوغری‌یه بزه عائد اولان وآزچوق
فائده‌سی کوریلان شیلر پك نادر اولوب انلرك دخی
لزومندن زیاده مأمورلر نصبی وتحملندن زیاده معاش
ومصرفلر اعطاسی طریقیله حاصل اولان فوائد جزئیه‌سی
ینه اضاعه ایدلمش وهله ثروت ملیه‌یی تکثیر ایچون ازجمله
ترقئ زراعت مقصدیله نصب اولنان مأمورلر ومراجعت
ایدیلان تدبیرلر هیچ برثمره کوسترمه‌یوب خلقمز حالا حضرت
نوح زماندن قالان طریق واصول زراعت ایله چفت سورمکده
بولنمشدر . تفصیلی بوراده پك زیاده تطویل مقالی موجب
اوله‌جغی جهتله او تفصیلدن قطع نظر فقط طرق ومنابع
ثروتمزدن یوز سنه اول ایدیلان استفاده ایله شمدی ایدیلان
استفاده موازنه اولنه‌جق اولسه استفادۀ واقعه حسب علی
حالها دنیله‌جك برصورت متساویه‌ده کوریله‌جکی جهتله

اولبابده جداً اهمیته شایان همان هیچ برشی یاپلمامش اولدیغی
و یالکز واردات خزینه‌یی تکثیر ایچون ایدیلان همتلرك
پك بیوك ایدوکی دخی دیکر جهتدن کور یلور وواردات
خزینه‌نك ثروت ملیه ایله متناسباً تزایدینی مدار سلامت
عد ایدنلر جمله‌دن زیاده بوکا استغراب ایلر . هله عبدالعزیز
حضرتلرینك اوائل سلطنتلرنده بر زمان اولمش ایدی که
الك بیوك مقبولیت خزینه‌یه یکیدن واردات بولمقده قزانلدیغی
مناسبتیله هر فرانسزجه بیلنلر الرینه بر کتاب الدرق
اوروپا دولتلری نه کبی شیلر اوزرینه وضع تکالیف
ایتمکده ایسه‌لر اولبابده کتب مذکوره‌دن اقتباس ایلدکلری
معلومات اوزرینه تکالیف مذکوره‌نك برچه دخی وضعنی
عرض ودرمیان ایتملری موده حکمنی کیمش ایدی . تزیید
وارادات امليه مراجعت اولنسان احوال میاننده طوز
وتوتون رسومنك الکز یاده یولسزلقلرندن ناشی طشره‌لرده
طوز وتوتون قاچاقچیلرینك رسومات مأمورلریله عادتا
محاربه ایتمك درجه‌زینه وارملری وطوزك ندرتندن ناشی
روم ایلنده برچوق حیواناتك تلف اولملری کبی حاللر هرکس
طرفندن نظر تأسفله کورلمشدر . بونکله برابر تزیید واردات
ایچون هر تدبیره مراجعت ایدیلمه فی الواقع واردات
خزینه اولکینك برقاچ مثلنه ابلاغ ایدلمش ایسه‌ده اشبو
واردات متزایده هیچ بر وقتده آرتمیان ومقدار قدیمندن بر

چوغی امتعهٔ افرنجیه‌یه مقابل اوروپایه کتمسندن ناشی دائما متناقص بولنان ثروت ملیه‌دن چیقارلمقده اولدیغی مناسبتیله تزیید واردات مقصدی اغورنده غایت مدهش برفقرملی‌یه سببیت کوسترلمشدر ٠

ثانیا تزیید وارداته برمنوال محرر اهمیت فوق‌العاده ویرلدیکی صره‌ده واردات دولتك خزینه‌یه کیرنجه‌یه قدر دوچار اولدیغی سوء استعمالاته دخی نهایت ویردیرمك ایچون طبیعی و ضروری بر اهمیت و یرلمش وتزیید واردات قضیه‌سنك اساسی فنا ومضر اولدیغی قدر تحصیلات جهتنه ویریلان اهمیتك مضرتنی آز کورلمشدر ٠ بوندن مقدم دخی سوز صره‌سی کلدیکی جهتله برنبذه‌جك عرض ایدلدیکی وجهله مقدملری تکالیف میریه اهالیدن بردکل برقاچ دفعه اخذ اولندیغی حالده پاره‌نك تحصیله مأمور اولان ضبطیه‌لردن بدأ ایله همان الك بیوك مأمورلره وارنجه‌یه قدر شونك بونك ایادی اکل واستفاده‌سنده قالوب خزینه‌یه کیرمامکده و تکالیفك الك بیوك قسمی دائما اهالی ذمتنده بقایا دیه مقید قالمقده و بالخصوص واردات دولتك الك باشلوجه اقسامندن بولنان بدل اغنام وعشر کبی شیلرك ملتزملره احاله والزامی الك بیوك برسوء استعمال طریقی اولوب پك چوق یرلرده الزام ایده‌جك مأمور التزام ایده‌جك ملتزم ایله اویوشه‌رق اون بیك غروشلق بر التزامی نصف قیمتیله ویردکدن ماعدا ملتزملرك

اهالی حقنده روا کوردکاری الڭ بیوك مظالمی ستره واهالینك دخی تظلم و شکایتنی منعه مأمورلرك جبارلغی کفایت ایدرك بو مقوله احوال هم خلقی اضرار و هم ده واردات خزینه‌یی تنقیص ایلمکده ایکن ولایاتك صورت تشکیلنده بیان اولندیغی وجهله بو فذالقلره نهایت ویره‌جك برچوق نظامات و تشکیلات ایله خلقدن استیفا اولنان مبالغك طوغریدن طوغری‌یه خزینه‌یه ادخالی امکانی بیاغی اله کتوریله بیلمشدر ٭ ولایت اصولندن اولجه بدل عشر التزاماتنده اولان سوء استعمالاتی دخی برطرف ایتمك ایچون کویلر وقضالرك بش سنهٔ متقدمه ظرفنده عشر بدللری قاچ غروش طوتمش ایسه ینه بش سنه اوزرینه مساواة بالتقسیم هر سنه ایچون اصابت ایلیان مقدار بر بدل معین اولمق اوزره طرح ایدلمك صورتی بولنمش ایدیسه‌ده برسنه‌نك محصولاتی دیکر سنه‌یه او یمدیغی کبی محصولاتك او یغونجه اولدیغی سنه‌لرده دخی ذخیره‌نك فیئاتی بر برینه اویمیه‌رق هرحالده اعتدال بولنه‌مامش و بناء علیه بو تدبیرده فائده یرینه مضرت کورلمشدر ٭

ثالثا تزیید وارداته برعنوال محرر اهمیت ویرلدیکی کبی مصارف جهتنجه دخی تصرف قاعده‌سنه رعایت ایچون لزوم کورینه‌رك مقدملری ولایتلرده حکومت قوناقلری وسائر ابنیهٔ میریه‌نك تعمیری کبی مصارف متفرقه‌یه مأمورین محلیه مأذون اولدقلرندن اشبو مصارف متفرقه نامی آلتنده

نتیجه لزومسز مصرفلر وسوء استعمالر خزینهٔ جلیله یه بار ایدلمکده ایکن تشکیل ولایات اقتضاسنجه هر مصرف بودجه لر داخلنه النه رق وبودجه‌نز خارجنده برپاره صرفنه مساعده ایدلمیه‌رك طشره‌لرجه تصرفه عادتا امساك درجه‌سنده رعایت قلنمش ایسه‌ده بوسوء حاله پای تختده بر نهایت ویریله میوب دولتك رسمی سالنامه‌سنی النه‌رق مطالعه ایدنلره حیرت کله‌جکی اوزره پای تختده الك کوچکی رتبهٔ ثالثه اربابندن بولنان ملیونلرجه مأمورلرك آزی بیك بشیوزدن ایکی بیکدن اشاغی دوشمیان بیکلرجه غروش معاشلری پك بیوك بر اسراف قپوسی دیمك اولدقدن فضله مثلا فؤاد پاشانك حومك شام مسئله‌سی مصارف تسکینیه‌سی نامیله حتی بروجه مفردات حساب ویرمکه دخی لزوم کورمکسزین ملیونلرجه پاره‌یی یالکز بر مقبوض علم وخبر یله خزینهٔ مالیه‌دن استیفا ایلمسی کبی سوء استعماللر دخی اکسیلمامشدر . ایشته محضا پای تختك بو اسرافاتی وسوء استعمالاتیدرکه ولوکه بولسز ومضر برصورتده اولسون هر حالده بکیدن تدارك ایدیلان واردات وبرده تحصیلاته زیاده دقت سایه‌سنده آرتان ایراد حاصلات خزینه‌یی اولکینك برقاچ مثلنه ابلاغ ایلمش ایکن عبدالمجید خان حضرتلری دورندن منتقل دیون خزینه تأدیه ایدلمك شویله طورسون بورجك مقداری ایکیوز اللی ملیونه تقریب ایدلمشدر . بجمزی استقراضات جهتنه انتقال ایتدیرمکسزین

ينه ثروت مليه واجراآت ماليه حقنده ايضاحات آتيه‌یی دخی اعطایه مجبورز .

ثروت مليه‌یی تزیيده همت بيورلمقسزين و ارداتی تكثيره چالشلمش اولمق سیئه‌سيله ثروت مليه تنزل ايده ايده بر درجه‌يه قدر ايتمش ايدی كه خلق تكاليف متنوعهٔ ميريه‌سنی تأديه‌دن حقيقة عاجز قالمسيله وحالبوكه تحصيل تكاليف جهتنه دولتجه الئبيوك اهميتلر واولبابده طشره مأمورلرينه الئشدتلی امرلر ويريله‌رك تحصيله دقت ايتمزلك برمأمورك موجب عزلی وعكس قضيه دخی موجب فيض ورفعتی عد اولنمسيله مأمورلر ياقمچيلرله خلقی اخافه وازعاج ايدرك وياخود ديون ميريه اربابنی هفته‌لرجه حبس ايله ايشندن كوجندن منع ايليه‌رك نهايت قادينلرك زينت مقامنده بوغازلرينه طاقدقلری يكرميلك وغروشلق وايكيلك واوچلق والتيلق كبی مجيديه ومتالك مسكوكات جزئيه‌یی قوپارتديروب آلمغه وتنجره ويورغان كبی اشيای بيتيه‌یی دخی صاتديرمغه قدر وارلمش ايدی . اليوم اورته‌ده تداول ايدن مسكوكات ميانده دليكلی وخلقه‌لی اوله‌رق تصادف ايديلان پاره نر وطاس كبی چقورلادلمش اولان اوچلكلر والتيلقلر طشره قادينلرينك صاچلرينی وكوكسلرينی وكردنلرينی تزيين ايدن زينتلر ايكن تأديهٔ تكاليف ايچون كوريلان مجبوريت اوزرينه آغلايه آغلايه ديز يسندن قوپاروب ويرلمش شيلر

اولدقلری مبالغه‌یه حمل اولنه‌مز .

فقر عمومی‌یی بو درجه‌یه ایصال ایلیان اسبابك الك باشلیجه‌لرندن بریسی دخی مثلا بوندن مقدم برقریه‌یه یوز خانه‌دن عبارت واو قریه‌یه طرح ایدیلان ویرکو بشبیك غروش اوزرینه مرتب ایکن مرور زمان وتدنیات وقت اوزرینه قریهٔ مذکوره یکرمی خانه‌یه اینمش اولدیغی حالده اولجه یوز خانه‌دن النان تکلیف مذکورك حالا یکرمی خانه‌دن استیفا ایدلمسی قضیه‌سی اولمشدر که بو دخی واردات خزینه‌یه خلل کتورمامك غیرت غیر محققه‌سندن نشأت ایتمه برشیدر .

الحاصل تکثیر وارداتدن بشقه هیچ برشیئی دوشونمامزلك سیئه‌سیله فقر داخلی کرچکدن مأمورین دولتی دخی اورکوده‌جك بردرجه‌یه اینه‌کدن صکره کیفیت دولتجه نظر دقته النوب حتی تکالیفك الك چوغنی طشره‌لرده فقرای اهالی‌یه تحمیل ایلدکلری وزنکین اولنلر . وبناء علیه تکالیفك الك چوغنی کندیلری ویرمك لازم کلنلر نفوذ وتحکملری مناسبتیله پك آز برشی ویرمکده بولندقلرینه‌ده دقت ایدلمسیله ولایت اصولی اثناسنده تحریر املاك قاعده‌سنك دخی تعمیمی قرارلشدیرلمش ایسه‌ده صکره‌لری بو تحریرده خزینه‌نك اولکی وارداتنی آزالتماق قضیه‌سی اساس اتخاذ اولندیغی کبی دها صکره‌لری‌ده واردات قدیمه‌یه فضله بولدیرمق مدار ممدوحیت ومأمورلر ایچون موجب فیض ورفعت عداولندیغندن حین

تحریرده برچوق املاکه ذکرندن زیاده قیمت تخمین ایدلمك صورتیله فقرای اهالی بنه اولکی یوکدن قورتیله مامش اولدیغی مثللو واردات سابقه اوزرینه ضم کوریلان برمقدار شی وار ایسه اوده مقدملری بك آز برشی ویرن وحتی اکثر چوق یرزده هیچ ویرمیان متمول‌لردن آلنان تکالیف ایله حاصل اولمشدر .

ممالك سائره‌ده توتون فروختنك رژی نامیله ید انحصاره آلنمسندن برچوق واردات حصوله کتورلدیکی معلوم اولوب بو اصول بزده دخی حقیله وضع اولندیغی صورتده کلی استفاده ایدیله‌جکی سوزکوتورر موادن بولنمدیغنه مبنی عهد عبدالعزیز خانینك اواخرنده بو تدبیره دخی مراجعت ایدلمش ایسه‌ده ایشك هر سوء استعمالدن بری اوله‌رق طریق اسلمی عرض ایدنلرك رأیلری مقبول اولمیوب ترجیح ایدیلان صورت ایسه غایت یولسز واو یغونسز اولمسیله بر طاقم ذوات بونده‌دخی سوءاستعمال کبی برظن قوی آلتنده‌قالمشلردر .

کذلك تزیید وارادات اسبابندن اولمق اوزره پول رسومی احداث ایدلمشدرکه بونك الك بیوك بر قسمی اولکی ورقهٔ صحیحه حاصلاتنك مقامنه قائم اولمسیله اندن هیچ بر فائدهٔ جدیده حصوله کله‌مامش وغزته‌لره وضع ایدیلان ایکیشر پاره‌لك پول چونکه مطبوعات عثمانیه‌نك نصفندن زیاده‌سی ولایت مطبعه‌لرنده طبع اولنان رسمی غزته‌لردن عبارت

اولمسیله اندن دخی بر منفعت عظیمه حصوله کله میوب الحاصل
پول احداثیله استحصال ایدیلان وارداتدن او پولده مجدداً
آچیلان مصارف بعد التنزیل الده وارادت جدیده عد اولنه جق
همان هیچ برشی قالمامشدر ٠

تزیید واردات ایچون بولنان چاره لرك همان جمله سنده
بر او یغونسز جهت موجود اولوب اسرافات داخلیه نك
دخی اوکنی آلمق ایچون بر ارالق تنقیحات نامیله تصرفاته
تشبث قلنمش ایسه ده استانبولجه مأموریتده بولنانلرك هر بری
قیاس نفس ایده جك اولورلر ایسه کندی نفسلرنده دخی
کورورلر که برقاچ دفعه لر تکرار ایدلمش اولان تنقیحاتدن پك
چوق کیمسه لر همان اصلا متضرر اولمیوب مأموریتلرجه
وقوعه کلان تحوللر و یاخود هر کسك پك قولایلقله ایتدیکی
ترقیلر تنقیحات یوزندن صورت ظاهره ده کوردیکی ضرری
ینه جبر و اتمام ایلمشدر ٠ بناء علی ذلك هر نه زمان تنقیحات
نامیله بر ایشه تشبث ایدلمش ایسه اندن پای تجربه هیچ بر فائده
حاصل اوله میوب ولایتده والیلك ومتصرفلق و قائممقاملق
ودفتردار و محاسبه جی و مکتوبجی و تحریرات مدیرلکی
وسائره کبی رأساً مأمور بولنانلرك معاشلرندن ایدیلان تنقیحات
صحیحه دخی کوریلان احتیاجه مقابل کله بیله جك بر منفعت
عظیمه حاصل ایده مامشدر ٠

ایشته ثروت ملیه یه خدمت ایدلمکسزین تکثیر وارداته

چاپقینلق کبی بو اسرافقدن ناشی موارد ثروت وواردات
حقیله آچیله مامسی و بونکا مقابل قسم کلیسی پای تختده اولمق
اوزره نتیجه اسرافات و سوء استعمالاتك اوکی آلنه مامسی
مناسبتیله عصر عبدالعزیز خانیك دها ابتدالرنده واردات
ایله مصارفاتك بردرلو موازنه‌سی بولدیریله‌میه‌رق هرسنه
کوزیلان اچیقلر استقراضات طریقیله قپانمغه باشلامش
و بو اراللق دور عبدالمجید خانیدن انتقال ایلیان قوائم نقدیه
کویا خزینه‌جه مضرتی داعی اولدیغندن الغا ایدلمکه
قالقیشیلوب الغاسی ایچون ایسه قوائم مذکوره عن‌اصل بر
فائضسز بورج ایکن فائضلی ومنتظم بر بورج اولمق اوزره
قونسولیدنزه تحویل ایدلمش ایدی . ذاتاً ایرادی مصرفنی
قوروتمیان بر دولت ایچون سنوی ، ارداتنك بر قسمی دیونك
فائض ورأس المالی قارشولغی اولمق اوزره اعطا قلنمق کبی
بر بیوك ومنعی ناقابل مصرف قپوسی دها آچلدقدن صکره
ایراد ایله مصرفك اراسی بتون نسبت قبول
ایتدیریله‌میه‌جك درجه‌ده آچلمسیله ودور عبدالعزیز خانینك
الك بیوك سیأتی دخی بونك اوزرینه انضمام ایتمسیله ارتق لوندره
و پارسدن ایدیلان استقراضلردن طولایی هرسنه دیونزك
حاصل ایلدیکی تزاید عقول محاسبینه حیرت و یره‌جك
درجه‌یی بولمشدر .

حقایق کیفیت دائما احوالك جهات مستوره سنده قالدیغی

مناسبتیله خفایای اموره واقف اولان جناب حقدن بشقه کیمسه نك معلومی اولهمامق ضروری ایسهده روایات واقعه یه نظراً استقراضات منعقده نك صورت انعقادی دخی بعض مرتبه سوء استعمالاتدن خالی قالهمیوب هله پارسده طبع ایتدیرلمش اولان قونسولیده اوراقنده برچوق نومرولرك مکرر ظهور ایتمسی و بوندن طولایی طبعنه مأمور اولان ذات استنطاق التنه آلندقده نتیجه اسرارك میدانه چیقاجغی آکلاشلمقدن ناشی نه حقیله محاکمه سنه ونه ده لزومی وجهله جزاسنه اهمیت و یرلیه رك براز وقت ایچون قوناغنده کوز حبسنه الینمقله اکتفا ایدلمسی خلقی ایجه کفت وکویه مجبور ایلین احوال جمله سندندر ۰ هر نه حال ایسه سلطنت سنیهٔ عثمانیه نك کندی خزینه سنی احیا ایده بیله جك بر قطعهٔ جسیمه یه مالك اولدیغی حالده بونك معموریتنه ومعموریت حالندن استفاده یه اصلا التفات ایتمامسی و هر سنه یا پارس ویا لوندره دن بر استقراض عقد ایدرك انکله یشایه بیلمسی واردات ومصارفاتنك مقدار صحیحنی مبین بر بودجه نشر ایلیه مامسی ونشر اولنان برقاچ بودجه ده فرض وخلیادن عبارت واردات بول بول قید ایدیله رك مصارفات جهتنده دخی عکس قضیه التزام اولنمقدن ناشی بودجه لرك دخی امنیت اولنه میه جق برحالده بولنمسی اوروپایه انعکاس ایدوب ده دولتك اعتبار مالیسنه کرکی کبی خلل کلدکدن صکره اوجه بالسهوله بولی

بولنمقده اولان استقراضات خارجیه دخی پك بیوك صعوبتلره دوچار اولمش ایدی ۰

شو حالده اوروپایه مراجعت ایلیان سلطنت سنیهٔ عثمانیه مأمورلری هر طرفه باش اوزارق صعوبت و مشکلاتدن بشقه برشی کوره میجه وحالبوکه روم ایلی شمندوفرلرینك انشاسی ایچون عقد اولنان استقراضك حین عقدنده چونکه تیمور یوللری وسائل عمرانك الك باشلولرندن بولنمقله برابر حاصلات واقعه سی مستقرضلر ایچون بر امنیت قویه مقامنه قائم اوله جغی مناسبتیله بو یولده استقراض عقدینك سهولتی مشاهده بیوریلنجه ۱۲۹۰ سنه سنده عقدینه تشبث اولنان استقراضده اوروپا مستقرضلرینی شمندوفر اعمالی طریقیله تأمین ایتمکه لزوم ومجبوریت قطعیه الویرمشدر ۰ واقعا صوفیه یه وازمیددن انقره یه وصوفیه دن اسکوبه ومدانیه دن یوزیوکه واسکندروندن دیاربکره وادطاکیه دن اسپارته یه وصامسوندن سیواسه وسینوبدن انقره یه واشقودره دن مترویچه یه وغولوسدن یانیه وآولونیایه ومترویچه دن بوسنه سرایی وتابنالوقه یه وقایندن صاوه نهری اوزرنده واقع قورتوسقویه قدر تیمور یوللری انشاسی قرارلشدیریله رق اوراره طرف انشاآت وکشفیات مأمورلری دخی چیقارلمش وشو یوللر یعنی بوخطلار وجوده کتورلدیکی صورتده ممالك محروسه نك معموریتی ایچون پك بیوك بر

خدمت ایدلمش اوله‌جغی درکار بولنمش ایدی . انجق حقیقت مقصد یول انشاسی اولیوب اوروپایی تأمین ایده‌بیلمکدن عبارت بولندیغی جهتله بودفعه‌کی استقراضدن دخی امریقایه سپارش ایدیلان اوچیوز بیك تفنكك بدلی اوله‌رق افراز ایدلمسی لازم کلان بر قلمدن ماعداسی محل صرفنه یعنی سالف الذکر مواقعه انشا اولنه‌جق تیمور یوللرینه صرف ایدلمیوب خزینهٔ جلیله‌نك معاملات سائرهٔ جاریه‌سی میاننه قارشمش و طرق مذکوره الی الآن یاپیله‌میوب اولبابده درسعادتجه قلمه النه‌رق اوروپا غزته‌لرینه درج ایتدیریلان فخریه‌لر و باخصوص سوله‌یل نام فرانسز غزته‌سنه باصدیریلان مکتوب [۷] غایت پارلاق آثار ادبیه‌دن اولمق اوزره اوراق مذکوره‌یی تزیین ایله قالمشدر .

سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك خصوصات مالیه‌جه اکثر سوزلرینی طوته‌مامسی اوزرینه الك قوتلی تأميناتدن اوله‌رق الدیغی پاره ایله ملکك هر طرفنه شمندوفرلر تمدید ایلیه‌جکنه دائر ویردیکی وعدك دخی خلافی ظهور ایدنجه ارتق اوروپادن عثمانلی اعتبارینه اقچه اقراضی ایچون هیچ بر کیمسه‌نك امنیت ایده‌میه‌جکی یولده پك فنا بر سوء تأثیر حاصل اولمسیله اوزمانه‌قدر بربری اوزرینه عادتا هر سنه احتیاج کورلدیکی کبی ۱۲۹۱ سنه‌سنده دخی استقراضه احتیاج کورلدکده مستقرضلردن پاره المنك قطعیاً یولی بولنه‌مامش و اوزمانه

قدر آلیلر وده بو بیوك استقراض عقد اولنه‌رق انك بدلندن
تسویه ایدلمك اوزره شو رادن بو رادن عقد اولنان
استقراضات متفرقه‌نك یكونی اوتوز التی ملیون اوچیوز
بیك لیرایه وارمش اولمسیله بوكره دخی ایشه امور مالیه‌جه
تدابیر اصلاحیه رنكی ویریله‌رك وكویا دیون متفرقهٔ
مذكوره‌نك دیون منتظمه‌یه تحویل اولنور ایسه مالیه‌جه
اتخاذی مطلوب اولان تدابیر اصلاحیه‌نك حصوله كله‌جكی
اعلان اولنه‌رق بانق عثمانی ایله عقد اولنان مقاوله [٨]
موجبنجه قرق درت ملیون لیرالق قونسولیده‌نك دها طبعنه
قرار ویرلمش وایجابی اجرا اولنمشدر ٠

شو استقراض ارتق دولت علیهٔ عثمانیه ایچون
استقراض خارجی قپوسنی بوسبتون قپامش دیمك اولدیغنه
ارباب وقوف وحسابك اصلا شبهه‌سی قالمامشدر ٠ زیرا
استقراض مذكوره كلنجه‌یه قدر دولت علیه‌نك بالعموم
دیونی ایكییوز اللی ملیون لیرایه واروب شو حالده وارداتك
نصفندن زیاده‌سی وحتی خزینه‌یه داخل اولان واردات
صحیحه‌نك عادتا وجده ایكیسی دیون مذكوره فائض ورأس
المالرینه قارشولق اوله‌رق صرف ایدلمك لازم كلمش
وقصور برثلث نسبتنده كی واردات ایسه دولت علیه‌نك
مصارفات ضروریهٔ داخلیه سنی تسویه‌دن عاجز بولنمش
اولمسیله خارجدن براستقراض دها عقد ایدیله‌جك اولسه

قارشولق كوسترلمك اوزره السده هيچ برشى قالمامشدر .
١٣٩٢ سنه‌سنده اسعد پاشا مرحوم موقع صدارتده ايكن
شو كيفيت مخوفه ومدهشه نظر مخصوص اهميته النه‌رق
مقام صدارتك رياستى تحتنده بعض وكلاى فخام ومأمورين
كرامدن مركب بر قوميسيون عالى تشكيل قلنه‌رق دولتك
واردات ومصارفات حقيقيه‌سنى مبين تنظيم اولنان موازنه‌ده
واردات ايله مصارفات اراسنده بش مليون ليرا آچيق
اولديغى يعنى مصارفك التى قسمنده بر قسمى قارشولقسز
قالديغى كورلمش اولمسيله اگرچه بو آچيغك قپادلمسنه بر
چارهٔ حقيقى بولنمسى محاله قريب مشكلاتدن اولديغى قوميسيون
مذكور طرفندن دخى كورلمش ايسه‌ده هرحالده موازنه‌يه
بر مدار اولمق ايچون مقام صدارته مخصوص اولان ايكيوز
بيك غروش معاش اللى بيك غروشه بالتنزيل وكلا و واليلر
معاشاتندن دخى ايجاب ايدن مقدار زينك قطعنه واوچبيك
غروشدن زياده معاشى اولانلرك اوچبيكدن يوقارو
مقدارلرندن نصفنك تنزيلنه قرار ويرلمش ايسه‌ده اسعد
پاشانك صدارتدن انفصاليله بو قرار دخى ثمره‌سز قالمشدر .
دولت عليه‌نك موازنهٔ ماليه‌سنه مدار اولمق اوزره
ملك اولميان اراضينك انتقالاتى توسيع قلنمسق واكا مقابل
اهاليدن برر ربع عشر نسبتنده برشى الممق مثللو برصورته
دها قرار ويرلوب اگرچه بومقوله تدابيردن آز چوق

فائده بکله‌مك ممکنا تدن ایسه ایشك اساسی ذاتاً چوروك اولدیغی کبی عصرك سیأتی دخی درجهٔ غایه یه وارمش و بناء علیه تدابیر مذکوره‌نك کافه‌سی ثمره‌سز قالمشدر . (✻) هله ۱۲۹۳ سنه‌سنده هرسك اختلالی میدانه چیقارق طقسان التی طابوردن عبارت برقوهٔ عسکریه سلاح التنه الندیجه امور مالیه حقیقة فلاطونلری بیله تدبیردن عاجز براقه‌جق برحال کسب ایلمش ایدی . زیرا ممالك محروسه‌دن النه‌جق بر ربع عشر فضله واردات داخل حساب اولدیغی حالده تنظیم اولنان بودجه‌دن هرسك عصیانی مناسبتیله کویا اهالی اوزرینه بار اولدی دیو لغو ایدیلان بر ملیون یدی یوز اللی بیك لیرا قدر ربع عشر بدلی بعد التنزیل موازنهٔ مالیه‌ده سکز ملیون لیرا قدر آچیق کورنمکدن فضله سالف الذکر طقسان التی طابور عسکرك مصارف تجهیزیه

(✻) تدابیر مالیه‌نك بوصورتنه اعصار سالفه‌ده اوروپاجه دخی مراجعت اولندیغی امور مالیه تاریخلرنده مذکوردر . انجق اله کچوریله‌جك اولان پاره اهالی جیبندن چیقه‌جق ایسه جیبلری بوش قالان اهالیدن اقچه چیقمیه‌جغی کبی ذاتاً بدیهی بولنان برحقیقت تاریخ نظرنده دخی ثبوت بولمشدر . بالفرض اراضیٔ موقوفه بتون ملك اولدرق صاتیله‌جق اولسه بیله فرانسه‌ده کلیسا ومیری اراضیسنك فروختی اثناسنده کورلدیکی وجهله اراضینك قیمتی هیچ مرتبه‌سنه قدر تنزل ایدر ویاخود بدلات لایقه‌سیله صاتیلوب ایشك ارقه‌سی النمسی برچوق سنه‌لره توقف ایلر . بر دولت خزینه‌سنی ترفیه ایچون اهالینك زراعت وصنعت وتجارتنی حمایه ایدرك خلقنی زنکین ایلمسندن بشقه یول دوشونانلر مطلقا بیهوده سعی ایتمش اولورلر .

ونقلیه‌سی بو آچیغی بردنبره ایکی مثلنه ابلاغ ایده‌جکی تخمین اولندیغی کبی سائر مصارف فوق‌العاده دخی ضم ایله اوجله یکرمی سکز ملیون درجه‌سنده اولان وطاشقین وفضله کوریلان مصارف فی الحال قرق ملیون لیرایه وارمش وواردات صحیحه ایسه یکرمی اوچ ملیون درجه‌سنده انجق تخمین ایدیله بیلمش اولدیغی اوزمان بتون غزته‌لره یازیلوب چند سنه اول التمش غروشه طوغری النوب صاتلمقده بولنان یوزغروشلق بر عثمانلی قونسولیده‌سی دخی بردنبره اون ایکی غروشه قدر اینمشدر ٠

موازنهٔ مالیه‌نك شو حالندن ناشی دولت علیه ١٨٧٦ سنهٔ میلادیه‌سی کانون ثانی ماهنه محسوبا دیون تقسیطنی یك کوچلکله ویره‌بیلوب اندن صکره فائضلری نصف اوله‌رق ویره‌جکی حقنده برقرار اتخاذ ایلمش وبو قرار سلطنت سنیه‌نك اعتبار مالیسنی بوسبتون اخلال ایلدکدن ماعدا براز صکره خلع مسئله‌سنك اورته‌یه چیقمسی وصربیه وقره‌طاغ ونهایت روسیه محاربه‌زینك آچلمسی قرار مذکورك ایفاسنی ده محاله بالتعلیق الحالة هذه دولت علیه‌نك عادتا صفر درجه‌سنه اینمش بولنان اعتبار مالیسی محاربهٔ حاضره کبی برلزوم مبرم اوزرینه بیله بش ملیون لیرا مقدار اعتباریسنده براستقراضك انعقادینی همان محال درجه‌سنه یاقلاشدیردیغی مع التأسف کورلمشدر ٠

ایشته دور عبدالعزیزخانیده بر همت مخصوصه ایله قریم محاربه‌سی اثناسندن اولان دیون جزئیه‌نك تأدیه‌سی مأمول وحتی منتظر ایکن دیون مذکوره تأدیه ایدلمك وحتی علی حاله محافظه قلنمق شویله طورسون بونك مقداری بر منوال محرر ایکیوز التی ملیون درجه‌سنه یعنی فائض و رأس المالنك تأدیه‌سی ایچون وارداتدن ثلثان مقدارینك اعطا قلنمسی مرتبه‌سنه واردیرلمسی و بوصورتله اعتبار مالیمزی بعدما یوز بیك مشكلات ایله انجق اعاده ایدیله بیله‌جك بر تهلكه‌یه قویمسی هیچ بر صورتله تأویل كوتوره‌میه‌جك اولان خصوصات مؤسفه‌دندر . واقعا تجهیز عسكر وتدارك سفاین جدیده مثللو برطاقم مصارف جدیده كوستریله بیلور ایسه‌ده عمومنك قیمت حقیقیه‌سی یكرمی بش ملیونی كچمیه‌جك اولان مبایعات مذكوره ایكیوز التی ملیون لیرالق بورج ایچون عذر اوله‌رق قبول ایدیله بیلمك محالاتدن اولوب هله سیأت فقره‌سنده كوریله‌جك اولان احوال هركسك كوزی اوكنده جریان ایتمش اولدقدن صكره اولبابده تأویل طرزنده سویلنه‌جك اولان سوزلره مصال قدر ده اهمیت ویرن بولنه‌میه‌جغنی دعوا ایتمش اولسه‌ق حق قزانه بیلورز دیه اعتقاد ایلرز . حكومتجه ارالق ارالق رسماً اعلان اولنان معذرتلر میاننده بعض اختلالات داخلیه‌نك واناطولی قحطی كبی آفاتك اخلال

موازنه‌یی موجب احوالدن اولمق اوزره کوستردیکی دخی کورلمش ایسه‌ده اعتقادیمزه کوره اختلالات داخلیه دینلان شی‌یه حکومتك سوء حالنه شهادت ایلیه جك اسبابدن اولمسیله بونلرك عذر اوله‌رق درمیان ایلمسی قباحتدن بیوك عذرلر چاشنیسی ویرر و آفات خصوصنه کلنجه بومثللو مصائبه مقابل دولتك قوهٔ مالیه‌سندن چاره‌ز بکله‌نلمك الك طوغری برقضیه ایکن قوهٔ مالیه‌نك ضعفنه بونلرك سببیت ویردیکی کوسترلدکجه ارباب استغرابك تعجبی اکسیلز . بلکه آرتار . نه حاجت بزدیه بیلورزکه وقعهٔ عظیمهٔ خلعه سببیت کوسترن الك بیوك احوالك بریسی دخی اشبو مصیبت مالیه قضیه‌سی اولمشدر .

یدنجی فقره

احوال دیپلوماتیقه

سلطان محمودخان حضرتلری عصر جلیلنه گلنجه‌یه قدر سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك اوروپا ایله مناسبات دیپلوماتیقیه‌سی اول قدر اهمیتلی دگل ایدی . اسکی زمانلرده هر دولت نزدنده اولدیغی کبی سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌جه دخی مسائل مهمه ضمننده کوریلان لزوملر اوزرینه درسعادتدن سفرای مخصوصه ترتیب واعزام اولنور ایدیسه‌ده معلوم اولدیغی اوزره سفیر اعزامی اکثریا صلح استدعاسی و یاخود بر معاهدهٔ دوستانه عقدی التماسی کبی مهم ایشلر ایچون مغلوب و یاخود کوچك وضعیف اولان دولتلره مخصوص اولوب شوکت واجلال صاحبی بولنان دول معظمه ایسه بو خصوصده مرجع ومحتاج الیه بولندقلرندن انلر ایچون سفیر اعزامنه پك نادر اوله‌رق لزوم کورلدیکی کبی سلطنت سنیهٔ عثمانیه دخی شوکت واجلال تامی دورنده بو لزومی غایت نادر اوله‌رق حس ایلمش وتادور اختلاطمز لایقیله حکمنی اورته‌یه قویدیغی زمانه

قدن هب اوروپا طرفندن ترتیب اولنان سفارتلر درسعادته کلمك عادتنه رعایت قلنمشدر (*)

سلطان سلیم ثالث دورنده اوروپا دول معظمه سندن بعضلرینك درسعادتده مقیم سفیرلری ایجه اهمیتلرینی آرتدیرمشلر ایسه ده شمدیکی وقتلرده کوردیکی کبی سلطنت سنیه نك مهام خصوصیه و داخلیه سنه او یله آچیقدن آچیغه مداخله ایده میوب معاهدات منعقده نك کندی تبعه لرینه و یردیکی امتیاز داخلنده انلرك حقوقنی محافظه و تجارتلرینی حمایه و دولت متبوعه لری یله سلطنت سنیه ارا سنده کی مناسبات دوستانه یی وقایه ایتمك وظائف اصلیه سیله اکتفا ایدرلر ایدی (*) حتی او زمانلرده روسیه سفارتخانه سی خرستیانلری

(*) تواریخ عثمانیه نك مطالعه سندن اکلاشلدیغی اوزره دولت علیه دور شوکت و ترقیسنده ایکن هر جلوس وقوعنده کلدکجه اوروپا دولتلری طرفلرندن درحال درسعادته سفارتلر ترتیب اولنور و پادشاه مرحوم زماننده منعقد اولان مصالحه نامه لرك بالتجدید ادامهٔ صلح استدعا قلنه رق بو مناسبتله بر چوق هدیه لر دخی تقدیم ایدیلور ایدی . بو شوکت و قوت اختلالات داخلیه ایله ضعف و فتوره منقلب اولدقدن صکره ایسه ایلك دفعه اولمق اوزره سلطان عثمان ثانی (١٠٢٧) حضرتلرینك حین جلوسنده طرف دولت علیه دن اوروپا دولتلری نزدینه سفارتلر ترتیبیله جمله یه اعلان صلح و صلاح ایدلمش و تعبیرك شوناز کانه سی مطلوب اولمیوب ده طوغریسی ایستنیلور ایسه جمله دن صلح و صلاح ایستنلمشدر .

(*) الیوم قاپیتولاسیون نامیله تبعهٔ اجنبیه نك بر حقی واردر که اکا استناداً تبعهٔ دولت علیه ایله بر کونه دعوالری وقوعبوله جق اولسه سفارتلرك نفوذی التنده دعوالرینی یوروتورلر و سائر بر چوق جهتلر و امتیازلر ایله بوندن استفاده ایلرلر . استقلال اداره ایله مستقل اولان دولتلر ایچون بویله

حمايه حقوقندن اصلا بحث ايده ميوب ينيچريلرى قشقرتمق واستانبول افكار عموميه سنى اخلال ايتمك مثللو اوزمان دخى مكلف اولديغى مأموريت خفيه سنى مسلمان قيافتنه قويديغى آدملرى واهل اسلامدن پيدا ايلديكى واسطه لرى ايله غايت كبرلى اوله رق ايفا وترويج ايلر ايدى كه عاصم تاريخنده بوكا دائر خيليجه معلومات غريبه وعجيبه موجود ومندرجدر ٠

سلطان محمود خان حضرتلرى زماننده اورته يه چيقان مسائل جسيمهٔ حربيه وخصوصات مهمهٔ ديپلوماتيقيه او زمانه قدر ايشلرينى اكثريا يالكز روسيه دولتيله كورمكده بولنان سلطنت سنيهٔ عثمانيه نك اوروپا دولتلريله دخى مناسبات ديپلوماتيقيه سنى توسيعه سوق ايلمش ايسه ده كوزجه دقت اولنسه مناسبات مذكوره عادتا معاملات خصمانه دن عبارت شيلر اولمسيله بر قاچ غالبك برمغلوبه امل وافكارينى خواه ناخواه قبول ايتديرمكه چالشمقدن

برحال قبوله غيرشايان اولديغى معلوم اولوب فقط اوته دنبرى تبعهٔ اجنبيه يه ويرلمش برحق اولديغى ومؤخرا معاهدات جديده ايله قوتى برقاتدها آرتديغى ايچون حالا باقيدر ٠ ارباب وقوفه معلومدر كه اجنبيلره بوحق ويرلديكى زمان استانبولده موجود اولان اوروپا تجارينك جملهسى اللى نفره بالغ اولمز ايدى ٠ انك ايچون دخى دولت بويله هيچ بر دولتك كوسترميه جكى سماحتى كوسترمش ايدى ٠ بوايسه اوزمانلر درسعادتده معاملات اجنبيه نك غايت اهميتسزلكنه دلالت ايليان براهين تاريخيه دندر ٠

عبارت بولنان معامله‌لرینه مناسبات دیپلوماتیقیه نظریله باقلمامش اولسه یری واردر .

اوروپا ایله مناسبات جدیدهٔ دیپلوماتیقیه‌مزك اساسنی وضع ایدن ذات تنظیمات جدیده‌نك تأسیسنده دخی الك بیوك همتی مشاهده قلنمش اولان رشید پاشا مرحوم عدایدلسه سزادر . سیاست جدیده خصوصنده و امور دقیقهٔ دیپلوماتیقیه‌ده پیدا ایلدیکی یدطولا و مهارت کامله مناسبتیله دولتك الك مهم زمانلرنده مناسبات خارجیه‌سنی حسن محافظه‌یه مقتدر اولمق شویله طورسون دولت ایچون عادتا یکیدن بر حسن مناسبت خارجیه پیدا ایلمش و قریم مسئله‌سنده او زمانه قدر دول غیر منتظمه‌دن عد ایدلمکده بولنان سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یی اوروپایه منتظم و متمدن بر دولت اولمق اوزره تقدیم ایدوب و اول صورتده طانیتوب حقوقنی دخی اثبات ایدرك روسیه‌نك حقسزلغنه قارشو انکلتره و فرانسه و ایتالیا دولتلرینك قوت متفقهٔ حقانیت پروریسنی دعوت و جلب ایله ابراز مآثر اهلیت ایلمشدر . کرچه پارس معاهده‌سنده دولت علیه طرفندن مرخص صفتیله اورته‌ده عالی پاشا کورلمش و رشید پاشانك بعض یرلرینه اعتراض ایلمش ایسه‌ده معاهدهٔ مذکوره‌نك اساسی ینه رشید پاشا طرفندن قورلمغه باشلاندیغی جهتله مشارالیهك آثار دیپلوماتیقیه‌سندن عد ایدلمك ضروریدر .

قریم محاربه و معاهده‌سنده دول معظمه طرفندن دولت

علیه‌یه کوسترلمش اولان دوستلغك قدرینی دولت علیه‌نك تقدیر ایتمه‌ی وانلرك دخی بونی تقدیر ایتدیرمك صورتنی منافع سیاسیه‌لرینه موافق بولمسی مناسبات دیپلوماتیقیه‌مزه شمدی‌یه قدر اصلا امثالی کورلمیان بر نزاکت ایراث ایتمش اولمسیله رشید پاشا حضرتلری مناسبات دقیقهٔ سیاسیه‌ده حاصل اولان اشبو نزاکتی دخی حسن محافظه ده قصور ایتمامشلردر . مشار الیهمدن صکره دیپلوماسی عالمنده اثبات وجود ایلیان ذوات میاننده فؤاد پاشا ایله عالی پاشا مرحوملر جمله‌یه تقدم ایلیه‌رك شام مسئله‌سنده فؤاد پاشا کرچه لزومندن براز فضله شدتلره و مصارفجه دخی بر خیلی اسرافاته میدان آچمش ایسه‌ده او زمانلر اوج اعلای اقبالنده بولنان فرانسه حکومت ایمپراطوریه‌سنك شام مسئله‌سنده سوریه‌قاتولکلرینه درجهٔ نفوذینی کوسترمك ایچون پك زیاده شدتله میدانه آتلمش بولنمسنه مقابل فؤاد پاشا حضرتلری هرحالده احتیاطلی و مهارتلی طورانه‌رق دولتی دها بیوك بر غائله‌دن قورتارمش اولملرندن طولایی ممدوح عد ایدیله بیلورلر .

اکثر کیمسه‌لر عالی پاشا مرحومك خصوصات دیپلوماتیقیه‌ده افراط حلمنی ولزومسز تواضعنی تعییب و تقبیح ایدرلر ایسه‌ده بر دیپلوماتك لسان و قلمنده کوریله‌جك قوت منسوب اولدیغی دولت و ملتك قلنجنده کوریلان قوتله متناسب اوله‌جغی درکار بولندیغندن عالی پاشا مرحوم کندی

حلم و تواضعندن طولایی هر زمان تبریهٔ ذمته مقتدر اولورلر .

صربیه ایچنده بولنان اهل اسلامك چیقارلمسندن فضله اوراده بولنان قلاع شاهانه نك محافظه لری دخی صرب امارتنه تودیع قلنمسی واقعا دیپلوماتلریمز ایچون پك بیوك بر عجز ومسکنته دلالت ایلیه جکی درکار اولوب بو کیفیتدن طولایی دلگیر قالانلری حقسز کورهمز ایسه کده اوزمانلر دیپلوماسی عالمنده بو مسئله لر اوزرنده شدتلیجه طورانمق و کوکللرك ارزو ایلدیکی درجه ده ثبات و متانت کوسترلمك شمدی علولنمش بولنان محاربه یه دها اوزمان آتش ویرلمش اولمق مرتبه سنده سوء نتایجی انتاج ایده بیلوب حالبوکه دولت علیهٔ عثمانیه نك ضعف حالی دیپلوماتلریمز نزدنده درجهٔ حقیقیه سندن ده زیاده تخمین اولنمسیله مطلقا دولتی بر حرب غائله سنه صوقمقدن ومعاذالله تعالی برده مغلوبیت یوز کوستره جك اولور ایسه هم قلعه لر هم صرب امارتنك منسوبیت تابعیه سی الدن کیتمك و هم ده حیثیت خارجیه مز بوسبتون محو اولمق کبی جهت جهت ضرر و زیاندن قاچنمق افکار دقیقه سنه مبنی اولملیدر که مسائل مذکوره نك حلنده دائما حلم و تواضعك تعیین ایلدیکی طریق اعتدالی ترجیح ایلمشلردر . حق عالی پاشا حضرتلرینك کریدده سلاح ایله منکوب و پریشان اولان اشقیایه کوستردیکی معاملهٔ لطف کستری دخی هپ بو مطالعه یه مبنی اولمق اوزره لسان مؤاخذه نك شدتندن قورتیله بیلور .

۱۸۷۱ سنهٔ میلادیه‌سنده فرانسه ایله المانیا محاربه‌یه طوتیشوب ده مغلوبیت فرانسه طرفنده جلوه‌کر اولدیغی و پارس معاهده‌سنی امضا ایلیان دولتلرك شوکتلیسی بولنان فرانسه عادتا اضمحلاله تقرب ایلدیکی زمان ذاتاً معاهدهٔ مذکوره‌نك التنده شکایت ایتمکده بولنان روسیه دولتی فرانسه‌نك مغلوبیت واقعه‌سنی فرصت مخصوصه عد ایدرك پارس معاهده‌سنی تعدیل نامیله فسخ و الغا داعیه‌سنه قیام ایلمش ایدی . بو مسئلهٔ مهمه‌ده عالی پاشا مرحوم اولانجه قوتیله دیپلوماسی میداننه آتیله‌رق او زمانلر عالم نظرنده قوهٔ حربیه‌دن محروم کورینان دولت علیه‌نك معاهدهٔ مذکوره ایله تعیین اولنان منافع خصوصیه‌سنی و بو مناسبتله حیثیت دولیه‌سنی محافظه‌ده پك بیوك مهارت کوسترمش و عادتا روسیه‌نك کمال شدتله پارچه پارچه پارچه‌لیوب اورته‌یه آتیویردیکی معاهدهٔ مذکوره‌نك پارچه‌لرینی طوپلایه‌رق و بربرینه یاپشدیره‌رق اوحالده ینه محافظه‌یه مقتدر اوله بیلمشلردر که شو موفقیت طوغریسی بالوجوه تحسین و آفرینه شایاندر .

فؤاد و عالی پاشالرك وفاتلرندن صکره اکرچه بونلره خیر الخلف اوله‌جق آدملریمز و باخصوص برقاچ کنج دیپلوماتلریمز موجود ایدیسه‌ده دور عبدالعزیز خانینك اصل سیأت زمانی عالی پاشانك وفاتندن صکره میدان الدیغی

جهتله امور وخصوصات داخلیه کبی احوال دیپلوماتیقیه مز دخی پك فنا قارشمش واوعالمده یکیدن هیچ بر کیمسه تعیین موقع و اثبات اهلیت ایلیه‌مامشدر . عالی پاشا مرحوم اصلاحات داخلیه وسیله‌سیله سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یی تضییق و اذعاجدن خالی قالمیان اوروپایه پك معقول مباحثات ایله بر یاندن مرام اکلاتدیغی کبی دیکر طرفدن عبدالعزیز خان مرحومك دخی شدت مفرطه‌سنی تسکین ایله اوغراشور ایدی . انك وفاتندن صکره ایسه خاقان مرحومه مرام اکلاته‌رق یولسز یرلرده کوستردیکی لزومسز شدتلرك اوکنی اله‌جق بر کیمسه بولنه‌بیلمك شویله طورسون از جمله محمود ندیم پاشا افکارشاهانه‌ده اولان افراط شدته برقات دها انبساط و یره‌رك امور داخلیه‌یی هرج ومرج ایلدیکی جهتله مناسبات دیپلوماتیقیه‌ده اولان نزاکتی حسن محافظه امکانی الدن قاچیرلمشدر .

احوال دیپلوماتیقیه‌مز اول صورتله دیکر کون اولدقدن صکره دول متحابه سفراسندن اکثریسنه حیرت کله‌رك روسیه سفیری جنرال ایغناتیه‌ف ایسه لطائف حیل سیاستکارانه‌یی حسن استعمالده پك زیاده ماهر برخدعه‌کار اولوب اوزمانه قدر فؤاد و عالی پاشالرك مهارت دیپلوماتیقیه‌لری سفیر مرقومه انجق پرده‌آتدیره‌مدیغی حالده مشار الیهمانك وفاتندن صکره باب عالینك دیپلوماسیجه اهمیتی آزالدیغنه دقتله سرای

همایونه مراجعتی مهم و مثمر کورمش و اول قدر حلول ایلمشدر که سلطان عبدالعزیزخانه کندیسنی بکندیرمك ایچون هیچ بر فداکارلقدن چکنمیان صدر زمان محمود ندیم پاشا بیله سفیر مرقومه دخالت ایلدیکی آمال مخصوصه‌سنك موجب حصولی بیلدیکندن بعدما ارتق هر ایشك مرجعی روسیه سفارتخانه‌سی اولمش قالمشدر . (*)

(*) اکثریا والیلك ومتصرفلق کبی بیوك مأموریتلرك مدار حصولی روسیه سفارتخانه‌سنه مراجعت واغناتیه‌فه دخالت اولدیغی انکار وستری قابل اوله‌میان حقیقتلردن اولوب مأموریتلرنده بقا بولمق ایستیان مأمورلرك دخی اوراده مقیم روسیه قونسلوسیله اویوشمه‌سی ضروریات زمان اقتضاسندن ایدی . زیرا اغناتیه‌فك درسعادتده بر دیدیکی ایکی اولمق احتمالی ارتق چکمش ایدی . اغرب غرائبدن اولمق اوزره شونی حکایه ایده‌لم که هرسکده عصیان چیقدیغی زمان محمود ندیم پاشا بونك تسکینی ایچون روسیه سفارتخانه‌سنك همت وعنایتنه مراجعت ودخالت ایتمشدر ... اولبابده سفارت مرقومه باش ترجمانی طرفندن صدر مشار الیهه یازیلوب الیمزه کچن اوراق میانده بولنان شوتذکره‌یی عیناً مشاهده وقرائت ایلدك :

(افادات عالیه‌لرینی سفیربکه تبلیغ ایلدم . جوابنده هرسکده‌کی اختلالك باصدیرلمسی ایچون همت وغیرت ممکنه‌یی اجرا ایده‌جکدر . صدارت والالرینك حسن نتیجه‌سنی بزدن زیاده آرزو ایدن یوقدر ظن ایدرز . اقتضا ایدنلره تأمینات ویره‌بیلورسیکز افندم)

محمود ندیم پاشا دخی بوتذکره اوزرینه مابین همایونه شو تذکره‌یی یازمشدر :

(بوکون بعض مسموعاته کوره هرسك اشقیاسی پك زیاده صقشمش وارتق دوام شقاوته طاقتلری قالمامش اولدیغی اکلاشلمشدر . بومسموعاتك صدق وکذبی موازنه‌سنه کلنجه دونکی کون عرض اولنان روسیه سفیرینك افاده‌سندن مستبان اولدیغی وجهله دربار شوکته بعض اصحاب استدعانك کله بیلملری تصمیماتی دخی مسموعاتك صحته مقارنتنه بردرجه‌یه قدر دلالت ایتمك احتمالی وارد خاطر ایدوکی)

دول معظمه پولتیقه‌سنك مسئلهٔ حاضرهٔ حربیه‌ده رنك سیاهنی اورته‌یه قویدیغی غرابت وفوق العاده‌لکی ایشته مناسبات دیپلوماتیقیه‌نك اوجی اورته‌سی غیب اولدیغی شو زماندن بدأ ایلمشدر . زیرا جنرال ایغناتیه‌ف جنابلری پای تختجه کیرکینلکی سایه‌سنده مهام امورك زمامنی کندی الینه الزق وهر ایشی دولت متبوعه‌سنك استفاده‌سی وجهله ترویج ایلیه‌رك بویاندن ترتیباتی یولنه قویدیغی کبی اوته طرفدن اوروپانك دولت علیه حقنده‌کی نظرینی دخی ینه کندی اغراضنك تأمین وارائه ایلدیکی جهته تحویل ایتمکه باشلامش ایدی . هرسك وبوسنه وبلغارستان قاریشقلقلری ودیون فائضلرینك قطعی کبی احوال هپ سفیر مرقومك اثر ترتیبی اولدیغندن بونلری اوروپایه قبل الوقوع اخباره باشلامش ودولت علیه‌نك اصلاح قبول ایتمز بر دولت اولدیغی واصلاحات ایچون اوروپایه ویردیکی مواعید هپ استقراض نامیله اوروپانك اقچه‌سنی غصب ایتمك ایچون صورت مخصوصه‌ده تصنیع ایدلمش اکاذیبدن عبارت بولندیغی وبویله بر دولتی ابقادن ایسه معاذالله تعالی ازالهٔ وجودی اولا ایدوکنی بالاقناع هیچ اولمزایسه دولت علیه‌نك روم ایلی قطعه‌سندن علاقه‌سنی قطع ایله قطعهٔ مذکوره‌ده ساکن ملیونلرجه خرستیانلرك عثمانلی مظلومیتندن قورتارلمسنی تکلیفه قالقیشنجه اکرچه انکلتره دولتی کبی

قديمی وصميمی دوست اولان دولتلر احوالده كوريلان انقلاباته قارشو يالكز بر حيرتله اكتفا ايتمشلر ايسه‌ده ديكر بعض دولتلر كندی منافع خصوصيه‌سندن بيخبر بولنان دولت عليه‌يه قارشو ايغناتيه‌فك دسايس عاقل فريبانه‌سنه اينانمقده تأخر ايتامشلردر ٠

ايشته ديپلوماسی عالمی عالی وفؤاد پاشالر كبی ضابطلرك ضبط وربطندن تهی وخالی قالمسی ودولت عليهٔ عثمانيه‌نك يالكز منافع سياسيه وديپلوماتيقيه‌سندن دكل حتی منافع عظيمهٔ داخليه‌سندن دخی غافل بولنمسی اوزرينه روسيه واوستريا والمانيا مياننده اتفاق مثلث ناميله بر اتفاقك انعقادی شيوع بولمش و بو اتفاقك ماهيتی عادتا دولت عليه‌نك روم ايلی وارمنستان جهتندن مقاسمه‌سيله شايد بوكا انكلتره مثلو بعض دولتلر اعتراض و ممانعت ايده‌جك اولورلر ايسه بالاتفاق مقابله و مقاومت ايدلمسی صورتلرندن عبارت بولنمش ايدی ٠ كرچه بر طاقم اوراق حوادث بوكا صرف وهم ومحض خيال نظريله باقشلر و بعضلری دخی اتفاق مذكورك دول ثلثه مياننده بر حسن آميزش و بر مقصد خوش كذرانيدن بشقه هيچ بر اساسه مستند اولمديغنی تأمين ايچون نيجه تأويلره مراجعت ايلمشلر ايسه‌ده هرسك وبوسنه‌ده عصيان باروتلری قوقعه باشلايوب بده دولت عليه‌نك پولتيقه‌وادیسنده‌مسلكنی غيب ايتمكدن عبارت بولنان مسلك سياسيسی كندی حقوقنی محافظه‌دن بوسبتون

عاجز قالدیغی وحالا جنرال ایغناتیه‌فك سرای همایونجه اولان کیرکینلکی ثمراتیله هرسك اشقیاسیله بردولت منتظمه کبی عقد مصالحه‌یه دولت علیه‌نك مستعد بولندیغی کوریلنجه برلینده عقد اولنان برقرارنامه و اوستریا باش وکیلی قونت اندراسی طرفندن قلمه النان برلایحه موجبنجه بوسنه وهرسك ایچون سلطنت سنیهٔ عثمانیه بر نوع اصلاحاته دعوت اولنمش ایدی که دولت اصلاحات مذکوره‌یی او زمانکی غفلتی قدر برغفلتله موقع اجرایه وضع ایتمش اولسه‌ایدی آچیقدن آچیغه دکل ایسه قپالیدن قپالی‌یه و بو کون دکل ایسه یارین روم ایلی‌یی کندی حکمندن چیقاروب او حالده وهم وخیال عد اولنان برلین قرارنامه‌سنه وجود دخی ویرمش اوله‌جق ایدی . استغراب ایدلملیدر که قونت اندراسینك بوقرارنامه‌سی (*) پك بیوك برمجبوریت سیاسیه ودولیه کورلمدکجه قبول اولنمامق لازم کلور ایکن باب عالی بونی قبول ایلمش وایشك صکره‌لری ایچون دولتی اول صورتله برمجبوریت التنه صوقمشدر .

میدان تکلیفه قونیلان موادك اساسی ملك ایچنده اصلاحاتدن عبارت بولندیغنه کوره اورته‌ده رشید پاشا وعالی پاشا کبی هم اوروپا وهم ذات شاهانه ایله معقولاتدن بحثه مقتدر ادم اولسه

(*) اشبو قرارنامه ایله قونت اندراسی لایحه‌سی مسائل حاضرهٔ دیپلوماتیقه‌نك اساسی کبی برشی اولدقلرندن بونلرك برر صورتلری آثار متممه صره‌سنده (۹) رقیله کتابه ذیل ایدلمشدر .

و یاخود سرای همایون روسیه سفیری ایغناتیه‌دفه مفتون اولمیوب ده‌ملکك سلامتی اوزرینه اداره افکاره مقتدر بولنسه ایدی البته ایشلر شمدیکی مشکلات حربیه‌یه دوشورلمکسزین هرشیئه برچاره بولنه‌بیلور ایدی . انجق محمود ندیم پاشا کبی عصرك سیأت مجسمه‌سندن بولنان برصدر اعظم ایله مابین همایونك آخر دور عبدالعزیز خانیده‌کی حالی کبی بر حال مشکلاته چاره بولمق امکانی بوسبتون محو ایلمش و خارجا مناسبات دیپلوماتیقیه‌نك پیدا ایلدیکی تهلکهٔ عظیمه کافهٔ تأثیراتنی داخلده دخی میدان بداهته‌قویدقدن صکره هیئت ارکان دولتجه حاصل اولان هیجان تاوقعهٔ خلعك وقوعیله انجق مندفع اوله‌بیلمشدر .

ایشته شو صورتله باشلایان مشکلات دیپلوماتیقیه مؤخرا استانبول قونفرانسنی دعوت ولوندره پروتوقوللرینی استلزام ایلمش وانلر دخی بومحاربه‌ده سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یی تك باشنه و متفقسز قالمغه سببیت کوسترمشدر که کیفیتك بوجهتی مبحث مخصوصنده ایضاح اولنه‌جقدر .

شو فقره‌مزی مطالعه بیوروب بتوردکدن صکره قارئین کرام حضراتی فقرهٔ سابقه ایله‌بونی ذهنلرنده بالمحاکمه دور عبدالعزیز خانیده اعتبار مالیمزله حیثیت سیاسیه و دیپلوماتیقیه‌مزك جدا وحقیقةً بالکلیه محو وتباه ایدلمسی اوزرینه بر تأسف مخصوص ایله تأسف ایتملری ممکن اوله‌مز اعتقادنده‌یز .

سکزنجی فقره

سیأت احوال

سلطان عبد العزیز خان حضرتلرینك ابتدای جلوسلرنده کوریلان جزءوجزئی و هر خصوصده ترقی ایچون مشاهده اولنان هوس ورغبتی اکر احوال زمانه یه واقف و بر پادشاهك شرف وشاننی اعلا ایده جك وسائط کلیه وجزئیه یی عارف مقربلر طرفندن حسن محافظه ایدلمش اولسه ایدی پادشاه مشار الیه حضرتلرینك خاندان جلیل الشان عثمانی اعضای شوکت اتسامی میاننده اك زیاده بیوك کلکله نام آلان پادشاهلر مرتبه‌سنی احراز ایلیه‌جکی شبهه‌دن وارسته ایدی . حین جلوسندن برسنه یه قدر مشاهده اولنان صورت حکومتلری الحق حیرت فرمای عقول اهل دقت اولوب اندن صکره اطوار ومشوار وافعال وحرکات شاهانه لرینه عارض اولان اعتدال دخی هیچ کیمسه نك شکایت ایده‌بیله‌جکی خصوصاتدن اولمیه‌رق آثار موفقیت پادشاهانه‌لرندن اولمق اوزره تدارك لوازم عسکریه وتهیهٔ اسباب حربیه وتشکیل ولایات امرنده کوریلان واصلاحات ملکیه مثللو اورته‌یه قونیلان اجراآت دولت وملتك ترقیات مادیه ومعنویه‌سی ایچون ازجان ودل غیرت

کش بولنان بالجمله وطنپرورلری هر حالده مسرور ایلیه‌جك خصوصات مشکوره‌دن ایدی .

وا اسفا که مداهنه ایتمام دیمك مداهنه‌دن خوشلانمام دیمك قدر عبث اولدیغنه دائر اوته‌دنبری سویلنان بر مشهور سوزك اك بیوك حکمی بو اثناده کورلدی . زیرا خاقان مشارالیه حضرتلری ذاتاً وقار وعلو جناب جهتندن عادتا تکبره قریب بر استعدادده بولنوب شو حالده اجراآت وموفقیات شاهانه‌لرینه مغروریتی دخی زیاده‌جه اولمسیله اول امرده بحق ایدیلان مدح وستایشلردن ینه بحق خوشلانمقده بولندقلرینه دقت ایلیان ارباب ریا ومداهنه بو صنعتده اولانجه مهارتلرینی اورته‌یه قویدقدن صکره اطوار پادشاهی دها زیاده دکیشه‌رك امور داخلیه وخارجیه‌نك غوامضنه واقف بولنان عالی پاشا وفؤاد پاشا کبی اذکیای وکلا افکار همایونلرینه طاری اولان شدت اوزرینه ذات شاهانه‌لرینی حسن اداره‌ده بیاغی کوچلك چکمکه باشلادیلر .

بو ارالق وکلادن بر بیوك فرقه‌نك علیهنی التزام ایلمش اولان مصرلی فاضل مصطفی پاشا مرحوم غیرت ملیه ومحبت وطنیه‌سی درجهٔ افراطنده بولنان کنجلردن بعض کیمسه‌لری اینجه‌دن اینجه‌یه میدان المغه باشلایان سوء احوال اوزرینه بالایقاظ نهایت اوروپایه کوتوره‌رك مخبر وحریت سرلوحه‌لری التنده غزته‌لر نشر ایتدیره‌رك سائر وکلا میاننده

بالخاصه فؤاد وعالی پاشالرك مساوئ ذاتیه لرینی ودرسعادت
حریق کبیرنده فلاکت زده اولانلر ایچون اصحاب حمیتك
ویردکاری اون اون بشبیك کیسه اقچه قدر اعانهٔ نقدیه محل
صرفنه ویرلمامك وقلاع شاهانه نك ضرب امارتنه ترکی
مسئله سنده حقوق سلطنت محافظه اولنماق وشام مسئله سنك
مصارف تسکینیه سی خزینه دن پك فاحش اوله رق المق
وکرید مسئله سنك تسکیننده غایت کوشك طورانلق وعقد
اولنان استقراضلر ایشنده سوء استعماللر وقوعه کتورلمك
مثللو احوالی عنعنه لرله نشر ایتدیرمکه باشلامسی وبو مناسبتله
ذکر اولنان غزته لرك حقوق دول وملل وحریت شخصیه وظلم
وعدالت واستبداد وقانون اساسی خصوصلرندن دخی بحث
ایتمسی یکی عثمانلو نامنی آلان اشبو جمعیت علیهنه وکلای
مشارالیهمك نظر دقتلرینی آچمش ایدی ۰ جمعیت مرقومه
اعضاسنك اوروپایه عزیمتلرندن اولجه درسعادتده کویا
بر مقصد حریت پروری یولنده اولمق اوزره معهود قوله لی
افرادینك جمعیتلری طرزنده بر جمعیت کشف ایدیله رك
عبدالعزیز خان حضرتلرینه ایجه تلاش ویرلمش اولدیغندن
ولوندره ده وپارسده یکی عثمانلیلر طرفندن نشر ایدیلان
افکار دخی کندیلرینك جمعیت مرقومه ایله فکر ونیتده
مشترك اولدیغنی کوستردیکندن عالی پاشا وفؤاد پاشا ویکی
عثمانلیلرك زبان تعریضنه اوغرایان سائر وکلای ذات شاهانه یی

افكار جديده اربابنك عليهنه اغضاب ايچون اختلالجى صفتيله عرض ايلدكلرى جمعيت مرقومه اربابنك فكر ونيتلريله اوركوتمكه باشلامشلردر .

مقام جليل خلافت و سلطنت كبى بر موقع عال العالده بولنان ذاتك اومقوله تخويف و تهديدلردن اوركمسى طبيعى اولوب هله كويا فساد و اختلال اسبابى اوزرنده طوتلمق تهمتيله اصلى يوقدن برطاقم آدملرك بالالتزام اخذ و كرفتيله تعذير وحق مجازاتى ذات شاهانه نك حشيتنى آرتديرمشدر كه بومقوله احوالك نه قدر مضر اولديغى بونى ياپانلرجه دخى معلوم اولمق لازم كلديكى حالده محضا شوشويله اولور ايسه افكار عموميه يه هيجان كلورديه افكار شاهانه ده اولان شدتى تعديل ايچون بو تدبيره مراجعت ايدلديكى تدبير مذكورى استصواب ايدنلر طرفندن بيان معذرت يوللو وحسن حال طريقيله سويلنور ايدى . حالبوكه افكار عموميه ده جدا وحقيقة هيچ بر كونه هيجان بولنمديغى حالده اومثللو تدبيرلر سنه سيله افكار عموميه يه برشبهه و يريله جكى و بوشبهه نك كيت كيده صحيحا هيجان درجه سنه وارهجغى دخى صكره دن كوريلان احوال ايله تجربه اولنه جق برقضيه ايدى .

بو عصره كلنجه يه قدر پادشاهان آل عثماندن هيچ بريسنك ممالك اجنبيه يى سير و سياحت ايتامش اولديغى معلوم بولنوب شوحالده ١٢٨٤ تاريخنده سلطان عبدالعزيز

خان حضرتلرینك لوندره و پارس و ویانه مثللو اوروپانك
پای تختلرینی سیاحته چیقملری خلقك بر نظر مخصوص
دقتنی جلب ایدرك ختام سیاحتله درسعادته عودت همایون
وقوعبولدقده طور شاهانه‌ده بشقه بر تحول کورلمسی ونیجه
قیل وقال اربابنك کویا فرانسه ایمپراطوری اوچنجی ناپولیون
ایله وقوعبولان ملاقات شاهانه‌ده سلطان عبدالعزیز خان
حضرتلرینك افکار استبدادکارانه‌لرینی تقویه ایلیه‌جك
بحثلر جریان ایلدیکنه دائر کفت وکولر چوغالمسی وبوصره‌ده
وراثت سلطنت سنیه‌یه دائر البته اصلسز واساسسز اولدیغی
حالده برطاقم اراجیفه‌نرك میدان آلمسی تخت خلافت وسلطنتی
پرستش درجه‌سنده تقدیس ایلیان و سایه‌سنده هر نعمت
عظمته نائل اولدقلری خاندان شوکت عنوان عثمانینك قانون
قدیمی عقاید و لوازم دینیه کبی حرزجان ایدن عثمانلیلرك
افکارینه بیاغی بر غرابت ویرمشدر . حقیقتده بو مثللو اوهام
وخیالدن معدود روایاتك حکمی کوتورر هیچ بر یری وحقیقة
اهمیت و یریله‌جك ذکری اولمدیغی درکار ایسه‌ده خیالات
مذکوره فرانسزجه رساله‌لر طرزنده نشر ایدلمك درجه‌سنه
قدر اهمیت آلدیرلمش ودیکر جهتدن کویا بر نوع طرفدارلق
حکملری دخی تولید ایدیله‌رك بر آسایش کامل ایچنده بولنان
افکارك شدتی مجرد تدبیرسزلك سیئه‌سیله آرتدیرلدقجه
آرتدیرلمش اولمسی کرچکدن شایان تأسفدر .

بعض اوباب دقت افکار عمومیه‌یی عینیله بخاره تشبیه ایدرلر . واقعا بخاری تضییق ایده ایده حجمی او بخاردن متکاثف اوله‌جق صو حجمنه قدر ایندیریله بیلنور ایسه صویه بالتحول قوتجه اولان اهمیتی براوج صویك اهمیتی کبی مفقود حکمنه کیره‌جکی امید اولنه بیلور ایسه‌ده صویه تحول ایدنجه‌یه قدر کوره‌جکی تضییقات دائما قوتنی آرتدیره‌جغی جهتله ایچنده تضییق ایدلمك ایسته‌نیلان قابی پاره پاره ایلیه بیلسندن دخی بحق خوف اولنور . ایمدی بخارك قوتنی محو ایتمك ایچون لاجل الانبساط جوفسحه صالیویرمك الك اسلم طریق اولدیغی کبی افکار عمومیه‌یی دخی فسحت حریتله تضییقدن قورتارمق افکار مذکوره‌نك باعث اندیشه اولان شدتندن مجانبتك الك سالم یولی اوله‌جغی درکار ایسه‌ده مبایعات بریه و بحریه واستقراضات مالیه کبی ایشلرده بعض مرتبه سوء استعمالات صحیح اولوب بوندن ماعدا بیلزوم اولان چراغان ساحلسرای همایوننك نیجه مصارف زائده و مسرفانه ایله یاپلسی وابنیهٔ همایون یالکز بوکا انحصار ایتمیه‌رك سائر برقاچ امثالنك دخی اسرافات وسوء استعمالاته یول آچسی واصح تحقیقاته وحتی الده بولنان برطاقم تقریرلرینك [١٠] شهادت واثبات ایلمسندن اکلاشلدیغنه کوره محمود ندیم پاشانك بحریه نظارتنده ایکن یاپدیغی کبی ارالقده برخاکپای شاهانه‌یه

نظارت بودجه‌سنك تصرفات واقعه‌سندن بشر اون بيك و يا نه‌هاز ياده و نقصانلر الر تقديم قلنديغى حالده مقبوله كچمسى كبى احوال اوزرينه افكار و السنهٔ ناسده حريت ويرمك عادتا محالاتدن كورلمش و باخصوص تكبر و استبدادى مرتبهٔ غايه‌يه ياقلاشه‌رق هركسك كنديسنه تعبد ايتمسى املنده بولنان بر پادشاه زماننده حريت لفظنى آكمق جنايات جسيمه‌دن معدود اولمسيله ضرورى او طريقدن صرف نظر قلنه‌رق تضييق جهتى ترجيح بيورلمش ايدى (*)

(*) عبدالعزيز خان حضرتلرينك تكبرى بر درجه‌يه وارمشدركه حضور همايونه چيقان آدملرك قرق دفعه‌ده قدر زمينى بوس ايتمسى و اصلا سيماى همايونه نظر ايده‌مامسى وسائر كنديسنه تعبد درجه‌سنده حاللر كوسترلمسى آداب جمله‌سنه كيرمشيدى . واقعا مقام اقدس خلافت وسلطنتده بولنان بر ذات شوكت سمات حقلرنده نه قدر تعظيم واحترام كوسترلسه بجا وحتى لازم ايسه‌ده ذات شاهانه‌لرى ايچون حلم و تواضعك دخى بر زينت مخصوصه مقامنه قائم اوله‌جغى بديهياتندندر . عبدالعزيز خان حضرتلرى ايسه تكبرده اول درجه‌يه وارمشلر ايدى كه دنياده ذات شاهانه‌لرندن بشقه (عزيز) اسمنك كسه‌ده بولنديغنى ايسته‌مزلر ايدى . بونك ايچون اونامده بر ذاتك مأموريت و يا انفصالى ضمننده تقديم اولنان عرضلرده اسملرى عزت و يا سائر بر نامه تبديل اولنور ايدى . عرضلر نه قدر ساده ماده‌لر اوزرينه اولنور ايسه اولسون البته برچوق دعا ايله يازلمق قاعده‌دن ايدى . اكر دعاده قصور ايديلور ايسه او ايشك كوريله‌مامسى دخى محوظ بولنور ايدى . بونلردن بر نمونه‌سى (١١) رقيله آثار متمه قسمنه درج ايدلمشدر . الحاصل ايكى پادشاهك ايكيسنى دخى طانيانلر ذات ملائكسمات حضرت عبدالحميد ثانيده كوردكلرى پادشاهانه بر حلم وشهريارانه بر تواضعى عبدالعزيز خان مرحومك هيچ بر حال وطورلرينه قياس ايده‌ميه‌رك ملكلره لايق اولان حسن اخلاق شهرياريه حيران قالورلر .

اورته‌ده دونان سیأت مستوره‌دن ناشی کفت وکوده بر درجه‌یه قدر حقلی بولنانلر عالی پاشانك وقوع وفاتنه قدر بالنسبه کندیلرینه سرمایه اتخاذ ایده‌جکلری خصوصاتی کوچلکله تدارك ایده‌بیلسورلر ایدی . زیرا عالی پاشا مرحومك هرحالده مسلم بولنان رویت کارشناسانه‌سی اولورلرمز فناقلری دخی برحد اعتدالده محافظه‌یه کفایت ایلر ایدی . ١٢٨٨ تاریخنده عالی پاشا وفات ایدوب ده محمود ندیم پاشا مقام صدارته کلدیکی زمان آمال استبدادکارانه‌سنه بردرجه‌یه قدر سد چکان عالی پاشانك وفاتندن طولایی کندیسنی عادتا آزاد اولمش کبی برحالده کورن عبدالعزیز خان حضرتلرینه اول قدر تدبصبص کلبی و اول قدر مداهنه ریاکارانه‌ده بولندی که ذاتاً افکار شاهانه‌لرنده اولان شدتدن ناشی قابنه صیغه میان حضرت پادشاه شدت واستبدادینی بوسبتون ارتدیروب حسین عونی پاشا و شیروانی زاده رشدی پاشا وضبطیه مشیری حسنی پاشا مرحوملر کبی اوچ مشیری استنطاق ومحاکمه و بر قانونه تطبیق معامله شویله طورسون برلزوم واقتضا بیله کوسترلمکسزین نفی وتبعید ایدنجه هرکسك نظر استغرابی آچیله‌رق اندن صکره بر والینك اون بش کون بر یرده قاله‌ماسی وحتی بر طاقمنك محل مأموریتنه وارمقسزین اوچ درت ولایته مأمور اولمسی کبی چلغینجه‌سنه احوالی هرکس وله وحیرتله تماشایه باشلادی .

بو دورده كويا تنقيحات ناميله مأمورلردن حقلى حقسز و لزوملى لزومسز دينلميەرك راست كتور يلانلرك طردى وبناء عليه اوتوز بش قرق سنه خدمت دولتده صقال آغارتمش اولانلرك اكمك پاره سى بولنميەرق سورنديرلمسى وحالبوكه ديكر جهتدن تنقيحاته اوغراديلانلرك الك چوغى اولكيدن زياده معاشلرله قاپيلەرق اورتەده ولولەدن بشقه برثمره قالمامسى و بونكله برابر روم ايلى تيمور يوللرى شرائطى بكنلميوب تشبث ايديلان تعديلاتنده يولك ايكى طرفندن اون كيلومترو مسافەده واقع اورمانلر وسائرەنك هيرش قومپانياسنه قاپديرلمسى وبوكا مقابل اورتەده برقاچ يوز بيك ليرا ازاونامسى واجراآت ماليه بوسبتون برغرابت كسب ايدرك بعض كيمسەلره يوز بيكلرجه ليرالرك بخشيش ناميله ويرلمسى وبونجه اجراآت ميانەنده روايت صحيحەيه كوره برچوق پارەلرك دخى خاكپاى شاهانەيه تقديم قلنمسى كبى غرائب احوال اورتەيه دوكلمش وذات آحين تشكيل واجرانده بعض مرتبه نقصان وزوائددن سالم بولنه ميان اصول ولاياتك بالكليه هرج ومرج ايدلمسى ويكيدن تقسيم ولاياته قالقيشلدقده اسكى سنجاقلردن كوچك ولايتلر واولكى ولايتلردن بيوك سنجاقلر وجوده كتورلمسى طرزندەكى اجراآت دخى جهانى كولديرمش ايدى . غرائب زمانەدن اولەرق شوني دخى عرض ايدەلم كه يانيه ولايتنه تابع پارغه قضاسى درونده برقلعەسى وبرقاچ پارەقراسى ايله

ایجه برقضا ایکن و باخصوص یونانستانه قارشو اهمیت حربیه‌سی پك بیوك اولدیغی حالده چفتلك نامیله بر رومه فروخت ایدلمکه قالقیشلمش و برکت ویرسونکه مؤخراً اختلاجی نامیله نفی ایدیلان بر قاچ غزته‌جی محضا حمیت ملیه‌لری ایجابنجه حقیقت حالی میدانه قویارق منعنه موفق اولمشلردر ٠

محمود ندیم پاشا اون بر آی بو صورتله صدارت ایدرلك جهانی بر بریته قاتمش بولندیغی جهتله صدارتدن انفصالندن صکره غزته‌لرك اتحاد لسان ایله انك علیهنده یازدیغی شیلر عبدالعزیز خان حضرتلرینی ایقاظ ایلمك لازم کلور ایکن چند سنه صکره محمود ندیم پاشانك ینه صدارته کتورلمسی مشارالیهك مساوئ سابقه‌سنه عادتا اعتراف اشتراك دیمك اولدقدن فضله ایکنجی صدارتنده اولکی اداره‌سنه رحمت اوقوته‌جق صورتده میدانه چیقان سیأتك کافۀ مسؤلیتنی دخی درعهده دیمك اولدی ٠

محمود ندیم پاشانك ایلك صدارتیله ایکنجی صدارتی اراسنده مرور ایلیان اوچ سنه‌و برماه وچند کوندن عبارت مدت ظرفنده الك آزی ایکی آی والك چوغی اون درت آی دوام ایده‌بیلمك شرطیله مدحت پاشا بیوك رشدی پاشا اسعد پاشا شیروانی رشدی پاشا حسین عونی پاشا وثانیا اسعد پاشا که التی صدراعظم مقام صدارته کلمشلر ایسه‌ده سلطان عبدالعزیز خان حضرتلری فکر استبداده ارتق قطعیاً مقابله ایدیله

میه‌جك درجه‌ده بر شدت و یرمش اولدقلری کبی احوال دیپلوماتیقیه فقره‌سنده بیان اولندیغی اوزره روسیه سفیری جنرال ایغناتیه‌فده ذات شاهانه‌یه کالیله حلول ایتمش بولندیغندن هر ایشك مرجعی سفیر مرقوم اولدقدن صکره اصلاح احواله بردرلو امکان واحتمال بولنه‌میه‌رق کویا ملکی طوغریدن طوغری‌یه ید اقتدار همایونلریله اداره ایتمك سوداسنده بولنان ذات حضرت پادشاهی هر ایشی ایغناتیه‌ف جنابلرینك رأی وتدبیرلری موجبنجه اصلاح ایتمکی عهدهٔ حمیتنه المش ایدی .

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك معاذالله تعالی ابن علقمیسی اولمق استعدادینی طاقمش بولنان محمود ندیم پاشا ۱۲۹۲ سنه‌سنده تکرار مقام صدارته کلدکدن صکره دولت علیهٔ عثمانیه‌دخی جداً وحقیقةً حالت نزعه کلمشدر . زیرا اعتبار مالیمز امور مالیه فقره‌سنده کوستردیکی وجهله صوك نفسنی تنفس ایلدیکی ومعاملات دیپلوماتیقیه‌مزدخی فقرهٔ مخصوصه‌سنده عرض ایلدیکی وجهله دوستی ده دشمنی ده حیرتده براقه‌جق صورتده بوزلدیغی کبی روسیه تحریکاتنك نتیجه‌سنه‌اك امکانله وجوده کتوردیکی بوسنه وهرسك وبلغارستان عصیانلری علولنوب صاچاغه صاردیغی حالده هرطرفدن عسکر ارسالنه دائر کلان آوازهٔ استمداده محمود ندیم پاشا ایله عبدالعزیزخان حضرتلری قولاق طیقایه‌رق ومطلقا ایغناتیه‌فك قرار

و تدبیری وجهله بوسنه وهرسك اشقیاسنه بر دولت منتظمه
اردوسی کبی باقیله‌رق همان انلرله صلح ایدلمك استعدادلری
دخی کوسترلمش ایدی • شوحالار اوزرینه افکار عمومیه‌جه
حاصل اولان غلیان دخی نظر دقت و اهمیته النه‌رق کویا
ملکده عمومی بریولده اصلاحات و تنسیقات ملکیه‌یه کیریشیلور
ایسه افکار عمومیه‌یه سکونت کلکله برابر سلطنت سنیه‌نك
مهلکه‌یه کمال استعجال ایله آدیملر آتمقده بولندیغنی کورن دوست
دولتلرك سفراسی واسطه‌سیله و یردکلری نصیحتلره دخی
جواب مسکت یرینه کچه‌جکی دوشونیله‌رك خط همایونلر
و اصلاحات فرمان عالیلری [۱۲] نشر یله بر طاقم
اصلاحات جدیده‌یه تشبث قلنمش و مجالس اعضاسنك
اصول انتخابی دکشدیریله‌رك و اداره نواحی نامیله بهر
ایکیوز خانه‌نك بر ناحیه اعتبار اولنمسندن واو ناحیه‌نك بر
مجلس منتخب ایله برده ناحیه مأموری اداره‌سنه ویرلمسندن
عبارت یکی بر شی ایجاد قلنمش ایسه‌ده نواحینك هانکی
صنف اهالیسی اغلب ایسه ناحیه مدیرینك او اهالیدن
انتخاب قلنمسی نظاماتنده مندرج و مصرح اولوب تحقیقات
صحیحه ایله میدانه چیقدیغی اوزره بو صورت جنرال
ایغناتیه‌فك تدابیر ملعنتکارانه‌سندن اولمق اوزره میدانه
قونلمش و بوندن املی ایسه روم ایلینك اغلب طرفلرنده
هر ایکیشر یوز خانه‌دن عبارت اوله‌رق تفریق قلنه جق

نواحیده اکثریت بلغارلر طرفنده قاله‌جغندن شو صورتله نواحی وقضا اداره‌لری مثللو طوغریدن طوغری‌یه احاد ناس ایله معامله‌سی اولان حکومتلری بلغارلر الینه ویردیرمکدن و بناء علیه ذاتاً بر صورت مکمله‌ده ترتیب ایلمش اولدیغی ایشی ارتق ایسته‌دیکی کبی موقع اجرایه چیقارمقدن عبارت بولنمش اولمغله شو حال اجراآت واصلاحات ایله تسکین ایدلمك ایستنیلان افکاره سکونت ویره‌جك یرده بالعکس هر کسك وله وحیرتنی آرتدیرمغه سببیت کوسترمشدر ·

واقعا هر کسك بحق سوز سویلدیکی شو زمانده کویاقال وقیلی منع ایچون مطبوعات اوزرندن ذاتاً اکسیك اولمیان تضییق بر درجه دها آرتدیریله‌رق حتی سانسور یعنی مطبوعاتك قبل الطبع تفتیش ومعاینه‌سی اصولی دخی وضع اولنمش ایسه‌ده دولتك اسهام عمومیه‌سنی اون ایکی غروشه قدر تنزیل ایدن وقوعات عظیمه ومدهشه میاننده غزته‌لر اوزرینه بو تطبیقی قویمق و بناء علیه بکنلمیان فقره‌لر طی ایدیلوب اورالری بیاض و بعض غزته‌لر نصف و یاربع مقدارنده برشی قالدیغی حالده نشر ایتدیرلمك کبی حقیقة مجنونجه بر یولده التزام اولنان تدبیرلر عالمك کرك افکارینه وکرك لسانه صوك درجه‌یه قدر شدت ویرمشدر ·

بو اثناده افواهه دوشن روایتلر میاننده قریباً اسلام

وخرستیان اهالینك بر برینی بوغازلیه جقلری قضیه‌سی هر کسه جداً اندیشه ویره جك تفوهاتدن اولوب سلاحجی دكانلرنده نه قدر سلاح وار ایسه بر كونده مبایعه اولنه‌رق هر كسك سلاحلنمسی ایشك رنكنی بوسبتون دكشدیردی . بو روایتك دخی روسیه سفیری جنرال ایغناتیه‌ف طرفندن نشر ایدلدیكی وحقیقتده سفیر مرقومك ترتیبی طلبهٔ علوم قیافتنه قویلدیغی بلغارلری خرستیان محلاتنه صالدیروب خرستیان قیافتنده دیكر بر طاقنی دخی اسلام محلاتنه صالدیراراق كرچكدن بویله بر مقاتله‌یه یول آچمق صورتندن عبارت بولندیغی مؤخراً طلبهٔ علوم قیافتنه قونیلان برقاچ بلغارلرك فاتح جامع شریفی كبی مجمع طلبهٔ علوم اولان یرلرده ینه طلبهٔ علوم افندیلر طرفندن اله كچورلمسیله اكلاشلمشدر . واقعا اهل اسلامك قان اغلادیغی شی یالكز التیوز سنه‌لك دولت متبوعه‌لرینك كوز كوره رهین انقراض اولوب كتمسی قضیه‌سندن عبارت بولنه‌رق خرستیان وطنداشلردن هیچ بریسی علیهنه هیچ بر كیمسه‌نك سوء قصدی بولنمدیغی معلوم ایسه‌ده جنرال اغناتیه‌ف درسعادتده اسلام ایله خرستیانی بر برینی بوغازلامق كبی بر حركت مدهشه‌یه قیام ایتدیرر ایسه اوروپا نظرنده ملت مسلمه ودولت عثمانیه‌نك اصلاح قبول ایتمزلكلرینی بالاثبات بونلرك ازاله‌سی لزومندن عبارت اولان املنی ترویجه مقتدر وموفق اوله‌جغی

واوته طرفده بلغارلرك اهل اسلامی معاذالله تعالی کلیاً استیصال ایتمك کبی برشدت مجنونانه ووحشیانه ایله قادینلره چوجقلره وارنجه‌یه قدر راست کتوردکلری مسلمانلری استیصال واعدام ایلمکده بولندیغی مناسبتیله خدانکرده سفیر مرقومك تدبیر ملعونانه‌سی درسعادتی دخی صحیحاً بر انسان قناره‌سنه چویره‌بیله‌جکی محقق اولمغله بوحالدن خواصك‌ده عوامك‌ده قورقلری بجا ایدی ·

بو خیلی زماندن بری عصاتك سلاحلنه‌رق عسکر تعلیملری ایتمسندن وحتی ایجاب ایدن یرلره استحکاملر بیله انشا ایلمسندن غافل بولنان وباخصوص که بوکیفیت محللری حکومتلری طرفندن رسماً باب عالی‌یه خبر ویرلدیکی کبی بر چوق ارباب حمیت طرفندن دخی من غیر رسم مفرداتی وجهله اخبار ایدلدیکی حالده مجرد محمود ندیم پاشانك کیفیتی روسیه سفیرینك همت معنویه‌سیله برطرف ایتمك افکارنده بولنمسندن ناشی تغافل ایلیان برحکومت مؤخراً ایشلر بو یره‌سه‌یی بولدقدن صکره‌بوسبتون شاشیروب قالور ایسه البته استبعاد اولنه‌مز · خلق ایسه بونجه سیآت احوالك جمله‌سی محمود ندیم پاشانك باشی التندن چیقدیغی بدیهیات اموردن بولندیغی ایچون قویاً اعتقاد ایلدیکی وذات شاهانه‌نك حالا احوال مذکوره‌دن غفلت کسته مسی انظار خلقده ثابت هامونلری بلکه دخی محمود

پاشا سیأتنه اشتراکنی اثبات ایتدیکی جهتله کرك حنکاردن وکرك صدراعظمدن عامه نك امنیتی بوسبتون منسلب اولمغله اشبو عدم امنیتك نتایج وخیمه سی ده کندیسنی اورته یه قویمقدن کیرو قالمدی . جنرال ایغناتیه فك متجاسراولدیغی ملعنتلر اوزرینه کرك افکار عمومیه نك هیجانندن خوفنه وکرك درسعادتی اوروپایه آسایشی مختل برمملکت کوستروب بویوزدن دخی فرلداغنی چویرمك خدعه سنه مبنی سفارتخانه سنده کندیسنی برقاچ یوز خرواتلر ایله محافظه ایتدیرمکه قالقشمسنی متعاقب سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك ده کندی ملتندن وکندی عسکرندن امنیتی قالمدیغی جهتله نفس همایونلرینی محافظه ایچون روسیه طرفندن درسعادته اوتوز بیك قدر موسقوف عسکری جلب ایتمك تدارکنده بولندیغی دخی افواه ناسده دوشنجه ارتق خلق محمودندیم پاشایی خیانتله بالاتهام مقام صدارتدن طردینه مجبوریت کورلدی .

بونك اوزرینه طلبهٔ علوم و بعض حال شناسان اهالی درحال وخفیاً خبرلشه رك ۱۲۹۳ سنه سی ربیع اولی اواسطنده برپنجشنبه کونی طلبهٔ علوم صباح درسلری ایچون جوامع شریفه ده اجتماعلرینی متعاقب «تحصیل وتفنن وقت آسایشده اولور . بویله فتنه وفترت وجنك وجدال زماننده ایسه طلبهٔ علوم مسلح بولنور . بناء علیه درس اوقومیه جغز . شو

قلاکتلره بر چاره بوله‌جغز » دیه مدرس افندیلره درسلرینی ترك ایتدیره‌رك نمایش جمعیتی تشکیله مسارعت ایلدیلر ۰ اگرچه باب مشیختدن مأمورلر کاه‌رك طلبهٔ علومی باشقه‌جه درسلره سوق ایچون نصائح لازمه‌یه باشلامشلر ایدیسه‌ده ذاتاً شایعات زمانه‌دن اوله‌رق شیخ الاسلام حسن فهمی افندینك روسیه سفیری جنرال ایغناتیه‌فه تأمین خلوص ومحبت بابنده « بر کوزم سنسك بر کوزمده اوغلم حیدردر » دیمش اولدیغی افواه ناسه دوشمش و افندیٔ مشارالیهك بعض اطوار وحرکات سائره‌سندن ناشی اودخی محمود پاشا کبی خیانتله اتهام ایدلمکده بولنمش اولدیغندن طلبهٔ علوم ویریلان نصائحی قبول ایتدکدن ماعدا شیخ الاسلام علیهنده‌کی سوء فکرلرینی دخی ابراز ایلمشلردر ۰ براراق جمعیت مذکوره‌یی تهدید ایله طاغتمق ایچون عسکر سوقنه مراجعت ایدلمش ایسه‌ده برقاچ بیك طلبهٔ علوم میاننده بر ایل قدر دخی باشلرینه صاریق صارمش اهالئ سائره‌دن قاریشه‌رق جمعیت بیوددکچه بیوه‌مش اولمقدن فضله ایلروده اخطار ایدیله‌جکی وجهله بو حرکت ایچنده هیئت عسکریه‌نك ده رأی ورضاسی منضم اولدیغندن جمعیتك باب عالی‌یه طوغری حرکتنی هیچ برشی منع ایده‌مامشدر ۰

باب عالی اطرافنه بیغیلان بیکلرجه افرادك نمایشی صدر مستبد محمود قدیم پاشانی عاجلاً فرار لقطنك مداول تأمیله

قاچرمغه كفايت ايلديكى كبى ديكر جهتدن باب مشيخته
كوندريلان برجمعيت دخى شيخ الاسلام حسن فهمى افنديى
قاچرمش اولمسى اوزرينه جمعيت ظهوراته منتظراً فاتح جامع
شريفنه عودت ايلمش ايدى . شو حركت مدهشه عبدالعزيز
خان حضرتلرنجه پك زياده هيجانى موجب اولديغندن سر ياور
وباش مابينجى مثلاو مابين همايونك الك بيوك مأمورلرينى پيدرپى
جمعيته كوندره رك سلام شاهانه يى و جمعيتك ايسته ديكى
شيلرك ياپيله جغنى تبليغ ايتديرمش ايسه ده اوكون اقشامه قدر
صدارت و مشيخته بركونه تبدل و توجيهات وقوعه
كلمديكندن جمعيتك قسم اعظمى طاغيلوب بولندقلرى محلده
صباحلامش ايدى .

شوقاريشقلق بادئ نظرده ايغناتيه فك امل مخصوصى
اولان اختلال داخلى طرز وروشنده كورلمسيله جنرال مرقوم
ايشك دها ايلروسنى دخى الهكتورمك ايچون تدارك ايلديكى
مفسدلر واسطه سيله «ايشته مسلمانلر اياقلنديلر . خرستيانلرى
كسه جكلر . ماللرينى يغما ايده جكلر» ولوله سنى نشر ايتديرمش
و بناء عليه اهالئ غير مسلمه يه نهايتسز بر هيجان كلديرك هر
كس دكانلرينى قپايوب حتى برقاچ ضعيف قلبلى بيچاره نرك
يوركلرينه اينه رك وفاتلرى دخى وقوعبولمش ايسه ده ملت
نجيبهٔ مسلمه ذاتاً اومقوله شقاوت حالدن عارى اولديغى كبى
طلبهٔ علوم افنديلرك تربيه و تعلم ثمره سى اولهرق عرض و ادب

مقتضياتنه رعايتلری دخی مسلم بولنمغله هیچ بر کیمسه‌نك قیلنه وجهه‌سنه طوقونلمامش ومقصد اصلی انجق دولت وملتك سلامتی تأمیندن عبارت بولندیغی جهتله اومقصدك تعیین ایلدیکی خط مستقیم حرکتدن نقطه قدر انحراف ایدلمیه‌رك حتی بوراده دخی طلبه قیافتیله جمعیته قاریشان برقاچ بلغار مفسدی اخذ وگرفت ایله پولیسه تسلیم قلنمشدر ٠

ایرتسی جمعه کونی جمعیت برکون اولکی غلبه‌لکندن دها زیاده غلبه‌لك اولدیغی حالده توجهاته انتظاراً سرکه‌جی اسکله‌سنه ایتمش وهرکسك اغزنده مقام صدارته یامدحت پاشانك ویاخود بیوك رشدی پاشانك نصب اولنه جغی سوزلری دوران ایلمکده بولنمش ایدی ٠ مسند جلیل صدارت بیوك رشدی پاشا حضرتلرینك عهدهٔ استیهاللرینه توجیه بیورلدیغی تحقق ایلدیکی کبی براز صکره صدر جدید مشار الیهك دخی آلای والا ایله جمعه کونی باب عالی‌یه کلوب خط همایونك قرائت اولنمسی ومقام جلیل مشیخته دخی حسن خیرالله افندینك مأموریتی اعلان بیورلمسی افکارده‌کی هیجانی برسکونت کامله‌یه تحویل ایلمشدر ٠

حیفا که بونمایش وتبدل دخی سیأت زمانه‌یه خاتمه چکه‌مامش اولدیغندن اشاغیکی فقره‌ده ایضاحاتی ویریله‌جکی اوزره بوایشلك اوزرندن بر آی واون طقوز کون مروریله خلع وقعه‌سی دخی وقوعه کلمشدر ٠

طقوزنجی فقره

خلع ووفات عبدالعزیز خان

محمود ندیم پاشایی مقام صدارتدن طرد ایتمك درجه‌سنه قدر وارمش اولان هیجان افکار اگر ذات شاهانه‌یی ایقاظ وتنبیه ایدوب ده ایشك اندن صکره‌سی ایچون بر طریق اصلاحی ارانمش اولسه ایدی وقعهٔ فجیعهٔ خلعك البته وقوعه کلمیه‌جکی درکار ایدی. زیرا تبعهٔ صادقهٔ عثمانیه هیچ بر وقتده متبوع مکرم ومقدسلری بولنان پادشاهلرینك شخصلرینه واحوال خصوصیه وافعال ذاتیه‌لرینه اعتراض ایتمیوب یالکز خلافت وسلطنت مقامنده حکمدارلق صفتیله امور ملك وملته دائر وقوعبولان احوال وحرکاتنه دقت ایدر بر قوم صادق اولدیغی وقوعات تاریخیه ایله مثبت بر کیفیتدر . حتی عبدالعزیز خان حضرتلرینك حیواناته شدت مراقی وسائر بومقوله مراقلرندن منبعث احوالی شیوع بولدیغی ومصرجی مقوله‌سی ارناودلك سرای خدمتنه النمدیغنه دائر روایتلر دخی میدانه الدیغی حالده کیسه بو مثللو خصوصیت احوالی اعتراضه مدار اتخاذ ایتمامش اولدیغی ده معلوم ومسلمدر . انجق تکبر وتعظمی مرتبهٔ نهایه‌یه وارديرمش وافکار استبدادیه‌سنه هر ملاحظات

سوز اندیشانه‌یی مغلوب ایلمش بولنان پادشاه مشارالیه حضرتلری کندی انتخاب والتزام کرده‌سی بولنان بر صدر اعظمك خلق طرفندن طرد ایدلمسنی استقلال و استبداده منافی کورمش و بناء علیه بو حالدن فوق الحد متأثر اوله‌رق انتباهه بدل غیظ وغضبنی آرتدیرمسیله یارم عصر قدر بر مدت طویله‌یی بو سلطنت سنیه اوغورنده خدمات متنوعه ایله بالامر ارشیخ الوزرالق درجه‌سنه وارمش اولان رشدی پاشا ایله هر بری نعمتیله پرورده اولدقلری سلطنت سنیه عثمانیه‌نك منافع حقیقیه‌سنی وقایه خصوصنده‌کی مجبوریتلرینی پك مقدس بیلان سائر وکلای فخامك معروضات مرشدانه‌سنی قبول ایتمامش و روایت واقعهٔ صحیحه‌یه نظراً اینه جمال افندینك تسویق وتشویقی ایله محمود ندیم پاشایی طرد ایدن جمعیت سرآمدانك قهر وتدمیرینی دخی امل ایدمشیدی . بناء علی ذلك رشدی پاشا و مدحت پاشا و حسین عونی پاشا و شیخ الاسلام حسن خیر الله افندی حضراتی ایله بعض ارکان اصلیهٔ دولت بیچاره‌مز عبدالعزیز خان حضرتلرینی سلطنتدن فراغت ایتدیرمکه قرار ویرمشلردر .

روایت واقعه‌یه کوره اشبو خلع کیفیتی ایچنده حسین عونی پاشانك اقدمجه کوردیکی معاملهٔ نفی وتبعیدك انتقامی کبی املار دخی بولندیغی وحتی خلع مسئله‌سی اوچ درت سنه‌دنبری تصور ایدلمکده اولدیغی اکلاشیلور ایسه‌ده

اعتقاد عاجزانه‌مزه کوره خلقك افکار عمومیه‌سی
بو بابده موافق اولمدقدن صکره وکلادن یالکز اوچ درت
ذاتك اویله تبدل سلطنت کبی جهانی یرندن صارصه‌جق
اولان بر وقعهٔ عظیمه‌یه موفق دکل متجاسر اوله‌بیلملری دخی
تصور قلنه‌مز . زیرا بو یله بر مسئله‌ده افکار عمومیه‌نك اورته‌یه
قویه‌جغی قوت اوچ درت ذاتك قوتندن البته بیوك اولوب افکار
عمومیه دینلان شی ایسه غرض وعوضله حقانیتدن آیرلمسی
محتمل اولان افکار خصوصیه‌یه اصلا مقیس اوله‌میه‌جغندن
هر حالده ایشك اهمیت فوق العاده‌سی اك بیوك جسارت
اربابنی دخی یأس وفتوره القا ایلر . بناء علی ذلك ارکان اصلیهٔ
دولتك بو ایشه قرار ویرملری هیئت عسکریه وعلمیه وملکیه‌نك
وبالعموم ملت عثمانیه‌نك بو بابده‌کی استعدادلرینه مستندا
وقوعبولدیغی ذره قدر شبهه کوتوره‌جك احوالدن دکلدر .
شوقدر وار که‌ینه تحقیقات صحیحه‌دن اکلاشلدیغی
اوزره اشبو خلع عبدالعزیز خان کیفیتنی جمله‌دن زیاده امل
ایدینان ذات حسین عونی پاشا اولوب کندی قوناقلرنده
بر قاچ دفعه وقوعبولان ملاقات اوزرینه اك اول مدحت
پاشایی دخی بو فکرده بولمشلر ورشدی پاشایی ایسه اك صکره
وحتی حسین عونی پاشانك بعض مرتبه تهدیدلری اوزرینه
اقناع ایده‌بیلمشلردر . شیخ الاسلام حسن خیر الله افندی‌یه
کلنجه افندیٔ مشار الیه بو ایشی ترویج ایدنلردن بولنمیوب

قبول ایدنلردن معدود بولنمشیدی ۰ زیرا عبد العزیزخان حضرتلرینك سیأت احوالی اورته یه قونیله رق بویله بر پادشاهك شرعا خلعی جائز اولوب اولمدیغی سؤال ایلدکلرنده چونکه مقام جلیل فتواده بولنان بر ذاتك خلاف شرع شریف برسوز سویلمسی و برحکم و یرمسی ممکن اوله مدیغندن مشار الیه دخی حکم شرع احمدی بو خلعه جواز و یردیکنی جواباً درمیان ایدرك ایشته اول صورتله ایشه اشتراك ایلمشیدی ۰

کیفیتك مذاکره سی سالف الاسامی ذوات فخام مثللو یالکز برقاچ ذات میانه منحصر قالمقده کی حکمت ایسه سوزی ایاغه دوشوروب البته عبدالعزیزخان حضرتلرینك نعمت دیده سی اولمق لازم کلان بندکانی حالدن خبردار ایتمك و بر غیرت مخصوصه ایله مدافعه و مقاومت طریقنی آچه رق آسایش وامنیت عمومیه یه قطعاً خلل کتورلمکسزین بتورلمسی ممکن اولان بر ایشی قان ایله بولاشدیرمغه سببیت کوسترمك کبی فناالقلره میدان و یرمامکدن عبارت اولدیغنی ایضاح واخطاره حاجت بیله یوقدر ۰ ایمدی مقام مشیختدن ایدیلان استفتا اوزرینه و یریلان فتوای شریفه [١٣] موجبنجه کیفیت خلع تحقق ایلدکدن صکره اول زمان مکاتب عسکریه ناظری بولنان سلیمان پاشا طولمه باغچه ساحلسرای همایونی اوزرینه مأمور و کندیلرینه تعلیمات مقتضیه دخی اعطا بیوریله رق بوندن ماعدا باب والای سرعسکری جوارنده

واقع طاش قشله ایله کموش صو یی قشلهٔ همایونلرندن برقاچ
طابور عساکر شاهانه ایجاب ایدن نقطه‌لری محافظه‌یه مأمور
ایدلمش ایسه‌ده روایت واقعه‌یه کوره اشبو طابورلرک دخی
حقیقت وقعه‌دن اصلا خبرلری اولیوب تعلیمات مقتضیه یالکز
سلیمان پاشایه اعطا اولندیغی جهتله مشار الیه و مکتب حربیه
مأمور میرالای احمد بک و ارکان حربیه قول اغالرندن کذلک
مکتب حربیه‌یه مأمور بدری و رفعت بکلر و سائر بعض مکتب
ارکانی خبردار ایمشلر .

١٢٩٣ سنه‌سی جمادی الاولینک یدنجی کیجه‌سی یعنی حرکت
مسلحانه‌نک اجراسنه قرار و یرلدیکی اقشام بیله حرکتدن
اصلا ذرک و یرلمامک مقصدیله مکتب حربیه شاکردانی یات
بورلری چالندرق اویقویه یاتیرلدقدن چند ساعت صکره
یعنی کیجه‌قاق بوریسیله اویاندیریلوب جمله‌سی نفر صورتیله
بالتجهیز مکمل بر طابور وجوده کتورلمش و ایجاب ایدن
اوامر و تنبیهات بالایفا طوله باغچه سرای همایونی اوزرینه
حرکت اولنمشدر . دیکر طرفدن صندالر حاضرلنه‌رق
سرایک ساحل جهتی محافظه التنه آلندیغی کبی قره جهتندن
دخی سلیمان پاشانک هر بری بر ضابط قوماندانی التنده
اوله‌رق اوقایلدیغی بلوکلر طاقملره قولخانه‌لرده بولنان
عسکرک سلاحلرینی آلوب کندیلرینی اورادن تبعید ایلدکلری
کبی معیت شاهانه‌یه مأمور بلوکلرک دخی سلاحلری النه‌رق

نفراتی تبعید اولندقدن صکره هر طرف مکتب حربیه شاکردانک ضبطی ومحافظه‌سی الته کچمشدر ۰

نصف اللیلدن صکره وهله ایدیلان شو حرکتك هر کسه حیرت و یره‌جکی طبیعی بولندیغی کبی یوقاروده دخی عرض اولندیغی وجهله تشبثات واقعه عموم ملتك افکارینه موافق بولندیغی جهتله کرك قره‌غوللر و کرك معیت بلوکی افرادی سلاح یره قوماندا سنی الوب ده تسلیم سلاحه دعوت اولندقلری زمان اصلا اعتراضه قیام ایتمیوب ضابطاندن برازتعلل ایتمك استیانلری دخی فرقه‌لر قوماندا سنده بولنان افندیلر و بکلر طرفندن کوکسلرینه طوغری روولور ارائه‌سی صورتیله تهدید ایدیلنجه انلر دخی تعللدن وازکچمشلر و فقط تماميله اکتساب امنیت ایچون بو مثللو لر تحت توقیفه آلنمشلر ایدی ۰

حرکاتك بو درجه‌سنه کلنجه‌یه قدر سرای همایون درونده هیچ برحرکت مشاهده اولنمیوب سلیمان پاشا معیتنده الدیغی آدملر ایله ایچرو یه کیره‌رك وقپوجیلره قپولری آچدیره‌رق مراد افندی حضرتلرینك دائرۀ مخصوصه‌لرینه وارنجه‌یه قدر سرای خلقی دخی اویانمشلر ایسه‌ده پنجره‌دن خارجه باقانلر هر طرفی عسکرله صارلمش و قرشو اداش کورنجه طبیعی و ضروری هیچ برکیمسه سس چیقارمیه‌رق حتی عبدالعزیزخان حضرتلرینه بیله کیفیتی خبر و یره‌مامشلردر ۰

ایشیدلدیکنه کوره سلطان مراد خان حضرتلری

کندیلری نك ملت طرفندن تخت سلطنته دعوت اولندقلرینه دائر سلیمان پاشا طرفندن وقوعبولان افاده اوزرینه برار الق تردده بولنمشلر ایسه‌ده سلیمان پاشانك مسلم اولان درایت وطلاقتی پك آز سوز ایله کیفیتك ماهیت ودرجاتنی ولیعهد سلطنته بالتفهیم تسریحه دخی کفایت ایتمسیله سلطان مراد حضرتلری سلیمان پاشا ایله برابر سرایدن چیقمشلر وطولمه باغچه میداننده حسین عونی پاشا فیطون ایله کندیلرینی بالاستقبال عربه‌یه بنه‌رك ینه عسکر محافظه‌سی التنده بولندقلری حالده صباحه قارشو طوغریجه باب والای سرعسکری یه عزیمت بیورمشلردر .

هیئت ارکان دولت وحضوری لازم کلان ذوات کرام ایله احادناسدن دخی برجم غفیر اوراده وارث تخت سلطنت اولان شهزادهٔ ولیعهد حضرتلرینه بیعت ایچون حاضر بولنمغله علی السحر بیعت رسم جلیلی باب والای سرعسکریده اجرا بیورلمسنی متعاقب مواقع رسمیه ایله دونمای همایون طرفندن طوپلر انداخته مباشرت قلنمقدن ناشی بوزمانه قدر هنوز حالدن خبردار اولمیان عبد العزیز خان حضرتلری «بو طوپلر جلوس طوپلری اوله‌جقدر» دیه کیفیتی بالاستخراج بعض اخص بندکان طرفندن زمین وزمانه موافق بریولده کیفیت تصدیق اولنمسی اوزرینه متانت ورزانت تامه‌سنی طوپلایه‌رق « نه یپالم حکم قدر بویله ایمش » تسلیسیله

وقوعاته منتظر قالمشلر ایدی . جلوسك و قوعیله برابر صدر اعظم رشدی پاشانك اوزرنده بولنسان و صدارته مخصوص اولان مهر عبدالعزیز خانی یی مابین همایونك سرآمدان مأمور یندن بر ذاته تودیعاً « ملت عبدالعزیز خان حضرتلرینی خلع ایلدی . ارتق بو مهرك حکمی قالمدی . بونی ذات شاهانه‌زینه بالتسلیم وقوع تبدلی دخی خبر ویرکز » تعلیماتیله ارسال ایدنجه بو حال تجدد سلطنت امرنده عبدالعزیزخان حضرتلرینك دخی شبهه‌لرینی ازاله ایلمشدر .

او حالده نزد شاهانه‌لرنده بولنان بعض اخص بندکاندن صکره‌لری شفاهاً آلنان معلوماته کوره عبدالعزیز خان حضرتلری وقوع خلعدن صکره معاذالله تعالی نفس نفیس همایونلرینه دخی برسوء قصد ایدلمسندن اندیشه‌یه دوشه‌رك ایچنده‌بولندیغی اوطه‌ده کزندیکی صره‌ده یانده‌کی آدملرله تعاطی ایلدیکی کلماتدن و پنجره‌لر سمتنه طوغری تقربندن کندی نفسنه قصد ایتمك اماره‌لری کوریلوب اکلاشلمغله یانده‌کیلر هب پنجره‌لر سمتنی طوته‌رق الحاصل اوراده ذات شاهانه‌لرینی محافظه ایچون دقت لازمه‌ده قصور ایتمامشلردر . پادشاه نوجاه سلطان مراد خامس حضرتلرینك باب والای سرعسکریدن مابین همایونه تشریفلرندن اول خاقان سابق عبدالعزیز خان حضرتلرینك

طوپقپو سرای همایونه تشریفلری لازم کلمکله بولزوم کندیلرینه عرض اولندقده ایشی قدره بالاسناد اصلا مخالفت کوسترمیه‌رك دولتلو نجابتلو یوسف عزالدین افندی ومحمود جلال الدین افندی حضراتی دخی یانلرنده اولدیغی حالده تهیه ایدیلان قایغه راکب اولمشلر وکیم بیلور نه کبی برلزوم واحتیاط اوزرینه برابرلرینه برده پالا المشلردر .

طوپقپو سرای همایونه واردقلری وتهیه ایدیلان دائره‌یه کیردکلری زمان اوراسنك «عموجه‌م سلطان سلیمك اقامت ایتدیرلدیکی دائره ایشته بوراسیدر» دیه نصل بر دائرهٔ تاریخیه اولدیغی یانده بولننلره خبر و یرمسی جای استغراب اولوب بوحالده دخی نفس همایونلرینی برامنیت کامله ایچنده بوله‌مامالری یانده‌کی آدملرك دائما نظر دقتی آچقدن خالی قالمز ایمش . اشبو دائره‌ده چند کون اقامتدن صکره پادشاه نوجاه حضرتلرینه خط دستیله یازمش اولدقلری ایکی قطعه تذکره موجبنجه [۱٤] جلوس همایونلرینی تبریك ایله برابر کندی نفسلرینه بر کونه سوء قصدده بولنلمیه‌جغنی تأمین وادیسنده التماسات ایله از جمله طوپ‌قپو سراینده تهیه ایدیلان دائره‌دن خوشنودسزلق کوسترمش اولدقلری جهتله چراغان ساحلسرای همایوننك اورته کوی جهتنده‌کی اوجنده واقع دائرهٔ مخصوصه اقامتلرینه تخصیص وتعیین قلنمغله حرم

همایونلرینی وشهزادکان ایله برابر اوراده نقل ایتدیلر وفقط
خارجاً محافظه سی ایچون تدابیر لازمه یه تشبثده غفلت ایتدیکی
کبی تأسف وتأهفلرینه نهایت اولمامسی واغزندن قاچردیغی
سوزلر امنیت تامه بخش ایده مامسی مناسبتیله یأس حالدن
طولایی کندی کندیلرینه بر فنالق اتمالری ایچون دقت
مخصوصه اتمه ایتدیلر .

ایشته دائرهٔ مذکوره ده بولندقلری حالده جمادی الاولانک
اون ایکنجی یعنی تخت سلطنتدن فراغتلرینک بشنجی کونی
معتاد قندیلری وجهله لحیهٔ همایونلرینی دوزلتمک ایچون
بر آیینه ومقراض طلب بیورملریله یاننده بولنانلر شو طلبدن
هیچ بر فنالق امید ایده میه رک ایسته دیکی شیلری ویرمش
اولملریله اول امرده مقراضی لحیه لرینک بر قاچ جهتنه
طوقندیردقدن صکره چونکه مقصد اصلی صقال دوزلتمک
اولیوب تلف نفس ایلدیکندن اولا بر قولنک وبعده دیکرینک
قان طمارلرینی مقراض ایله کسه رک بو حال فجیع ایله اتلاف
نفسی کوزه آلدیرمشلر واجراسنی اجرا ایلمشلردر . روایت
صحیحه یه کوره مغفور مشار الیه حضرتلری اوتهدنبری
آرالق آرالق تلف نفس قضیه سندن بحث ایلدکلری صره ده
اوروپا حکماسندن بعضلرینک قوللرینک قان طمارلرینی آچدیروب
اسالهٔ دم صورتیله نفسلرینی تلف ایلدکلرینی و بو صورتله
اولدوقده اصلا کوچلک اولمیوب اویقو یا بایغنلق نوعندن

برحال ایله انسانك تلف اولدیغنی مصاحبین وندمایه کندیلری خبر ویرزلر ایمش ٠

خفایای اموره واقف اولانلردن بعضلری دخی سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك وفاتلری کندی کندیلرینه سوء قصددن نشأت ایتمیوب خارجدن برید قصدایله شهید ایدلدیکی فکر واعتقادنده بولنمقده اولدقلرندن بویله مهم بر مسئله ده اعتقاد مذکورلکده مسکوت عنه براغلماسی لازم کلور ٠ اولبابده اطباطرفندن اعطا اولنان راپورط دقتلیجه مطالعه اولنور ایسه شو اعتقاد برقات دها قوت بوله بیلور ٠ زیرا فن طبك دلالت ایلیه جکی وجهله برآدم اکرچه مقراص کبی بر کوچك آلت ایله ایکی قولندن بریسنك قان طمرینی آچه بیلور ایسه ده شو حالده مجروح وقوت فاعلیه دن معطل قالان قولی ایله دیکرینی دخی جریحه دار ایده بیلمسی مستبعددر ٠ بو اعتقاد او زمانلر خواص بیننده منتشر اوله رق حتی اشاغیکی فقره ده عرض اوله جغی وجهله حسین عونی پاشانك چرکس حسن طرفندن شهید ایدلمسی پاشای مشارالیهك عبدالعزیز خان حضرتلرینه اول صورتله معامله غدرده بولنمسنك انتقامی اولدیغی دخی توجیه وتأویل قلنمش ایدی ٠ انجق بز بر پادشاهك اویله بر معامله غدره دوچار اولمسنی تجویز دکل تصور بیله ایتمك ایسته مدیکمز جهتله اولبابده عرض اولنان روایتلردن برنجی قسمه رجحان ویرلمسی و خاقان

مشار الیهك كندی كندی یی تلف ایلدیكنه رضا كوسترلمسنی توصیه ایتمك ایسترز .

قضیهٔ فجیعه حرم همایون طرفندن خبر النور النمز جان خراش بر صورتله قوپاریلان واویلا ودائرهٔ مذكورهنك جاملری قیریله‌رق خارجاً هر طرفه نشر ایدیلان آوازهٔ واحیفا بوقره خبری هر كسك صماخ اطلاعنه ایصال ایتمسیله حسین عونی پاشا وسائر بعض وكلا وذوات كرام و اطبا یتیشه‌رك نعش همایون معاینه قلندقده كشف ومعاینه‌سنه مأمور بولنان اطبا طرفندن بالتنظیم نشر ایدیلان راپورط [١٥] مفادندن دخی مستبان اولدیغی اوزره خاقان مغفور مشار الیه حضرتلرینك فی الحقیقه اول كوچك مقراص ایله قول طمارلرینی آچه‌رق نفسنی سوء قصد ایله تلف ایلدیكی محقق ایتمشدر . ذات شاهانه‌لری غایت وجودلی ودموی المزاج اولدقلرندن سیلان ایلیان خون كلكون اورالری طولدیرمش اولدیغی جملهٔ روایاتدندر . نعش مغفرت نقش همایونلری ذكر اولنان چراغان سرای همایوننده بحراً طوپقپوسراینه نقل ایدیله‌رك اورادن دخی پدر جنت مقرلری سلطان محمود خان حضرتلرینك تربهٔ شریفه‌لرنده تهیه ایدیلان مدفن مشكینه دفن اولنمشدر مولای متعال هر حالده شوملك وملته بیوك بیوك خدمتلری دخی سبقت ایلمش اولان مشار الیه حضرتلرینی ازید رحمتیله بكام و مشار الیهك حیات

اخرویه‌زندن اولان ابدیت قدر برطول مدتله پادشاه فاروق شیم وشهریار اقدس واکرم افندمز حضرتلرینی معمر ونیجه اجراآت خیریه وموفقیات جلیله ایله مسعود ونیکنام بیورسون آمین ٠

اوننجی فقره

سلطان مراد خان حضرتلرینك جلوسیله اکا متفرع احوال

جنت‌مکان عبدالعزیز خان حضرتلرینك تخت سلطنتدن
فراغتلریله سلطان مراد خان خامس حضرتلری جلوس
بیوردقده بو وقعهٔ عظیمه‌یی بغایت حسن صورتله تلقی ایلیان
افکار عمومیه بردن بره بر فرح و استراحت کلەرك هله
او ارالق عبدالعزیز خان حضرتلرینك والده‌لری سلطان
علیة‌الشان حضرتلریله کندی خزینهٔ خاصه‌لرنده سکز ملیون
قدر قونسولید و برخیلی نقد التون وسائره ظهور ایتدیکنه
دائر اورته‌یه چیقان معلومات و روایات دور سابقك سیأت
اساسیه‌سی حقنده ذاتاً موجود اولان معلوماتی تأیید
ایلدیکندن هرکس سلطنتجه انقلابك وقوعنی از جان ودل
بردها تصویب وتحسین ایلمش ایدی . دولت وملتی شان
عالیسنه شایان اولان درجهٔ عالیه‌دن پك چوق اشاغی بردرجه‌یه
ایندیرمش اولان سیأته بعدما محل قالمیه‌جغنی انقلاب واقعك
انجق بومقصد اوزرینه وقوعنی کورن خلق بر برینه
تأمین ایدرك برقاچ سنه‌ردن بری ماحیٔ سیأت اولمق اوزره
بر قانون اساسی وضع و بر شورای امت تأسیسی لزومی
کورلمکدن ناشی بهمه حال بو دفعه شو مقصد اصلینك حصوله

کله‌جکنی دخی مسلماتدن عد ایله جلوس خط همایوننک
انتظارنده چارچشمی آچمشلر ایدی . خط همایون مذکورك
[١٦] انتشاریله برزماندنبری دولتك اموز داخلیه وخارجیه
سنجه بولندیغی احوال مشکله افکار عامه حقنده بعض
مرتبه امنیتسزلکاری ومالاوملکا برطاقم مضرتلری موجب
اولدیغی اعتراف بیورلدقدن صکره اول باول بوحالك دفع
واصلاحیله عموم تبعه‌نك امنیتی وممالکتك آسایشنی استحصال
ایچون بولنان چاره دولتك ادارۀ عمومیه‌سنی نفس الامر
وقابلیت اهالی‌یه موافق قوانین ایله تقیید ایتمکدن عبارت
اولمق اوززه کوسترلدیکی کوریلنجه وباخصوص طرف
شاهانه‌دن درمیان ایدیلان فداکارلق تخصیصات همایوندن
التمش بیك کیسه اقچه‌نك وبرده ارکلی کمور معدنی ومعادن
سائره وبعض فابریقه‌لرحاصلاتنك خزینۀ مالیه‌یه ترکندن
عبارت بولندیغی مشاهده قلنجه هرکسه برطورغنلق کلمش
ایدی . زیرا خط همایون پادشاهیده خصوصات
مبسوطه‌نك سرد وبسطندن صکره اجراآت جهتنده
شورای دولت واحکام عدلیه ومعارف ومالیه نظارت
وادارەلرینك وسائر مأمورینلرك یکیدن تنظیم واصلاحی
فرمان بیورلمقله اکتفا ایدلمش ایدی .

افکار عامه‌یه امنیتسزلك طاری اولدیغنی اعتراف
بیوران بر جلوس خط همایوننده افکار عامه‌یی تأمین

وتسریح ایلیه‌جك اولان شی برقانون اساسی و برشورای عمومی اولدیغی دخی دوشونیله‌رك اکا کوره اداره لسان ایله دها بدایت امرده افکار عامه‌یه مقدمهٔ تأمین اولمق اوزره بویله بر وعد و یرلمسی حال و زمانك اهم لوازمندن ایکن بوجهتلره التفات بیورلمامسنه خلقك دقت ایلمسی واهمیت ویرمسی بالوجوه حقلی ایدی . زیرا اجراآت واصلاحات وادیسنده بویله تخصیصات همایوندن برمقدارینك کسیلمسی وشورای دولت واحکام عدلیه ومعارف ومالیه‌جه اصلاحات اجرا اولنه‌جغنك وعد وتبشیری طریقنه کیدلمسی امثالی مسبوق مواعیددن اولوب حالبوکه حقیقتده بونلرك هیچ بریسی موقع فعل واجرایه چیقارلمدیغی دخی کوچك بیوك ویرلی اجنبی جمله‌نك معلومی ایدی . اکر یالکز بویله بر خط همایون وینه انك مندرجاتنی تکرار ایلیان وولایات جلیله والیلرینه کوندریلان فرمان عالی تأمین افکار ایچون کافی اوله‌جق اولسه ایدی خاقان جنت مکان سلطان عبد العزیز خان حضرتلرینك قبل الفراغه ینه بویولده تسطیر بیوردقلری خط همایون ایله او مألده نشر ایدیلان اصلاحات فرمان عالیسی کفایت ایلر ایدی .

واقعا او اراليق دولتجه نشر ایدیلان بر اعلان رسمیده کویا محمود ندیم پاشانك صوك اجراآت سیئه‌سی لغو ایدلمك مطلوب اولدیغی طرزنده و بعض قوانین جدیده‌نك وضع

اولنه جغی صورتنده کورونملک ایستنلمش ایدیسه ده لغو اولنان
نظاملر محاکم و مجالس خدمه لکی و حبسخانه لر غاردیانلغی
وظائفنه متعلق اولان اهمیتسز شیلر اولوب هر حالده نظامات
قدیمه احکامنك مرعی الاجرا طوتیله جغنه دائر ولایات
شاهانه یه امرلر ویرلمسی باشلیجه بر نظر دقت ایله کورلمشدر .
زیرا (شمدیلك) قیدیله تقیید ایدیله رك مرعی الاجرا طوتلمسی
امر اولنان قوانین قدیمه یرینه مجدداً وضعی اشراب اولنان
قوانینك جمله یه امنیت بخش اولمسی و احتیاج زمانه جداً
مقابل کلمسی ایچون بونلرك برقانون اساسی یه مستند و برهیئت
مبعوثان ملت طرفندن مرئی اولمسی لازمه دن بولندیغی
ارتق هرکسك اذعاننه کیرمش برقضیه ایدی . مطبوعاتك
رواج ویردیکی نیجه مباحث اوزرینه سلامت و بقا و ترقی
ارایان ملتلر نزدنده قانون دینلان شی اوخلق ایله برده انك
اداره ٔ حکمرانیسنی درعهده ایلیان حکومت اراسنده عادتا
برمقاوله نامه دیمك اولدیغی و بو مقاوله یی یالکز طرفیندن
بریسی عقد ایدرك دیکرینی دخی انك موجبنجه حرکته دعوت
ایتمك استبداددن نشأت ایلیه جکی هرکس عندنده مسائل
معلومه وعادیه صره سنه کچمش ایدی . افکاره بودرجه
وقوف کلدکدن صکره تجدد سلطنتی متعاقب میدانه قونیلان
اعلانات رسمیه ده شو وقوف عمومی نظر دقت و اهمیته
المقسزین افکار عمومیه یه مراق ویره جك یولده اداره ٔ

لسان ایدیلیشه استغراب اولنسه سزادر ٠

او آرالق غزته‌لر شورای امت وشورای عمومی وملت مجلسی کبی هنوز معین اولمیان عنوانلر تحتنده بر هیئت مبعوثانك و بر قانون اساسینك لزومنه دائر بند مخصوصلر یازمغه باشلادقده مطبوعات اداره‌سی طرفندن غزته‌لره کوندریلان تنبیهات رسمیه‌ده اول امرده مطبوعاتك (بعض مباحث دقیقه‌دن) منع ایدلمسی واشبو مباحث دقیقه‌نك قانون اساسی و هیئت مبعوثانه دائر مباحثدن عبارت اوله‌جغنك درکار بولنمسی افکار عمومیه‌جه بشقه بر استغراب دها حاصل ایدرك بونك اوزرینه بعض غزته‌لر تعطیل یوللو تکدیره اوغرادلمش و وقت غزته‌سی برفقره‌سنده بو بحثی زیاده‌جه التزام ایلدیکی ایچون تعطیل اولنمسی اوزرینه وقوعبولان استرحامندن ناشی تکرار انتشاره باشلادقده خط همایون حضرت پادشاهیده دولتك اداره‌ٔ عمومیه‌سی نفس الامره و قابلیت اهالی‌یه توفیقاً قوانین ایله تقیید اولنه‌رق عموم تبعه‌نك بلا استثنا حریت تامه‌یه نائل اوله‌جقلری حقنده ویریلان وعد بر قانون اساسی و بر شورای امت وضع و تأسیسی وعدی دیمك اولدیغی تکرار درمیان ایتمسی اوزرینه بر تکدیر دها کورمش واندن صکره غزته‌زده تضییقات جدیده ایچون عجله ایدلمامسنه دائر بندلر وبونلره مقابل امور خیریه‌ده تأخیر جائز اولمدیغنه دائر جوابلر وقانون اساسی وشورای

امت یاپیلوب یاپلمیه جغی هر کسجه مراق ایدیلیور. دیو سؤاللر یکدیکرینی تعقیب ایلدیکی حالده مطبوعات اداره‌سی طرفندن اعلان اولنان ممنوعیتلر دخی هیچ بر تأثیر کوسترهمامکه باشلامشدر .

مطبوعات هر دائم خلقك ترجمان افکاری اولوب شو حالده مطبوعاتك مابه الاشتغالی بولنان مسائل بر طاقم محافل خصوصیه‌ده دخی مبحوث عنه ایدیله جکی درکاردر . حالبوکه بو بحثلر محافل خصوصیه‌یی متعاقب مجامع عمومیه‌ده دخی سرمایهٔ کفتکو اتخاذ ایدلمکدن کیرو قالمامشدر . بعض کیمسه‌لر هیئت ارکان دولتدن بعضلرینك قانون اساسی و هیئت مبعوثان طرفداری اولمدقلرینی روایت ایدرلر ایدیسه‌ده دیکر بعضلری بو مقصد مقاصد همایوندن اولسه ارباب اعتراضنك بیان ایلدکلری مطالعات بونی منع ایده‌میه جکنی و حالبوکه خط همایونده دخی بوکا دائر هیچ بر صراحت اولمدیغنی درمیان ایله (مادام آنغونك قزی) نامنده فرانسزجه بر اوپرانك مشهور شرقیسنده وقوعبولان انقلابك بیهوده اولدیغی حقنده‌کی فقره‌سنی تکرار ایله برابر سلطان مراد حضرتلرینك وقاری زیاده و عظمته میلی فوق العاده اولدیغنی و بناء علیه البته استبدادی محافظه ایلیه جکنی و هله اسراف جهتی دها شهزاده‌لکلرنده ایکن کوز یلان احوال و ادارهٔ خصوصیه‌سیله معلوم اولوب بوکیدشله ایشلر دوزلمك دکل

اولکیدن دها فنا اوله‌جغنی بیله حسب‌الحال یوللو درمیان ایدرلر ایدی . حتی بر دفعه مجلس خاص وکلایه سائر بر طاقم ذوات دخی دعوت اولنه‌رق مجلس عمومی طرزنده عقد اولنان بر هیئتده بیله شوکفت وکولر میدان الهرق وقوعبولان انقلاب اوزرینه دور استبداده ختام ویرلمز ایسه عالمه قارشو محجوبیتدن وخلع کیفیتنك فائده‌سزلکی تحقق ایتمکدن بشقه هیچ برشی حاصل اوله‌میه‌جغی قانون اساسی جهتنی التزام ایدنلر طرفندن بلند آواز ایله اتیان ایدلمشدر .

مدحت پاشانك قوناغنده ضابطان عسکریدن و یاورلاندن چرکس حسن نام کمسنه‌نك کیجه عقد اولنان مجلس خاص وکلایه کلدرك اوزرنده بولنان متعدد رووولورلر ایله اولاسرعسکر حسین عونی پاشایی برقاچ یرندن یارەلیه‌رك شهید ایتمسی واوصره‌ده خارجیه ناظری راشد پاشانك دخی شهادتی وقوعبوله‌رق قپودان دریا قیصریه‌لی احمد پاشانك مجروحیتی ومدحت پاشا حضرتلرینك اغواتندن احمد اغا ایله بحریه یاورلرندن شکری بکك فدای جان ایتملری عصرك اك بیوك و مدهش وقوعاتندن اولوب خلق بو کیفیتی کاه سلطان عزیز حضرتلرینك فراغت و وفاتی یالکز حسین عونی پاشانك سودای انتقامندن ناشی وقوعه کلدیکی ایچون چرکس حسنك دخی حسین عونی پاشادن اخذ ثار ایدیشنه وکاه عموم هیئت وکلادن انتقام آلیشنه حمل ایلدیکی صره‌ده

دقایق و خفایای اموره واقف چکینان بر طاقم ذوات دخی سلطان مراد حضرتلرینك تفصیلاتی ایلروده و یریله جك اولان مقدمهٔ مرض جنبی یوز کوسترمسی اوزرینه کویا حسین عونی پاشانك بر مجنون پادشاهی تخت سلطنتده بالابقا قوهٔ عسکریه ایله زمام دولتی کندی دست استبدادینه آله جغی آکلاشلدیغی ایچون قانون اساسی و شورای امت طرفنی التزام ایدنلرك بو امل مستبدانه یه طریق حصولی آچامق اوزره فدایی چرکس حسنی بو ایشه صالدیرمش اولملری طرزنده بر توجیهده بولنمشلر ایدی . واقعا شو توجیهك اصلا و حقیقةً مقرون صحت اولمدیغی درکار اولوب کیفیتك الك طوغریسی اوزمان عقیب وقعه ده غزته لرله نشر اولندیغی وجهله [۱۷] مرقوم چرکس حسنك حسین عونی پاشا ایله بر عداوت شخصیه و ذاتیه سندن ناشی یالکز مشار الیهه سوء قصد ایچون مجلس خاصه کیردیکی و راشد پاشا قضاء شهید اولدیغی کبی قیصریه لی احمد پاشا ایله احمد اغا و شکری بکك دخی قاتلی اخذ و کرفته غیرت ایلدکاری صره ده جریحه دار اولدقلری محقق ایسه ده ارباب توجیهك سالف الذکر اعتقادلری دور سلطان مراد خانیده او یله قانون اساسی و مبعوثان ملت کبی تنسیقات اساسیه دن کلیاً امیدلرك کسیلدیکنی اثبات ایدر موادندر .

اکر اشاغیده فقرهٔ مخصوصه سنده بیان ایدیله جکی وجهله

ارایه صربیه وقره طاغ محاربه‌سی کیرمامش اولسه ایدی دور استبدادك محافظه‌سنه ایدیلان غیرتدن طولایی احتمالکه بعض مرتبه فنالقلر دها وقوعه کله‌بیلور ایدی . انجق محاربهٔ مذکوره‌نك وقوعی هرکسك افکارینی اوجهته تحویل ایلدیکندن خلق اصلاحات داخلیه‌یی برزمان آسایشه بالتأخیر اول امرده خاك پاك وطنی قاندن تمیزله‌مکه غیرت لزومنی تسلیم ایدرك اوبحثلره ختام و یرمشلردر . دها صکره‌ زی ایسه سلطان مراد حضرتلرینك مرض جنتلری اشتداد بوله‌رق شرعاً و بالطبع منخلع اولدقلری و عقیب جلوس عبدالحمید خانیده ایسه تفصیلات و ایضاحاتی محل مخصوصنده اعطاقلنه‌جغی وجهله نشر اولنان خط همایونده عامه‌نك امل عمومیسی بولنان شورای عمومینك محض عاطفت سنیه‌دن اوله‌رق تأسیسی صراحة وقطعیاً وعد بیورلدیغی جهتله هرکس بوعنایت جلیله‌دن طولایی متشکر قالمشلردر .

دورقصیر مراد خانیده اهمیتله بحثه شایان اولان برشی ایشته شو قانون اساسی مسئله‌سی اولوب عصیان ومحاربه قضیه‌سی ایسه بشقه‌جه برفقرهٔ مخصوصه ایله اتیان قلنه‌جغندن شو حالده بو فقره‌مزده ذکره شایان دیکر بروقعه دخی کوریلان ضرورت اوززینه مؤخراً اون ملیون لیرالق درجه‌سنه ابلاغ ایدیله‌جك اولان اوچ ملیون لیرالق قوائم نقدیه‌نك طبع وتداولی قضیه‌سیدر . نشر اولنان نظام و بیاننامه‌سی

[۱۸] موجبنجه اشبو قوائم نقدیه‌نك عین متالك اقچه كبی
تداولنی تأمین ایچون ینه اول صورتده میری صندقلر ینه
قبول ایدلملری درجه‌سنه قدر تدابیر لازمه‌ده قصور ایدلمامش
ایسه‌ده دور اخیرك سیأتی اعتبار مالیمزی عادتا بسبتون محو
درجه‌سنه وارديره‌رق دولتك فائضلی قائمه‌سی دیمك اولان
یوزغروشلق قونسولید یله اون ایكی غروش درجه‌سنه
اینمش اولدیغی برزمانده قوائم مذكوره قیمتی متالك درجه‌سنده
محافظه ایدلمك ممكن اوله‌مامش و بناء علیه لیرا ایله قائمه
اراسنده‌كی فرق آرتدقچه آرتمشدر . مع هذا شو اون ملیون
لیرالق قوائم نقدیه‌نك مصارف ضروریهٔ حربیه‌مزی تأدیه
خصوصنده كوستردیكی اهونیته هر حالده متشكر قالمامق
ممكن دكلدر .

اون برنجی فقره

صربیه وقره طاغ عصیانلری

عبدالعزیزخان حضرتلرینك تخت سلطنتدن فراغتلریله سلطان مراد خان حضرتلرینك ابتدای جلوسلرنده بوسنه وهرسك طرفلرنده اشقیای عصاتك حرکات باغیانه‌لری هنوز باقی اولوب مایسك اون سکزندن یعنی ابتدای جلوس همایوندن ماه مزبورك یکرمی یدنجی کوننه قدر هرسکده وقوعبولان حرکات شقاوتکارانه‌یه دائر محلندن ویریلان معلومات رسمیه‌ده سکز محله اشقیانك صارقندیلق ایلدکلری و بونلر میاننده بهری ایکیوز نفره قدر چته‌لر کورلدیکی خبر و یرلمش ایدی . بلغارستان جهتنه کلنجه اوراده دخی شقاوت برکمال اولوب فلبه وطرنوی سنجاقلرندن ترتیب اولنان اشقیا فرقه‌لری قول قول بالقان طاغلرنده کشت و کذار ایله اوزرلرینه واران عساکر شاهانه‌یه قارشو سلاح استعمالنه واهل اسلامه غدر وشقاوت اجراسنه متجاسر اولورلر ایدی . وقوع تبدل اوزرینه بو عصیانلرك منعی ضمننده نادماً کلوب دخالت ایده‌جك اولان اشقیانك عفو واطلاقی کبی تدابیر حکیمانه‌ده دیکر جهتدن حرکات عسکریه‌یه اهمیت و یرلمك مثللو تشبثات مادیه‌ده

قصوز ایدلمامش ایسه ده اشبو عصیانلر اولوز اولمز بر
سببدن طولایی اهالینك كندیلكلری طرفندن ایقاع ایدلمش
شیلر اولمیوب بوندن اولجه دخی ایضاح ایدلدیکی وجهله
روس مفسدلرینك تشویق و تحریکی و پانسلاویزم یعنی
دنیاده نه قدر اسلاو وار ایسه جمله سنك روسیه دولتنه
بالاتباع اتحادی املی اوزرینه دولت علیه وملت اسلامیه یی
معاذالله استیصال ایچون وقوعه كلدیكندن تدابیر حكیمانه نك
هیچ بر فائده سی اوله مدیغی كبی اشقیای مرقومه حركات
عسكریه یه دخی مقاومتده ثباتی كوزه الدیرمشلر ایدی ٠
حتی اسلاو قومیته لری خرستیان باغیلرینی امر عصیانده برقات
دها اشد تلتدیرمك ایچون كویا قلبه طرفلرندن مسلح باشیبوزقلرك
بالعموم خرستیانلری قتله قیام ایدرك نیجه صبیان ونسوانی
اولدیردكلری حقنده بر ولوله عظیمه ایله عالمی جوبرینه
قاتمش اولدقلرندن بوسنه وهرسك وبلغارستان حركتلری
الك صكره كوریلان روسیه محاربه سنك مقدمه سی مقامنه
قائم اولان برنجی حركت عداولندیغنه كوره بونك ایكنجیسی
اولمق اوزره دخی صربیه وقره طاغ جنكه استعداد
كوسترمكده و بناء علیه بو ایشك تمیزلنمسی پك بیوك
فدا كارلقلره متوقف اوله جغی غزته لرك محاكاتندن دخی
اكلاشلمقده ایدی ٠ دها حزیرانك اون اوچی تاریخیله
بوسنه ولایت جلیله سندن وارد اولان بر تلغرافنامه ده صرب

خط امتیازینه یقین و برو طرفنده واقع ایریشمونیك نام موقعده بولنان عساکر احتیاطیه اوزرینه حزیرانك اون برنجی کونی صربیه‌نك ردال قره‌غولخانه‌سندن بلا موجب تفنکلر آتلمسی جهتیله بومثللو حرکاتك منعی صربیه امارتنك خارجیه مدیرلکنه یازلدیغی خبر ویرلمش ایدی که بومثللو علائمك صربلولر طرفندن دخی عصیان هوسلری کوسترلدیکنه دلالت ایلیه‌جکی دزکاردر .

بلغارستان مظالمی دینلان روایتلره کلنجه روایات مذکوره یالکز صرب وقره‌طاغ اشقیاسنی شدتلندیرمك صورتیله سوء تأثیراتنی کوسترمش اولمیوب انکلیز مشاهیر ارباب قلمندن موسیو غلادستونك مؤخراً مظالم نامیله بررساله‌ده جمع ایلدیکی نیجه رئیس مفتریاتی اوروپایه نشر ایدلدکده بتون اوروپانك افکاری بزم علیهمزده غلیانه کلمه‌رك درسعادتدن بعض مأمور مخصوصلر کوندرلدیکی کبی سفارتلر طرفندن دخی ایشك تحقیقنه آدملر کوندرلمش (*) واولبابده تنظیم اولنان لایحه‌ده تفصیلاتی حکایه ایدلدیکی وکرك بدخواه وکرك خیرخواه اوروپا غزته‌لری

(*) بومسئله‌ده روئیت اولنان مظالمك وقوعی سلطان مراد دورنده اولوب تحقیقات ایسه دور عبدالحمید خانی مسائلندن اوله‌رق اصل تفصیلات وایضاحاتی قسم ثانیزده اعطا قلنه‌جقدر . بوراده ایشك شو درجه‌سنی خبر ویرمکدن مرادیمز صربیه وقره‌طاغ عصیانلرینه عثمانلولرك بومثللو مظالمی اساس اتخاذ ایدلمش اولمسندن ناشی او اساسك چورکلکنی کوسترمکدن عبارتدر .

مطالعاتندن دخی اکلاشلدیغی وجهله فی الواقع فلبه
کویلرنده اهل اسلام طرفندن بلغار اشقیاسی علیهنه شدتلر
کوستریلوب انجق بو ایشده اولا سببیت بلغارلر طرفندن
بالاراءه انلر بر طاقم چولوغی چوجغی اعدام ایتمش
اولدقلری ایچون اهل اسلامك دخی محضا عرض و ناموسلرینی
محافظه غیرتیله سلاحلنه‌رق میدان انتقامده شدت
کوستردکلری بالتحقق حتی دها صکره سعد الله بك افندینك
ریاستلریله مأمورین عثمانیه و اجنبیه‌دن مرتب فابه‌ده
عقد اولنان قومیسیونده مظلومیت دینلان مسائل برر برر
لدی المحاکمه معذوریت ساحته‌نك تبینیله روسلرك شقاوت
اسناد و اعدام ایله مجازاتنی استدعا ایلدکلری ناموسکاران
اهل اسلامدن حمد اولسون کیمسه علیهنده بو یله بر جزایی
استلزام ایلیه‌جك حکم و یریله‌مامش ایسه‌ده شو حقیقتلرك
هنوز میدانه چیقمدیغی و چیقسه بیله هیچ بر فائده‌یی مفید
اولمیه‌جغی خصوصنك بدیهی و آشکار بولندیغی بر زمانده
صرب و قره طاغ اشقیاسنك تحریکات واقعه اوزرینه
آرتدقجه آرتان شدتی بر درلو تسکین ایدیله‌میه‌رك انجام
کار بونلر دخی رفع لواء عصیانه اجتسار ایلمشلردر ٠

دولت علیه بریاندن ایشی حکیمانه تسویه ایچون
طونه ولایتی بلغار اهالیسنه نصیحتنامه (١٩) وصربلولره
بیاننامه (٢٠) نشریله تسکین افکاره چالشمقده دوام ایله

پوابو دیکر جهتدن خط امتیاز بو ینه عسکر ترتیبی تدبیرنده
قصور ایتمدی ٠ اولبابده صرب بکی پرنس میلانك اسباب
عصیانی مبین اوله‌رق نشر ایلدیکی اعلاننامه‌سنه (٢١)
مقابل باب عالی دخی صربلو اوزرینه حرکت عسکریه‌سنك
جهات موجبه‌سنی مبین بر بیاننامهٔ رسمی (٢٢)نشر ایدرك
عساکر شاهانه‌یه تجاوز حدود امرینی دخی ویردی ٠

بر وقتدنبری افکار عمومیه‌یه کلمش اولان تیقظ و انتباه
عصیان نامیله آچیلان شو محار به معاذالله تعالی دولت علیهٔ
عثمانیه وملت معظمهٔ اسلامیه‌نك بقای سلامتنه سوء قصد
دیمك اولدیغنی هرکسه تفهیمده تأخر ایتمدیکندن عساکر
نظامیه‌دن ماعدا درسعادتده و بعض ولایات شاهانه‌ده
حفظ وطن ایچون طرف طرف کوکللی بایراقلری آچیله‌رق
بیکلرجه ارباب جهاد بونلرك التنه طوپلاندیلر ٠ حتی
طلبهٔ علوم افندیلر همان عموماً سلاحه صاریله‌رق بکقوزده
تشکیل ایدیلان اردوکاهده عساکر نظامیه کبی تعلیم ایتمکه
باشلادیلر ٠ اول زمان میرالای رتبه‌سنده بولنان هدایت
پاشانك شجعان مومی الیهمی تعلیمده کوسترمش اولدیغی
مهارت حقیقةً شایان تقدیردر ٠ زیرا نظام اوزره طورمسنی
بیلمیان او عجمی نفراتی اون بش کون ظرفنده حقیقةً نظامیه
عسکری کبی معلم برحاله کتورمشدر ٠ خواجه سالم افندی
وخواجه شکری افندی کبی مجاهدین کرامك سوقلریله

عساکر منصورهٔ مذکوره مواقع حربیه‌یه سوق اولندیلر ٭
اواثناده التونی زاده اسماعیل افندینك کوستردیکی مأثر
حمیت وطنپروری الحق جهانك تحسین وآفرینته مظهر
اولمشدر ٠ زیرا کندی کیسهٔ حمیتندن بر مکمل کوکللی
طابوری بالتشکیل حربه سوق ایتمش ایدی٠ حتی روملردن
دیموستینی افندی نامنده بر حمیت پروردخی شجعان نصارادن
بر قاچ بلوك تشکیل ایدرك و بایراقلری اوزرنده هلال ایله
صلیبی جمع ایلیه‌رك بونلری ده موقع حربه سوق ایلدی که
دشمنك دعواسی شرق خرستیانلرینی عثمانلی مظلومیتندن
قورتارمق اولدیغنه واور و پاجه پك چوق افکاری بو
دعواسیله تخدیش واغفال ایتمش بولندیغنه کوره بویله
استیلای اشقیایه قارشو خرستیانلرك دخی مقاومته چیقملری
واهل اسلامك تعصبی تقبیح ایدلمکده ایکن بر بایراقده هلال
ایله صلیبك اجتماعنه مقابل طلبهٔ علوم افندیلرك بر بیانامه
(٢٣) ایله خرستیان جنکاورلرینی القشلایه‌رق اهل
اسلامده اولان سربستئ وجدانی اثبات ایلملری جهانی حیرتده
براقشدر ٠ او کونلرده استانبول برحاله کلمش ایدی که طرف
طرف آچیلان بایراقلر التنده اجتماع ایلیان جنکاوران ترتیب
و تسلیح ایچون باب والای سرعسکری‌یه و تعلیم و تنظیم ایچون
یکقوز اردو کاهنه کیتدکلری اثناده رنکارنك بایراقلری تموج
ایدرك واوکلرنده موزیقه‌لر چاله‌رق القشلانه‌رق و واپورده

پادشاهم چوق یشا آوازەلرینی کوکلره چیقارارق تشکیل ایلدکلری منظره لر هرکسه هیبت و حیرت ویرر ایدی ۰ بویله بر حرکت اثناسنده امنیت و آسایش مملکته خلل کلامسی تخصیص ایله تحسین اولنه جق احوالدندر ۰

هله خدیو مصر فخامتلو دولتلو اسماعیل پاشا حضرتلرینك دخی هر لوازمی مکمل اوله رق اوچ آلای ایله معاونت حربیه یه مسارعت ایلسی و بوندن ماعدا سائر صنوف عساکره توزیع اولنمق اوزره برچوق اسلحه و مهمات حربیه و ذخائر دخی کوندروب اوچ درت قطعه سفاین مصریه یی ده ترسانهٔ عامره خدمتنه تخصیص ایتمسی وجوه ایله ستایشه شایان بر حرکت حمیت پروریدر ۰

ایشته بو صورتله صربیه وقره طاغ اوزرینه ایدیلان حرکت عسکریه دن صربیه جهتنه عطف نظر اولنورایسه کوریلور که ودین ونیش ویکی پازارده قوریلان اردونك ایلك تأثیری بلغارستان عصیاننی کلیاً منع ایلمشدر ۰ بوندن صکره عثمان پاشا برارالق ودین جهتندن عدلیه قضاسنه طوغری تجاوز حدود ایله ایلرولەمش بولنان یکرمی بیك قدر صرب اشقیاسنی بر قاچ حرکات صغیره ایله تکرار خط امتیازدن ایچرو یه چکلمکه اجبار ایلدکدن صکره ۲۱ حزیران ۱۲۹۲ تاریخنده صربستانده واقع زایچار قصبه سی قراسندن ایزوور قریه سی پیشکاهنده صباحك ساعت سکزندن بدأ ایله یدی

ساعت امتدادیدن بر محاربهٔ عظیمه‌ده اشقیایه ایکی بیکدن متجاوز
تلفات ویردیره‌رك استحکاملرینی دخی ضبط ایلدکدن صکره
زایچار قصبه‌سی اوزرینه یوریمش و بونك اوزرینه صربلولر
مغلوبیت واقعه‌لرینك آجیسنی چیقارمق ایچون بلغرادن
سکز یوز موجودلی ایکی طابور نظامیه ایله برقاچ بیك نفر
دخی عساکر ملیه کتوروب ضایعات واقعه‌لرینی بالاتمام یکرمی
بش بیك نفره واران قوت موجوده‌لرندن یدی بیك نفری
استحکاملرده ترك ایله قصور اون سکز بیك عسکری علی الصباح
عثمان پاشا اوزرینه سوق ایتمشلر ایسه‌ده باشلانان محاربه
کیتدکجه شدت بوله‌رق هله صاغ وصول واورته قوللرك
اوچنه بردن ویریلان هجوم قوماندامسی اوزرینه ییلدیرم کبی
برسرعتله هجومه قالقان عساکر شاهانه‌نك طوب آتشلرینه
قارشو سمندرجه‌سنه صالدیریشلری دشمنه بر پریشانلق دها
ویره‌رك بوزلمشدر . بو محاربه‌ده صربلیلردن بش قطعه طوب
وایکی قطعه طوب طوپارلاغی آلنمش ومیدان محاربه‌ده ایکی
بیك قدر تلفات براقدیرلمش اولدیغی کبی دشمن قاچار ایکن
ارقه‌سندن سوق ایدیلان اوچ طابورك آتشی دخی برخیلی
تلفاته سببیت کوسترمشدر . تفنك یاغمورلق ترنپته بوری
چادره مثللو دشمندن النان اشیای عسکریه‌یه نهایت اولمیوب
بزم طرفك ضایعاتی ایسه یوز التمش قدر یاره‌لی و اللی نفر
شهیددن عبارت اولمسی هر حالده شایان تشکر ضایعات

جزئیه دن معدود بولنمشدر ۰

اشبو محاربهٔ جسیمه نك وقوعبولدیغی تموزك التنجی کونی صربلیلر کویا حرکات عسکریه امرنده قوماندانلره پرشاشقنلق ویرمك ایچون دردر بشر طابورله بلغرادجق قضاسنه تابع پرلانیچه وعدلیه قضاسنده راقوویچه قریه‌لری اوزرینه دخی صالدیرمشلر ایسه‌ده اوراده بولنان عساکر جزئیه دخی بونلری پریشان اتمکه کفایت ایلمشدر ۰ اندن صکره تموزك اون دردنجی چهارشنبه کونی چوقه قپوسی جوارینه بر فرقه دشمن سواریسی وعدلیه قضاسنه تابع باغوه قریه‌سنه دخی تیموق نهری اوزرینه کوپری قورارق ایکی بش طابور پیاده‌سی تسلط ایلمش ایسه‌ده بونلر دخی اوزرلرینه کوندریلان عساکر شاهانه طرفندن پریشان ایدلمکله ارتق نوبت تعرض عثمان پاشا حضرتلرینه کلدکده ایزووردن زایچار اوزرینه یوریمك ایچون تیموق نهری اوزرینه کوپری انشاسی اقتضا ایتمکدن ناشی برقاچ کونی بو انشا آتله بالامرار عساکر شاهانه جسردن اوته یه کچورلدکده دشمنك زایچار مواقع واستحکاماتنی براقه‌رق ونفس قصبه‌یی دخی اکثریت اوزره تخلیه ایدرك قاچدیغی اکلاشلمسی اوزرینه تموزك یکرمی اتنجی کونی عساکر شاهانه مظفراً قصبهٔ مذکوره‌یه کیروب ضبط ایلمشدر ۰

نیش جهتنه کانجه دشمن اوطرفدن دخی وهلة حدودی

تجاوزله خط امتیازه برایکی ساعت مسافه‌ده واقع بابنیاغلاووه
نام موقعده قره غول صفتیله اقامت ایدن بر طابور عسکر
اوزرینه قوه کلیه ایله یوریه‌رك رجعته مجبور ایلمش اولمسی
واندن صکره نیش ایله شهر کوبی اراسنده واقع پلانغه نام
اوفه جق بر قصبه پیشگاهنده‌کی بایرلره استحکام یاپوب یرلشمسی
وخط امتیازه چندساعت مسافه‌ده واقع بالطه برلو قصبه بالقانه
طوغری ایلرولیه‌رك مدحت پاشا خانی دینلان بر بیوك
وکوزل خانی یاقسنی اسلاو غیرت کشی بولنان غزته‌لر برر
مظفریات کلیه طرزنده کوسترمك ایسته‌مشلر ایسه‌ده شهر
کوبی جهتندن سلیمان پاشا و پلانغه جهتندن دخی حافظ
پاشا قوماندارلرنده بولنان عساکر شاهانه تموزك دردنجی
کونی یاغموره وهر طرفی استیلا ایدن سیس ودومانه باقمه‌یه‌رق
دشمن اوزرینه طرف طرف هجوم ایتمرلیه‌و باخصوص
چرکس سوارلرینك طاغلره و قیالره کچی کبی طرمانه‌رق
اتدقلری یوشه کتمیان قورشونلرینه اشقیانك مقاومت ایده
بیلمسی ممکن اوله‌مامسیله صرب اشقیاسی خط امتیازك برو
طرفنده انشا ایتدکلری استحکاماتی ترك ایدرك خطك اوته
طرفنه طوغری چکلمکه مجبوریت کورمشلردر

اوته طرفدن نیش قرقه‌سی حرکات عسکریه‌سنه بر
شاشقنلق ویرمك ایچون ارکوب وقورشونلی کویلرینه
صالدیران اشقیا اوزرینه دخی نیشدن کوندریلان عساکر

معاونه ایله یرلی ارناوودلرك هجوم وصولتلری کفایت ایلیه‌رك بزم اوتوز قرق شهدا ومجروحیمزه مقابل دشمن بش آلتی یوز قدر تلفات ایله فرار ایلمش اولمسیله بعدما بایش جهتندن دخی نوبت تعرض عساکر شاهانه‌یه کلمش ایدی . او زمان سرعسکر وسردار اکرم بولنان عبدالکریم پاشا هر طرفدن پیدرپی نیشه جمع ایلدیکی عساکر شاهانه‌نك لوازم سفریه وحربیه‌سنی اکمال ایله براز وقت بالاشتغال احمد ایوب پا قوماندا‌سنه توديع ایلدیکی اردوی همایونی نیشه درت بچق ساعت مسافه‌سی بولنان و خط امتیازك مدخلی عد اولنان غرامادە قپوسی اوزرینه کوندردی . دشمن ایسه دها ایچروده واقع در بند نام محلده استحکاملر پیارق یرلشمش اولدیغندن احمد ایوب پاشا اردوسی استحکامات مذکوره اوزرینه دخی یوریوب تعبیه ایلدیکی طقوز پاره طوب ایله برقاچ ساعت دوکنجه صربلولرك مقاومته احتمالی قالمیه‌رق وفقط طوپلرینی دخی برابر المغه وقت بوله‌رق دربندی احمد ایوب پاشایه ترك وکندیلرینی قنازواچه طوغری فرار ایلدیلر .

احمد ایوب پاشا ایسه حرکتك ارقه‌سنی براقیوب قنازواچ اوزرینه دخی یوریدکده قصبهٔ مذکوره‌یه اوچ درت ساعت مسافه‌ده وقنازواچ ایله باندیرولا یوللرینك برلشدیکی نقطه‌ده غرامادە و بندر طرفلرندن قاچان واول

جواردن تازه طوپلانان اشقیادن مرکب بیوك برفرقه یه بالتصادف تموزك اون طقوزنجی کونی التی ساعت محاربه ایله دشمنه طاغلری دره لری لاشه ایله طولدیره جق مرتبه سنده تلفات ایله بربوزغنلق ویردیرمش وقاچان دشمنی قوو الایه رق قنازواچ قصبه سی جوارینه قدر ایلرولەمشدر ٠

باندیرولا قپوسندن کذلك ضربینه ایچروسنه کیرن سلیمان پاشا فرقه سی احمد ایوب پاشا ایله بالتلاقی قنازواچ اوزرینه شدیداً هجومه باشلایه رق مقاومته مقتدر اوله میان دشمن فرار ایلدکدن صکره عساکر عثمانیه ضبطنه کچن قصبۀ مذکوره تموزك یکرمی بشنجی کونی برطرفندن ظهور ایدن حریق ایله قضاء وکاملا یانمش اولدیغی کبی سپوفجه قپوسندن ایچرو یه کیروب راست کتوردیکی اشقیایی تپه لیه رك موراوا نهرینی دخی مرور ایلیان علی صائب پاشا فرقه سیله برابر تکمیل فرقه لر علکسناج اوزرینه یورینکه باشلامشلر ایدی ٠ اشبو علکسناج قصبه سی اول قدر جسیم ومتین استحکامات ایله تحکیم وترصین قلنمش ایدی که المانیانك عسکری غزته لری استحکامات مذکوره یی قریمده سیواستپول استحکاماتیله مساوی عد ایدرلر ایدی ٠٠ ایشته بو استحکامات اوزرینه یورویان فرقه لردن علی صائب پاشا فرقه سی اغستوسك سکزنجی کونی بربچق ساعت قدر علکسناجك برو طرفنده واقع استحکاملر اوزرینه صالدیردقده دشمنك صوك درجه یه

قدر طیانمق ایچون کوستردیکی فداکارلق انکار قبول ایدر خصوصاتدن دکل ایسه‌ده ایدیلان هجوم دخی مقاومت ممکن اولان هجوملردن اولمدیغنه مبنی مذکور استحکاملر بکرمه تعالی اله کچورلمشدر . واقعا ایرتسی کونی دشمن استحکامات مذکوره‌یی استرداد ایچون کلیتلی عسکرله علی صائب پاشا عساکری اوزرینه غایت شدتلی بر هجوم دها ایلمش ایسه‌ده محافظه‌سی اخذ وضبطندن البته دها قولای اولان استحکاماتی ترك ایتمامك خصوصنده دخی مظفریت کامله علی صائب پاشا طابورلرنده قالوب دشمن برچوق تلفات دها ویره‌رك قاچمغه مجبور اولمش و ینه بو محاربه‌نك وقوع بولدیغی اثناده دیکر جهتدن احمد ایوب پاشا عساکری دخی فرقه‌نك صاغ جناحنده بولنه‌رق طوب آتشیله عساکر شاهانه‌یی لاینقطع اذعاج ایلیان بر بیوك استحکامی هجوم ایله ضبط ایلمشدر .

ایمدی استحکامات مذکوره‌نك اله کچورلمسی علکسناجی برقاعده محاصره التنه المق طریقنی دخی آچمش اولمقدن ناشی تدارکات لازمه بالایفا حصر و تضییقه باشلانلمش و بو محاصره دوام ایلدیکی مدت ایچنده جلوس همایون شرف وقوع بولمسیله استحکامات مذکوره‌نك ضبطی مظفریت عظیمه‌سی عصر جلیل عبدالحمید ثانی‌یه قالمشدر .

بحمده تعالی یکی پازار جهتنده کوریلان مظفریات جلیله

دخی هر کسك یوزینی کولدیره جك احوالدن اولوب فرقهٔ
مذکوره قوماندانی محمد علی پاشا طرفندن یکرمی دزت
حزیران تاریخیله چکیلان بر تلغرافنامه دن اکلاشلدیغنه کوره
التی طابور پیاده و سکز قطعه سیار والتی قطعه جبل که جمعاً
اون درت قطعه طوب ایله پاشای مشار الیه فرقه سی
صربلولرك خط امتیازاوزرنده واقع یاوور اسکله سی نام محلده
یاپمش اولدقلری استحکاماته هجوم ایچون حرکت ایلدیکی
کبی اثقال حربیه یی محافظه ایچون بر طابور ایله اندن بشقه
دیکر بر طابور نظامیه و بشیوز قدر عساکر احتیاطیه دن
مرکب بر مفرزه دخی صرب قره غولخانه لریله کویلرینه
صارغندیلق ایچون بولادیقه نام حدود قله سی اوزرینه
سوق ایدلمش ایدی . اشبو مفرزه وظیفه سنی تمامیله ایفا
ایلدیکی کبی یاوور اوزرینه حرکت ایدن فرقه یی دخی
صرب اشقیاسی اون سکز طابور عسکر واون قطعه طوب
ایله قارشولیه رق بدأ اولنان غایت خونریزانه محاربه ده
بولادیقه مفرزه سی دخی بر بچوق ساعتلك مسافه دن یتشمکله
دشمن بیك بشیوزدن زیاده مقتول و بر اول قدرده مجروح
ویره رك قاچمش و برچوق ششخانه لی تفنك واشیای سائره
ترك ایلمشدر ..

هر طرفده اولدیغی کبی یکی بازار طرفلرنجه دخی مجرد
حرکات عسکریه یه برشاشقنلق و یرمك ایچون دشمن صوچانیچه

جهتندن دخی بر تعرض کوسترمش اولدیغی حالده میرلوا
حسین پاشا مفرزه‌سی درحال دشمن ایله چار پیشه‌رق خط
امتیازه اوچ ساعت مسافه‌سی اولان مذکور صوچانیچه
قریه‌سنده اشقیایه برچوق تلفات و التیوزدن متجاوز
ششخانه‌لی تفنك و اون سکز یوك جبخانه و برخیلی ملبوسات
واشیای سائرهٔ عسکریه ترك ایتدیرمشدر . بو محاربه‌ده
یوز یللان صرب اشقیاسی پك زیاده پریشان برصورتله خط
امتیازك ایچرولرینه طوغری قاچدقلری کبی کوچك
ایزوورنیکه قریب بر قلعه‌سی اوزرینه تموزك اون بشنجی
کونی هجوم ایدن مفرزهٔ عثمانیه دخی موفقیت کامله ایله
اشقیایی قاچیروب ترك ایلدکلری طوپلری پارچه پارچه
قیرمشلر وسائر نقلی قابل اشیای عسکریه‌یی اغتنام ایلمشلردر .
وقوع بولان مفرزه غوغالرینك مهملرندن بریسی دخی
و یشغراد مفرزه‌سیله رادوو ینه نام تپه‌لرده اوچبیك قدر
صرب اشقیاسی میانده وقوع بولان محاربه اولوب محمد
علی پاشا حضرتلرینك باتلغراف ویردیکی خبره کوره بو
محاربه‌ده پریشان اولان اشقیانك یالکز میدان محاربه‌ده
براقدیغی لاشه‌لر اوتوز التی‌یه بالغ اوله‌رق اوچیوز قدری
دخی اثنای فرارده اوقچه نهرنده غرق اولمش و التیسی اسیر
ایدلمش و یوز تفنك و بر خیلی اشیای سائره‌سی اغتنام
قلنمشدر .

هله مصطفى جلال الدين و زكى پاشالر قومانداسنده
اولان يدى طابور پياده وايكى بيك معاونه نك خط امتيازى
كچه رك بر ساعت قدر ايچروده واقع بيلنا قصبه سى
ارقه سنده كى استحكامات اوزرينه هجوم وضبط واستيلا
ايلدكدن صكره دشمنى موراوا نهرى ايچنده واقع اتينه يا
تام جزيره يه قدر تعقيب ايتمش اولملرى حركات تعرضيه نك
تشديدينه يول آچه رق صوچانيچه طرفندن ميرلوا عبدالله
پاشانك فرقه سى ايلرله مش وفؤاد پاشا قوماندا سنده بولنان
بر فرقه ياوور استحكاماتندن چيقسوب كندى اوزرينه
يورويان صرب فرقه سنى پريشان ايلمش اولدقدن صكره
استحكامات مذكوره اوزرينه ايديلان شدتلى هجومه دشمن بر
درلو مقاومتده ثبات ايده ميه رك موقعى ترك وايچرولره طوغرى
فرار ايله عساكر شاهانه اوراسنى ده يد ضبطه كچورمشدر.
ياوور استحكاماتى يكى پازار طرفلرنجه صربيه نك الك
پاشليجه مواقع عسكريه سندن اولوب سايه توفيقات ربانيه ده
بوراسنك دخى عساكر عثمانيه الينه كچمسى واشقياى مرقومه
بوسنه دن هرهانكى طرفه پاى تجاوزى اوزاتمق ايسته مش
ايسه اياقلرى قير يلورجه سنه مقاومت كوره رك كوچك
بيوك محار باتك كافه سنده بوزلمسى اشقيانك بالجمله اميدلرينى محو
ايلدكله حين تجاوزده جبرا برابر آلوب اوته طرفه كوتورديكى
اهالى مقهوريت اعدا اوزرينه فوج فوج بروطرفه كله رك

دخالت ایلدکلری کبی اصل اشقیادن برچوغی ده مأیوسیتلرندن ناشی اوستریا و مجارستان طرفلرینه فراره باشلامشلردر ۰

اشبو صرب بیه محاربانده صرب اشقیاسنه قوماندا ایچون روسیه طرفندن آسیای وسطیده مظفریات و موفقیات ایله مشهور وروسکی میر نام اسلاو غزته‌سنك محررلرندن اوله‌رق غزتهٔ مذکورده دولت علیه و ملت عثمانیه علیهنه یازدیغی بندلرله شدت خصومت و عداوتی معروف بولنان جنرال چرنایف کلدیکی کبی یوزلرجه موسقوف ضابطانی و بیکلرجه دخی موسقوف کوکالیلرینك مملکتیندن طابور طابور کچوب کلمش اوللری اوزرینه المانیا غزته‌لری بو محاربه عثمانلی ایله صرب عسکری اراسنده اولمیوب طوغریدن طوغری‌یه روسیه ایله عثمانلی اراسنده وقوعه کلمش بر محاربه عد اولنه‌جغنی یازمشلر ایدی ۰ ابتدای امرده اشقیانك عساکر شاهانه اوزرینه غلبه ایده‌جکلری حقنده اصلا شبهه‌لری اولمیوب هله جنرال چرنایف اول قدر غرور کتورمش ایدی که الینه الدیغی بر سیغاره‌یی مظفراً استانبوله کیردیکی زمان یاقه‌جغی ادعاسنه قیام ایلمش ایدی ۰ بعنایة الله تعالی اشقیای مرقومه هر نقطه‌ده انهزام کامل ایله منهزم اوله‌رق صوك امیدلری تحت محاصره‌یه النان علکسناچده قالمسی و استحکامات مذکوره‌نك دخی صولت عثمانیانه مقاومتی امید اولنه‌ماسی اوزرینه ینه روسیه‌نك نفوذیله بر طاقم دولتلر

صلحه بعده برصورت ویرمك اوزره موقة برمتارکه عقدی توسطلرینه قیام ایلمشلردر ٠

قره‌طاغك اوته‌دنبرو مشهور ومتعارف اولان مناعت موقعیه‌سی ایجابنجه اوطرفلرده اجرا اولنان حرکات عسکریه دائما طبیعت موقعیه‌دن منبعث برچوق مشکلات وصعوباته اوغرادیغی کبی بودفعه دخی خیلیجه مشکلات کورلمشدر ٠ بوسنه وهرسك عصیاننك علولندیکی زماندنبری قره‌طاغ اشقیاسنك چته‌لری بروطرفه کیچه‌رك اجرای خباثت وشقاوتدن کیروقالمدقلری مناسبتیله اورالرده تفنك صداسنك ذاتاً کسلدیکی یوغیکن ایلك محاربه‌ٔ جسیمه حزیرانك یکرمی سکزنجی کونی قوچ نام محلده وقوعبولمشدر ٠ احمد حمدی پاشا حضرتلری طرفندن باتلغراف ویریلان معلوماته کوره واصوویك وپتروپاولویك وسائرطرفلردن کلان اشقیا محل مذکورده اجتماع ایلدکلرندن یوم مذکورده برنظامیه وایکی ردیف طابوری ایله برمقداردخی عساکر معاونه اشقیای مرقومه اوزرینه سوق ودرت بش ساعت محاربه اولندقده مقدارلری التی بیك رادەسنده اولان قره طاغلولر ثباتده اصرار ایتمکدن ناشی الك مشهور و نامدار قپودانلرندن اوتوز بردانه‌سیله درتیوزدن متجاوز نفرلری میدان محاربه‌ده مقتول قالدقدن وسکزیوزقدرده مجروحلری وقوعبولدقدن صکره فرار ایلمشلردر که شومحاربه‌ده

عساکر شاهانه طرفندن اون بر نفر شهید ایله یکرمی بش نفر دخی مجروحدن بشقه ضایعات وقوعبولمامسی جداً شایان تشکردر ۰

حزیرانک اوتوزی تاریخیله بوسنه ولایتندن کلان بر تلغرافنامه ده نواسین ایله غاچقه اراسنده سلیم پاشانک قره طاغلولری دوچار ایلدیکی مغلوبیت دخی محاربات شدیده‌دن معدود اولدیغی کبی ساچ‌اوقارنیچا قریه‌لرنده تحشد ایلیان اشقیا اوزرینه ترتیب وتسریب ایدیلان ایکی طابور عساکر نظامیه و بیک قدر معاونه‌دن مرکب فرقه‌نک اشقیای مرقومه‌یی ایکی دفعه مغلوبیته دوچار ایله درت بیوک ضابط و یوزسکسان درت نفرینی قتل و اوچیوز قدرینی مجروح ایلملری دخی وقوعات جسیمه‌دن معدود بولنمشدر ۰

قره طاغ اشقیاسنک الک زیاده تضییق واشغال ایلدیکی نقطه‌لردن بریسی پودغوریچه اولوب اوجهته هر زمان تعرضدن خالی قالمدیغی مثللو تموزک التنجی کونی دخی پودغوریچه جوارنده مدون طریقی اوزرینه کیجه‌دن اوچبیک قدر حشرات سوقیله قله‌لر عزی تضییقه باشلادقده ایکی طابور عساکر نظامیه‌و برمقدار معاونه سوق اولنه‌رق یوزدن متجاوز تلفات و برخیلی مجروح ایله پیپر ناحیه‌سی ایچرولرینه طوغری طرد وتعقیب ایدلمشدر تموزک اون

ایکنجی کونی یئه مدون اطرافنده اشقیانك بربیوك جمعیت پیدا
ایلدیکی خبر آلنمسیله اوچ قولدن ایدیلان حرکتده کذلك
احمد حمدی پاشا حضرتلری طرفندن باتلغراف ویریلان خبره
کوره صلاجق ایز لاتجه قریه سنده یاپدقلری متعدد استحکاملر
ضبط ایله هدم اولندقدن ماعدا اشقیا طاغلره قدر بالتعقیب
اوارده بشبیك قدر طاغلودن مرکب بر جمعیتلر یئه دها
تصادف ایدلمش ایسه ده وقوعبولان محاربه ده انلر دخی
بوزیله رق مظفریت عساکر شاهانه ده قالمشدر .
باشلوجه لری شو ذکر اولنان وقوعاتدن عبارت بولنان محاربات ده
واوفاق تفك سائر مصادماتده مظفریاتك دائما عساکر شاهانه
طرفنده قالمسی شایان تشکر ایکن بیلك نام موقعده بر قضاء
ناکهانی قبیلندن اوله رق دوچار اولدیغمز بر مغلوبیت
اغزلرك طادینی ایچه قاچیرمشدر . شویله که احمد مختار پاشا
حضرتلرینك اون ایکی طابور عسکرله نوه سین جهتنده
قره طاغلو اوزرینه اجرا ایلدیکی مهاجمات موفقیت کامله یی
انتاج ایدرك اشقیا مناعت طبیعه سنی استحکامات جسیمه ایله
برقات دها آرتدیرمش اولدقلری مواقعی ترك و کندی
حدودنه یارم ساعت مسافه ده واقع اوربیقا نام موقعه قدر
رجعت ایلدیکله احمد مختار پاشا عسکری دخی موقع مذکوره
یارم ساعت مسافه ده کائن بیلك نام محله قدر ایلرولهمش ایدی .
مختار پاشا فرقه سی شو مقدمهٔ غلبه نك نتیجهٔ قطعیه سنی

دخی الهالمق ایچون عثمان پاشا وسلیم پاشاقوماندالریله برفرقه
عسکر سریعاً ایلرولدلمسندن ناشی قره طاغلولر تکرار
محاربه یه ابتدار ایلدکده چونکه اشقیانك اولجه دعوت
ایلدیکی امداد عسکری دخی کلوب چاتمش و مقدارلری
اولکینك برقاچ مثلی قدر چوغالمش اولمسیله بویله ناکهانی
برتزاید قوت مغلوبیتی بزم طرفده جلوه‌کر ایدرك سلیم پاشا
جام شهادتی نوش ایلمش و عثمان پاشا ایسه صوك درجه‌یه قدر
مقاومت کوستردکدن صکره چاره سز قره طاغلویه تسلیم
اولمشدر . اوزمان غزته‌لر بوحالی صرف برقضاء ناکهانی‌یه
حمل ایدرك احمد مختار پاشانك تدابیر و حرکات واقعه‌ٔ
عسکریه‌سنه قارشو سویلیه‌جك سوز بوله‌مامشلر ایدی .
زیرا او وقته قدر هر نقطه‌ده شمارلادیغی دشمنك صوك
مغلوبیتی اوزرینه غلبات واقعه‌سندن صیجاغی صیجاغنه
استفاده ایچون بویله برحرکت سریعه‌سی لازم اولوب قضا
ایسه محضا اوارالق دشمنه کلیتلی امداد یتشمسندن نشأت ایلمش
ایدی . قره طاغلولرك عثمان پاشایه زیاده‌سیله رعایت ایلدکلری
محققدر . احمد مختار پاشایه کلنجه اکرچه غایت کلیتلی
قره طاغ اشقیاسی مشارالیهك فرقه‌سی اوزرینه یوریمشلر ایسه‌ده
احمد مختار پاشا تره‌بینده پك کوزل برموقع طوته‌رق دشمنك
تضییقنی واوزمان کویا تسلیم سلاح ایلدیکنه دائر اراجیف
وترهات اربابنك نشر ایلدکلری حوادثی کاملاً تأثیرسز

و ثمره‌سز براقوب حتی بر ارالق راكوزه طریقی اوزرنده بولنان قلعه‌لریمزك حال مضایقه‌ده بولندیغنی خبر آلمسیله حركاتنی منع ایتمك ایسته‌یان طاغلو اشقیاسنی بوزارق و یاروب یقه‌رق مذكور قلعه‌لرك صولرینی و لوازم سائره‌سنی اكمال و كندی ذخیره‌سنی تزیید و باخصوص تعیینات لحمیه‌سنی دخی تدارك ایلدكدن صكره ینه فریع و فخورتره بین جوارنده واقع اسكی موقعنه قدر ایلرولەمش وموقع مذكوری طوتمشدر . شو احوالی درسعادته ینه مشار الیهك كندیسی عرض ایدوب معیتنده بولنان عساكر شاهانه هیچ بر تهلكه‌ده بولنمدقدن ماعدا بالعكس بوسنه طرفندن ایسته‌دیكی اون التی طابور عسكر ورود ایتمك اوزره بولندیغی جهتله انك ورودندن صكره قره‌طاغ اوزرینه حركات تعرضیه‌سنی تكرار ایلیه‌جكنی دخی بیلدیرمش و فی الواقع بو خبرینی مؤخراً موقع فعل واجرایه دخی كتورمشدر .

بیلك قضاسی اوزرینه درحال استانبولدن و بریة الشامدن واپورلر ایله بار اسكله‌سنه كوندریلان عساكر شاهانه‌نك محمود پاشا قوماندا سیله حركات تعرضیه‌یه سوقی واول صورتله طاغلو قوتندن بربیوك قسمنك اشقودره جهتنه تحویل ایتدیرلمسی قرارلشدیرلمش ایدیسه‌ده بحكمته تعالی بو حركتك دخی نتیجهٔ مثمره‌سی اله كتوریله‌مامشدر . زیرا اون درت طابور پیاده واون برطوپدن مركب برفرقه مشار الیه محمود

پاشا قومانداسیله ودین قلعه‌سی اوزرینه حرکت ایدرك قره طاغلو طرفندن محصور اولان و درونده یتمش قدر پاره‌لی و بر مقدار دخی عسکر بولنان قلعهٔ مذکوره‌یه اثنای راهده دشمندن هیچ بر اثر ظهور ایتمکسزین واصل اولدقدن صکره دشمن بردنبره ظهور ایدرك محمود پاشا صف حربی تشکیل ایدنجه‌یه قدر کلوب چاتمش و دها ایلك آتشده اوسته‌لمش اولدیغندن شو حالده رجعت بالضروره بزم طرفده قالمش و حتی اپیجه تلفاتمز دخی وقوعه کلمشدر . اشبو موفقیتسزلك مجرد محمود پاشا طرفندن کوستریلان تدبیرسزلکدن نشأت ایتمه بر شی اولدیغی درکار اولمغله پاشای مشار الیه فی الحال درسعادته جلب اولنمش و محاکمه‌التنه آلنمشدر .

اشبو قره طاغ حرکات عسکریه‌سنی تصعیب ایدن بر حال دخی محاربه‌نك بدایتلرنده عسکر و مهمات بحراً قلیق لیمانه کوندرلمکده ایکن اوستریا دولتنك مذکور لیمانی عثمانلی مراسلات حربیه‌سنه مسدود ایتمسی قضیه‌سی اولمشدر . کویا بو محاربه‌ده اوستریا دولتی بر بیطرفلق طریقی التزام ایلیه‌رك او بیطرفلق اقتضاسنجه دخی کرك سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یه و کرك قره طاغ اشقیاسنه مساعد هیچ بر حال و حرکتده بولنمامغی کندیسنجه پك طوغری و محق بر مسلك عد ایلمش ایسه‌ده سلطنت سنیه‌نك قلیق طریقندن حق مروری بدیهی بر شی اولوب بوندن فضله اوستریا دولتنك قره طاغ اشقیاسنه

کوندریلان مهمات حربیه‌یه هر حالده کندی الکاسندن بیطرفلغی اخلال ایتمیه‌جك کبی یوللر بولوب چوردیکی عموماً کورلمش و حقسزلغك شو درجه‌سی هرکسه بحق برتعجب واستغراب ویرمشدر ۰

هرنه حال ایسه قره‌طاغ اشقیاسی بیلك ومدون طرفلرنده قضاء نائل اولدقلری ایکی موفقیت اوزرینه غروری اول قدر آرتدیرمشلر ایدی که صربك دوچار اولدیغی پریشانیٔ کلی اوزرینه اوروپا دولتلری برمتارکه توسطنه قالقشدقلری زمان بونلر متارکه‌یی دخی قبول ایتمامك داعیه‌سنه دوشمشلر ایدی ۰ ایلروده مبحث مخصوصنده ایضاح اولنه‌جغی وجهله صربلیلر عقد مصالحه‌یه دخی جان آتمش اولدقلری حالده قره‌طاغلولرك محضا مناعت موقعیه‌لرینه استناددن وشو ایکی موفقیتجکلرینه اغتراردن نشأت ایلیان غرورلری مصالحه ایچون دخی کندیلرینه ممانعتده بولنمشدر ۰

صرب و قره‌طاغ محاربانه دائر بورایه قدر ویردیکمز اخبار مجمله و مختصره‌ده غالبیت ومغلوبیتدن هیچ برشی کتم ایتمامش اولدیغمز صورت افاداتمزدن دخی معلوم اولوب شو حالده عساکر شاهانه‌نك کوستردکلری مآثر شجاعت وقهرمانی البته هرکس طرفندن شایان تقدیر و تحسین کورلمور ۰ عبدالعزیز خان حضرتلرینك تخت سلطنتدن فراغتلرینی استلزام ایلیان احوال کبی دولت علیهٔ عثمانیه‌یی پك بیوك بر

ضعف ایچنده براقش اولان احوال میانندہ اسلاو قومیتەلرینك و حتی طوغریدن طوغری یه روسیه دولتنك معاونات علنیه‌سیله صربیه وقره‌طاغ طرفلرندن ایکی یوز بیکه قریب اشقیانك هجوم ایلمسی حقیقةً پك مدهش ومخوف داهیه‌لردن عد اولنسه سزادر . بو یله برداهیهٔ عظیمه‌دن تحافظ بابنده دولت علیه وملت عثمانیه‌نك کوستردیکی وبالخاصه ایشك ایلروسی روسیه محاربه‌سی کبی دها بیوك بر مشغولیت حربیه‌یه وارەجغی شو مقدماتدن اکلاشلدیغی حالده ابراز ایلدیکی همت وطن پروری میت حالنده ظن اولنان دولت علیه‌نك ایلك اثر حیاتی اولدیغنی اوروپایه دخی تسلیم ایتدیرمشدر .

اون ایکنجی فقره

سلطان مراد خان حضرتلرینك خسته لكيله انخلاع طبیعیسی

سلطان مرادخان حضرتلری خلقة بر متانت ورزانت مطلوبه یه مالك اوله مدقلری مثللو جنت مكان عبدالعزیز خان حضرتلرینك مدت و بالخاصه اواخر سلطنتلرنده بوندن مقدم دخی بر نبذه جـك ایضاح ایلدیكی وجهـله وراثت سلطنت حقنده افواهه یاییلان وحتی فرانسزجه رساله لره دخی درج ایدیلان كفت و كولرك تأثیراتندن ناشی پك زیاده برنظر دقت وشدت التنده بولندیرلدقلری جهتله شو حالك دخی وجود عالیلرنجه مطلوب اولان تمامیٔ صحت و عافیتی اخلالده پك بیوك بر تأثیر كوستره جكی دركار ایدی .

شو حالدن ناشی ذاتاً كندیلرینه شـدتلیجه بر ضعف قلب و خـوف وحشیت عارض اولمش بولنـان شهریار مشار الیه حضرتلرینك وقعهٔ خلع و اجلاس كیجـه سی دائرهٔ مخصوصه لرندن چیقاریلوب باب والای سرعسكری یه كوتورلمك ایستنلدیكی اثناده پك بیوك بر احتراز كوسترمش اولملری محقق وشـایان دقت بر كیفیت اولـوب فی الحقیقه جهانده كرم وسرده دائر هیچ بر نمـونه كوزمامش اولان بر شهزادهٔ جوان بخت ایچون بو یله تقلبـات عظیـمه نك

صدمات مؤثره‌سنه قارشو قوت قلبیه برتجربه‌کار قدرمتانت ورزانت تامه ایله مقابله و مقاومت کوسترمه‌سی دخی طبیعیات اموردن عد اولنه‌جق برکیفیتدر ٠

بوکتله برابر تخت شوکت بخت عثمانی‌یه ابتدای جلوسلرنده سلطان مرادخان حضرتلری دور سابقك سیأت واقعه‌سنه ختام و یرمك غیرت مخصوصهٔ شهریارانه‌سندن وازکچمیوب اونیجی فقره‌مزده عرض ایدلدیکی وجهله جلوس خط همایوننده بومقاصد خیریه‌دن بحث بیورمشلر ومقاصد مذکوره‌یه وصولك طریقنی دخی ارائه ایدر موادی خط همایونلرینه درج ایتمشلر ایدی ٠ واقعا ارائه بیوریلان طریق دولت وملتك سلامت آتیه‌سی ایچون جداً احتیاج کوریلان طریق اسلم اولمدیغی درکار اولوب بوکا دائر محاکمات لازمه فقرهٔ مذکوره‌ده سرد و اتیان ایدلمشدر ٠ انجق ملت ایله دولت ازاسنده برطاقم مدققین ارباب سیاست و محققین علم حقوقك ارایوب بولمغه چالشدقلری مناسبت وفرقك حقیقتده جداً وکلیاً ناموجود ومفقود اولدیغی ودولت ایله ملتك ایکیسی برشیدن عبارت بولنه‌رق ملتك استقلالی ینه دولتك استقلالی دیمك اولمسیله دولت وملت ایچون سلامت جدیه وسعادت حقیقیه‌نك اشبو یکجهتی و یکپاز کیده بولندیغی حکمداران اولین وآخرین ایچنده پك نادر ذوات کرام محضا بخشایش الهی اوله‌رق

بر فکر سلیم و بر طبع مستقیم ایله ادراك وایقان ایلدکلری
دلالت وشهادت تاریخیه ایله مثبت ومعلوم بولنمغدن ناشی
اکثریا حکومت و سلطنتده لفظ ظاهری ایله استقلال
ومعنای حقیقی ایله استبداد ارایان حکمدارلر هرحالده ملت
ودولتك ازدیاد شان واقبالنه همت بیورمق شرطیله معذور
کوریله کلدکلری مثلاو سلطان مراد خان حضرتلرینك دخی
شو یولده کی برهوس حکمرانیلرینی دخی معذور کورمکه
وکوسترمکه چالیشانلرك براهین وسنداتنی زداچون اختیار
کلفته احتیاج کورلماملیدر اعتقادنده یز ه باخصوص که دیکر
جهتده ید قدرت وخلقتك آثار مکمله سندن اولمق اوزره
ایکیوز ملیوندن متجاوز اهل اسلامك مقام خلافتده وقرق
ملیون عثمانلینك موقع سلطنتده اثبات وجود ایتمك ایچون
لزوم وجوبی بدیهی وآشکار اولان متانت ورزانت قلبه و بر
فکر جلیل سلیم و بر طبع کریم مستقیمه مالك بر شهزادهٔ
عالی نژادمز دها موجود اوله رق عمر شریفلرینك الك
موافق ومستعد اولان قسمنی او یله بر طاقم بیهوده لهو
ولعب واسراف وسفاهت ایله کچورمیه رك دائما تواریخه
وادارهٔ مهام دول وملله دائر کتب موقظه ومنبهه
مطالعه سیله برابر بونلرك احکامنی مهام ووقوعات زمانه دخی
تطبیق ایله اشتغال ایلمش و بر دولتك استقلال وعلوشان
وشوکتی دولت ایله ملت اراسنده هیچ برفرق ارانمقسزین

اودولتك پادشاهی اوملتك باباسی مقامنده قائم اولور ایسه حاصل اوله‌جغی و بودخی استبداد دینلان و یالکز دولت وملت ایچون دکل حکمدارك کندی ذاتی ایچون دخی وجوه مضراتی مستبدلر نزدنده بیله مسلم بولنان سیئه‌نك محو یله وجوده کله‌جکنی چوقدن بری کوروب اکلامش بولندقدن صکره هر نه زمان اولسه یالکز ارثاً دکل طبعاً دخی تخت خلافتك نامزدی بولنان اول شهریار فاروق شعارك جلوه‌ی بوملتك احیاسنه کفایت ایلیه‌جکی حقنده‌کی امید تام سالف الذکر اختیار کلفت خصوصنه بوسبتون احتیاج کوسترمز ۰

اوت بوقضیه‌نك ایچروسنده بعض حقایق دقیقه دها واردر ۰ انلر ایسه دور استبدادك محافظه‌سی هوسنده سلطان مراد خان حضرتلرینك یالکز بولنمامسندن والبته بواستبداد ایله استفاده ارایان و یاخود اعتقاد عاجزانه‌مزه کوره ایشك دها طوغریسی منفعت دولت وملتی اوجهتده کوزله‌یان بعض کیسه‌لرك سوق ودلالتندن دخی بیوك بیوك تأثیرلر حاصل اولمش بولنمسندن عبارتدر ۰ انجق کیفیت مبحث مخصوصی کلدیکی زمان ایضاحات وتفصیلات لازمه‌سیله عرض اولنه جغی وجهله بخشایش وموهبۀ ربانیه‌دن اوله‌رق بومهمۀ عظیمه ودقیقه ایچنده‌کی دریتیم حقیقته یوز بیکده بر واصل اوله‌بیلنلردن معدود اولان بر

پادشاه حكمت آكناهك اومثلو تأثيرلره دخی مردانه وحريت پرورانه برمقابله ومقاومتده بولنه بيلمك لزومی دخی هيچ بروقتده نظر دقت واهميتدن اوزاق طوتيله ميه جق اولان بركيفيتدر ٠

اميد وانتظارك آتی يه حصر يله احكام ماضيه دن عد اولنه رق ياد وتذكارينه لزوم كورلمامك وكوسترلمامك لازم كلان شو قضيه دن ماعدا قضايا ومسائلده سلطان مرادخان حضرتلرينك همان هيچ بر تعلق و مداخله لری اولمديغنی اعتقاد ايلمك پك سزا واحرادر ٠ زيرا خلع واجلاس كبی ايجه بر زماندنبری امثالی كورلميان بر وقعهٔ فوق العاده نك صدمات ماديه و معنويه سيله ضعف قلبلری آرتمش اولان خاقان سابق حضرتلرينه جنت مكان سلطان عبدالعزيزخان حضرتلرينك تلف نفس ايلدكلرينه دائر ويريلان معلومات طعام سفره سنده بولندقلری اثناده ويريله رك اوحالده ذات همايون ملوكانه زينه باش دونمسی و بايغنلق كبی برشی كلوب همان سفره دن قالقه رق استفراغ ايلمشلردر كه شو حال عموجه زينك دوچار اولدقلری سوء عاقبتدن درجهٔ تأثرلرينه دال اولمقله برابر جلوس اوزرندن هنوز برهفته مرور ايتامش بولنمسيله دها قلنج الای والاسی ترتيب واجرا اولنماش وحتی پدر جنت مقرلری سلطان عبدالمجيد خان حضرتلری زماننده مرعی ايكن خاقان فردوس آشيان عبدالعزيزخان حضرتلری زماننده ترك ايديلان خدمهٔ خاصه كسوه سی وتوغلر وسائر

الای لوازمی تکرار تهیه و احضار ایدلمش اولدیغی حالده الای مذکورك اجرا ایدیلهمامسی ذات شاهانهنك سالف الذکر تأثرله خسته ایمش اولملرندن نشأت ایلمش ایدی ٠

بوحاله دخی بر ضمیمهٔ فجیعهٔ سیئه اولمق اوزره مدحت پاشانك قوناغنده چرکس حسن طرفندن حسین عونی پاشا وراشد پاشا وسائرهنك شهادت ومجروحیتی کیجهسی بوسوء قصدك درجات وماهیاتی اکلاشیلهمیهرق معاذالله تعالی شاید نفس نفیس همایونه دخی برقصد وقوعبولمامق ایچون یلدیز قصر همایوننده بولنان ذات شاهانهیی لاجل المحافظه عسکر ترتیب ایدلدیکنی و کیجه وقتی تلاش ایله هرطرفك صاریلوب احاطه قلندیغنی سلطان مراد حضرتلری بالمشاهده انی متعاقب وقعهٔ فجیعهٔ سوء قصد دخی خاکپای همایونلرینه عرض ایدیلنجه ارتق صدمات واقعهنك تأثیرات عظیمه وکلیهسنه مقاومتدن بالوجوه عاجز قالمشلر وروایت واقعهیه کوره حیات همایونلرینك سلامتندن بردرلو امین اولهمیهرق ذهنجه وفکرجه فنالشدقجه فنالشمشلردر ٠

شو مرض فجیعه دوچار اولملری جلوسلرینك اون اوچنجی واون دردنجی کونی وقوعبولمش ایسهده شو حال مابین همایونك اسرار خفیه وقطعیهسندن عدا اولنهرق ظاهرده هیچ برکیمسه حالدن خبردار اولهمامش وهرجهتله بیوکلکی مسلم بولنان بیوك رشدی پاشا حضرتلرینك تدابیر

پیرانه وآرای حکیمانه‌سی بر زمانه قدر سلطنتی سلطانسز دخی اداره‌یه کفایت ایلمش ایدی . دوچار اولدقلری حال ضجرت اشتمال ایله ذات همایون ملوکانه‌یی جمعه سلاملقلرینه انجق بر ایکی دفعه چیقاره بیلوب انده دخی عربه ایچنده برابرنده آدملر بولندیرلمق تدبیرینه احتیاج کورلمش ودها صکره‌لری خسته‌لك بالکلیه تزاید ایدنجه بوده ممکن اوله‌میوب حضرت پادشاهك ظهر شریفنده چیقان بر بیوك چبان سیری کیملرینه مانع اولدیغی حقنده ساخته بر روایت چیقاریله‌رق حتی عافیت همایون حقنده خلقی تأمین ایچون اشبو چبانك یواش یواش ایلکه یوز طوتدیغی وفقط انك یاننده بر دهاسی ظهور ایلدیکی طرزنده روایتلر دخی تصنیع ایدلمش ایدی .

ذات همایون ملوکانه‌نك مرضلری حقیقتده دماغك خوف و حشیت تأثیراتندن اوله‌رق التهاب و اختلالندن عبارت اولمسیله بومثللو امراضه وقوف و تداویده شهرتکیر اولان و یانه اطباسندن دوقتور لیدرسدروف صورت مخصوصه‌ده درسعادته جلب بیورلمش ایسه‌ده امراض دماغیه ذاتاً وطباً تداویسی ناقابل بولنان امراضدن اولدیغی جهتله طبیب مومی الیه بودرده دوا اولمدیغنی وشاید مرض مذکور مهلك چیقمیه‌جق اولور ایسه بیله الی نهایه بوندن رهابولمق وقوهٔ مفکره عودت ایلمك ممکن متصور اوله‌میه‌جغنی قطعیاً درمیان ایلمشدر .

بو زمانه قدر صورت و کیفیت مرض افواه ناسه دخی دوشه رك بالخاصه هیئت علما جانبندن « خسته لك صاغلق انسان ایچوندر . پادشاهمز تجنن ایلمش ایسه کیفیت مقدرات الهیه یه حمل اولنه رق عز واقبال ایله بر طرفده امرار ایام ایده بیلورلر . مقام سلطنتده فکر مستقیمه صاحب ورشید بر خلیفه نك بولنمسی واجبدر . حکم شرع شریف بونی ایجاب ایلر . واقعا بتون ملت شو حاله تأسف ایلر ایسه ده تقدیر الهی یه تدبیر ایله مقاومت ممکن دکلدر » دیه کفت وکوی محقانه یه باشلاملری و جمعه نمازینك اداسی مقام خلافتده بر خلیفه بولنمسنه وانك دخی ارباب رشددن اولمسنه متوقف ایدوکندن بحثله صلاة جمعه نك دخی اداسنده قال و قیللر وقوعه کلمسی اوزرینه شو حالك دوامی ممکن اوله مدیغی وکلا وامرا نزدنده بالتحقق جلوس سلطان مراد خانیدن اوچ آی واوچ کون مرور ایلمش اولدیغی حالده شعبان شریفك اون برنجی پنجشنبه کونی اصطلاحات شرعیه ده جنون مطبق دیو تعبیر اولنان وتداویسی امرنده کی عدم امکان مسلم بولنان مرضدن طولایی سلطان مراد خان حضرتلرینك انخلاع طبیعلرینه ومقام اقدس خلافتك وارث مشروع وطبیعیسی اولان سلطان عبدالحمید خان ثانی ابن سلطان غازی عبدالمجید خان افندمز حضرتلرینه عرض بیعت وتابعیت اولنمسنه قرار ویرلدی .

وقعهٔ مذکوره‌نك تفصیل وقوعی شو یله‌در که دها چهارشنبه کونی بالجمله وکلا وعلما وامرایه یازیلان تذکرهٔ سامیه‌ده ایرتسی پنجشنبه کونی برمهم ایش ایچون برمجلس مخصوص عمومی عقد ایدیله‌جکی بیان عالیسیله جمله‌نك باب عالیده اجتماع ایتمسی محرر بولنوب حالبوکه پنجشنبه کونی مدعوین کرام باب عالی‌یه ورود ایتدکجه برمأمور مخصوص طرفندن جمعیتك طوب قپو سرای همایوننده منعقد اولدیغی تبلیغ قلنه‌رق کلانلر اورایه کوندریلور ایدی .

دیکر جهتدن تخت سلطنتك وارث مشروع وطبیعیسی بولنان سلطان عبدالحمیدخان افندمز حضرتلری دخی سرای همایون مذکوری بالتشریف او زمان غزته‌لرك دخی نشر واعلان ایتمش اولدقلری وجهله اوجله خبردار اولدقلری وقعهٔ خیریه اوزرینه والد ماجدلری جنت مکان عبدالمجید خان حضرتلرینك معتاد مستحسنلری اوزره خرقهٔ شریفه دائرهٔ جلیله‌سنه قپانوب ملت معظمهٔ اسلامیه وعثمانیه‌نك حصول سلامت واستکمال اسباب شوکت وسعادتی امرنده موفق بالخیر بیورلملری ایچون روحانیت جلیلهٔ جناب رسالتپناهیدن استمداد ایله مشغول ایدیلر .

طوپ قپو سرای همایوننك حوالیسی عساکر همایون واوچ بشبیك قدر دخی اصدقای تبعه و بندکان ایله مشحون

اولدیغی حالده مجلس عمومی یی عقد ایلیه جك اولان ذوات کرام و فخام ساعت دردی چاریك کچه رك دائرهٔ مخصوصه ده بالاجتماع طرف سامیٔ حضرت صدارتپناهیدن شو یله بر مقاله ایراد بیورلدی .

« افندیلرم پادشاهمز سلطان مرادخان افندمز حضرتلری بو ذات ملائکسمات اولوب جلوسلرندن اون اون ایکی کون قدر ادارهٔ سلطنتده اقتدار کوستردیلر . اندن صکره ایسه بر علته مبتلا اولدیلر که امر تداویسنده وسع بشرك مساعد اولدیغی چاره لره تمامیله مراجعت ایدلدیکی حالده افاقتلرینه اطبا معتقدر اوله مدیلر . قوهٔ مفکره لری بر ضعف تامه دوچار اولدی . بوندن بویله دخی افاقتلری مأمول اولمدیغنه دائر اطبا راپورط ویردی . بنای دولتمزك اس الاساسی بولنان شرع شریف محمدینك تعیین ایلدیکی مدت ظرفنده افاقتلرینه انتظار ایدلدیسه ده او مدت دخی مرور ایلدی . ایشته حقیقت احوال شو مرکزده در . ایجاب شرعیسی نه ایسه بیان بیورلسون » اشبو نطقدن صکره تقدیر ربانی یه امتثالدن بشقه چاره اولمدیغی جمله حضار طرفندن درمیان ایدیله رك فتوی امینی افندی طرفندن ابراز و قرائت اولنان فتوای شریفه [۲٤] موجبنجه سلطان مرادخان حضرتلرینك شرعاً و طبعاً تخت سلطنتدن انخلاعلری اعلان اولندی .

ایشته بو اعلان اوزرینه تخت عالیبخت خلافت و سلطنت

قبه التنه چیقار یلوب خرقهٔ سعادت دائرهٔ جلیله سندن عرض اوطه سنه عودت بیورمش اولان قرة العین عثمانیان و نور چشم اسلامیان سلطان عبد الحمید خان افندمز حضرتلری ساعت بشی چاریك كچه رك كمال شوكت واجلال ایله جلوس بیوردیلر و تشریفات اصولیله اولا نقیب الاشراف حضرتلری رسم بیعتی اجرا ودعای تمادی عمر واقبال شاهانه یی ایفا ایله بعده سائر بندگان دخی صره سیله ایفای رسم بیعته مسارعت كوستردیلر . جناب رب المتعال شهریار عالی العال افندمز حضرتلرینی باكمال شوكت واقبال اول سریر شوكت مصیرده تأیید ونیجه مظفریات عظیمه ایله دولت وملتك شان وشوكتنی تأیید ایلسون آمین

اسپس انقلاب

﴾ برنجی قسمك اجزای متممه سی ﴿

[١]

﴾ عبد المجید خانك كلخانه ده اوقونان خط همایونی ﴿

جمله یه معلوم اولدیغی اوزره دولت علیه مزك بدایت ظهورندنبرو احكام جلیلهٔ قرآنیه وقوانین شرعیه یه كمالیله رعایت اولندیغندن سلطنت سنیه مزك قوت ومكنت وبالجمله تبعه سنك رفاه ومعموریتی رتبهٔ غایته واصل اولمشیكن یوز اللی سنه واردر كه غوائل متعاقبه و اسباب متنوعه یه مبنی نه شرع شریفه ونه قوانین منیفه یه انقیاد وامتثال اولنمامق حسبیله اولكی قوت ومعموریت بالعكس ضعف وفقره مبدل اولمش وحالبوكه قوانین شرعیه تحتنده اداره اولنمیان ممالكك پایدار اوله میه جغی واضحاتدن بولنمش اولوب جلوس همایونمزك روز فیروزندنبرو افكار خیریت آثار ملوكانه مز دخی مجرد اعمار ممالك واتحاد وترفیه اهالی وفقرا قضیهٔ نافعه سنه منحصر وممالك دولت علیه مزك موقع جغرافیاسنه واراضئ منبته سنه وخلقك قابلیت واستعدادلرینه نظراً اسباب لازمه سنه تشبث اولندیغی حالده بش اون سنه ظرفنده بتوفیقه تعالی صور مطلوبه حاصل اوله جغی ظاهر اولمغله عون وعنایت

حضرت باری یه اعتماد وامداد روحانیت جناب پیغمبری یه
توسل واستناد برله بوندن بویله دولت علیه وممالک محروسه مزك
حسن اداره سی ضمننده بعض قوانین جدیده وضع وتأسیسی
لازم ومهم کورینه رك اشبو قوانین مقتضیه نك مواد اساسیه سی
دخی امنیت جان ومحفوظیت عرض وناموس ومال وتعیین
ویرکو وعساکر مقتضیه نك صورت جلب ومدت استخدامی
قضیه لرندن عبارت اولوب شویله که دنیاده جاندن وعرض
وناموسدن اعز برشی اولمدیغندن بر آدم انلری تهلکه ده
کوردکجه خلقت ذاتیه وجبلیت فطریه سنده خیانته میل
اولمسه بیله محافظهٔ جان وناموسیچون البته بعض صورتلره
تشبث ایده جکی وبو دخی دولت وممکلته مضر اوله کلدیکی
مسلم اولدیغی مثللو بالعکس جان وناموسندن امین اولدیغی
حالده دخی صدق واستقامتدن آیرلمیه جغی وایشی کوجی
همان دولت وملتنه حسن خدمتدن عبارت اوله جغی دخی
بدیهی وظاهردر وامنیت مال قضیه سنك فقدانی حالنده
ایسه هرکس نه دولت ونه ملتنه اصنه میوب ونه اعمار ملکه
باقه میوب دائما اندیشه واضطرابدن خالی اوله مدیغی مثللو
عکسی تقدیرنده یعنی اموال واملاکندن امنیت کامله سی
اولدیغی حالده دخی همان کندو ایشی ایله وتوسیع دائرهٔ
تعیشیله اوغراشوب وکندو سنده کون بکون دولت وملت
غیرتی ووطن محبتی آرتوب اکا کوره حسن حرکتده چالیشه جغی

شبهه‌دن آزاده‌در و تعیین و یرکو ماده‌سی دخی چونکه بر
دولت محافظهٔ ممالکی ایچون البته عسکر و لشکره و سائر مصارف
مقتضیه‌یه محتاج اوله‌رق بو ایسه اقچه ایله اداره اولنه‌جغنه
و اقچه دخی تبعه‌نك و یرکوسیله حاصل اوله‌جغنه بناء بونك
دخی بر حسن صورتنه باقلمق اهم اولوب اکرچه مقدملرده
واردات ظن اولنمش اولان ید واحد بلیه‌سندن له‌الحمد ممالك
محروسه‌مز اهالیسی بوندن اوجه قورتلمش ایسه‌ده آلات
تخریبیه‌دن اولوب هیچ بر وقتده ثمرهٔ نافعه‌سی کوریله‌میان
التزامات اصول مضره‌سی الیوم جاری اوله‌رق بو ایسه بر
مملکتك مصالح سیاسیه و امور مالیه‌سنی بر آدمك یداختیارینه
و بلکه پنجهٔ جبر و قهرینه تسلیم دیمك اوله‌رق اول دخی اکر
ذاتاً برایوجه آدم دکل ایسه همان کندو چیقارینه باقوب جمیع
حرکات و سکناتی غدر و ظلمدن عبارت اولمسیله بعدازین
اهالیٔ ممالکدن هرفردك املاك و قدرتنه کوره برو یرکوی
مناسب تعیین اولنه‌رق کیمسه‌دن زیاده شی النه‌مامسی و دولت
علیه‌مزك براً و بحراً مصارف عسکریه‌ و سائره‌سی دخی قوانین
ایجابیه ایله تحدید و تبیین اولنوب اکا کوره اجرا اولنمسی
لازمه‌دندر و عسکر ماده‌سی دخی برمنوال محرر مواد مهمه‌دن
اوله‌رق اکرچه محافظهٔ وطن ایچون عسکر و یرمك اهالینك
فریضهٔ ذمتی ایسه‌ده شمدی‌یه قدر جاری اولدیغی وجهله
بر مملکتك عدد نفوس موجوده‌سنه باقلمیه‌رق کیمندن رتبهٔ

تحملندن زیاده و کیمندن نقصان عسکر استنمك هم نظامسزلغی
و هم زراعت و تجارت مواد نافعه‌سنك اخلالنی موجب
اولدیغی مثللو عسکرلکه کلانلرك الی نهایة العمر استخداملری
دخی فتوری وقطع تناسلی مستلزم اولنقده اولمسیله هر مملکتدن
لزومی تقدیرنده طلب اولنه‌جق نفرات عسکریه ایچون بعض
اصول حسنه ودرت و یاخود بش سنه مدت استخدام ضمننده
دخی برطریق مناوبه وضع وتأسیس اولنمسی ایجاب حالدندر
والحاصل بوقوانین نظامیه حاصل اولمدقجه تحصیل قوت
ومعموریت و آسایش و استراحت ممکن اولمیوب جمله‌سنك
اساسی دخی مواد مشروحه‌دن عبارت اولدیغندن
فیما بعد اصحاب جنحه‌نك دعوالری قوانین شرعیه
اقتضاسنجه علنا بروجه تدقیق کوریلوب حکم اولنمدقجه
هیچ کیمسه حقنده خفی وجلی اعدام وتسمیم معامله‌سی
اجراسی جائز اولمامق و هیچ کیمسه طرفندن دیکرینك
عرض و ناموسنه تسلط وقوعبولمامق و هرکس اموال
واملاکنه کمال سربستیتله مالك ومتصرف اولوب اکا
برطرفدن مداخله اولنمامق و فرضا برینك تهمت و قباحتی
وقوعنده انك ورثه‌سی اول تهمت وقباحتدن بریء الذمه
اوله‌جقلرندن انك مالی مصادره ایله ورثه‌سی حقوق
ارثیه‌لرندن محروم قلنمامق وتبعهٔ سلطنت سنیه‌مزدن اولان
اهل اسلام وملل سائره بو مساعدات شاهانه‌مزه بلا استثنا

مظهر اولمق اوزره جان وعرض وناموس ومال ماده‌لرندن
حکم شرعی اقتضاسنجه کافهٔ ممالك محروسه‌مز اهالیسنه
طرف شاهانه‌مزدن امنیت کامله ویرلمش و دیکر خصوصلره
دخی اتفاق آرا ایله قرار ویرلمسی لازم کلمش اولمغله مجلس
احکام عدلیه اعضاسی دها لزومی مرتبه تکثیر اولنه‌رق
ووکلا ورجال دولت علیه‌مزدن دخی بعض تعیین اولنه‌جق
ایامده اوراده اجتماع ایدرك وجمله‌سی افکار ومطالعاتنی
هیچ چکنمیوب سربستجه سویلیه‌رك اشبو امنیت جان ومال
وتعیین ویرکو خصوصلرینه دائر قوانین مقتضیه برطرفدن
قرارلشدیریلوب وتنظیمات عسکریه ماده‌سی دخی باب سر
عسکری دار شوراسنده سویله‌شیلوب هر برقانون قرارکیر
اولدقجه الی ماشاالله تعالی دستورالعمل طوتلمق اوزره
بالاسی خط همایونمز ایله تصدیق وتوشیح اولنمق ایچون
طرف همایونمزه عرض اولنسون واشبو قوانین شرعیه
مجرد دین ودولت وملك وملتی احیا ایچون وضع اولنه‌جق
اولدیغندن جانب همایونمزدن خلافنه حرکت وقوع
بولمیه‌جغنه عهد ومیثاق اولنوب خرقهٔ شریفه اوطه‌سنده
جمیع علما ووکلا حاضر اولدقلری حالده قسم بالله دخی
اولنه‌رق علما ووکلا دخی تحلیف اولنه‌جغندن اکا کوره
علما ووزرادن والحاصل هرکیم اولور ایسه اولسون قوانین
شرعیه‌یه مخالف حرکت ایدنلرك قباحت ثابته‌لرینه کوره

تأديبات لايقه‌لرينك هيچ رتبه‌يه وخاطره وكوكله باقلميه‌رق اجراسی ضمننده مخصوصاً جزا قانونامه‌سی دخی تنظيم ايتديرلسون وجمله مأمورينك الحالة هذه مقدار وافی معاشلری اوله‌رق شايد هنوز اولميانلری وار ايسه انلر دخی تنظيم اولنه‌جغندن شرعاً منفور اولوب خرابيت ملكك سبب اعظمی اولان رشوت ماده‌ٔ كريهه‌سنك فيما بعد عدم وقوعی ماده‌سنك دخی برقانون قوی ايله تأكيدينه باقلسون وكيفيات مشروحه اصول عتيقه‌يی بتون بتون تغيير وتجديد ديمك اوله‌جغندن اشبو اراده‌ٔ شاهانه‌مز درسعادت وبالجمله ممالك محروسه‌مز اهاليسنه اعلان واشاعه اولنه‌جغی مثللو دول متحابه دخی بو اصولك ان شاالله تعالی الی الابد بقاسنه شاهد اولمق اوزره درسعادتمزده مقيم بالجمله سفرايه دخی رسماً بيلديرلسون همان ربمز تعالی حضرتلری جمله‌مزی موفق بيورسون و بو قوانين مؤسسه‌نك خلافنه حركت ايدنلر الله تعالی حضرتلرينك لعنتنه مظهر اولسونلر والی الابد فلاح بولمسونلر آمين فی ٢٦ شعبان سنه ١٢٥٥ يوم بازار

اصلاحاته دائر عبد المجيد خان حضرتلرينك فرمان عاليلری صورتيدر

بعد الالقاب

يد مؤيد ملوكانه‌مه وديعهٔ جناب باری اولان كافهٔ صنوف تبعهٔ شاهانه‌مك هرجهتله تمامئ حصول سعادتحالی اقدم افكار خيريت دثار پادشاهانه‌م اوله‌رق جلوس ميمنت مأنوس همايونم كوننده‌نبرو بو بابده ظهور ايده كلان همم مخصوصهٔ شاهانه‌مك حمد اولسون پك چوق ثمرهٔ نافعه‌سی مشهود اولوب ملك وملتمزك معموريت وثروتی آن بآن تزايد ايتمكده ايسه‌ده دولت عليه‌مزك شانته موافق وملل متمدنه ارەسنده بحق حائز اولديغی موقع عالی ومهمه لايق اولان حالك كماله ايصالی ايچون شمدی يه قدر وضع وتأسيسنه موفق اولديغم نظامات جديدهٔ خيريه‌نك از سر نو تأكيد وتوسيعی مطلوب معدلت مصحوب پادشاهانه‌م اولديغی حالده عموم تبعهٔ شاهانه‌مزك مساعئ جميلهٔ حميتكارانه‌لری ومتفق خاص باهر الاخلاصمز اولان دول مفخمه‌نك همت ومعاونت خيرخواهانه‌لری اثری اولمق اوزره دولت عليه‌مزك بو كره بعنايت‌الله تعالی خارجاً حقوق سنيه‌سی بر قات دها تأكد

ایلدیکنه و بوجهتله شو عصر دولت علیه‌مزن ایچون بر زمان خیریت اقترانك مبدئی اوله‌جغندن داخلا دخی سلطنت سنیه‌مزك تزیید قوت و مکنتنی ور وابط قلبیهٔ وطنداشی ایله بر برینه مربوط اولان ونظر معدلت اثر مشفقانه‌مده مساوی بولنان کافهٔ صنوف تبعهٔ شاهانه‌مك هر یوزدن حصول نمای سعادتحال و ممالك شاهانه‌مزك معموریتنی مستلزم اوله‌جق اسباب و وسائلك آن بآن ایلرولمه‌سی مراد مرحمت اعتیاد ملوکانه‌م اقتضاسندن بولندیغنه بناءً خصوصات آتیة الذکرك اجراسنه ارادهٔ معدلت افادهٔ پادشاهانه‌م شرفصادر اولمشدر . شویله که گلخانه‌ده قرائت اولنان خط همایونم ایله و تنظیمات خیریه موجبنجه هر دین و مذهبده بولنان کافهٔ تبعهٔ شاهانه‌م حقنده بلااستثنا امنیت جان ومال ومحفوظیت ناموس ایچون طرف اشرف پادشاهانه‌مدن وعد و احسان اولنمش اولان تأمینات بوکره دخی تأکید وتأیید قلندیغندن بونك کاملاً فعله چیقارلمسی ایچون تدابیر مؤثره‌نك اتخاذ اولنمسی وزیر جناح عاطفت سنیهٔ پادشاهانه‌مده اوله‌رق ممالك محروسهٔ شاهانه‌مده بولنان خرستیان و سائر تبعهٔ غیر مسلمه جماعتلرینه اجداد عظامم طرفلرندن ویرلمش و سنین اخیره‌ده اعطا واحسان قلنمش اولان بالجمله امتیازات ومعافیات روحانیه بوکره دخی تقریر وابقا قلنوب فقط خرستیان و تبعهٔ غیر مسلمهٔ سائره‌نك هر بر

جماعتی بر مهل معین ایچنده امتیازات و معافیات حاضره لرینك
رؤیت و معاینه سنه ابتدار ایله اولبابده وقتك و کرك آثار
مدنیت و معلومات مکتسبه نك ایجاب ایتدیردیکی اصلاحاتی
اراده و تنسیب شاهانه م ایله و باب عالیمزك نظارتی تحتنده
اوله رق مخصوصاً پطریقخانه لرده تشکیل اولنه جق مجلسلر
معرفتیله بالمذاکره جانب باب عالیمزه عرض و افاده ایلمکه
مجبور اوله رق جنت مکان ابو الفتح سلطان محمد خان ثانی
حضرتلری و کرك اخلاف عظاملری طرفلرندن پطریقلر
ایله خرستیان پسقپوسلرینه اعطا بیورلمش اولان رخصت
واقتدار نیات فتوتکارانهٔ پادشاهانه مدن ناشی اشبو جماعتلره
تأمین اولنمش اولان حال و موقع جدید ایله توفیق اولنوب
و پطریقلرك الحالة هذه جاری اولان اصول انتخابیه لری
اصلاح اولندقدن صکره پطریقلك برات عالیسنك احکامنه
تطبیقاً قید حیات ایله نصب و تعیین اولنملری اصولنك تماماً
و صحیحاً اجرا و باب عالیمز ایله جماعت مختلفه نك رؤسای
روحانیه سی بیننده قرار کیر اوله جق بر صورته تطبیقاً پطریق
ومتره پولید ومرخصه و پسقپوس وخاخاملرك حین نصبنده
اصول تحلیفیه نك ایفا قلنمسی و هر نه صورت و نامله اولور
ایسه اولسون راهبلره و یرلمکده اولان جوائز وعوائدات
جمله منع اولنه رق یرینه پطریقلره و جماعت باشیلرینه واردات
معینه تخصیص و رهبان سائره نك دخی رتبه و منصبلرینك

اهمیتلرینه وبوندن صکره و یریله جنك قراره کوره کندولرینه بروجه حقانیت معاشلر تعیین اولنوب فقط خرستیان راهبلرینك اموال منقوله وغیر منقوله‌لرینه برکونه سکته ایراث اولنمیه‌رق خرستیان وسائر تبعهٔ غیرمسلمه جماعتلرینك ملتجه اولان مصلحتلرینك اداره‌سی هر بر جماعتك رهبان وعوامی بیننده منتخب اعضادن مرکب بر مجلسك حسن محافظه‌سنه حواله قلنمسی واهالیسی جمله بر مذهبده بولنان شهر وقصبه وقریه‌لرده اجرای آینه مخصوص اولان ابنیه‌نك وکرلك مکتب وخسته‌خانه ومزارلق مثللو سائر محللرك هیئات اصلیه‌لری اوزره تعمیر وترمیملرینه بر کونه موانع ایقاع اولنمیوب بو محللرك مجدداً انشاسی لازم کلدکده بطریق ویاروساء ملتك تصویبی حالنده بونلرك رسم وصورت انشاسی بر کره جانب باب عالیمزه عرض اولنمق اقتضا ایده‌جکندن یا صور معروضه قبول ایله متعلق اوله‌جق ارادهٔ سنیهٔ ملوکانه‌م موجبنجه اقتضاسی اجرا ویاخود مدت معینه ظرفنده اولبابده اولان اعتراضات بیان اولنوب بر مذهبك جماعتی یالکز اوله‌رق یعنی سائر یله قاریشق اولمیه‌رق بر محلده بولنور ایسه او یرده آینه متعلق خصوصاتی ظاهراً وعلناً اجراده بردرلو قیوده دوچار اولمیوب اهالیسی ادیان مختلفده بولنان جماعتلردن مرکب اولان شهر وقصبه وقریه‌لرده ایسه هر بر جماعتك طاقمی ساکن اولدیغی آیروجه محله‌ده بالاده بسط وبیان اولنان

أصوله اتباعاً كندو كليسا و خستەخانه و مكتب و مزارلقلرينى
تعمير و ترميمه مقتدر اوله بيلمسى و مجدداً انشا اولنمسى اقتضا
ايلديكى ابنيه يه كلنجه بونلر ايچون رخصت لازمه يى پطريقلر
و ياخود جماعت مترهپوليدلرى جانب باب عاليمزدن استدعا
ايدوب دولت عليه مزجه بونده بركونه موانع ملكيه اولمديغى
حالده رخصت سنيه م ارزان قلنمسى و بو مقوله ايشلرده
حكومت طرفندن وقوعبوله جق معاملات كلياً حسبى اولمسى
و برمذهبه تابع اولنلرك عددى نه مقدار اولور ايسه اولسون
اول مذهبك كمال سربستى ايله اجرا اولنمسى تأمين ايچون
تدابير لازمه وقويه نك اتخاذ قلنمسى و مذهب ولسان وياخود
جنسيت جهتلريله صنوف تبعهٔ سلطنت سنيه مدن برصنفك
آخر صنفدن اشاغى طوتلمسنى متضمن اولان كافهٔ تعبيرات
والفاظ وتمييزات محررات ديوانيه دن الى الابد محو وازاله
قلنمسى و احاد ناس بيننده و ياخود مأمورين طرفلرندن دخى
موجب شين وعار اوله جق و ياناموسه طوقنه جق هردرلو
تعريف و توصيفك استعمالى قانوناً منع اولنمسى وچونكه ممالك
محروسه مده بولنان هردين ومذهبك آيينى بروجه سربستى
اجرا اولنديغندن تبعهٔ شاهانه مدن هيچ بركمسنه بولنديغى
دينك آيينى اجرادن منع اولنمامسى و بوندن طولايى جور
واذا كورمامسى و تبديل دين و مذهب ايتمك اوزره كيمسه
اجبار اولنمامسى وسلطنت سنيه مزك مأمورين و خدمه سنك

انتخاب ونصبی تنسیب وارادهٔ شاهانه‌یه منوط اوله‌رق تبعهٔ
دولت علیه‌نك جمله‌سی هرقنغی ملتدن اولور ایسه اولسون
دولتك خدمت ومأموریتلرینه قبول اولنه‌جقلرندن بونلر
اهلیت وقابلیتلرینه کوره عموم حقنده مرعی الاجرا اوله‌جق
نظاماته امتثالاً مأموریتلرده استخدام اولنملری سلطنت
سنیه‌م تبعه‌سندن بولنان مکاتب شاهانه‌مك نظامات
موضوعه‌لرنده کرك سنجه وکرك امتحانجه مقرر اولان
شرائطی ایفا ایلدکلری تقدیرده جمله‌سی بلا فرق وتمییز
دولت علیه‌نك مکاتب عسکریه وملکیه‌سنه قبول اولنمسی
و بوندن بشقه هر برجماعت معارف وحرف وصنایعه
دائر ملتجه مکتبلر یاپمغه مأذون اولوب فقط بومقوله مکاتب
عمومیه‌نك اصول تدریس ومعلملرینك انتخابی اعضاسی
طرف شاهانه‌مدن منصوب مختلط برمجلس معارفك نظارت
وتفتیشی تحتنده اولمسی واهل اسلام ایله خرستیان وسائر
تبعهٔ غیر مسلمه میانه‌سنده ویاخود تبعهٔ عیسویه وسائر تبعهٔ
غیر مسلمه‌دن مذاهب مختلفه‌یه تابع اولنلرك بربری بیننده
تجارت ویاخود جنایاته متعلق ظهوره کله‌جك جمیع دعاوی
مختلط دیوانلره حواله اولنوب استماع دعوی ایچون اشبو
دیوانلر طرفندن عقد اولنه‌جق مجلسلر علنی اوله‌جغندن
مدعی ایله مدعی علیه مواجهه اولنه‌رق بونلرك اقامه
ایده‌جکلری شاهدلر تقاریر واقعه‌لرینی دائما کندو آیین

ومذهبلری اوزره اجرا ایده‌جكلرینی بر یمین ایله تصدیق
ایلملری وحقوق عادیه‌یه عائد اولان دعاوی دخی ایالات
والویه مختلط مجلسلرنده والی وقاضیٔ مملكت حاضر
اولدقلری حالده شرعاً ویا نظاماً رؤیت اولنوب اشبو
محاكم ومجالسده محاكمات واقعه علنی اجرا اولنمسی
وخرستیان وسائر تبعهٔ غیر مسلمه‌دن ایكی كمسه بیننده حقوق
ارثیه كبی دعاویٔ مخصوصه صاحب دعوی اولنلر
استدكاری حالده پطریق ویارؤسا ومجالس معرفتیله رؤیت
اولنمق اوزره حواله قلنمسی ومجازات وتجارت قانونلریله
مختلط دیوانلرده اجرا اولنه‌جق اصول ونظامات مرافعات
ممكن مرتبه سرعتله اكمال اولنه‌رق وضبط وتدوین
قلنه‌رق ممالك محروسهٔ شاهانه‌مده مستعمل اولان السنهٔ
مختلفه‌یه ترجمه ایله نشر واعلان اولنمسی وحقوق انسانیه‌یی
حقوق عدالت ایله توفیق ایتمك ایچون مظنهٔ سوء اولنلرك
ویاخود تأدیبات جزوئیه‌یه مستحق بولنانلرك حبس وتوقیفلرینه
مخصوص اولان كافهٔ محبس ومحال سائره‌ده اصول
حبسیه‌نك ممكن مرتبه مدت قلیله ظرفنده اصلاحنه مباشرت
اولنمسی وهر حالده حبسخانه‌لرده بیله جانب سلطنت
سنیه‌مدن وضع قلنان نظامات انضباطیه‌یه موافق اولان
معاملاتدن ماعدا هیچ بر كونه مجازات جسمانیه واذیت
واشكنجه‌یه مشابه كافهٔ معامله دخی كاملاً لغو وابطال

قلنمسی و بونك خلافنده وقوع بوله جق حركات شديداً منع
وزجر اولنه جغندن ماعدا بونك اجراسنی امر ایدن مأمورين
ايله بالفعل اجرا ايليان كسانك دخی جزاقانوننامه سی اقتضاسنجه
تكدير و تأديب اولنمسی و دار السلطنة السنيه م و ايالات و بلاد
و قراده امور ضبطيه تنظیمی ماده سی آسوده حال اولان كافهٔ
تبعهٔ ملوكانه مه كندو مال و جانلرينك محافظه سنه صحيحاً
وقويّاً امنيت ويره جك صورتده تنظيم قلنمسی و ويركونك
مساواتی تكاليف سائره نك مساواتنی موجب اولديغی مثللو
حقوقجه اولان مساوات دخی و ظائفجه اولان مساواتی
مستلزم اولديغندن خرستيان و سائر تبعهٔ غير مسلمه دخی اهالیٔ
اسلام مثللو حصهٔ عسكريه اعطاسی حقنده مؤخراً ويريلان
قرارە انقياد مجبوريتنده بولنمسی و بو خصوصده بدل ويرمك
و ياخود نقداً اقچه اعطاسيله خدمت فعليه دن معاف اولمق اصولنك
اجرا اولنمسی و اسلامدن ماعدا تبعه نك صنوف عسكريه
ایچنده صورت استخداملری حقنده نظامات لازمه ياپيلوب
مدت قليلهٔ ممكنه ظرفنده نشر و اعلان قلنمسی و ايالات
و الويه مجلسلرنده تبعهٔ مسلمه و عيسويه و سائره دن بولنان
اعضانك امر انتخابلرينی بر صورت صحيحه يه قويمق و آرانك
طوغريجه ظهورينی تأمين ايلمك ایچون اشبو مجلسلرك
صورت ترتيب و تشكيللری حقنده اولان نظاماتك اصلاحنه
تشبث ايله دولت عليه م نتيجهٔ آرايی وويريلان حكم و قراری

صحیحاً بیلمك و بوکا نظارت ایتمك اسباب و وسائل مؤثره‌سنك استحصالنی مطالعه ایلمسی وچونکه بیع و فروخت و تصرف املاك وعقار ماده‌لری حقنده اولان قوانین کافهٔ تبعهٔ ملوکانه‌م حقنده مساوی اولدیغندن قوانین دولت علیه‌مه ونظامات ضابطهٔ بلدیه‌یه اتباع وامتثال ایلمك واصل یرلو اهالینك و یردکلری تکالیفی و یرمك اوزره سلطنت سنیه‌م ایله دول اجنبیه بیننده یاپیله‌جق صور تنظیمه‌دن صکره اجنبی‌یه دخی تصرف املاك مساعده‌سنك اعطا اولنمسی وتبعهٔ سلطنت سنیه‌مك کافه‌سی اوزرینه طرح اولنه‌جق ویرکو وتکالیف صنف ومذهبلرینه باقلمیه‌رق برصورتده اخذ اولنمقده ایدوکندن اشبو تکالیفك وعلى الخصوص اعشارك اخذ واستیفاسنده وقوعبولمقده اولان سوء استعمالاتك اصلاحی تدابیر سریعه‌سی مطالعه و مذاکره اولنوب طوغریدن طوغری‌یه اخذ و یرکو ایتمك اصولنك پیدر پی اجراسی قابل اولدقجه واردات دولت علیه‌مك الزام اولنمسی اصولنك برینه بوصورت اتخاذ قلنوب اصول حالیه جاری اولدقجه مأمورین دولت علیه‌م ایله مجالس اعضالرینك مزایده‌لری علناً اجرا اولنه‌جق اولان التزاماتدن برینی درعهده ایتدیرملری ویابرکونه حصه آلملری مجازات شدیده ایله منع قلنمسی تکالیف محلیه دخی مهما امکن محصولاته خلل ویره‌جك وتجارت داخلیه‌یه مانع اولمیه‌جق صورتده وضع وتعیین اولنمسی

وأمور نافعه ایچون تعیین وتخصیص اولنه جق مبالغ مناسبه یه برّاً وبحراً انشا واحداث اولنه جق طرق ومسالکدن استفاده ایده جك اولان ایالات وسنجاقلرده وضع وتأسیس قلنه جق ویرکوی مخصوصلر دخی علاوه ایدلمسی وسلطنت سنیه مك هر سنه ایچون واردات ومصارفات دفتر ینك تنظیم وارائه سی حقنده مؤخراً بر نظام مخصوص یاپلمش اولدیغندن بونك تمامیٔ اجرای احکامنه اعتنا اولنمسی و هر بر مأمور ینه تخصیص قلنمش اولان معاشلرك حسن تسو یه سنه مباشرت قلنمسی وهر بر جماعتك رؤساسیله طرف اشرف شاهانه مدن تعیین اولنه جق بر ر مأمورلری تبعهٔ سلطنت سنیه مك عمومنه عائد وراجع اولان ماده لرك مذاکراتندن مجلس والاده بولنمق اوزره مقام جلیل وکالت مطلقه مدن مخصوصاً جلب اولنوب واشبو مأمورلر بر سنه ایچون تعیین قلنوب بونلر مأموریتلرینه باشلادقلری کبی تحلیف اولنملری و مجلس والانك کرك عادی و کرك فوق العاده وقوعبولان اجتماعلرنده رأی ومطالعه لرینی طوغریجه بیان وافاده ایتملری وبونلردن طولایی اصلا رنجیده اولنمامالری وافساد وارتکاب و اعتسافه دائر اولان قوانینك احکامی کافهٔ تبعهٔ سلطنت سنیه م حقلرنده هر قنغی صنفدن ونه درلو مأموریتده بولنورلرایسه بولنسونلر اصول مشروعه سنه توفیقاً اجرا اولنمسی ودولت علیه نك تصحیح اصول سکه ایله امور مالیاسنده اعتبار و یره جك بانقه

مثللو شيلر ياپيلهرق ممالك محروسهٔ شاهانه‌مك منبع ثروت ماديه‌سی
اولان خصوصاته اقتضا ايدن سرمايه‌لرك تعيينيله و محصولات
ممالك شاهانه‌مك نقلی ايچون ايجاب ايدن طرق و جداولك
كشاديله و امر زراعت و تجارتك توسعنه حائل اولان اسبابك
منعيله تسهيلات صحيحه‌نك اجرا اولنمسی و بونك ايچون
معارف و علوم و سرمايهٔ اوروپادن استفاده‌يه باقلمسی
اسبابنك بالاطراف مطالعه‌سيله بيدر پی موقع اجرايه قونلمسی
ماده‌لرندن عبارت اولمغله سز كه صدر اعظم ستوده شيم
مشار اليه‌سز اشبو فرمان جليل العنوان ملوكانه‌می اصولی
اوزره كرك درسعادتمده و كرك ممالك شاهانه‌مك هر بر طرفنده
اعلان و اشاعتله خصوصات مشروحه‌نك بالاده بيان اولنديغی
وجهله اجرای اقتضالرينه و بوندن بويله احكام جليله‌سنك
دائماً و مستمراً مرعی الاجرا طوتلمسی اسباب لازمه و وسائل
قويه‌سنك استحصال و استكمالی خصوصنه بذل جل همت
ايليه‌سز شويله بيله‌سز علامت شريفه‌مه اعتماد قيله‌سز
تحريراً فی اوائل شهر جمادی الاخره سنه اثنی وسبعين ومأتين
والف

[٢]

(عبدالعزيزخانك جلوسی عقيبنده مقام صدارتعظمايه خطاباً شرفريز صدور بيوريلان خط همايونك صورت منيفه سيدر)

وزير معاليسيميرم محمد امين پاشا

بو دفعه جناب مالك الملك ارادهٔ لم يزليه سيله اجداد عظاممز تخت سعادت بختنه جلوسمز وقوعبولوب سنك مجرب اولان درايت و صداقتك جهتيله خطب جسيم صدارت عهدهٔ رويتكده ابقا وسائر وكلا و مأمورين دخی يرلرنده تقرير قلنمشدر دولت عليه مزك بمنه تعالی اكمال سعادتحال و بلا استثنا بالجمله تبعهٔ سلطنت سنيه مزك استحصال رفاه وراحتلری اعظم آمالمز اولديغی وبو امنيهٔ خيريه نك حصولی و كافهٔ سكنهٔ ممالك محروسه مزك تأمين جان وعرض ومالری ضمننده تأسيس اولنمش اولان كافهٔ قوانين اساسيهٔ عدليه طرفمزدن تماما تأكيد وتأييد قلنديغی جمله يه اعلان ايدرم سلطنت سنيه مزك مدار تأييد و اساس شوكتی اولان شريعت شريفه كه عدالت محضه در انك احكام منيفه سی جمله مزه دليل طريق سلامت اولديغی جهتله امور شرعيه يه زياده سيله دقت اولنمسی مطلوب قطعيمزدر و هر دولتك باعث دوام وتزايد شوكت وآسايشی قوانين موضوعه يه هركس طرفندن تماميله مطاوعت اولنمق و كبار وصغار

بجملة حق و وظیفه‌سی دائره‌سنی تجاوز ایتمامکله اوله‌جقندن
بو یولده حرکت ایدنلر طرفلرندن مظهر مکافات اوله‌جقلری
مثللو خلافنده بولنانلرك دخی مجازاتنی کورملری محققدر
بناءً علیه امور متنوعهٔ دولت علیه‌مزده بالجمله داعیان
و بندکان و مأمورینك استقامتله خدمت و صادقانه ایفای
وظائف مأموریت ایتملری جملهٔ اوامر مؤکدهٔ شاهانه‌مزدندر
معظمات مصالح دولیه حضرت موفق الامورك توفیقی و ارکان
دولتك اقدام و اتفاقی ایله قرین حسن نتیجه اوله کلدیکی
مسلماتدندر دولت علیه‌مزك امور ملکیه و مالیه‌سنك درجهٔ
مطلوبهٔ انتظام و مضبوطیته ایصالی ایسه شو قاعدهٔ مسلمه‌یه
کمال توسله یعنی جمله طرفندن خالصانه و مستقیمانه اهتمام و غیرته
منوط اولوب طرفمزدن اولبابده هر درلو نظارت و همت
اولنه جغی و بر مدتدنبرو اسباب مختلفه‌دن ناشی ماليه عارض
اولان مشکلاتك بعونه تعالی قریباً دفعی حقنده مصروف
اوله‌جق همم مخصوصهٔ شاهانه‌مزه هر دائره و اداره جانبندن
حقیله و تمامیله اتباع اولنه‌رق ونذ ابتدا مزجه دولتمزك اعاده
و تزیید اعتبار مالیسندن و تبعه‌مزك رفاهندن بشقه فکر
و امل اولمدیغی بیلنه‌رك اموال دولتك استحصال و صرفنده
تصرفات کامله‌یی و بیهوده تلف و سرفدن وقایه‌سنی موجب
اوله‌جق اصلاحاتك پیاپی طرفمزه عرض اولنمسی و دولت
علیه‌مزك احداث اسباب شوکتی اولان عساکر بریه و بحریه‌مزك

دخی هر حال و محلده محافظهٔ نظام و انتظام و استکمال
رفاهلرینه دقت ایدلمسی و سلطنت سنیه مزك دوست و متفق
اولان دول اجنبیه ایله جاری اولان مناسبات حسن و الانت
کارانه سنك آن بان تأکیدینه صرف مجهود و معاهدات
منعقده احکامنه مستمراً رعایت قلنمسی والحاصل ادارهٔ
دولتك هر جهت و هر فرعنده وظائف نظائف استقامت
وعفت و صداقت وغیرتی جمله نك کندوسنه اساس حرکت
و باعث فلاح و سلامت بیلمسی ارادهٔ قطعیه مزندر شوراسنی
دخی اعلان و علاوه ایدرمکه تبعه ملك آسایش و رفاهی
حقنده اولان آرزوی شاهانهم استثنا قبول ایتمیه جکندن
ادیان واقوام مختلفه دن بولنانلر دخی جمله طرف همایونمدن
عدالت وهمت و تأمین حسن حاللری امرنده دقت متساویه
کوره جکلردر و جناب حقك ملکمزه احسان بیورمش
اولدیغی اسباب عظیمهٔ ثروت وسامانك توسع تدریجیسی که
سایهٔ مقدر توایهٔ سلطنتمزده جمله نك سعادت حالنی موجب
اوله جق ترقیات صحیحه درانلرك و دولت علیه مزك استقلالی
قضیهٔ مهمه سنك عندمزده اعز افکار اولدیغنی دخی تکرار
ایلرم حضرت فیاض مطلق حبیب اکرمی حرمتنه
جمله مزی موفق بیوره آمین ٭

فی ٢٣ ذ سنه ١٢٧٧

[٣]

قره‌طاغ حقنده فؤاد پاشانك بر لایحه‌سی :

ممالك محروسهٔ شاهانه‌دن اولان قره‌طاغك وقوعات اخیره‌سی اوروپا قابینه‌لرینك نظر دقتی جلب ایله‌دیكندن بو مسئله‌ده هر كونه پاكلاشلغك رفعیچون حقیقت حالك بیانی لازمه‌دن كورنمشدر . جبل مذكورك تملك وتصرفی امرنده حق عالئ سلطنت سنیه هر كونه اشتباه و اعتراضدن بری ایسه‌ده افكارده ادنا مرتبه تردد قالماق ایچون بونك دلائل واضحه وسریعه ایله اثباتنه ابتدار اولنور .

بر یر بر دولتك ملكی اولدیغی تعیین ایچون ایكی قاعده اولوب بریسی او یرك فتحیله و یاخود صورت آخرله ضمیمهٔ ملكی اولدیغی ودیكری تصرف فعلیسنك تصورتله ایدوكی میدانه قونمقله حاصل اولور اولكیسی عالمك سند عمومیسی اولان تاریخ وجغرافیا ایله ثابت اولور ایكنجیسی خارجاً دول سائره‌نك وقوع تصدیقلری و داخلا او یرده جریان ایتمش اولان احكام دولت ایله میدانه چیقار و بر دعوانك عكسی علیهنه ایراد دلائل ایله ثابت اوله‌بیله‌جكندن بر یرك استقلالی و یاخود آخر دولته كیدیكی نه بو طریقلر ایله اثبات اولنمدقجه ادعا اولنه‌مز .

قره‌طاغده اولان حقوق ملكیهٔ دولت علیه بو قاعده‌لر ایله واضح وعیان اوله‌رق اثبات اولنه‌جغی مثللو عكس حاله هیچ

بر دلیل و سند اوله مدیغی ادعاسی میدانه قونلدقدن صکره بحثه کیریلور ٠

شو یله که قنغی جغرافیا کتابنه باقلسه و اوروپانك سند عمومیسی اولان خریطه لره نظر اولنسه بلا استثنا جمله سنده قره طاغ دینلان محل ممالك عثمانیه داخلنده بولنور ٠ ازجمله سلطنت سنیه ایله همجوار اولان اوستریا دولتنك ایالات متجاوره ٔ عثمانیه یه دائر اولوب هر یرده الك زیاده مظهر اعتبار اولان رسمی وعسکری خریطه لرنده جبل مذکورك ممالك دولت علیه دن اولدیغی صراحة کوستریلوب دولت علیه نك جبل مذکوری تملك وتصرفی بحثنه کلنجه اشبو قره طاغ سلطان مراد اول حضرتلرینك آثار فتوحاتی اولان ایالت شمالیه کبی ضمیمه ٔ ممالك عثمانیه اولوب بیك درتیوز یتمش سکز تاریخ میلادیه سنده سلطان محمد حضرتلری و ندیکلولرك اللرنده بولنان اشقودره قلعه سنی محاصره ایدرك اخذ ونزع ایلدیکی وقت قره طاغی اشقودره ایالتنه الحاق ایتمشدر ٠ صکره لری وندیك جمهوریله دولت علیه بیننده وقوعه کلمش اولان محاربات اثناسنده وندیکلولرك هرسك طرفلرنده اولدیغی کبی جبل مذکور اتکلرنده دخی بعض محللرده استیلالری وقوعه کلمش ایسه ده یاحرباً اخراج اولنه رق و یاخود عهداً تخلیه قلنه رق دولت علیه یه رد و تسلیم اولنمشدر ٠ بو دخی صحایف تواریخده مسطور اولدیغندن

بيك التيوز طقسان طقوز سنهٔ ميلاديه سنده دولت عليه ايله ونديك جمهوری بيننده منعقد اولان قارلو يچ معـاهده‌سی و بيك يدی يوز تاريخ عيسويه سنده‌سنه جمهور مذكور ايله عقد اولنمش اولان بسـاروفچه عهدنامه‌سی اوزرينه ياپلمش تفريق حدود وسندات رسميه سـنده جمهور مذكور ايله خط حدود تعيين اولنه‌رق صره سيله تاقره طاغ اتكلرينه قدر كوستريلوب جبل مذكور اوزرنده خط حدود بالتعيين برو طرفی دولت عليه ممالكندن اولان اشقودره سنجاغنه ملحق بولنان قره طاغ اولوب دولت عليه‌ده قالديغی صراحةً بيان اولنمشدر ٠

ايشته تاريخ وجغرافيا قره طاغده اولان حقوق ملكيهٔ دولت عليه‌يی اثبات ايچون ايكی شاهد عادل اولوب وقوع تصديق خارجی امرنده دخی ذكر اولنان سندات رسميه ونديك جمهوريله اولديغندن بشقه بونلرك موضوعی اولان قارلو يچ و بساروفچه معاهده‌لری انكلتره و فلمنك دولتلری توسطيله آوستريا و روسيه دولتلرينك انضمام مذاكره‌لريله عقد اولنمش اولديغندن برمعاهدهٔ عموميه حكمنده اولديغی دركاردر ٠

سلطنت سنيه ايله آوستريا دولتی بيننده بيك يديوز طقسان ايكی تاريخ ميلاديه سنده منعقد اولان زشتوی معاهده‌سنده ايسه صراحةً تعيين ماده اولنوب برنجی بندنده تجديد صلح

و مصافاتدن بحثله محاربه اثناسنده کرك ایکی دولتك بیننده و کرك طرف آخرك خلافنکیری جانبین رعایا و تبعه‌سی طرفندن وقوعبولان اوضاع خصمانه و اطوار جبریه و جرایم سائره‌لری علی العموم فیمابعد نسیاً منسیاً فراموش اولنوب غیر واقع اعتبار اولنه و بتخصیص قره‌طاغ و بوسنه و صرب و افلاق و بغدان اهالیسندن دولت علیه‌یه خلافاً نمچه دولتنه تبعیت ایتمش اولنلر هر قنغی رتبه‌دن اولور ایسه جرایم سابقه‌لری منسی اعتبار اولنوب عفو و کندو دولتلرینه خلافاً دولت ایمپراطوریه‌یه متابعت ایلیانلر یوماً من الایام تعرض و رنجیده اولنموب یوردلرینه عودت و املاك و امتیاز سائره‌لرینه مظهر اولوب کالاول وطنلرنده امین و مرفه البال اقامتلری اوله‌دیو مسطور اوله‌رق قره‌طاغ اهالیسی بتخصیص الك ابتداده اوله‌رق سائر تبعهٔ دولت علیه صیره‌سنده تعداد اولندیغی کبی کندی دولتلری خلافنه دولت ایمپراطوریه‌یه تبعیت ایتمشلر ایسه تعبیریله دخی دولت علیه قره‌طاغلولرك دولت متبوعه‌لری اولدیغی تأکید و تأیید قلنمشدر . بو ماده‌ده تصدیق خارجی دخی بو وجهله اعصار مختلفه‌ده دول متعاهده طرفلرندن علناً و صراحةً وقوع بولمشدر . جبل مذکورده دولت علیه‌نك جداً و فعلاً حکومت سنیه‌نك تمامی جریانك علایم صحیحه‌سی اولوب از جمله اوروپا خریطه‌لرندن مستبان اولدیغی وجهله جبل مرقومك

اقسام ارضیه‌سی ناحیه نامیله اولدیغی مثللو قریه و ناحیه نزدنده بولنان باشلره سردار و بیراقدار تسمیه ایتدکلری جمله نك معلومیدر . ممالك سائرهٔ عثمانیه‌ده جاری اولان اصول وجهله قره طاغك بعض محللری تیمار و زعامت اوله‌رق تواریخ مختلفه ایله توجیهاتی دیوان عالیده اجرا اولنمش و بعض طرفلری دخی سلطان خاصی اوله‌رق تعیین قلنمش اولدیغی دفترخانهٔ خاقانیده مضبوط ومقیددر . جبل مذکور برارالق اشقودره سنجاغندن آلنوب هرسك سنجاغنه الحاق اولنمش اولمسیله گاه بو طرفدن وگاه دیگر جانبدن ذکر اولنان سنجاقلر والیلری بالفعل جبل مذکوری اداره ایلدکلری دلائل فعلیه ایله مثبتدر . بالاده بیان اولندیغی وجهله جبل مذکورك تیمار خاصی داخلنده بولنمسیله واردات ارضیه‌سندن بشقه اهالیسی طرفندن عدد مقطوعده اوله‌رق بهرسنه ویرکوی ذاتی ادا ایلدکلری وصکره‌کی سنه‌یه قدر جبل مذکور ویرکوسی اشقودره سنجاغی اهالیسنك ویرکوسی داخلنده اوله‌رق تحصیلنك محلنه حواله اولندیغی ایجاب ایلسه خزینهٔ شاهانه دفترلریله اثبات اولنه‌بیلور .

قره طاغ اهالیسندن باغچی وطاشچی اوله‌رق درسعادتده ایکی بیك کشی اولوب حقلرنده ویرکو وسائر جهتله بلا استثنا سائر تبعهٔ دولت علیه مثللو معامله اولنوب هیچ بر وقتده بو اصوله مخالفتلری ویاخود بر طرفك اعتراضی وقوعه

كلمامش و بو كونكى كونده بو حال تماميله اجرا اولنمقده بولنمشدر . اشبو اصول ثابته دولت عليه‌نك حكومت سنيه‌سنك جبل مذكورده تمامئ جريانني لايقيله و هركونه اعتراضدن برى اوله‌جق صورتله تعيين ايدوب بونلره علاوه اولنمق و جبل مذكورك ادارهٔ روحانيه‌سى حقنده ظهور ايليه‌جك كافهٔ اشتباهاتى دافع اولمق اوزره برسند صحيح ومعتبرك ايرادينه ابتدار اولنور .

شويله كه جبل مذكور داخل حوزهٔ ممالك عثمانيه اوله‌ليدن تا بوندن التمش سنه اوله كلنجه‌يه دكين قره طاغ ولاديقه‌لغى ارناودلقده اولان ايپك پطريقلكنك ملحقاتندن اولوب ذكر اولنان پطريقلكه و يريلان نصب فرمانلرينك هربرنده داخل دائرهٔ روحانيه‌سى اولان محللر تعداد اولنه‌رق اوصره‌ده قره طاغ صراحةً ولفظاً بيان اولنديغى كبى بوندن التمش سنه اول اوخريده اولان پطريقلكله برابر ايپك پطريقلكى دخى الغا اولنوب استانبول پطريقلكنه الحاق اولنمغله اولوقتدنبرو قره طاغ ولاديقه‌لغى استانبول روم پطريقلكنه‌و يريلان نصب فرمانلرنده دائرهٔ روحانيه‌سى داخلنده اولان سائر يرلرله برابر صراحةً تسطير اولنوب مؤخراً نصب اولنان روم پطريقى جنابلرينه دخى امثال وسابقنه مطابقت كامله ايله مطابق اوله‌رق و يرلمش اولان فرمان عاليده دخى قره طاغ مترهپوليدلكى صراحةً مندرجدر

علی العموم روم کلیساسنك ریاست روحانیه سی استانبول
پطریقلکنده اولدیغی اشبو مذهبده بولنانلرك جمله سی
عندنده تصدیق اولنمغله قره طاغ ولادیقه لغی بالطبع استانبول
پطریقخانه سنك زیر حکومت روحانیه سنده بولنمسی لازم
لازم کله جکندن بشقه مقدما ملغا ایپك پطریقلکی وصکره
استانبول پطریقلکی ملحقاتندن اولدیغنك صراحة فرمانلرده
مسطور اولمسی توجیهاتی جانب سلطنت سنیه دن اجرا
اولنان متهء پولیدلیکلر کبی اولدیغنی انظار عالمده تماميله اثبات
ایدر ٠

جبل مذکورجه دولت علیه نك مناسبات خارجیه واداره ٔ
داخلیه سی اوزرینه ایراد اولنان دلائل عدیده وبراهين واضحه
ایله سلطنت سنیه نك حقوق ملکیه سی امرنده ترتب ایده جك
هر کونه اعتراضات و اشتباهات مندفع اولوب حالبوکه
قره طاغك تاضمیمهٔ ممالك دولت علیه اولدیغی وقتدنبرو
نه حرباً ونه عهداً بر دولتك تصرفنه کچمش ونه ده اهالی ٔ
متوطنه سنك برادارهٔ مستقله شکلنه کیردیکنی کوستر بر حال
ظهوره کلمشدر ٠ بونك صحایف تواریخده براثری ووقوعات
پولتیقه جه هیچ بر علامتی یوقدر ٠ اکرچه اوائلده اهالی ٔ
مرقومه بر قاچ دفعه سلاح طوته رق دولت علیه یه قارشو
عصیان ایتمشلر ایسه ده هر بر دفعه سنده سلطنت سنیه حقوق
ملکداریسی اقتضاسندن اولدیغی اوزره عسکر سوق وتعیين

ایدرك تأدیب و تربیه‌ر یله تحت اطاعت و انقیاده قویلشدر . بو کیفیتلر دخی اهالئ مرقومه‌نك اداره‌ٔ مستقله تحتنده بولندقلرینی اثبات ایتمیوب بالعکس سلطنت سنیه جبل مذکورده هر وقت حقوق سنیه‌سنی انفاذ و اجرا حالنده بولندیغنه دلالت ایدر قره‌طاغلولر اوته‌دنبرو حال وحشیتده اوله‌رق و بولندیغی محلك صعبیتنه استناد ایدرك سرکشلك طبیعتلری اثری اولدیغی منکر دکل ایسه‌ده برخلقك حال سرکشیده و بلکه بر مدت عصیانده بولنملری ساکن اولدقلری یرك صاحب و متصرفی اولان دولتك حقوق ملکیه‌سی اسقاط ایده‌میه‌جکی و یاخود اوخلقه بر اداره‌ٔ مستقله شکلنده بولنملری ایچون بر سند اوله‌میه‌جغی امور مسلمه‌دندر . قره‌طاغ اشقودره و هرسك سنجاقلری بیننده اولوب اشبو ایکی سنجاق دخی احوال و اصول سابقه‌نك اثری اوله‌رق شمدی قره‌طاغك بولندیغی حاله شبیه بر هیئتده اولمغله قره‌طاغ اهالیسی بوندن استفاده ایله ذکر اولنان سنجاقلر والیلری ایله کاه شقاق و کاه وفاق اوزره اوله‌رق انلرله وقوعبولان معاملات مخصوصه بونلرك بر هیئت مستقله شکلنده بولندقلرینی کوستره‌جك اولور ایسه ذکر اولنان سنجاقلرك دخی وقتیله بویله بولندقلری حال انلرك تغیر اصول و اداره‌لرینه مانع اولملی ایدی حالبوکه انلره بر هیئت مشوشه و غیر مشروعه نظریله باقلمش اولدیغی جهتله جبلك بونلردن هیچ بر فرقی یوقدر . جبلك ملحق

اولدیغی اشقودره سنجاغنك وجه محرر اوزره بوندن اقدم
بولندیغی حال منتظمك اثری اوله‌رق طاغلولر حرکات
سرکشانه‌لرینی آرتردقدن بشقه ولادیقه‌لری اولان کسبه
اداره مملکتی دخی النه الهرق اصول مذهبیه‌جه تابع اولدیغی
حکومت اصلیه روحانیه‌یی ترك ایله روم کلیساسی توابعندن
سائر جمعیت مذهبیه‌جه صفت روحانیه‌سنی تصدیق ایتدیرمکه
باشلیه‌رق بو جهتله ولادیقه‌لغی تابع اولدیغی حکومت
روحانیه‌دن آیردیغی حالده النه کچورمش اولدیغی اداره
جسمانیه مملکتی دخی برابر اوله‌رق دولت علیه‌دن آیرمق زعمنه
دوشمش و بونکله حقوق ملکیه دولت علیه‌نك اضاعه‌سنه
قالقمشدر. حالبوکه روحانی و جسمانی عصیاندن بشقه نظرله
باقیله میوب چونکه دولت علیه مملکتنده بولنان روم کلیساسی
جهت وحدتنك محافظه‌سنی حکومت سنیه ملکیه‌سیله برابر
طوتر و بو وجهله قره‌طاغك ولادیقه‌لغنك ممالك شاهانه‌ده
اولان روم کلیساسندن مفارقتی اشبو کلیسایه بر مخالفت
یلوب بو طریقله حقوق ملکیه‌سنك دخی انقطاعی درجه‌سنه
کیدلمسنی دولت علیه هیچ بر وقتده قبول ایده‌مز و عالمده
حال عصیانك مشروعیتی میدانه قونلدقجه بو دعوی
یوریدیله‌مز ذات شوکتسمات حضرت شهنشاهینك تأسیس
بیوردقلری نظامات ملکیه اقتضاسنجه امر اداره مرکز
دولته اجتماع ایتزدن اول جاری اولان اصولك اثری اولمق

اوزره مثلا کردستان طاغلری وجبل لبنان وجبال حجاز یه
و بونلر کبی خیلی یرلر عینیله قره طاغك بولندیغی حالده قالمشلر
ایکن صکره‌دن قوانین عمومیهٔ دولت تحتنه کیروب بوکا نعمت
ایچون اسکی حاللری نه برسند اولمش ونه‌ده برکونه اعتراضنه
سببیت ویرمشدر . بشقه دولتلرده حکومت مشروعه‌لرینه
سلاح دردست اوله‌رق مقاومت ایدن نیجه یرلولر اولوب
بولندقلری حال عصیانك امتدادی بیله او یره متصرف اولان
دولتك حقوق ملکیه‌سنی اسقاط ایده‌مدیکی امثال عدیده ایله
مشهوددر .

خلاصهٔ کلام قره طاغك ممالك عثمانیه‌دن اولدیغی داخلاً
وخارجاً دلائل فعلیه و صحیحه ایله مثبت اولوب بو دعوی
هر کونه اعتراضدن بری اوله‌رق اهالیٔ جبلك اصول
و حقوقنك خلافنده اوله‌رق بولندقلری حال سرکشی
و عصیان ایله ادارهٔ مستقله شکلی وحق ویره‌میه‌جکی
درکاردر . کلەلم حال حاضره . بالاده بیان اولندیغی وجهله
قره طاغ ولادیقه‌سی برار الق ادارهٔ جسمانیهٔ مملکتی دخی النه
المش اولدیغی حالده الك صکره ولادیقه بولنان کمسه‌نك یکنی
اولان دانیل زاغوج صفت روحانیه‌یه مائل اولمدیغندن
ولادیقه‌لغی آخره ترکله کندوسی رئیس قوم مقامنه کچوب
ادارهٔ مملکتی استیلا داعیه‌سنه دوشمشدر . اکرچه جبل
مذکور ولادیقه‌لغنك صکره‌دن بولندیغی حال و حقوق

و اصول دولت علیه‌نك حکومت ملکیه‌سنی اختصاص
ایدملك و کندوسنی بر مستقل پرنس صفتنده بیلدیرمك
داعیه‌سنه قالقشوب بو ایسه حقوق دولت علیه‌یی آچیقدن
آچیغه اخلال دیمك اولدیغندن دولت علیه‌نك تحمل و قبول
ایتمسی بر وجهله قابل اوله‌مدیغی حالده بو آدم جبلك دائرهٔ
عصیانیه‌سنی بر قاتدها توسیعه قالقیشه‌رق هر سك طرفنده
جبله ملاصق اولان ناحیه‌لر اهالیسنی تحریك ایله برابر دیکر
ناحیه‌لره دخی جبراً کیرمش اولدیغی مأمورین محلیه‌نك
مسموعلری اولدقده نواحیٔ مذکوره‌نك محافظه‌سیچون
درحال براز عسکر سوق اولنوب اشبو ناحیه‌لره کیردکلری
حالده عصاة جبل طرف علی الغفله بونلرك اوزرینه
هجوم ایله مقاتله‌یه ابتدار ایده‌رك و عساکر مرسوله‌نك
سرکرده‌سی اولان و دولت علیه‌ده اصحاب رتبه‌دن بولنان
زینل بکی پوصوده اولدقلری حالده یکرمی نفر آدمیله برابر
قتل و اعدام ایلیه‌رك عساکر شاهانه‌دن اولدردکلری
آدملرك سر مقطوعلرینی علامت مظفریت اولمق اوزره
ناحیه بناحیه جبلده طولاشدیردقلری مثللو اشقودره طرفندن
اعلان عصیان ایله هیچ برکمسنه‌نك خبری اولمقسزین کیجه
وقتی کلوب زابیاق نام قلعه‌یی ضبط ایله ایچنده بولنان طوپجی
عساکرینی اعدام ایتمشلردر . بر وقتدنبرو اهالیٔ جبلك
اعتیاد ایتمش اولدقلری سرکشلکه رؤساسنك خلاف

اصول ظهوره کلان حرکتلرینه علاوه شمدی رئیس قوم اولمق داعیه‌سنده بولنان کمسه‌نك میدانه قویدیغی دعواسی و بونك اثری اولمق اوزره آچیقدن آچیغه و طوغریسن طوغری یه دولت علیه یه اعلان حرب ایدرکبی مقاتله یه وقوعبولان اجتسارینی سکوتله کچشدیرمك ویاخود یالکز تخطیأت واقعه‌زینه مقابل اصول تحفظیه یه تشبث ایله اکتفا قلمق دولتجه حقوق ملکیه‌سنی وشان عالیسنی پایمال ایتدیرمك دیمك اوله‌جغندن و بونك ایسه امکان واحتمالی اوله‌میه‌جغندن اهالئ مرقومه‌نك حرکات واقعهٔ عصیانیه‌لری اوزرینه تأدیب وتربیه‌لریله اوالحوالینك آسایشنی اخلال ایدن ودولت علیه‌نك حقوق ملکیهٔ صریحه‌سنه نقیصه کتورن شوحاله آرتق برنهایت ویرلمکه قرار ویرلمشدر . سفك دماء ماده‌سی دولت علیه‌نك منفوری اولوب جبل مذکور اهالیسی ایسه تبعهٔ دولت علیه‌دن بولندقلری جهتله بر قطره قانلرینك دوکولمسنی سلطنت سنیه ایسته‌مز ایسه‌ده شو حرکتله تأدیبلرینی کندوزی دعوت ایتدیکندن بر پدر اولادینی اوضاع مخالفتکاریسی ایچون شدتله تربیه ایتمکه مجبور اولدقده حاصل اولان تأثر قلبیسی کبی دولت علیه دخی تأدیبه مجبور اوله‌رق بومجبوریتی اولدیغی حالده قلباً متأسف ایدوکی درکاردر . بونك ایچون هرسك واشقودره طرفلرندن قوهٔ کافیهٔ عسکریه‌سوقیله عصات مرقومه‌نك تأدیب وکوشمالری

اسبابنك استحصالى روم ايلى اردوى همايونى مشيرى عمر پاشا حضرتلرينه حواله اولنمشدر و قوهٔ جبريه اعماليله برابر نصايح لازمه‌نك دخى اجراسيله باشه چقماز برداعيه‌دن واز كچورملرى وسائل معنويه‌سنه تشبث اولنمسى دخى مخصوصاً توصيه وسپارش قلنديغى مثللو دولت عليه جبل مذكورده اولان حقوق صريحهٔ ملكيه‌سى اقتضاسندن اولديغى اوزره حكومت سنيه‌نك جريان تأمينى تأسيس ايتمكله برابر بونك اهالئ مرقومه‌يه فائده‌بخش اولمسى وسائلنك استحصالى دخى دوشنلمشدر ٠

شويله كه اهالئ مرقومه ايچون هر كون مساعدات مذهبيه‌نك تأمينيله برابر سائر تبعهٔ دولت عليه‌نك نائل اولوب بونلرك بولندقلرى حال سركشى اقتضاسنجه محروم اولدقلرى امتيازاته تماميله مظهر اولملرى دخى شمديدن مقرر بولنمشدر ٠

ايشته بو وجهله دولت عليه‌نك جبل مذكورده اولان حقوق صريحهٔ ملكيه‌سى هر كس عندنده رهين رتبهٔ تحقيق اوله‌رق اهالئ جبلك حركات واقعهٔ عصيانيه‌لرى اوزرينه اتخاذ اولنان تدابيرك مشروعيتى هر كونه اعتراضدن برى وسالم اوله‌جغى مثللو اهالئ مرقومه‌نك تأديب وتربيه‌لرينه قرار ويرلمكله برابر سعادتحال دائيلرينك استحصال وسائلنى دخى در پيش ايلمكده اولان افكار مشفقانه ومرحمتكارانه‌سنك جمله نزدنده تقدير اولنه‌جغى بى اشتباهدر ٠

[٤]

بوسنه وهرسكك اشقياسی اوزرنده ظهور ايدن تعليمات بر درنام محل جوارنده اشقيا ايله ايديلان محاربه‌ده تلف اولان بر رئيس اوزرنده ظهور ايدن صربی العباره بر قطعه تعليماتك صورت مترجمه‌سيدر ٠

(١) صوه‌نك قارشو طرفنه چكديككز آنده اهالیٔ اسلام وقره‌غوللرندن هر كيمه تصادف ايدرايسه‌كز قتل واعدام ايدوب والك يقين اولان قريه‌يه يول آچمغه بدأ ايديله‌جكدر

(٢) برنجی قريه‌يه وارديغكز آنده بتون اهالی‌يه موطايجه بالقانده كی اشقيا فرقه‌سندن مفرزا اوراية كلديككزی و انلری قالديروب سلاح و يمك و صربيه اوزرنده‌كی ثقلتی تخفيف ايچون صربيه طرفندن تعيين اولنديغكزی افاده ايده‌سكز واهل اسلامی حزيرانك برنجی كوننه قدر ضعيفلنديره‌سكز زيرا يوم مذكورده صربيه طرفندن درين نهرينك اوزرندن چكه‌رك بوسنه‌يه صرب عسكری سوق اولنه‌جقدر ٠

(٣) كوتورمش اولديغكز اسلحه‌يی قريه‌لره وارديغكز آنده اويله خود بخود اهالی‌يه تسليم ايتميوب ابتدا اصحاب علاقه‌لره نقدر چار طاقلری وار ايسه‌ يا قدقدن وصوباشيلرينی وسپاهی ايله اصحاب علاقه‌لری اولديردكدن و كندو فامليالرينده قارشو آوستريايه و ياخود ديكر جمعيت اوله‌جق

محله یرلشدیردکدن و اهالینک خانه‌لرینی یاقدقدنصکره او وقت اسلحه ایله جبخانه‌یی تسلیم ایده‌سکز .

(٤) اسلحه‌یی تسلیم ایتدکدن صکره اشقیا یوز کشی اولدقده اوجاق ودرینه طریقلرینه بوصولی ترتیب ایدوب وفرداسی کونی دخی بر بوسنه‌یه آدملر سوقیله ایچنده بولنان قایقلری تلف ایدوب قلعه قضاسندن وشامجه‌دن بر بریله مخابره‌یه موفق اوله‌مسونلر .

(٥) صو یی کچدیککز آنده او یله سریعتلیجه درعقب کویلونزی قالدیروکز وکافهٔ خانه‌لرینی احراق بالنار یدیکز واوسنر یاطرفنده بولانیجه قریه‌سیله مخابره ایدوب اسلحه قنغی محلده تسلیم اولنه‌جق ایسه اکا کوره حرکت ایدیکز .

(٦) برنجی وقوعات همان بولانیجه قریه‌سنه خبر ویروب نه قدر اهل اسلام تلف اولمش ونه قدر خانه وچارطاقلری احراق اولندیغی ونه قدر اهالی قالدیرلدیغی بولانیجه قریه‌سنه مخابره ومعلومات ویره‌سکز .

(٧) نه قدر مجروحکز و یاره‌لی وقوعبولور ایسه درعقب مجروحلری بولانیجه قریه‌سنه ارسال ایدوب تداوی اولنمق اوزره اورادنده برو یه کوندریله‌جکدر .

(٨) بو اعلا یوصولرمزده اوجاق ودربند اهل اسلاملری قیرلدقدن صکره او وقت رفیقلرمز چوقلنه‌جق وقوتمز دها زیاده‌لشه‌جك واوچ درت کونه قدر اهل

اسلاحك بيله يقين اولان كافهٔ قصبدلرینی احراق بالنار ایدوب واهل اسلاملر یده تلف و منع ایدیله جکدر ٠

(٩) بعده اورالری ضبط ایتدکدن صکره اولوقت برقاچ چته‌لری تشنه و مغلای قضالرینه کوندروب واورانکده‌اهالیٔ خرستیانیه‌سنك یدلرنده نه قدر سلاحلری وار ایسه بالاستصحاب وانلر یده قهراً وجبراً قالدیروب پوصولر ترتیب ایدرك تشنه ومغلای قضالرینه معاونت ایچون کلان اسلاملر تلف ومنع ایدیله جکدر ٠

(١٠) ابتدا دشمن کله‌جکی ملحوظ اولان محللر ایوجه کشف اولنوب بعده پوصولر ترتیب اولنه‌رق دشمن هر نه طرفدن کله‌جکنی بیلوب برنجی پوصوده همان دشمن قیرلملیدر ٠ امضـا

قومیته باشی تاشو

چر نوغور چـوییك

چته باشی و چـته افرادلرینـك نه کونه حرکت ایده‌جکلرینه دائر تعلیماتدر

(١) چتـه باشینك برنجی وظیفـه‌سی چته‌یی چیقاره‌جغی یره باقوب وچوق تلفاتك وقوعی ملحوظ اولان محللردن حذر ایدوب وچته‌نك ترتیب اولنـدیغی محـلك اقتضاسنده دها اعلا یره چکلمکه قدرتی اوله جـغی محله چته‌یی ترتیب ایده‌جکلردر وچته افرادینك دخی وظیفه‌سنده

اونباشیسیله مافوقلرنده اولان ضابطانه اطاعت ایدوب وکندی کوکسلر یله انلری وقایه ایتمکه بورجلیدرلر زیرا اونباشی وسائر ضابطان حیاتده اولدقجه اول وقت هر بر چته نك قوتی دها زیاده اوله جغی آشکاردر .

(٢) چته افرادندن هر بری کندوسنك تصادف ایتمش اولدیغی وقوعاتی اونباشیسنه بیلدیرمکه مجبوردرلر واونباشی دخی المش اولدیغی معلوماتی بعینها هر کون واقتضاسنه کوره هر آنده چته باشی یه بیلدیره جکدر نه مرکزده حرکت اولنوب ونصل محاربه ایتدکلرینی وهر بردزی نه کونا شجاعت ایدوب نه وجهله استحقاق کسب ایتدکلرینی ونه مقدار مجروح ایله نه مقدار مقتول اولدیغی چته باشی یه معلومات ویره جکدر وچته باشیده آلدیغی معلوماتی اولا برنجی ضابطنه ویردکدن صکره اوضابط دخی کندوسنك اك معتمد آدمیله هر کون یاخود ایکی کونده بردفعه الدیغی معلوماتی چته لرك قومیسیون مجلسنه ارسال ایده جکدر .

(٣) چته باشیلر اصلا عشرت ایتمیه جکلر وشاید عشرت ایده جك اولسه لر بیله جزئیجه عشرت ایده جکلردر زیرا اوللری اولان محاربه لرده چته باشیلرك زیاده عشرت ایتدکلری ایچون اول سببدن اکثری محاربه لرده مغلوب اولمشیزدر .

(٤) چته نفری کندی مافوقلرنده اولان ضابطلرینه اطاعت ایتمکه بورجلی اولوب وضابطلردخی اول نفرلر ایله امور وخدمتلرینی تسویه ایده‌جکدر .

(٥) چته افرادندن هرنه وقت برینک بروقوعاتی ظهور ایدر ایسه انلری کندی چته‌باشیلری بلااستیذان کندی کندینه تربیه ایتمکه صلاحیتی اولمیوب انجق وقوع حالی کندی ضابطلرینه بیان وافاده ایدوب اول وقت سائر چته باشیلرندن مرکب برقومیسیون مجلسی تشکیل اولنه‌رق حقنده نه‌قدر تهمت تبین ایدر ایسه اول وقت جزا معامله‌سی اجرا اولنه‌جقدر .

(٦) محاربه ایدر ایکن هرکیم ارقداشلرینی براقوبده فرار ایدر وشاید جاسوسلق کبی شیلره سلوک ایتدیکی تبین ایدر ایسه سائر ارقداشلری همان انی قتل واعدام ایتمکه مأذوندرلر .

(٧) محاربه اثناسنده یلاچقه‌دن مال آلدیغکز وقت محاربه‌ده موجود بولنانلرک کافه‌سنه بر مقداربنی توزیع ایدوب قصور یدیده قومیته مجلسنه ارسال ایدوب مجلس مذکورصندغنه وضع اولنه‌رق تفنک وجبخانه کبی شیلر مبایعه اولنه‌جقدر .

(٨) سائر ارقداشلرندن بری برینی لغرض وعداوت اوزرینه قتل ایدر ایسه قاتل مرقومی دیکر ارقداشی

دردست ایده بیلدیکی انده همان جانب حکومته تسلیم
ایده جکدر واکر دردست اولمیوب ده تشهیر سلاح ایدر ایسه
اول وقت انی اعدام ایتمکه صلاحیتی واردر ·

(٩) چته افرادندن هر کیم اولور ایسه اولسون
وظیفه سندن خارج هیچ برشیئی او یله کندی اجرا ایده میه جك
وشاید وظیفه سنك خارجی بر حرکتده بولنور ایسه ویاخود
قره غولده موجود بولندیغی حالده بر خیانتلکی ظهور ایدر
ایسه اول وقت اوچ ضابط و بش نفردن مرکب بر مجلس
تشکیل اولنه رق نه قدر تهمتی تبین ایدر ایسه اول وجهله
جزا معامله سی اجرا اولنه جقدر ·

(١٠) هر کیم کندی ارقداشلری ماییننده بر برینك
مالندن هرنه که سرقت ایدوب بعده ظهور ایدر ایسه مالی
سرقت اولنان کمسنه اصلا بر معامله ده بولنمیوب انجق وقوع
حالی طوغریدن طوغری یه جهاد مجلسنه بیان وافاده
ایدوب اوراده اجرای ایجابنه باقیله جقدر ·

(١١) اصلا وقطعا بر بری ماینلرنده هیچ بر وجهله
منازعه ایتمیوب او یله جزئیجه وقوعبولان قباحتلری بر بری
ینلرنده عفو ایدوب کوزلجه کچینه جکلردر و شاید برینك
بر بیوك قباحتی ظهور ایدر ایسه بالای بندده بیان اولندیغی
وجهله وقوع حال جهاد مجلسنه افاده اولنه جقدر ·

(١٢) شاید ایکی ارقداش بر بری میانه لرنده بر منازعه

ایدرلر ایسه دیگر ارقداشلری انلرك مصالحه‌لرینه همان اقدام ایدوب بینلرینی تفریق ایده‌جکلردر ٠

وایده‌مدکلری حالده وقوع حالی بشه بر منوال محرر درعقب ضابطلرینه و جهاد مجلسنه افاده ایدوب اوراده اجرای ایجابنه باقیله‌جقدر ٠

(١٣) ضابطلری بر بری بینلرنده منازعه ایدرلر ایسه نفراتدن یکرمی کشی بر یره طوپلانوب انلری مصالحه‌ایتمکه غیرت ایده جکلردر ومصالحه‌یی قبول ایتمدکلری حالده اول وقت دیگر کمسنه‌یی انتخاب ایده‌جکلردر و بونکله برابر بر ضابطك آشوری درجه‌ده عشرت ایتدیکی تبین ایدر ایسه دیگر ضابطلر ایله نفرات طوپلانوب دیگر کمسنه‌یی انتخاب ایتمکه صلاحیتلری واردر ٠

(١٤) شمدیلك هر اللی نفره بر ضابط تعیین اولنوب ایلروده عسکریمز چوقلاندیغی آنده بهریوز نفره برضابط تعیین اولنه‌جقدر ٠

(١٥) عسکر تراکم ایتدیکی آنده ضابطك معلوماتی اولمدقجه بلااستیذان هیچ برنفر بریره کیده‌میه‌جکدر ٠

(١٦) هر کسك یدلرنده بولنان اسلحه تمیز ومکمل ومهیا بولنه‌جقدر ٠

(١٧) هر کس سلاح انداست ایده‌جکی وقتده اویله بیهوده جبخانه تلف ایتمیوب دشمنی اوره‌جق درجه‌ده

ايوجه نشان آلوب بعده انداخت ايده‌جكلردر .

(١٨) هر كس ويريلان تعليماتك خارجى هيچ بر حركتده بولنميوب آنجق تعليمات موجبنجه حركت ايده‌جكلردر

(١٩) هيچ بر نفر قوميته باشينك رأيندن طشره‌يه چيقميوب هر نه قدر كنديسى قوميته باشى ايسه‌ده ضابطان ونفراتك مرقوم قوميته باشينك امور محاسبه‌سنى رؤيت ايتمكه صلاحيتلرى اولديغى كبى بر كونه حيله ودسيسه‌سى دخى ظهور ايدر ايسه همان ديكرلرينى انتخاب ايتمكه حقلرى واردر .

امضا

قوميته باشى چرنوغور چويك

[٩]

بلغارستان وقعه‌سنه دائر فلبه‌دن مکتوب فی ٢٨ نیسان سنه ٩٢

(جمله‌یه معلومدر که چندماه مقدم زغرهٔ عتیق طرفلرنده وقوعه کلان حرکات باغیه‌نك اندفاعی ضمننده معلومات سابقه‌سنه مبنی عزیز پاشا متصرف تعیین اولنه‌رق بورایه اعزام بیورلمشیدی .

واقعا پاشای مشار الیهك تدابیر واقعه‌سیله اختلال کسب سکونت ایتمش ایسه‌ده بلغارستانده دخی بر غائله چیقارمق سوداسنده بولنان فسده طاقمی هرسك مسئله‌سنك هنوز یاتشدیریله‌مامش و ارباب شقاوته سوء امثال کوسترلمش اولمسندن طولایی تسویلات و اغفالات سابقه‌لرینه دوام و شو وقتلری اجرای مرام ایچون فرصت اتخاذ ایدرك تدارکات مکمله‌ده بولندقلری حس اولنورایدی .

نهایت اوتلق قریه‌سنده ظهور ایدن مقدمهٔ عصیان هنوز تدارکاتلرینی اکمال ایتمکسزین اشقیایی میدان بغی وعصیانه پای انداز اولمغه مجبور ایتدی . بش اون کون ظرفنده جمعیتلری خیلیدن خیلی تکثر ایدرك برینك مرکزی بلووا ودیکرینك اوتلق قریه‌سی او برینك براسادان دربندی اولمق اوزره هیئت مجموعه‌لرینی اوچ قوله تقسیم ایله اجرای شقاوته مباشرت ایتدیلر .

اوچ درت کیجه مقدم صاغ جناح اتخاذ ایتدکلری پلووا فرقه‌سی مجرد بر کوسترش ایتمك ایچون فلبه‌یه اوچ ساعت مسافه‌یه قدر تقرب ایتمش ایسه‌ده متعاقباً رجعتلری خبر آلندی • شمدی ایسه حرکات واقعه‌لری ایکیده برده تاتار پازارجغنه هجوم صورتی کوستروب رجعت ایتمکدن و جمعیتلرینه التحاق ایتمیان خرستیان کویلرینی یاقمقدن عبارتدر •

اشقیای مرقومه تدارك ایده بیلدکلری یوز اللی قدر سواری واسطه‌سیله ادرنه ایله فلبه آراسنده بولنان شمندوفر یوللرینی تخریب افکارنده بولنمشلر ایسه‌ده برضرر ایراثنه مقتدر اوله‌مدیلر • آنجق نیش تلغراف خطلرینی بعض مرتبه شکست ایلدکلرندن درحال تعمیراتنه مباشرت اولنمشدر •

بونلرك بو صورتله هیئت باغیهٔ مجتمعه‌لرینی اوچ قوله تقسیم و فن حربجه بك مهم نقطه‌لر انتخاب ایتلرینه نظراً ایچلرنده معلوماتلی ضابطلر اولمسی مظنوندر • بو زواللی سرسم حریفلرك صربیه فسده‌سی طرفندن اغفال و خائنانلری بر باد ایلدیکی شبهه‌دن وارسته ایسه‌ده ادارهٔ نك برجهته اولان انهماکنك دخی کلی مدخلی اولدیغی جای انکار دکلدر •

عزیز پاشا ذکر اولنان اوتلق وقوعاتی دخی ظهورندن بر بچق آی اول خبر آله‌رق کیفیتی ولایته وباب عالی‌یه متعدد

معروضات و تلغرافنامه‌لر ایله بیلدیرمش و ادرنه ولایتندن دخی مسئله‌نک کسب ایده‌جکی اهمیتک درجاتی عرض اولنمش ایکن برجه حقیقتی مجهول بر سببه مبنی اولمیدز که کیفیت باب عالیجه نظر اعتنایه آلنمامسی اشقیانک اجتماع و اکمال نقایصلرینه پک چوق میدان ویردی .

معلومدر که بنده‌کز بورایه نقل مأموریت ایتمش و اولکی وقعه‌نک بدایتندنبرو بو ایش ایچنده بولنمش اولدیغم جهتله عزیز پاشانک بو بابده اولان افکارینه و جریان ایدن مخابراتنه معلوماتم واردر . حقیقت حالی دها آچیق صورتده تعریف ایتمک اوزره متصرف مشار الیهک صکره باب عالی‌یه کشیده ایلدیک بوراجه شهرت بولمش اولان تلغرافنامه‌لرینک درجنی مناسب کوردم .

« اوتلق کوینده ظهور ایدن فساد وقتیله خبر آلنمش ایسه‌ده تسکینی ایچون اتخاذی لازم کلان تدابیر حقنده وقوع بولان اخطاراتک ثمرهٔ فعلیه‌سی کورلمدیکی کبی فساد مذکورک خبر آلندیغی فسده طرفندن حس اولنمسیله وقت معیننددن اون اون ایکی کون مقدم ترتیباتلرینی اکمال ایتمکسزین ظهور ایتدیکندن طولایی بر طابور عسکرله تسکینی قابل ایکن مساعده بیورلمامش وقرای اسلامک محافظه‌سی و دائرهٔ فسادک منع توسیعی ایچون معیت چاکرانه‌مه درت بلوک عسکر ویرلمسی پک چوق استرحام اولنمش ایسه‌ده اکاده

موافقت اولنمامش اولدیغندن اشقیایه اویمق ایسته‌میان خرستیانلره معاونت اولنه‌ماسندن طولایی پك چوق خسارات اولمش و معلومات موقعیه و محلیه اوزرینه اولان اخطارات ناچیزانه‌م حسن تلقی اولنمامقده بولنمشدر »

فلبه‌دن مکتوب فی ۱۸ مایس سنه ۲۹۲

(بوکره فلبه و پازارجق قضازنده دخی ظهور ایدوب عون حقله تیز الدن باصدیرلمش اولان آتش اختلالك سببی و منشئی حقنده برقاچ سوز سویلمك استرم .

واقعا اوقومقده اولدیغمز غزته‌لرك هر بری بو بابده معلومات کافیه و یرمش اولدقلری جهتله تکراری عبث کبی کورینور ایسه ده یرلی بولنمقلغم حسبیله سوابق احوالدن الدیغم معلومات صحیحه ایضاحات آتیه‌یی و یرمکه کندومی مجبوریت تحتنده کوستردی غائله زائله مذکوره‌نك تأثیرات شدیده عمومیه‌سی الجا آتیله ارتق براز آچیقجه سویلمه‌یه یلور مکه ممالك محروسه شاهانه‌نك روم ایلی قطعه‌سنده و لاسیما ملل مختلفه‌نك یکدیکر یله کمال آمیزش و ائتلافلرندن ناشی ثروت و معموریتجه مشار بالبنان و نادر الامثال و الاقران اولان شو قوجه فلبه سنجاغنده برمدتدنبرو پیدا اولان فکر اختلال ایکی منبعدن کلمشدر که بری روسیه‌در زیرا اول وآخر بو حوالیده تحریك و افساد ایدر ایکن الده ایدیله‌رك جزای سزالرینی کورنلرك افاده‌لرندن دخی اکلاشلدیغی

وبجهله بعض دوستلرمزك تعليمات مخصوصه‌وحتی مستوفی خرجراه و يره‌رك بو طرفلره چيقارديغی محرك ومفسدلری بر قاچ سنه‌دنبرو كزوب طوردقلری يرلرده اهالی‌يی افساددن خالی قالمامللری بناء اكرچه بونلرك اكثری بر صورتله دفع و تنكيل ايدلمشلر ايسه‌ده هر شيدن بيخبر اولان صافدلان اهاليده برطاقم افكار فاسده پيدا ايتدیرمش وديكری دخی اورته يادده متشكل برقوميته هيئتی معرفتيله آيده بر كره طبع اولنان رساله‌لر مندرجاتی اولوب ناشرلری بونلری غيرت واقدامات متماديه ايله بو طرفلرده طاغيدوب اوقوندقجه شو فكر فاسدی بسيليه بسيليه ايچنه بيوتمش و صرب وو يانه‌ده تربيه كوروب بو جانبلره كله‌رك مكتب آچمش اولان داسقاللرك دخی ذهنلری هر شيدن عاری و بری اولان چوجقلره و يردكاری تربيه وافكار اوزرينه ملت عثمانيه خصم و دشمن قديم بللتدیرلمشدر شو ايكی مجرادن روم ايلينك فائق الامثال اولان بو حوالی رياض مدنيتكاريسنه آقتدیريلان مياه فاسده فلبه سنجاغنده فلبه روسيه قونسلوس و بلغار متره پوليد خانه‌لرنده برلشوب شو تقسيم محللرندن ينه اطراف و اكنافه اساله واجرا اولنمشدر كه روسيه پرنسيله بعض وكلاسنك و بونلره تبعيت ايدن صرب وقره طاغك افكارنجه ارتق مقصد اصليلرينه وصول زمانی كلدی ديو برطرفدن عن اصل فلبه قضاسنده عورت آلان

قصبه‌لی اولوب مسئلهٔ زائله اثناسنده‌بو حوالیدن ویردیکی
بعض معلومات مضره اوزرینه اتهامی اکلاشیله‌رق
یقه‌یی اله‌ویرمکسزین روسیه‌یه قاچمش واخیراً هرنصلسه
یرلودن اولدیغی حالده فلبه قونسلوسی تعیین اولنوب حالا
مأموریتنده ابقا اولنمش اولان نایدین کروف دولت وملت
ووطننه اوله‌جق بوخدمتی درعهده ایله اون سنه ویانه‌ده
اوقیوب دیپلومه المش وبوکره رؤسای اشقیادن ظهور
ایلسیله حیاً دردست اولنوب تحت توقیف واستنطاقه النمش
اولان برادری دوقتور اسباس وبعض مواعید واعانات
فعلیه ونقدیه ایله کندوسنه جلب ایلدیکی بعض معتبران
ومتنفذان ملتی واسطه‌لریله ودیکر طرفدن دخی جربزه
ومهارتجه الویهٔ سائره مترهپولیدلرینه متفوق بولنان فلبه
بلغار مترهپولیدی پنارتوس افندی کندوسنه مجلوبیتلری
طبیعی اولان پاپاس وداسقاللر معرفتلریله اهالی‌یی ایوجه
قاندیره‌رق یعنی بلغارلر ازاجق یرندن قلدانور ایسه
سماصکوی قضاسنده واقع قوری‌چشمه‌یه ویاخوددرسعادته
قدر استقلالیت تامه‌زی قزانیله‌جغی حقنده تعهدات
وتأمینات قویه ارائه واعطا ایدرك ساده‌دلان اهالی‌یی
اسلحه وجبخانه ومهمات حربیه وسائره تدارکنه مجبور
ایلمش ونهایت الامر آتش اختلال تأثر اشتمالی اوتلق
کوینذن بدأ ایله یاقشلردرو بونلرك فعلیجملری مدت‌قلیله

طرفنده اطرافه سرایتله قلبه و پازارجق قضالرنده اون ایکی بیکه قریب خانه خلقینک یرلرندن اویناملرینه سبب اولمشلردر

حکومت سنیه ایفای نصح و پند مشفقانه‌دن کیرو طورمدیغی حالده رفع لوای عصیان ایدن کویلیلردن قلبه قضاسنده درتیوزخانه‌یه قریب بروشتنجه وسکزیوزخانه‌لی پراصدم و پازارجقده بیک بشیوزخانه‌لی اوتلق کویی ودرتیوز خانه‌لی بطاق قریه‌لریله سائر بعض اوفق تفك قرا اهالیسی اجرا اولنان نصایحی عدم قبول و اصغا ایله شقاوت وعصیانلرنده اصرار و برخیلی اهل اسلامی شهید ایتملرینه مبنی عساکر موظفه ومستحفظه جانبلرندن ضرب و تنکیل ایله جمعیتلری طاغیدلمش و بعضاً بالکلیه و بعضاً نصف وربع اوله‌رق کویلرینی یاقوب طاغلره چکیلانلر ایسه پشیمان اوله‌رق استیمان ایتملریله فامیلیاریله برابر لوازم اسکانیه‌لری اعطا قلنمقده بولنمشدر .

عالمی تلاشه دوشیرن اختلال بونلردن عبارت اولوب فقط بوتلاشی اورته‌لغه ینه بز ویردککه وقعه‌نك ابتدای ظهورنده اینجه جسامتلی کورنمسی حسبیله مقامات عالیه‌یه چکیلان تلغرافلر براز شدتلیجه یازلمش ایدی . واقعا کافهٔ اشقیانك عساکر مستحفظه ونفیر عام ایله تأدیب وتربیه‌سی ممکن ایدیسه‌ده ایش اطرافه سرایت ایتدیرلمیه‌رك نقاط

مهمه ضبطايله تبعهٔ صادقهٔ خرستيانيه كوزلجه محافظه ايدلمك
و خارجدن اشقيايه معاونت ورودينه ميدان براغلمامق
ايچون عساكر منتظمهٔ شاهانه استعمالى اقتضا ايليوب معمافيه
بو بابده سادهجه وقوعبولهجق استرحامه يكده اهميت
ويرلميهجكى وغايت سوزش وشدتلى يازلسه روسيه پولتيقهسنه
خدمت ايدلمش اولهجغى خاطرهلرى عقلى باشنده اولنلرى
خيليجه تلاشه دوشيرمش و توقف و تأخر ايسه مورث
و خامت كورنمش اولديغندن ارتق چار ناچار استرحام
تلغرافلرى براز اهميتليجه يازلمش ايدى ٠

برطرفدن دخى عساكر مستحفظهنك جلب وجمعنه قيام
اولندى ٠ انجق عساكر مستحفظهنك انتظامسزلقلرى
جهتيله اهالئ مطيعه حقنده قورقديغمز يولسزلقلرى
وقوعبولمدقدن بشقه مأمول اولنمز بردرجهده كوستردكلرى
غيرت وجلادت حميتكارانه ومعتدلانه بورازده بولنان بالجمله
اجنبى دوستلرمزك نظر تحسين وآفرينى جلب ايلدى ٠ هله
رؤساى اشقيادن بعضيسنك عنادندن كندو اليله فاملياسنى
و چوجقلرينى تلف واعدام ايدر ايكن عسكرمز يتشوب
بابالرينى اورهزق بيچارهلرى و بيكناه معصوملرى قورتاروب
آغوش مرحمتلرنده كتورملرى و عثمانليلرك بو حركات
مروتمندانهلرى الهكن اشقيا طرفندن خرستيانلر مواجههسنده
كمال تقدير ايله افاده اولنمسى ملل غير مسلمه يى حيران ايلدى ٠

عثمانلیلرك محافظهٔ وطن اغورنده سینهٔ حمیتلرینی دشمن قورشوننه سپر ایده‌جکلری قومیته افرادینك بسبللی حسابلرنده یوغیمش که انلر هرسك واستانبولده بولنان عساکر شاهانه‌یی بالحساب اوزرلرینه قاچ کونه دکین نقدر قوت یتیشه بیله‌جکنی تخمین ایله عسکر ورودینه قدر بونلر چوغالوب گاه هجوم و مدافعه و گاه متارکه ایله وقت کچوره‌رك بورالرینی هرسکلشدیرمك افکارنده ایمشلر .

حالبوکه « وطنه خدمت » دیو ملحقاته بر قاچ امضالو کشیده اولنان تلغرافلر واطرافه کوندریلان خبرلر اوزرینه برقاچ کون ایچنده خاصکوی قضاسنده اوچبیك و سلطان یری قضاسنده بیك وحاجی چلبی قضاسیله رو یجوز ناحیه‌سندن بیکر وادرنه‌دن بیکه قریب وکوجس ناحیه‌سندن یدی سکز یوز وقزانلق قضاسندن یدی یوزکشی‌یه قریب که جمعاً سکز بیك بشیوز قدر سلاحشور عساکر مستحفظه و نفیر عام یتشنجه بلغارلرك خوشابلری یاغ کسلدی . وقالقشمغه حاضرلانان کویلیلرك قالقمالرینه وقالقانلرك عرض اطاعتله اوطورملرینه دائر درحال منبعین مذکورندن اوراق نشر اولنمغه باشلادی که اره یرده واسطهٔ تعاطی اولان شخص دخی دردست اولندی .

اشبو عساکر مستحفظه ونفیر عام پیدر پی کلدکجه دولت وملت عثمانیه‌نك شان عالیسنی برقاتدها اعلا ایده‌جك حسن

خدمت و صداقت ابرازیله بر کونه یولسزلق وقوعه کتورمامه‌لری سرکرده‌لری واسطه‌سیله جمله‌سنه بالتفهیم محل لازمه‌یه سوق اولندی .

بو صره‌ده فلبه قصبه‌سی اهالیسی دخی سلاح الشنه النمش اولوب انجق اوروپا دولتلرینك بعضیسی ترکیه‌یی پارچه‌لمق افکارنده اولوب وحتی روسیه دخی اسلام ایله خرستیانك بر یرده یشایه‌مدیغنی کوسترمك املنده بولنوب بونك ایچون مملکتمزده بو فسادی چیقاردقلرندن و اکرچه اجنبی قونسلوسلری امنیتسزلك کوررلر ایسه محافظه‌لر ایچون دولتلرندن عسکر ایسته‌یه‌جکلری ملحوظ ایدوکندن بو حالده یعنی بورایه عساکر اجنبیه کلدیکی تقدیرده اهالیمز سر وسبنی اکلایه‌میوب عموماً ایاقلنه‌رق خدانکرده نتیجه‌سی پك وخیم بر حالك ظهورینه و ترکیه‌نك تهلکه‌یه دوشمسنه سببیت ویریله‌رك بو ایسه روسیه‌نك آرایو بده بوله‌میه‌جغی بر کیفیت اولدیغندن بو بابده پك زیاده متحدانه ومتبصرانه طورانلمق اهم و الزم اولدیغی لازم کلنلر طرفلرندن مملکتك سوز اکلادلرینه کوزجه اکلادلمش اولمسیله بیلم خالصانه‌سو یلنیلان بو سوزلرك تأثیر یمیدر یوقسه اهالیمزك درایت وانسانیتلری اقتضاسیمیدر حمد اولسون بر طرفده آتش یانمقده ایکن دیکر طرفدن اهل اسلام استیمان ایدنلری کمال شفقت و مرحمتله یرلشدیره‌رك اعاشه‌لری اسبابنی استحصاله و تبعهٔ صادقهٔ

غیر مسلمه ایله برلکده قومسیونلرده مجلسلرده متحداً ایفای وظیفه‌یه مسارعت ایدیورلر عثمانلیلرك شو حركات متفقانهٔ معقولانه‌سی كوستردیكه ملتمزده پك چوق استعداد حاصل اولمشدر .

(پازارجق وقوعاتنك باشلانغیجنی طونه غزته‌سی رسماً شو یولده خبر ویریور)

« افساد اهالی ایچون اوچ نفر صرب بلوغوزت آلان قریه‌سنك لامبو محله‌سنه كله‌رك طودورلولیچه قاپرشكونك خانه‌سنه كزاندكاری بعض طرفدن تحقیق واخطار قلنمسیله درحال ادرنه ولایت جلیله‌سنه اخبار كیفیتله پازارجقدن كوندریلان اون التی نفر عساكر ضبطیه معرفتیله مرقوم صربلولر طوتلسی اوزرینه بلغارلرك سلاحلنه‌رق حكومت قوناغنه هجوم ایلدكاری و ایچروده‌كیلر قپولری قپایوب تحصن ایتمك ایستمشلر ایسه‌ده جمعیت عاصیه قوناغی هدمله برابر ایچروده‌كیلرك تسلیمنی طلبه جرأت ایتملری اوزرینه طرفیندن سلاح پاطلامش و ایش بوندن آزوب واوتلق كویلولر دخی داخل فساد اولوب اشبو صرب پازكارلرینك سوزلرینه سائر قاپیلانلرله برابر بر جمعیت تشكل ایدنجه ارتق اوكنه كلانلری كسوب بچمكه وكوپریلری یاقوب ییقوب تلغراف تللرینی دخی كسمكه باشلامشلردر »

في ٣٠ نيسان ٩٢ تاريخيله صوفيه متصرفلغندن مقام صدارتپناهي يه تلغراف

عورت آلان واوتلق كويى اشقياسى طرفندن ايزلادينك صاغ جهتنده وبالقان اتكنده صوفيه يه يدى ساعت مسافه ده اولان راقوويچه قريه سى اهاليسى بالاغفال شقاوته تشويق و تشريك اولنمسيله قريۀ مذكوره يه كوندريلان بر بلوك سوارى عساكر نظاميه و ضبطيه ضابطانى و احتياط بيكباشيسى مصطفى بك جانبندن اشقياى مرقومه يه اوچ كوندن برو نصيحت ايدلمش ايسه ده قاپلدقلرى اغفالاته استناداً قطعاً قبول اتميه رك حال شقاوتى تشديد وامر محافظه ضمننده طوران قره غوللرك اوزرينه تفنك آتمغه ابتدار واجرا اولنان نصايح تكرار اولنديغى حالده جمله سى بردن عساكر شاهانه يه تفنك انداختنه اجتسار ايلمريله چاره سز بروطرفدن بالمقابله تحصن ايلدكلرى يرلر ضبط و اشقياى مرقومه دن اوچ نفرى حياً واوچى ميتاً اخذ وكرفتله قصورى درعقب قريۀ مذكوره يه طرف آتش و يروب يقارق كاملاً بالقانه فرار ايتدكلرى وايش اوراجه سايۀ حضرت پادشاهيده شو صورت ايله بتوريلوب حياً طوتيلان اوچ كشى بوراية كتورلمش وبو مقوله شيلر ايچون تشكيل اولنان مختلط قوميسيون معرفتيله بونلرك استنطاقنه لدى الابتدار پازارجقده پوابرام قريه سندن التى نفر اشخاص كندى كويلرينه كله رك كويك

معتبرانی وکلیسا پاپاسی واسطه‌لریله جمله‌سی بالاغفال بر هفته اول قریه‌ده مسافر بولنان ایکی آدمی تلف ایدرک کندو اشیاو چولق وچوجقلرینی پو ابرام بالقانه طاشیوب وکویك اطرافنه سپرلر یاپوب حکومته غوغایه حاضرلندقلرینی وترك شقاوت یولنده حقیقة مأمورین طرفندن اوچ کون نصایح اجرا ایدلدیسه‌ده ذکر اولنان مفسدلرك افادات وتحریکاتی اوزرینه هیسی بردن عسکره تفنك اتدقلرینی متعاقب عسکر یوریش ایتدیکی کبی ابتدا مرقوملر خانه‌لره آتش ویروب قاچمغه باشلادقلرندن ارقه‌سی صره بوتلر بالقانه فرار ایدرکن طوتلدقلرینی وایچلرندن بریسی اورالی اولوب اوتلق قریه‌سندن یکی کلدیکنی واوتلق کویی وقوعاتنده دخی برلکده بولندیغنی اقرار وجمله‌سی نعمت عدالت سنیه‌یه هیچ بر وقت بردیه‌جکلری یوغیسه‌ده ذهنلری اشخاص مرقومه طرفندن اغفال ایدیلوب شو یوله سلوك ایتدکلرینی تذکار ایله اظهار ندامت ایتمش وبریاندن استنطاقلرینه دوام اولنمقده بولنمشدر بو ایشك بورازجه سایهٔ حضرت ملوکانه‌ده پك بیوك تأثیری کوریله‌رك ایکی کوندر صوفیه‌ده اشقیاو قوعاتی ایشیدلمدیکی عرض اولنور.

(مجلس اجرآت اعضاسندن ادیب افندینك فلبه اختلالنه دائر تحقیقات واقعه‌سی اوزرینه تقدیم ایلدیکی لایحه‌در)

اجانبك القا آتيله بر مدتدنبرو ايقاعى ترتيب وتهيئه ايدلمكده اولان بلغارستان اختلالنك بيك سكز يوز يتمش التى سنهٔ ميلاديه‌سى رومى مايس ابتداسنده هر طرفدن بردن ظهوره كلمسيچون مواقع متعدده‌ده بولنان قوميته‌لر اربابنه معلومات قطعيه ويرلديكى وفلبه سنجاغى قراسندن اولوب بيوك بالقانك دامنده بولنان عورت آلان و اوتلق كوى و پوصدين دربند كويى كبى محللرده دخى كويك اطرافيله جوارينه استحكام ياپلمق واسلحه وجبخانه نقل وحفظ ايدلمك كبى احواله انهماك ايدلديكى ودفعة استطلاع كيفيته سبب اولمامق ايچون كلوب كچن مسلمان يولجيلرك كويلره اوغرادلمامسى اصول اتخاذ اولنديغى پازارجق حكومتنه عكس ايدرك كيفيت درحال فلبه‌يه بيلديرلمسى جهتله بر طرفدن ضبطيه ضابطانندن احمد ونجيب اغالر تحقيق ماده ايله متجاسرلرك دردستيچون عورت آلانه طوغرى اعزام اولنديغى مثللو بر طرفدن ده فلبه متصرف سابق پاشا حضرتلرى يده معيتنده برمقدار سوارى ايله پازارجغه كلمش وكنديسى دخى سمت مذكوره طوغرى توجيه وجه عزيمت ايلمش ايسه‌ده ضبطيه ضابطلرينك قوميته اربابنى دردست ايتمسيچون عورت آلانه طوغرى حركتلرى اختلال طرفدارلرى طرفندن خبر ويريلەرك بونلرده‌ا سمت مقصوده واصل اولمقسزين يول اوزرنده كى خرستيان كويلرندن

تحت سلاحله تضییقه التدیغی و پازارجق کاملاً یاغش ومسلمانلردن دخالت ایتمیانلرده عموماً قتل اولنمشدر بونده بیهوده عناد ایتمه تسلیم اول دیه‌رك مومی الیه احمد اغا اوزرینه هجوم ایلدیکی جهتله اودخی تخلیص نفس ایچون مقابله یه ابتدار ایله بر قاچ آدم جرح ایدرك معیتیله فرار وعودت ونجیب اغادخی بعینه دیکر طرفده اوغرادیغی تضییقدن قوتیله‌رق سمت سلامته مواصلت ایلمش واولوقت متصرف سابق پاشاحضرتلری یده هرنقدر اوتلمق کوبی سمتنه طوغری چیقمق ایسته‌مش ایسه‌ده ایشك وخامت وجسامتنی اکلایه‌رق دونوب تدابیر ایجابیه نك اجراسنه مبادرت ایلمشدر ۰

بناء علیه اشبو اختلالك هر نقدر مایس اوائلنده ایقاعی مقرر وموعود ایسه‌ده ایشك خبر النیشی تسریع ظهورینی استلزام ایلدیککندن تأخیری حالنده کندولرنجه مضرت ملحوظ اوله‌جغندن همان اعلان واظهار خصومت لازم کلمکله اوارالق ذکر اولنان پازارجق قضاسی داخلنده‌کی یوللرده و کوچك کویلرده راست کتوریلان ذکور واناث و پیر وبرنانك قتل واعدامنه وتلغراف خطلرینك تخریبنه و بوغازلرده ودربندلرده اولان اخشاب کوپریلرك احراقنه واوجوارده قزدربندیله وترن دربندی اوزرنه‌کی محافظه قله‌لرینك اشغالنه وایچلرنده‌کی بر قاچ مستحفظ ضبطیه

نفرزندن فرار ایده‌میانلرك ائلافنه وحتی بلوه استاسیوننده
اولوب تسلیم اولمیان آدملرك استاسیون ایله برابر اطرافنه
و پوسته عربه‌لری موقفلرینك طوتشدیرلمسنه وحکومت
طرفندن منصوب مدیر و کاتبلردن اله کچوردکلرینك قتلندن
بشقه حرملرینك ومعصومه کریمه‌سنك علناً اعدامنه
وذکری مستهجن ایسه‌ده واقعی تمامیله خبر ویرمکی التزام
ایلدیکم جهتله مظهر عفو اولمقلیغمه اعترافاً بیان ایدرمکه
معصوم اعدامندن صکره فرجنی کسه‌رك بله‌زك دیو استعماله
باشلادقلری اطراف کویلردن خبر النمسی اوزرینه اوجوارده
بولنان وخصوصیله مختلط اولوبده ازلق اولان مسلمان
کویلرندن ترك دار ومال ایله تخلیص نفسه شتاب اولندقچه
خرستیانلر طرفندن مماللری یغما وخانه‌لری احراق اولنمغه
باشلامش وعاصیلرك پنجهٔ ظلمندن قورتیلوبده بازارجق
وقلبه وسائر جسیم مسلمان کویلرینه‌جان اتانلر کورلدکجه
اسلام بیننده برعظیم هیجان حاصل اولوب کوچك بیوك
سلاحه صارلمغه مجبور اوله‌رق بریاندنده اومثللو تضییقه
اوغرایان مسلمان کویلولری تخلیص ایچون طرف طرف
مسلمان کوکللولرینی طوپلایه‌رق امداده یتشمشلر ایکن بر
طرفدن دخی عساکر شاهانه کلمکله آتیده بیان اولنه‌جغی
وجهله لله الحمد تسکین نائرهٔ اختلاله موفق اولنمشدر .

رؤسای اشقیادن بتقو مکینك اورخانیه طرفلرنده عساکر

ضبطیه و معاونه طرفندن یوصویه طوتیله‌رق اتلاف
ایدلدیکی صره‌ده اوزرنده چیقان برطاقم اوراق فسادیه‌دن
بریسنده رؤسای فسده‌دن مرکب اوله‌رق اختلالدن اوّلجه
تشکل ایتمش اولان بر مجلسك جملهٔ مذاکراتی مندرج اولوب
بونده اختلالك مایس ابتداسنده عموماً ایقاعی و دربندو بوغازلر
جوارنده اولان و کندولرنجه ایقاسنده محذور و مضرت
مطالعه ایدیلان خرستیان کویلرینك دخی بالعموم کندو
طرفلرندن احراقی و خلقندن نسا و صبیان و عملمانده‌لرینك
عورت آلان واوتلق کوینه نقلیله حرب وضربه قادر اولنلرینك
بو غازلرك ضبط و محافظه‌سنه سوقی و ترتیب ایدیلان
واسطه‌لری معرفتیله قلیه‌یه اون التی و پازارجغه اون ایکی
یردن آتش و یریله‌رك اهالی انکله مشغول ایکن جوارده‌کی
خرستیان کویلرندن آتشك شعله‌سی کورلدیکی کبی هجوم
ایدیله‌رك مسلمانلرجه قتل عام و مالّرینك یغما ایدلمسی وادرنه
نکده احراقی مناسب ایسه‌ده اوراده آتش ویره‌جك واسطه‌لری
اولمدیغندن اوراسیچون کویلردن آتش و یریجی ادملر
تعیین و اعزامی و صوفیه‌نك دخی اویولده آتشه اورلمسی
و مسلمان کویلرنده کندولره دخالت والتجا ایدنلر اولور ایسه
انلرك دخی چولق چوجوغیله عملمانده‌لری عورت الان
واوتلق کوینه کوندریلوب اوراده محافظه ایله کنج وایشه
یارارلری اختلال تقرر ایدنجه‌یه قدر بر بشقه طرفده وتحت

نظارتده طوتلمسی و بو صورتله التجسایه میل و موافقت کوسترمیانلرك اولاد و عیالیله معاً جمله سی قتل و اعدام وخانه لری احراق ومالّلری یغما اولنمسی متحداً قرارلشدیرلمه رق سؤال وجواب یولنده یاز یلان ورقه نك زیری عموم هیئت طرفندن بالامضا موجبنجه حرکته دقت و مسارعت اولنمق ایچون صور متعدده سی ایجاب ایدن رؤسایه کوندرلمش و واضع الامضا اولنلرك هر بری بر مأموریت صاحبی اولدیغی یعنی بونلردن کیمی عسکری قوماندانی و کیمی ادارهٔ داخلی و کیمی امور اجنبیه و کیمی امور عدلیه مأموری کیمی مهمات ناریه و کیمی البسه و اشیا و کیمی ارزاق عسکریه والحاصل هر بری بر خدمت صاحبی اولدقلری یازلمش ایسه ده نه چاره که ایش دها اوجه حکومت طرفندن استخبار ایله تحریاته ابتدار اولنمقد نناشی اختلال وقت موعوددن بش التی کون اول پرصدین در بندی و عورت آلان و اوتلق کویی و متعاقباً بطاق وبراجقوه وبروشتجه طرفلرندن سر برآوردهٔ ظهور اولدیغندن هر طرفدن بردن اتش و یرلمك و هجوم اولنمق صورتلری وقوعه کلهمامش و بونلرك تصمیماتی حکومتلر طرفندن و بالعموم اهالیٔ مسلمه جانبندن اکلاشلمسی اوزرینه لاعلی التخصیص بالعموم انفاس و اموال اهالی یی محافظه ایچون عسکر جلبی و داخلی مسلمان کوکلیلرندن و مملکت خلقندن قوللر ترتیب ایله کیجه لری صباحلره قدر شهر

و قصبات و قرا اطرافنك بكلتديرلمسى كبى تدابير سريعه وممكنه يه ابتدار اولنمش اولمسندن ناشى سائر يرلرده ده بو ارزوده اولنلرك تصورى فعله كلهمامشدر . حتى وقت موعودده قلبه قصبه سى چارشوسنده بر قاچ محلده حريق ظهور ايتمش ايسه ده اهالى يه طوب واسطه سيله اعلان كيفيت اولنمغله هر طرفدن يتيشيله رك ايلرو لمكسزين باصديرلديغى كبى ترتيب اولنان قوللر ايله داخل و اطراف مملكت محافظه اولنمغله كويليلردن كيجه حاليله كلمش اولنلر دخى عودته مجبور اولمشلردر .

چونكه قلبه قصبه سنه آتش و يريله جكى صره ده اعلان حريق ايچون مملكتك يوكسك بر محلنه موضوع اولان طوپك دخى چيويلنه رك اعلانده تأخير وقوعنه واوسببله اتشك زبانه كش اولمسنه اهتمام اولنمسى اشقيا طرفندن توصيه وتنبيه اولنمش ايسه ده بروجه محرر اولجه احواله اطلاع حاصل ايدلمكدن ناشى طوپك محافظه سنده ده ادم بولنديرلمق سببيله اكا ده موفق اوله مامشلردر .

حاصل اولديغم معلومات موثوقه يه نظراً ادرنه ولايتى داخلنده كى اختلالك اوجاغى بازارجق قضاسنده كى عورت الان و اوتلق كويله بطاق كويى اولوب سائر يرلره عاميله سرايته ميدان قالمامش و بازارجق قضاسنده كى ياغمش اولان كويلرك مجموعيده يكرمى سكز قطعه دن عبارت بولنمشدر .

بو کویلرك دردی صرف مسلمان و التیسی اسلام ایله مختلط
خرستیان واون سکزی صرف خرستیان قراسیدر ٠ صرف
مسلمان کویلری خرستیانلر طرفندن کاملا یاقلدیغی کبی
مختلط کویلرك وصرف خرستیان کویلرینك یکرمی قدر یده
طاغلره چیقوب چیدلر ضبط ایدلمك ایچون الدقلری تعلیماته
توفیقاً خرستیانلر طرفندن بالاختیار آتشه ویرلدیکی وبونلردن
اون بشنك کاملاً والتیسنك بر مقداری یاندیغی خبر النمش
و قصورندن بطاق کوی خانه‌زینك عساکر معاونه‌نك
هجومیله وبراجقوه واوتلق کویی خانه‌زندن بر طاقمنك دخی
عساکر نظامیه و معاونه‌نك دخولیله اثنای حربده یاندیغی
معلوم ایسه‌ده بونلرده کاملا یانمیوب اوتلق کوینك ١٦٠٦
خانه‌سندن ١٣٥٦ خانه‌سی و براجقوه قریه‌سنك ٤٩٠
خانه‌سندن ٤٧٥ خانه‌سی موجود اولدیغی تحقیق اولنمشدر ٠
بناء علیه ذکراولنان یکرمی سکز قریه‌نك ٥٦٥٦ خانه‌سندن
٢٦٦٧ خانه‌سی محترق اولدیغی اوکرنلمشدر ٠

آنفاً بیان اولندیغی اوزره اشبو یکرمی سکز کویك مجموعنه
عسکر سوق اولنمیوب اصل حرباً ضبط اولنان یرلر اوتلق
کویی وبراجقوه وبطاق قریه‌زی وفلبه قضاسنده برصدین
دربندیله پروشتجه واسلیمه سنجاغی داخلنده بویاجق کویی
اولمسیله بونلردن بطاق و برصدین کویلری عساکر معاونه
یعنی اهالیٔ مسلمهٔ محلیه ودیکرلری عساکر نظامیه و معاونه

ايله ضرب وتنكيل ايدلديكى وسبب تنكيللريده يالكز اظهار عصيان اولميوب قوۀ عسكريه‌نك وصولنده دخى ايديلان نصايحى كوش هوشه القا ايتملرندن وايكى اوچ كون حربه ومقابله‌يه دوام ايلملرندن نشأت ايلديكى جمله‌نك معلوميدر ٠

زيرا عورت آلان كويى فسادك منبعى وفسده واشرارك موقعى ايكن اهاليسنك واقع اولان التجا واستيمانلرى اوزرينه عساكر شاهانه طرفندن عفو ومساهله صورتى كوسترلمشدر كه شو حال ديكرلرى حقنده اولنان معامله‌نك تعيين درجاتنه ميزان واضح عد اولنه بيلور ٠ حتى اشبو كويلر اهاليسى اطاعته دعوت اولنوبده ابا ايلدكلرى زمان برو طرفدن چولق چوجق ونساء واختيارلر اولسون كويدن واستحكاماتدن چيقاريله‌رق بعده مخاصمه‌يه ابتدار ايدلمسى اخطار ايدلمش ايكن اكا ده موافقت كوسترميشلرى اوزرينه بالضروره حربه قيام ودوام اولنمش ومع مافيه اناث واطفالك امنيت جانلرينه زياده‌سيله دقت اولنه‌رق حال ناروا وقوعه كتورلمامسى بالعموم عسكرى صنفنه تنبيه ايدلمش ايمش ايسه ده نه چاره كه بلغارلرك عناد واصرارى وچولوق چوجوقله برلكده بعض يرلرده تحصن ايتملرى اثناى جدالده دانۀ تفنكه تصادفله برقاچ قادينك يارەلنمسنه سبب اولمش وانلركده مؤخرا حكومت طرفندن تداويسنه مسارعت ايدلمشدر ٠

اوتلق كوينك بيوك وكوچك كافۀ نفوس ذكورى

٤١٢١ و براجقوەنك ١٥٧٤ و بطاغك ١٤٤١ اولوب شو
اوچ كوى نفوسنك مجموعى يدى بيك بوقدره بالغ اولمسى
لازم كلور و بونلرك لااقل يوزده اللیسى صبیان ایله علیل
و اختیاره چیقار يلور ایسه قصور ایشه يرايه بيلور ٣٥٠٠
نفوس قالملق اقتضا ایدرك اطراف كويلردنده برمثلى التحاق
ایتمش اولسه يدى بيك قدر عصاتك اجتماع ایتمش اولەجغى
مظنوندر و اشبو كويلر خلقنك خيليسى شمديكى حالده
خانەلرندە ساكندر بناءً عليه بو كويلردە ايقاع ايديلان حرب
و قتالده وقوعه كلان تلفاتك مقدارنى بونكله تخمين
اولنەبيلك قابلدر واقعا نفوس دفترلرينه مراجعتله موجودى
يوقلمه ايديلەرك نقصاننك مقدارينى اكلامق خاطره كلور
ايسەده خانەلرينى ياقوب ده طاغلرى طوتمق ارزوسنده
بولنانلرك بر طاقى ايشچيلكله شورايه بورايه صاوشمش
و اكثريسيده اطراف كويلردە مسافرت ايتمكده بولنمش
اولمسندن صحيحاً نقصان نقدردن عبارت اولەجغى شمديدن
بيلنەماملكدەدر برصدين كوينده وقوعه كلان حربه كلنجه
طرفيندن برقاچر تفنك پاطلار پاطلامز كويلولرى خوف
ودهشت الهرق استحكامى براقوب فرار ايلدكلرندن اورادەكى
تلفات برقاچ ادمدن عبارت اولديغى و پروشنجەدەكى تلفاتك
مقدارينده از ايدوكى و بوياجق كويندەكى تلفاتك مقدارينه
كلنجه آتيده ايضاح اولنەجغى اوزره يتمشله سكسان بيننده

بولندیغی معلومدر .
حربده شهید اولان عساکر نظامیه و معاونه دن ماعدا ابتدای اختلالده احراق اولنان مسلمان کویلری خلقندن اتلاف ایتدکلری و قره غوللرده و استاسیونلرده اوروب یاقدقلری وتجار تله شوزایه بورایه کیدن آدملردن طوتوب کسدکلری مسلمانلرك مقدار صحیحی دخی هنوز تعین ایده مامش ایسه ده بونلرده درتیوز نفره بالغ اولور ظننده یم . ایشته بو مقوله متعمداً قتله جرت ایدن آدملر شمدی مجلس علنی و عمومیده بالاستنطاق حکم قانونه توفیقاً جزا ایدلمکده و او مثللو جنایات جسیمه دن بری الذمه اولنلرده بر طرفدن کفالته ربطله سبیللری تخلیه اولنمقده در .

حتی اثنای شورشده طوتیلوب عورت آلانه کوتوریله رك برمدت اوراده طوب چنبری و سائر حربه مقتضی تیمور ادواتی کبی شیلر اعمال ایتدیرلدکدن صکره محافظه لرنده محذور مطالعه سی اوزرینه اللری باغلی اوله رق صره سیله بونلری اوریلان یکرمی قدر بیچاره مسلم قبطیلرك قاتللری مجلس مختلط فوق العاده ده علناً فعل قتلی علی ماوقع نقل وتقریر ایتدکلری مثللو اثنای اختلالده یولده طوتمش اولدقلری بر مسلمان کندوسنك عفو وآزاد اولنمسیچون خیلی رجا ایتمش ایسه ده اصغا ایدلمیه رك « کوپك کبی اولدردك » تعبیریله باشنی کسدکلرینی سویلدکلری اوراق استنطاقیه لریله ثابتدر .

واختلالك مشوق ومسوقلرندن الك چوغی کوی داسقاللری یله پاپاسلری اولدیغی متواتردر .

بالاده محرر عورت آلان واوتلق کوی و پرصدین قریه‌لری عادتا مواقع مستحکمه‌دن معدود اولمق ایچون طوپراق واغاچدن متعدد استحکاملر یاپلدیغی کبی اهالئ غیر مسلمه عموماً سلاحبدست مقاومت اولدیغی واستحکاملر ایچنه اوزرلری تیمور چنبرلی وقطرانلی ایپلر ایله صاریلی سرت اغاچلردن متعدد طوپلر وضع ایدلدیکی وحتی اثنای غلبه‌ده قاریلر طرفندن بیله استعمال اولنمق ایچون اوزون صوبالر اوجلرینه سونکی شکلنده آلات یاپدیرلدیغی جمله‌نك مشهودی اولمش وعصیانك اوجه تصمیم ایدلدیکی کرك بو کویلرده وکرك سائر کویلولردن بعضیسنك ذیقیمت اشیالری یرلره دفن ایله اوزرلرینه سبزه اکدکلری مرتبهٔ تواتره وارمشدر .

بطاق کوینی وقوعاتنه سببیت ویرن مواد دخی شو وجهله جریان ایتمشدرکه اشبو کویلولر کلوب کچن برقاچ مسلمان تجارلرینی طوتوب اعدام ایتدکلری کبی تحریسی ایچون دوسبات بالقانی جوارنده‌کی مسلمان کویلرندن کوندریلان علی اغانك مخدومنی دخی توقیف ایتدکلری وتدبیر وتشبثلری مسلمانلر حقنده پك وخیم اولدیغی قومشو لری دوسباتلیلر طرفندن خبر النمسی اوزرینه هم مظلومینی

قورتارمق وهمده كندولرينى محافظه ايتمك ايچون سلاحنى آلان برى طرفه شتاب ايدرك كويه مواصلتلرنده معتبران اهاليدن بريسنك فوق الغايه وقوعبولان رجا والتماسنه مبنى غلى اغانك اوغلى اعدامدن عفو ايله صاليو يرلديكى كورلديكندن مسرور اولمقله برابر بو مثللو غوابنه انجما كارى سببلر يده كندولرندن سؤال اولنمسنه دانه تفنكله جواب الدقلرندن روايتك صحتى ثابت اولمسيله دوسباتليلرده جبخانه وعونه جلبله بطاق كويلولرينه بو فعلدن فراغت ايملريني هرچند توصيه ايلمشلر ايسه ده تأثيرى اوله مامسندن ولاينقطع اوزرلرينه آتيلان تفنكلردن برو طرفجه تلفاتده ظهوره كلمسندن حربه قيام اولنه رق استيمان ايدنلرك سلاحلرى النوب محافظه ايدلمش ايسه ده تسليم اولميانلر كاركير كليسايه قپانه رق مقابله يه مجاسرت ايلدكلرندن بونلريده خارجه اوغراتمق ايچون اطرافنده بولنان اخشاب ابنيه لره آتش ويرملرى جهتله حريقدن كليسا ايچنده اولنلرده طشره يه اوغرايوب برمقاتلهٔ شديده وقوعه كلمش اولديغى مع التأسف خبر النمش وكويك ١٤٤١ نفردن عبارت اولان مجموع نفوسنه كوره بو حربده طرفيندن كليتلمو مقتول ومجروح وقوعه كلمشدر .

لعنت اولسون ساده دلان اهالى يى بو وجهله يكديكرى عليهنه سوق وتسليطا ايچون ايقاع فتنه وفساده سبب اولنلره

بروجه محرر علی اغانك اوغلنی اعدامدن عفو ایتدیرن
ادم ایشــك وخاتمنی اکلایه‌رق حربه شروع اثناسنده
چولوق چوجغنی اله‌رق مسلمانلر طرفنه کچمکله دوسبانلیلر
حقوق همجواری یه رعایة اولاد وانسابیله کندوسی امناً
وسالماً کویلرینه کوتوریلوب اعاشه‌سنه باقلدیغی مثلو
اثنای حربده بیکس قلان چوجقلرده اوحالده براغلیوب
کویلرینه کوتورلمش و بوکامنیدرکه برطاقم اطفال مسلمانلر
طرفندن اسیر ایدلدیدیو تواتر ایدلمکده بولنمشدر ٠
حالبوکه مسلمانلغنك شعائرینه کوره میدانده قلان ارامل
وایتامی حالیله ترك ناروا اولدیغندن او مقوله‌لرك برطاقی
حکومت محلیه معرفتیله طو پلانه‌رق تعیین اعطاسیله بر
مدت اعاشه اولندقدن صکره هر بری بر محله یرلشدیرلدیکی
کبی بعضلری یده مسلمان کویلولر طرفندن النوب اعاشه‌لریچون
کویلرینه کوتورلمش ومسئله برطرف اولدقدن صکره
انلرده پیدرپی یرلرینه تسلیم واعزام ایدلمش وایدلمکده
بولنمشدر ٠ دشمنلرك تشویق واغراسیله بردولت ومملکت
تبعه‌سنك یکدیکری علیهنه خصومت ایده بیلسی قابل
اولیورسه‌ده بردولت ومملکت خلقنك یکدیکرینی اسیر
ایتمسی عقلك ور اسنده‌برشی اولمسیله بوراسی قبول اولنه‌مز
احتمال که الحالة هذه مسلمان کویلرنده دها اوقبیلدن بر
قاچ چوجق ویاقادین بولنه بیلسون ٠ فقط بونلرده مجرد

اسیر ایتمك داعیه‌سیله النمش وقالمش آدملر اولمیوب بلکه بو
منوال محرر بیکس قالملری سببیله صغنـوب تعیش ایتمـك
ومقابلنده ده اللندن کلدیکی مرتبه خدمت ایلمك اوزره
الیقونلمش اوله جغندن بونی خبر ویرن چوجقـلر اسیر
ایدلدی دیو لاعلی التعیین سوز سـو یلمکدن ایسـه فلان
محلده برچوجق قالمش دیو خبر ویرلمش اولسـه حکومت
محلیه درحال جلبله ولی ووصی وسـائر اقرباسی وارسـه
تسلیمه حاضر بولندیغی درکاردر ٠

اسلمیه داخلنده‌کی بو یاجق کویی عصاتنك اورلمسی بحثنه
کانجه بو کوی منبع فساده بعیدجه اولمق سببیله دها استحکام
یاپمق وطوب تدارك ایتمك کبی احواله جرأت ایتمامش ایسه‌ده
اطرافی قراسنك کلیتلو خرستیانی اولمسنه اغترارا اوراسی
مجمع اتخاذایله برطرفدن خرستیانلرك تجمع ایتدیکی ایشیدلمش
وبروطرفلرده ایسه عصیانك وقوعیله برابر بلغارلرك ذهننی
تغلیطه چالیشان خائنلر صربستاندن بلقان طریقیله پك چوق
امدادده کلمش سوزلریله ناسك ذهننی بوزدقلرندن انلرده‌ده
جرأت کله‌رك کلوب کیجی مسلمانلری کچورماملری کبی
نمایشلره مبادرت ایلدکلرندن بو حالك استکشافیچون اسلمیه
داخلنده اولان و بو یاجغـه قریبی بولنان یانبولی قضاسی
قائمقامی هاشم افندیده معیتنه برقاچ ضبطیه الهرق بو یاجغه
کتدیکنده انی دخی کو یه صوقدقلرندن مصلحتك اوراجه‌ده

فتارنك آلمقده اولديغى اسليمه ده كى فرقهٔ عسكريه قوماندانه
خبر ويرلمش و قوماندان مشار اليه دخى معيتنه بر طابور عساكر
و بر مقدار ده كوكللى الهرق بو ياجغه كتديكنده مواجهه سنه
كويك اختيارلرندن برقاچ ادم چيقمسيله بويله كلوب كچنلره
ايلشملرى و خصوصيله قضا قائممقاميده كلديكى حالده كويه
قويمملرى و اطرافدن طوپلانملرى و دائما سلاحله
اوغراشملرى نه دن نشأت ايديور كبى واقع اولان سؤاللرينه
قورقديغمزدن طوپلانيورز و كنجلرمزه مرام اكلاده ميورز
كبى سوزلرله جواب ويريلهرك عودت ايتدكلرى اثناده
كويدن عسكر اوزرينه سلاح آتلمغه باشلامسيله بالضروره هجوم
امرى ويرلمش و اثناى معركه ده كويك خانه لرندن اكثريسى
يانمش و حيوانات موجوده غارت اولنمشدر . شوقدر واركه
بو كويده موجود اولان ذكور واناث و صبيان ايكى بيك قدر
نفوسدن يالكز اللى قدرى تخليص جان ايدرك قصورينك
تلف اوليشى حقنده بعض طرفدن واقع اولان اشعارده سهو
صريح اولوب بو دخى مبالغه يه آلشمش اولان عوام ناسك
ويرديكى خبرلردن نشأت ايتمش اولمسى امر محققدر .
تحقيقات موثوقهٔ عاجزانه مه كوره اثناى معركه ده تلف اولان
بلغارلرك عددى يتمش ايله سكسان اراسنده اولوب بونلرك
ايچنده ده قضا قورشوننه تصادف ايدن بر قادينده ماعدا
نه اناث و نه ده اطفال واردر واقعا بو كويلولر كندو حسابلرنجه

نقصانلرینی یوزله یوز اون رادهسنده تخمین ایتمکده ایسهلرده
اشبو نقصان ایچنده فرار ایدن و شورایه بورایه صغنمش
اولانلرده داخل اولهجقندن بکده اعتماده شایان اولهماز ٠
یوقاروده بیان اولندیغی کبی اثنای وقعهده بعض چوجقلر
اطراف مسلمان وخرستیان کویلرندن آلنمش ایسهده مؤخراً
کوتوریلوب اقربالرینه تسلیم ایتدکلری وحتی بریسی پانبولیده
اعضای غیرمسلمهدن برذاته تودیع اولندیغی معلومدر ٠
تالان اولندیغی روایت اولنان اشیا و حیوانات بحثنه
کلنجه چونکه بلغارلر اشبو عصیانی اولجه تصمیم ایدرك حتی
ذیقیمت اشیالرینی احتیاطاً و محفوظاً خانهلری باغچهلرینه
دفن ایدوب حس اولنمامق ایچون اوزرلرینهده سبزه اکدکلری
وقعهنك اندفاعندن صکره کندو یدو معرفتلریله چیقاردقلری
شیلرله مثبت اولیشنه نظراً نقود موجودهلرینی دخی کاملا
او یولده اخفا ایتمش اولهجقلری درکاردر ٠ شو حالدهیالکز
کویلویه مخصوص چول چرکه وادوات زرعیه ایله برر
مقداراً کولات وبرده کافهٔ حیوانات میدانده بولنمق جهتله
ضایعات بو مثللو شیلردن عبارت اولمق طبیعیدر ٠
بناءعلیه کوزکوره کندو کویلرینه آتش ویرن بلغارلرك
اومثللو اشیاوادوات وما کولاتی عاصیلر طرفندن طوتشد-
یریلان مسلمان کویلرینك اشیا وادوات وما کولاتی کبی
اولریله برابر یانمش واوتلق کویی مثللو عساکرشاهانه طرفندن

حرباً ضبط اولنان كويلر اشياسنك دخی اطرافدن كلان كوكالولر طرفندن يغما ايدلمش اولديغی محققدر. حيوانات بحثنه كلنجه او قارغشه‌لق اره‌سنده مرعالری طولاشان حيواناتك برطاقی هرنه قدر عساكر شاهانه طرفندن تحت محافظه‌يه آلنمش ايسه‌ده بر طاقيده اهالئ قديمه و چركسلر طرفندن طوتيلوب كويلرينه اشورلمش ومرعالرينه جوار وملاصق اولان يرلر اهاليسنك حيواناتندن دخی ميدانده قلان بشر اون رأس حيوانلری صاحبسز ظنی وعاصی كويلولرك ماليدر اعتقاديله آلنوب كوتورلمش اولديغی واقعدر.

لكن بوحال وقعه‌نك ختامنده محلی حكومتلری طرفندن خبر آلنمسيله كويلره و بالعموم مظنون اولان يرلره طاقم طاقم نظاميه وضبطيه سواری قوللری چيقاريله‌رق هر نره‌دن آلنمش اولور ايسه اولسون بو مثللو سورولوب كوتورلمش هر كيمك يدنده حيوان بولنمش ايسه آلنوب كرك عصيان ايدويده مؤخراً ندامت ايتمش اولان كويلر اهاليسندن اولسون و كرك سائر اهالئ مطيعه‌دن بولنسون صاحبلرينه تسليم اولنمسنه وصاحبی ظهور ايتميانلر كده حكومتلر طرفلرندن تحت محافظه‌يه آلنمش اولان برچوق قيون وصغير و باركيره علاوه ايله صاحبی چيقديغنده ويرلمسنه قرار ويرلمشدر انك ايچون هر كيمك ضايع اولمش

و الینمش حیوانی وارسه کلوب حکومت محافظه سنده کی حیوانلر ایچنده ایسه اورادن آلنمسی وشاید اصحابندن اثنای حربده وفات ایدنلر وارایسه ورثه سی کلوب استیفای حقوق ایتمسی و بوندن بشقه هرکیم کندو حیوانی دیکر بر کویده و یابر آدمك النده کورر ایسه النوب کندوسنه تسلیم اولنمق اوزره درحال حکومته خبر ویرمسی هرکسه بیلدیرلمسی اوزرینه کرك میری طرفندن محافظه اولنان وکرك شونك بونك یدنده بولنان حیواناتدن برخیلیسی ظهور ایدن صاحبلرینه ویرلمش و بو طرفدن دخی و یرلمکده بولنمشدر · شوقدرکه اشبو حیوانات اصحابندن بعضیسی کندوسنك متهم اولدیغی بیلوب میدانه چیقه مامق و بعضیسیده کیدوب ارامامق سببیله الحالة هذه حکومتك اداره و محافظه سنده برچوق حیوانات دورمقده اولدیغی دخی کورلمشدر ·

مستغنیٔ تکرار اولدیغی اوزره وقعه نك ظهوری نیسان اواخری اولوب ختامیده چوق سورمامسی سببیله مزروعاته برکونه ضرر اصابت ایتمامش وجناب حقه حمد وثنا اولسون بوسنه اولحوالیده فیض و برکت برکمال اوله رق ارپه بغدای وچودار کبی محصول تمامیله ادراك ایدرلك کویلولرده یرلرینه عودت ایلمش اولدیغندن هرطرفده تارلالر بچیلوب خرمنلره نقل ایدلمکده ومصر محصولیده چپالنمغه باشلانمش وحیواناتده جاری اولدیغی مثللو صاحبی حیاتده اولنلرك مزروعاتی ینه

صاحبلری طرفندن المنسی واثنای شورشده قضایه اوغرایانلرك مزروعاتی ده ورثه‌سی جانبندن استیفا اولنمسی جمله یه بیلدیرلمشدر ٠

حاصلی له الحمد والمنه بو کونکی کونده بلغارستانده اختلالدن اثر قالمیوب اهالینك کافه‌سی اظهار ندامتله ینه کویلرینه عودت وخانه‌لری یاپمش اولانلرده شمدیلك برر قولبه انشاسیله صیغینغه مباشرت ایلمشلرسه‌ده اختلال وعصیانه ومسلمانلر علیهنده اظهار خصومته کندولری آلت اولمش اولملرندن ناشی دها تمامیله دفع خشیت ایده‌مامشلردر

مع مافیه اویولده دوچار فلاکت اولنلره دولت حکومتجه هر درلو معاونت وتصحیح وتأمین احوال آتیه‌لری ایچون لازمی کبی همت ایدلمکده اولیشنه نظراً اشبو خشیت حالنك دخی از برزمان ایچنده محو وزائل اوله‌جغی بدیهیدر ٠

بعض اجنبی غزته لرك مندرجاتیله قونسولاتولردن کوندریلان اوراقده مسلمانلرك بلغارلره الحالة هذه نظر نفرت وخشونتله باقدیغندن عرض شکایت اولنیور اما ایشك هر جهتی محاکمه اولنمیور ٠ عجبا قنغی انساندر اوانسان که خصمی مال وجان وعرضنه مسلط اولدیغی افعالیله اثبات ایتدکدن صکره مجالس مختلطهٔ علنیه‌ده اقوالیله ده جکر کاهنی داغدار ایتسون ده ینه اوخصمه نظر شفقت ومروت ومرحمتله باقسون بویله شیلرده اولی الابصار اولنلر انصافی پیش نظره الملی

و کندو نفسنده قبیح کوردیکی شیلری دیکرینك حقنده روا کورمامليدر .

بالاده بر نبذه جك عرض و بیان ایلدیکم وجهله مسلمانلر مملکتلرده هر طرفدن آتش و یریله رك قتل عام ایدیله جکنی قبل الوقوع خبر الدقلری وفلبه ده ده بر کیجه ده برقاچ محلدن آتش و یرلدیکنی و پازارجق قصبه سی اطرافی قراسنك دخی یاغده اولدیغنی کوردکلری حالده مقابلهٔ بالمثل فکر فاسدینه دوشمیه رك ینه محافظهٔ وطن او غورنده بذل مجهود ایتدکلری و بونجه سنه در برلکده یشادقلری بلغارزه وطنداش و قرداش نظریله باقدقلری تقدیر اولنه جق یرده بلغارلره حالا روی بشاشت کوسترمدکلرندن بحثله شکایته تصدی ایدیلیشی باعث تعجب اولمامق ناقابلدر .

واقعا شو برودتك دوامی کسه طرفندن تجویز اولنمیه جغی بدیدار ایسه ده جریحه دفعة کسب التیام ایده مدیکی کبی برودتك دخی برآنده محو وزائل اولمسی ممکن اوله میوب شو قدر که بلغار جانی وقاتللرینك نه یولده یاقوب ییقه جقلری حقنده مجالس مختلطهٔ علنیه ده جرأت ایتدکلری تفوهات عموم ملتك منوی ضمیری اولمیوب بلکه خصومتله دوام برودته وسیله اولمق ایچون تعلیم اولنمش برکیفیت اولدیغنی مسلمانلر تمامیله کشف وتخمین ایتمش اولدقلرندن انلرك او یولده زباندرازلغنه خندهٔ استهزا ایله مقابله ایده کلمکده وحکومت

طرفندن دخی بروجه محرر هر آن تألیف قلوبه چالیشلمقده اولدیغنه کوره بوحاللر دخی برقاچ آی ظرفنده بتون بتون محو وزائل اوله جغی الطاف سبحانیه دن مأمولدر اولبابده

عن اعضای مجلس عالیٔ
اجرا آت ابراهیم
ادیب

[٦]

سلانیك وقعه‌سنه دائر اوراق

سلانیك ولایتندن فی ٢٤ نیسان سنه ٩٢ تاریخلو مقام جلیل صدارت عظمایه وارد اولان تلغرافنامه‌نك صورتیدر

دونکی کون اقشامه یقین عورتحصاری طرفندن بر بلغار قزی عرض اهتدا ایتمك اوزره فراجه کیمش و یشماق طوتمش اولدیغی حالده شمندوفرله سلانیك استاسیونه کلوب اوراده بولنان ضبطیه‌لره مراجعتله انلر اوچ کشی رفاقتیله حکومته کلمکده ایکن امریقا قونسلوسی طرفندن ایکی شخص و یوز اللی قدر عونه ایله قزك فراجه و یشماغنی ییرتوب و جبراً ضبطیه‌لرك الندن الوب صورت جبریه‌ده برعربه‌یه قویوب مملکت ایچنده حاجی لازارونك خانه‌سنه کتوردکلرینی اوجوارده بولنان مملکت بغچه‌سنده و یوللر اوستنده کی اهالیٔ مسلمه کوروب اوچ بش بیك قدری اتفاق ایدرك مجتمعاً بوکون حکومت قوناغنه کلوب معاملهٔ مبحوثه ناموسه طوقندیغندن بحثله قزی طلب ایلدیلر حکومت دها اول قزك جلبنه تشبث ایلدیکندن بحث اولنه‌رق جمعیتلر ینك طاغدلدیغی متعاقب بونلر حکومتکاه جوارنده‌کی ساعتلی جامعه طوپلانوب طلبنده اصراره باشلادقلری خبر المنسی اوزرینه برطرفدن وجوه ومعتبران

مملکت وارکان حکومتدن بعضلری برای نصیحت جامع
مذکوره اعزام و برطرفدن قزلك جلبنی تسریعه وادرنه
ایله زرهلی فرقتین همایوندن وقلعه‌دن عساکر کتورلمکه
تشبث اولنمش ایدی او اثناده فرانسز قونسلوسی موسیو
لابوت ایله بانیك اوغلی و پروسیاقونسلوسی موسیو چریطین
مذکور جامعه کیدوب جمعیت طرفندن مومی الیهما نك
کلملرینه فعلاً ممانعت ایدلدیکی خبر آلنمسیله همان حاکم
افندی ایله برابر جامعه کیتدم وعسکر یتشنجه‌یه قدر بونلری
اشغال ایچون هر نوع نصایح و تدابیره تشبث ایلدم
وقونسلوسلری دخی اورادن چیقارمق ایسته‌دم ایسه‌ده
کارکر اولمدیغندن بشقه قزلك ورودی تأخیر ایدلدیکندن
وقزمومی الیه چریطینك خانه‌سنده اولوب کندوسنك جمعیت
ایچنده تذکره یازمسی اوزرینه تذکره واروب قزلك کلمسی
اوزادیغندن بولندیغمز موقعه جمعیت مذکوره پنجره‌وتیمور
قیره‌رق هجوم ایله سلاح تدارکنه باشلادیلر او صره‌ده
جمله‌مز کوکس کوکسه کله‌رك قونسلوسی حمایه ایتمکده
وقورقده بولندیغمز حالده پنجره تیمورلرینی قیروب مومی
الیهمایی اوروب تلف ایتدیلر مؤخراً قزی کوره‌رك طاغلمغه
باشلادیلر صکره عسکرده کلدی شمدی طاغتمق وامنیتی
اعاده ایتمکله مشغول اولدیغمی عرض ایدرم ٭

دیکر تلغرافنامه صورتیدر ٭

دمینجك عرض ایتدیکم حادثه‌یی ایقاع ایدن جمعیت خصما طاغلدیغندن احتیاطاً قونسلوسخانه‌لره واقتضا ایدن محللره عسکر وضبطیه ترتیب واقعاد اولنه‌رق اسباب امنیت اکمال وتأیید اولندیغی واز باب جنایتك اخذوگرفتلرینه تشبث قلندیغی عرض اولنور ٠

(اعلان رسمی)

سلانیك والیلکنك اشبو تلغرافنامه‌لرنده بیان اولنان وقوعات تأسف اشتمال اوزرینه دولتجه لازم کلان تحقیقاتی اجرا ایتمك وشو اویغونسزلغه سبب اولان احوال واشخاصی لایقیله اوکرنمك ایچون بالاستیذان متعلق بیوریلان ارادهٔ سنیه موجبنجه فریق سعادتلو اشرف پاشا وعدلیه مستشاری عطوفتلو افندی حضراتی ترسانهٔ عامره‌دن تعیین اولنان واپور همایونه لزومی مقدار تفنك انداز بحریه نفراتی الهرق بوکون سلانیکه عزیمت ایتمشلردر ایشته وقوعاتك خبر رسمیسی وباب عالینك تشبثات وتدابیری بو یولده اولدیغندن وسایهٔ قدرتوایهٔ حضرت ملوکانه‌ده آسایش مملکت تحت محفوظیتده بولندیغندن خلاف واقع بو یولده اراجیفه اعتبار اولنمامسیچون اعلان کیفیته وهر صنف اصحاب جنایتك درحال اجرای مجازاتلری دخی مقرر بولندیغنك بیانه ابتدار قلندی ٠

فی ١٣ ربیع الاخر سنه ٩٣ وفی ٧ مایس سنه ٩٢

فی ٧ مایس ٩٢ تاریخیله سلانیك ولایتی والیسی اشرف پاشا و عدلیه مستشاری واحان افندی طرفلرندن کشیده قلنان تلغرافنامه نك صورتیدر

بو صباح احترامات لازمه ایله مقتول قونسلوسلرك نعشلری قالدیریله رق المانیا قونسلوسی مترهپولیدخانه سنه دفن ایدلمش اولدیغی کبی فرانسه قونسلوسی دخی مملکتنده دفن اولنمق اوزره واپوره قونلمشدر . بو رسمده امرای بحریه و مأمورین اجنبیه موجود بولنمش و سفائن اجنبیه دن لاجل التعظیم حکومتك تعیین ایلدیکی مقدار عساکر چیقارلمشدر . رسم مذکورك اجراسی صره سنده هیچ بر طرفدن احترامدن بشقه برکونه معامله نالایقه ظهور ایتمامسی آسایشك تمامی تقرر ینی برقاتدها تأیید ایلدیکی مثللو اولنان احترامات وایدیلان ترتیباتدن طولایی بالجمله مأمورین اجنبیه بیان شکرانیت ایتمشلردر .

(ضابطه ژورنالنك خلاصه سیله تواتردن مأخوذ معلوماتدر) دیه رك سلانیك ولایتنك رسمی غزته سی اشبو تفصیلاتی اعطا ایتمکده در .

نیسانك یکرمی اوچنجی شو کچن جمعه کونی — که روز حضردر — عورتحصاری قضاسنده واقع بغداتجه قریه لی بر بلغارقزی سلانیك حکومت سنیه سنده عرض اهتدا ایتمك اوزره اسلام خاتونلرینه مخصوص اولان فراجه و یاشماق

ایله بورونه‌رك سلانیكدن دردنجی استاسیون اعتبار ایدیلان
قره‌سوله استاسیوننده شمندوفره بنر بونك بولندیغی واغون
ایچنده بر اختیار آدم ایله برده اختیار قادین بولندیغندن
حكومت سنیه‌یه دخالت و قبول اسلامیت ایتمك خلیاسیله
سلانیك استاسیوننه چیقدیغنده تواتراً ایشیدلدیكنه كوره
شمندوفر مأمورلرندن متوفی جك بازركانك اوغلی جورجی
ایله خدمه‌دن دشیلا استاسیونلرك برندن تلغرافله‌می خبر
ویرمش یوخسه تصل اولمش حاصلی استاسیون جوارنده
فرنك وروم وبلغاردن برجم غفیر طوپلانور واولدن امریقا
قونسلوسنك عربه‌سنی دخی برادری روسیه تبعه‌سندن نیقوله
كوندرر واغوندن و پلیت طوپلانیلان قپودن چیقمسیله
برابر اوراده بولنان ضبطیه‌لره مقصدینی افاده ایله حكومته
كتورلمسنی نیاز ایتدیكندن ضبطیه‌لر دخی مزبوره‌یی
استصحاب ایدرلر .

بونك ایچون اورایه طوپلانمش اولان بش التی قدر آتلی
پیان فرنك و بلغار وسائره ایچنده سیروزلی حاجی میچو نامنده
بریسی بلغارجه دیانت اسلامیه‌یه طوقنه‌جق بعض آجی
تفوهاته جرأتله برابر قرنك ضبطیه‌لردن جبراً آلمسی ضمننده
سائرلرینی تشجیع وتحریص ایتدیكندن روسیه قونسولاتوسنك
قانچلار یه‌سیله مرقوم حاجی میچو و یونان تبعه‌سندن پاپاو یچ
نام كمسنه‌لرك دلالت ومعاونتلریله جمعیت موجوده ضبطیه‌لرك

اوزرینه بالهجوم قزی الوب و فراجه سنی و یاشمغنی اوزرندن اتوب پارچه لیه رك آب اچیق اولدیغی حالده سوروکله دکلری صره ده اوراده تنزه مقصدیله کزمکده بولنان اهل اسلامدن بر طاقم آدملر ایشك اصلندن خبیر اولمامقله برابر قز دخی اوارالق کندوسنه مسلط اولان خرستیانلره « بن مسلمانم بکا طوقنمین» سوزینی حایقره رق سویلمسی اوزرینه اسلام طاقمی قزی قورتارمغه صواشمق استه مشلر ایسه ده محمد قواص نامنده برینك اوصره ده الی سقطلندیغندن ضبطیه لره هجوم ایدنلر درحال قزی عربه یه بندیروب وقورشونلی پتروشك قرنداشی وقزك شمندوفرله کلمش اولان والده سی ودیکر بر خرستیان دخی بنه رك قزك سسنی چیقارمامق ایچون مزبوره اوزرینه یاتملر یله برابر شمندوفر کبی بر حیرتله عربه جی یه عربه یی سوردیروب ایشیدلدیکنه کوره امریقا قونسلوسنك اوینه قزی کتورزلر ·

اوراده بولنان اهالئ اسلامیه اسلام البسه سیله مستوره بر خاتونه استاسیون جوارنده و ملاء ناسده روا کوریلان حقارت ورذالتدن وخصوصیله ضبطیه لرك ضرب ایدلمسی کبی جرأت ایتدکلری حرکتدن متأثر اوله رق قزك مذهب و مشربی نه اولور ایسه اولسون مادامکه حکومته کتمك اوزره کلمش و باخصوص اسلام خاتوننه مخصوص البسه ایله تستر ایتمشدر بو هیئت وقیافتده بولنان وحکومته هنوز

كتمامش اولان برقادينك على ملاء الناس فراجه سى يير تيله رق
ضبطيه نرك النددن زور ايله اثمسى نسوانى ديناً ومذهباً تستر له
مأمور اولان ملت اسلاميه يه بر حقارت علنيه عد ايتملر يله
شو حركته جرأت ايدنلرى تأديب وتربيه ايتديرمك اوزره
فرداسى مسموعات متواتره يه نظراً حمزه بك جامع شريفنده
اوكله نمازينى ادادن صكره ساعت بش بچوق صره لرنده بر
يوز قدرى بالاجتماع حكومته عزيمت وحكايهٔ حال ايله برابر
حقارت واقعه يه مقابل ترضيه صورتنده ايشه بر صورت
ويرلمسنى وقزلك حكومته جلب ايدلمسنى استدعا ايدرلر حكومت
ايسه بو خصوصده مدعئ طبيعى اولوب ذمت حكومته
عائد اولان شيئك ياپيله جغنى واجابنه باقلمقده اولديغنى بالتفهيم
هركسك يرلو يرينه وايشلرينه كتملرينى تنبيه ايدر بونلرقز
حكومته كتورلمدكجه طاغلميه جقلرينى سويلمشلرسه ده بويله
جمعيتله حكومتده طوزمنك معناسى اولميه جغى وقزلك جلبى
اسبابنه تشبث اولنديغى مجلس اداره هيئتى طرفندن جمعيته
بيان اولنور انلر اوزرينه جمعيت حكومتدن چيقار ايسه ده
جوارنده واقع سليم پاشا جامع شريفنه كتمش اولدقلرندن
بو حالى كورن و ايشيدن چولق چوجق و بر طاقم يبانجى
ارناؤدلر تجمع ايده ايده جامع ايچى و اوجوار سوقاقلرى
خنجا خنج طولار او صره ده هر قفادن بر سس چيقماغه
و يلان بيليان حايقرشمغه باشلاديغندن و بو كيديشك صوكى

ایو کلمیه جکی حکومتجه اکلاشلدیغندن جمعیتك طاغیدلمسی مقصدیله والیٔ سابق دولتلو محمد رأفت پاشا حضرتلری مجلس اداره اعضاسندن فضیلتلو ابراهیم بك و امین افندی و متعاقباً سعادتلو محمد شفیق پاشا حضرتلریله فضیلتلو حاکم بك افندی حضرتلرینی و مفتی افندی یی و اشراف مملکتدن عزتلو عثمان افندی و سائر بر طاقم متحیزانی رسماً اعزام ایله اهالی یه نصیحت ایتدیردکجه سوز ایاغه دوشمش و ایش ایشدن کچه رك قزلك کلمسی مقصدندن بشقه اورته لقده ایشیدیلور سوز قالمامش اولدیغی و کندیلری جمعیت طرفندن حبس صورتیله جامعك مدرسه سی اوطه لرنده الیقونلدیغی حالده المانیا قونسلوسی بولنان موسیو هانری ابود ایله فرانسز قونسلوسی موسیو مولن جنابلری هرنه مطالعه یه مبنی ایسه حکومت جوارندن مرور ایله حکومته اوغرامقسزین طوغریجه ایکیسی برلکده جامع مذکوره کیدرکن جمعیتك حال و افکارینی اهالیدن بعض عقلی ایرنلر کندولرینه بیان ایله جمعیت ایچنه کیرمنك کندولرینه مضر اولدیغی آکلادولر و برطرفدن ضابطه بلوك اغاسی حسنی افندی دخی بو نصیحتی ایدوب جامعه کتمك صره سی اولمدیغی بالدفعات سویلرسه ده ایشك بر اهمیت کوتورر یری اولمدیغی سرد ایله یوللرندن دونرلر مومی الیهمادن المانیا قونسلوسی بولنان ذاتك عم زاده سی بو قزك قاچیرلمسیله کیرلدلمسی مسئله سنده سببیتله

جمعیتك لسانه دوشمش اولمسندن اوتوری قزك میدانه
چیقمسنه بونلرك کلمسی جمعیته جاهلانه برامید و یردیکندن
اوله‌جقدرکه قونسلوسلری دخی دیکرنزیله برابر آلیقورلر
بوخبر والئ سابق مشارالیه حضرتلرینه کلور کلمز بیقرار
اوله‌رق قونسلوسلری برحسن صورتله صاومق جمعیتی
طاغتمق اوزره بالذات خلق اراسنه قالقار کیدر و ردیف
نفراتیله قلعه طوپچیلرندن و لیمانده بولنان اجلالیه زرهلی
فرقتین وادرنه قروت همایونلرندن عسکر جلبنه تشبث ایدر
بوتشبثله جامعه کتدیکی صره‌ده سوزك اياغه دوشدیکنی
وایشك فنالشدیغنی کورنجه قونسلوسلرك ایکیسنه بردن
شو قزك کتورلمسی چاره‌سنك بولنمسنی التماس ایتدیکندن قزك
امریقا قونسلوسخانه‌سنده بولندیغنی وامریقا قونسلوسی موقتاً
ودینه‌ده بولندیغندن کندی کلدکجه قونسلوسخانه‌دن قزك
النمسی انلرك نظام وقاعده‌سنجه ممکن اوله‌میه‌جغنی سویلرلر سه‌ده
ایشك بر طرفدن آزشدیغنی دخی کورلدکجه کرك مشارالیه
حضرتلری و کرك اوراده بولنان مجلس هیئتی تکرار
قونسلوسلره یالواریرلر آنك اوزرینه المانیا قونسلوسی
امریقا قونسلوسنك روسیه تبعه‌سندن قرنداشنه
روجه برتذکره یازار تذکره کیدوبده قزینه و یرلمیجه
ایاق طاقنك پاتردیسی زیاده‌لشوب مجلس هیئتی وقونسلوسلرك
بولندقلری اوطه‌یه مهاجمه یه باشلارلر بو صره‌ده آلمانیا

قونسلوسی طرفندن کندی قرنداشنه تکرار بر تذکره
یازیلوب قزلك کوندرلمسنجه اهمیت کوستریلورسه ده ایش
ارتق چیغرندن چیقمش واوکی آلنماز برحاله کلمش اولدیغندن
آیاق طاقمی پنجره‌لری قیره‌رق ایچرویه بالدخول کندولرینه
ایدیلان بونجه نصایح ورجایه باقیه‌رق قونسلوسلرك امر
محافظه‌سنه ذاتنی سپر ایدنلری چکوب آته‌رق مومی الیهمایی
اتلافه جرأت ایتمر یله عقلی باشنده اولان عموم سکنهٔ مملکت
وار باب حکومتی دلخون وداغدار ایتدیلر حیف صد حیف ·
بو وقوعات متألمه‌دن صکره معهوده قز ایشیدلدیکنه
کوره انکلتره قونسلاتوسنك یساقجیسی معرفتیله کوندرلمش
وندامت کامله ایله هرکس خانه‌سنه طاغلمش ایسه‌ده نه فائده که
تأخرات واقعه بویله برقضانك ملت اسلامیه نامنه برقاچ
بالدیری چپلاق النده چیقمسنه سببیت و یردیکندن نه قدر
تأسف وتأثر اولنسه ینه آزدن آزدر ·
اندن صکره حکومت سنیه مملکتك محافظهٔ آسایش
وامنیتنه صرف افکار وتدابیر ایدرك صنوف سکنهٔ مملکته
مستولی اولان دهشتی ازاله قیدینه دوشدی لله الحمد والمنه آندن
صکره برفنالق وقوعه کلمدیسه‌ده ینه تأسف ینه تأسف ·
بو وقوعاتك اسباب و حقایقنی تحقیق ایله ایجابنی اجرا
ایتمك اوزره والیٔ لاحق دولتلو اشرف پاشا حضرتلریله
عدلیه نظارت جلیله‌سی مستشاری عطوفتلو واحان افندی

حضرتلری وفرانسه وآلمانیا دولتلری سفارتی مأمورلرندن ایکی ذات دونکی صالی کونی صباحلین واپور مخصوصله سلانیکه مواصلت ایتدیلر ٠

[٧]

پاریسده طبع اولنمقده اولان سولیل نام فرانسز غزته‌سنك درسعادتدن السوب الافرانقه نیسانك طقوزی تاریخیله چیقاردیغی نسخه‌سنه درج ایلمش اولدیغی برقطعه مکتوبك ترجمهٔ مأليدر

سلطنت سنیهٔ عثمانیه برمدتدنبرو امور نافعه ایچون انعقادینی تصور بیوردیغی استقراضی بوکره دلخواه عالی وجهله حد ختام انتظامه‌رسیده ایلدی تیمور یوللری وسائره کبی ممالك عثمانیه‌نك ثروت طبیعیه‌سنی بتون دنیانك کوزی اوکنه قویه‌رق استعدادات فائقهٔ موقعیه‌سنی منتظر اولان درجهٔ علیایه ایصال ایچون لازم کلان سرمایه‌یی تهیئه ایتدی چونکه ایالات حضرت شاهانه‌نك منابع ثروت فطریه‌لرندن تمامیٔ استفاده مقصدینك عدم حصولی یوللرك فقدانی اولدیغی برچوق زمان اول حس اولنمقده‌ودولت

علیه شو حالك منع موانعیله اسباب حصولنه اکمال اهمیتله
صرف افکار بیورمقده ایدی ذات شوکتسمات حضرت
پادشاهینك بالذات بیدریغ بیوردقلری همت و اقدام همایونلری
ایله باشلانمش وکمال کرمی و سرعتله اعمالاتنه دوام اولنمقده
بولنمش اولان روم ایلی و اناطولی شمندوفرلری ایچون
اختیار بیوریلان فدا کارلق مطلوب اولان یوللرك کاملاً
یاپیله جغنی اورو پالولره تصدیق و تسلیم ایتدیرمش وفقط
اشبو تشبثات شاهانه نزی نیات ملوکانه نك برمقدمه سی اولوب
احتیاجات آتیه یی درپیش ایله اکمال نتایجه حصر افکار
بیوردقلری یی جمله یه طویورمشیدی. ایشته مرام موفقیت
اتسام خلافتپناهیلری یی قوه دن فعله چیقارمق ایچون احتیاج
اولان سرمایه یی دائما مولد خیر وصواب اولان تدابیر
جهانگیر همایونلری ایله انعقاد پذیر اولان شو استقراض
جدید ایله دخی میدانه قویدی اما نه استقراض انشاالله
تعالی عملیات نافعه سنك ختامی مشهود عیون افتخار من
اولدقده شمدی برتقسیطنه ویریله جك اقچه مقابلنده بر
سنه ده اون قاتی النه جقدر وممالك شاهانه نك آثار معموریتنه
چشم تقدیر ایله باقلدقجه حیرتده قالنه جقدر چونکه بو
استقراضك مقاوله نامه سی ارەسنده کورلمش اولان بندلر
رأی همایون شاهانه لری ایله قرالشدیریلان شرائط معتدله
ومفیده ایله آراسته دربوغزته مرزی مطالعه ایدن ذوات عندلرنده

معلومدر كه دولت عليه يه عرض استقراض ايتمك ايچون اوروپادن استانبوله پك چوق سرمايه داران كيتديلر ومرام ومقصدلريني باب عالى يه عرض ايتديلر . ذات مقدس جناب جهانبانى تكاليف معروضه نك هر برنده بر درلو محذور مطالعه بيوردقلرندن قبول ايتمديلر و خزينهٔ شاهانه لرندن ويريله جك فائض ممالك ملوكانه لرى ايچنده قالمق افكار حكيمانه سندن خارجه كتمديلر شو استقراضك شهرت شايعه سى سامعه نواز مباهات اولدقده آوروپاده بولنان خيرخواهان سلطنت سنيه نك بر قاتدها مخالصت و محبت صميميه لرينى استجلاب بيورديلر . ذات فلاطون سمات ملكدار يلرينك حكمداران زمان و اسلاف جليل العنوانلرى ايچنده عديم الاقران اولديغى صحيحاً بيلديرديلر واستقراضك شرائطى بحثنه كلنجه بونك مقدار اعتبار يسى التى ميليون ليره اولوب تحويلاتى ترتيبات متعاقبه ايله تداوله چيقاريله جقدر واعمالات ايلروله دكجه بونلره قارشولق اولمق اوزره معاملات ترتيبيه وحسابيه سى دخى حسن صورتله جريان ايتديريله جكدر . يوزده بش فائضى وقرق بش، ويا التى سنه ده رأس المالى تأديه اولنمق اوزره يوزده يارم محسوب اقچه سى ويريله جكدر . فقط شوراسى واركه، سلطنت سنيه ايلروده چيقاريله جق تحويلات ايچون بشقه سرمايه داران ظهور ايدوب بده دها اهون وانفع شرائط تكليف ايلدكارى حالده انى قبولده

مختار اولمق اوزره ذات حضرت پادشاهی مقاوله نامه یه بالذات بر بند مخصوص علاوه بیوردیلر ٠

ایشته بو بند منافع دولت علیه نك تمامی محافظه سی ایچون هرزمان استقامت دورانندن امنیت اوله جق بر محور قویم اولدیغندن ذات شوكتمآب حضرت پادشاهینك حذاقت آرای جهان آراسنه علانیه بر دلیل جلیلدر ٠

بو وقته قدر خزینهٔ دولتك عقد ایلدیكی مستقرضات آراسنده عجبا بویله فائده لو بر استقراض وارمیدر البته یوقدر ٠ چونكه بو استقراضك خزینه یه و ملك و ملته منافع بخش اوله جق صورتله انعقادی اضافهٔ همت مخصوصهٔ شاهانه ایله تیسر پذیر اولمشدر ٠ استقراض مزبور تحویلاتی انشا اوله جق تیمور یوللر ایله مستقرضات مسبوقه یه قارشولق كوسترلمامش اولان واردات عمومیهٔ دولت علیه ایله تأمین بیورلمشدر ٠ مقاوله نامه نك بر ماده سنده دخی مبالغ مستقرضه تیمور یوللرینه صرف اولندیغنی مبین علم و خبر ابراز اولنمدقجه استقراض تقسیطلری مؤسسلری طرفلرندن تسلیم اولنمیه جغنه دائر مقاوله نامه یه انشاآت آتیه یی قویاً تأمین ایچون بر شرط دها درج اولنمشدر ٠ نظر امعان ایله باقلدیغی صورتده بو شرط نقدر متین و مباركدر زیرا اعمال مسعودهٔ تاجداریلرینی ملك و ملتلرینك اعمار و احیاسنه حصر بیورمش اولان ذات شاهانه نك اثر مرحمت حكمت آیت همایونلری

اوله‌رق بونلرك یاپیله‌جغندن اذهان عمومیه‌ده ذره قدر نقطهٔ اشتباه براقامشدر . بودخی جملهٔ تدابیر ملهمهٔ شاهانه‌دندر دولت علیه مغبوط اقطار جهان اولان ممالك وسیعه‌سنده موجود مجاریٔ ثروت غیرمتناهیه‌سنی جوی دلجوی مقاصد اصلیه‌سنه دها منصب ایده‌مدیکندن قوهٔ نابته‌سی مشهور آفاق اولان اراضیٔ منبته‌سی خالی طورمقده و بونجه معدن واورمانلردن دخی استفاده اولنه‌مامقده‌در . ایشته یاپیله‌جق یوللرك ثمره‌سیله هر یرده طرق اتصالات وجوده کتوریله‌رك زراعت وتجارت چوغاله‌جق و یرلرك التنده طوروب طورمقده اولان حسابه کلمز التون وکموشلر طغرای غرای حضرت پادشاهی ایله مزین اوله‌رق ایادیٔ تداوله چیقاجق وامور تجاریه‌نك دائرهٔ معاملاتی توسع ایدرك واردات رسومیه‌قات اندرقات تزاید ایده‌جك واورمانلرك دخی ثمرات منتظره‌سنه دسترس اولنوب خزینهٔ دولته بر ایراد جدید عظیم تحصل ایده‌جکدر .

و سلطنت سنیه‌نك اعتبار مالیسی اك برنجی اوروپا دولتلرینك قریباً مافوقنده کورینه‌جکدر . والحاصل ذات معظم حضرت تاجداری استقراض مزبورك بویله صورت نافعه‌ده انعقادینه موفق اولملرندن طولایی دولت علیه‌لرینه وظیفهٔ مقدسهٔ حکمداریلرینك بیوك بر اثرینی کوسترمشلر وکافهٔ تبعهٔ شاهانه‌لرینك تعریف اولنمز درجه‌ده تشکرات وجدانیه‌لرینی قزانمشلردر .

[٨]

(مقام نظارت جليلهٔ ماليه‌دن باب عالى‌يه تقديم اولنان تقريرك صورتيدر)

معلوم عالئ وكالتپناهيلرى بيورلديغى اوزره ادارهٔ امور ماليه جه اتخاذى سلطنت سنيه‌نك قرار قطعيسى اقتضاسندن اولان تدابير اصلاحيه كه برنجى مقدمه‌سى بانق عثمانينك بعض اساسات جديده وواسعه اوزرينه تنظيم وتشكيلى قضيه‌سيدر . بونلرك اجرا آت فعليه‌سندن بحق مأمول اولان ثمرات خيريه‌نك حيز حصوله وصولى مجرد سنين سابقه‌دن منتقل واصلاحات مشروحه‌نك اجراسنه حائل اوله‌بيله‌جك مشكلاتك رفع وازاله‌سنه متوقف اولوب بونك ايچون بر استقراض عمومى عقديله ديون متفرقهٔ خزينه ديون منتظمه‌يه تحويل و تسويه اولنمق مرتبهٔ وجوبده اولديغى كبى اشبو استقراضك دخى بانق عثمانى طرفندن حساب جارى صورتيله خزينهٔ جليله‌يه اقراض اولنه‌جق مبالغك تأمين تأديه‌سى ضمننده لزومى مقدارينك ترهينى قابل اوله‌جق درجه‌ده اولمسى مقتضياتندن بولنديغى تحقق ايلديكنك اوزرينه استقراض مذكورك شكلنه كلنجه الك مرجح صورت قنغيسى اولديغنك تحريسنه كيرشلمك لازم كله‌رك مسئله‌نك هيئت عموميه‌سى حقنده بالاطراف تدقيقات عميقه اجرا اولندقده فوائد مطلوبه‌يى جامع

كورنيلان صور متعددهٔ سائره جمله‌ بر طرف ایدیله‌رك مجدداً سنوی یوز ده بش فائضلی اسهام عمومیه تنظیمی صورتنه مراجعت ایتمكلكه حكومت سنیه‌جه قرار ویرلمشدر ٠ اسهام مذكوره‌نك بو كونكی كونده باشلی مواقع صرافیه‌نك جمله‌سنده تداول ایلمسی اكثریا كوچك سرمایه‌دارلرك النده بولنمسی و بالسهوله نقده تحویلیله بدلنك استحصالی قابل اولمسی صورت ترجیحده بولندیرلمسنی مستلزم اولان اسبابدندر ٠ بونك محسناتندن بری دخی تحویلات دولت علیه‌نك تنوعنی انتاج ایتمك محذورندن سالم اولمسیدر ٠ بو وجه معروض اساساً قرارلشدیریلان استقراضك صورت عقد و اجراسنه كلنجه احتیاجات واقعه‌نك كاملاً دفعنه مدار اوله بیلمك وحسن صورتله صرف و استعمال اولنمق شرطیله مجدداً قرق درت ملیون مجیدیه التون قیمت اعتباریه‌سنده اسهام عمومیه تنظیمنه دائر الافرانغه اغستوسك یكرمنجی كونی بانق عثمانی اداره‌سیله بر مقاوله‌نامه تنظیم اولنمش و اجرای احكامی خصوصنه ارادهٔ سنیهٔ جناب پادشاهی متعلق وشرف صدور بیورلمشدر ٠ حكومت سنیه‌نك انتخابكرده‌سی اولان صورتك محسنات مسلمه‌سی تفصیل وتوضیحدن مستغنی اولدیغندن بروجه مشروح اوچنجی ترتیب اوله‌رق تنظیمی لازم كلان اسهام عمومیه‌نك امثالی مثللو دفتر كبیره قید و تسجیلنه دائر قلمه النان و بر صورتی

اسهام مذکورەنك متننه درج ایدلمك لازم کلان نظامنامه لایحەسنك ارادۀ سنیەسی استحصال بیورلمق اوزره ملفوفاً تقدیم پیشگاه معالی اکتناه جناب وکالتپناهیلری قلنمش اولدیغی محاط علم عالیٔ خدیو افخمیلری بیورلدقدەاولبابده امر وفرمان ٠

فی ٢٦ رجب سنه ٩١

فی ٢٦ اغستوس سنه ٩٠

« اسهام عمومیه دفتر کبیرینه قرق درت ملیون مجیدیه التونلق اسهامك قید وتسجیلنه دائر نظامنامەدر »

برنجی ماده اسهام عمومیه دفتر کبیرینه قرق درت ملیون مجیدیه التونلق تحویلات قید اولنەجق وبو تحویلاتك صورت تشکیل وقید وتسجیلی بیك ایکیوز سکسان برسنەسی ذی القعدة الشریفەسنك ایکنجی کوننده واقع شهر مارتك اون یدیسی تاریخیله مورخ اولوب اسهام عمومیه دفتر کبیرینی تأسیس ایدن نظامنامەده محرر احکامنه تطبیقاً اجرا قلنەجقدر ٠

ایکنجی ماده مار البیان تحویلاتك قیدی بیك سکز یوز یتمش درت سنۀ میلادیەسی شهر تموزینك رومی برنجی والافرانغه اون اوچنجی کونندن اعتباراً اجرا اولنەجق وهر التی آیده تأدیەسی لازم کلان فائضنك برنجی تقسیطی بیك سکز یوز یتمش بش سنۀ میلادیەسی شهر کانون ثانیسنك

رومی برنجی والافرانغه اون اوچنجی کونی تأدیه ایدیله جکدر

اوچنجی ماده اشبو نظامنامه نك برنجی ماده‌سی منطوقنجه اسهام عمومیه دفتر کبیرینه قید وتسجیلی مقرر اولان قرق درت ملیون مجیدیه التونلق اسهامك اوتوزالتی ملیون اوچیوز بیك التونلغی خزینهٔ جلیله نك دیون متفرقه‌سی تسویه‌سنه تخصیص اولنوب قصور یدی ملیون یدی یوز بیك التونلغی دخی بانق عثمانینك حساب جاری صورتیله خزینهٔ جلیله‌یه کشاد ایده‌جکی قره‌دی‌یه مقابل رهن اولمق اوزره عیناً بانق مذکوره تودیع وتسلیم اولنه‌جقدر ٠

دردنجی ماده اشبو نظامنامه‌نك اجرای احکامنه مالیه نظارتی مأمور اولوب بیك ایکیوز سکسان برسنه‌سی ذی القعدة الشریفه‌سنك ایکنجی کوننده واقع مارتك اون یدیسی تاریخیله مورخ اولان نظامنامه‌نك ایکنجی ماده‌سی حکمنجه اعلاننه ابتدار اولنه‌جقدر ٠

بشنجی ماده اشبو نظامنامه نك احکامی تاریخ اعلاندن اعتباراً مرعی الاجرا اوله‌جقدر ٠

اشبو نظامنامه بیك ایکییوز طقسان برسنه‌سی شعبانك سکزنجی کوننده واقع طقسان سنه‌سی شهر ایلول رومینك یدنجی کونی اعلان اولنمشدر ٠

[٩]

قونت انداسی لایحه‌سی

هرسکده اختلالك بدایت ظهورندنبرو محافظهٔ صلح وآسایش عمومی‌ارزوسنده بولنان اوروپا قابینه‌لوری صلحك بقاسنی تهلکه‌یه دوشوره‌جك صورتده ظهوره کلان وقوعاته حصر انظار دقت ایتمکه مجبور اولدیلر ۰ اوستریا والمانیا وروسیه دولتلری مذاکرات لازمه‌دن صکره تسکین اختلاله متفقاً سعی ایلمك ایچون عقد پیوند اتفاق ایتدیلر ۰ بو مقصد عمومك ارزوسنه پك موافق اولدیغی جهتله سائر اوروپا قابینه‌لوری کندولرینه درسعادت سفیرلری معرفتیله حصول مقصده معاونت ایلملری ضمننده وقوعبولان اخطار اوزرینه همان دول ثلثهٔ مشار الیهم ایله اتفاقه مسارعت ایتدکلرندن صرب وقره‌طاغی عصیانه اشتراکدن منع ایله دائرهٔ اختلالی قصر وتحدید ومهالك ومضراتنی تقلیل ایچون حائز اولدقلری نفوذك جمله‌سنی صرف و استعمالده اوروپا دولتلری متفق اولمش ومتحد ومؤثر اوله‌رق قوللاندقلری لسان وآسایش عمومی‌یی دوشمنکسزین وقوعبولان حرکات ایله تهلکه‌یه اتمغه مساعده ایتامکه اوروپانك قویاً نیت ایلمش اولدیغی بیلدیرمشدر ۰ اندن بشقه دول اجنبیه قونسلوسلری تسکین اختلالده دولت علیه‌یه حقوق حکمداری و حیثیتنه رعایت ومداخله‌دن مجانبتله برابر معاونت دخی ایتمکه مأمور ایدلمش

و بو مأمور يتلر يني اجراده نه تحقيق قومسيونی كبی بر شی
ياپمه‌لری و نه‌ده اهالئ عاصيه‌نك تمنياتنی تبليغه واسطه اولملری
منع اولنوب يالكز اشقياىی خارجدن بر معاونته نائل اوله‌جقلری
خياللندن وازكچورمكه ومطالب واقعه‌لرندن محق ومشروع
اولنلرينك باب عالی نزدنده ترويج وتأييد اولنه‌جغندن بحثله
امل و شكايتلريني عرض ايتدكدن صكره طاغلمغه عصاتی
تشويق ايلمكه مأذون ايدلمشلردر . قابينه‌لرك بو حركت
مصلحانه‌لری ايتدكاری معاونتك نيت دوستانه‌يه مبنی
اولديغنه وسفك دمانی وتخريب بلادی موجب اختلاله نهايت
ويرمكده وتكرر وقوعنی مملكتك احتياجات حقيقيه‌سنی
حكومتك مقتضيات مشروعه‌سيله تأليف ايده‌جك تنسيقات
جديده واصلاحات قويه واسطه‌سيله منع ايلمكده اوروپانك
وباب عالينك واهالئ عاصيه‌نك منافعی كندی نظرلرنده
مشترك عد ايدلديكنه بر دليل كافيدر .

ايشته دولتلرك ابتدای اختلالدنبرو اجرا ايتدكاری
معاملاتك خلاصه‌سی بوندن عبارتدر . كندولری بو كونكی
كونه قدر وقتسز بر مداخله معناسنی ويره‌جك شيلرك
جمله‌سندن اجتناب آرزوسنده بولندقلرندن سلطنت سنيه‌يه
فنالغی يالكز قوۀ عسكريه ايله دكل ايلروده بر طاقم
اغتشاشاتك ظهورينه مانع اوله‌جق وسائط معنويه ايله‌ده‌خی
دفعه همت ايلمسنی معرض نصيحتده توصيه ايتمكله اكتفا

ایتدیلر واو یولده حرکت ایتمکدن مقصدلری باب عالی یه معنا محتاج اولدیغی معاونتی اجرا ایتمك ونواحی عاصیه ده اذهان خلقی تسکینه وقت براقق ایدی وبویله‌لکله ایلروده بر قاریشقلق وقوعبولمق تهلکه‌سی بر طرف ایدیله‌جکی امیدنده بولنوزلر ایدی حیفا که بر طرفدن باب عالینك اعلان ایتدیکی اصلاحات نه نواحی عاصیه اهالیسنی یاتشدیرمق مقصدینه مبنی ونه‌ده بو مقصد اصلینك حصولنه کافی کورنمدیکندن ودیکر طرفدن عساکر شاهانه دفع عصیانه موفق اوله‌مدیغندن بو حالده اوروپا دولتلری ایچون عموما رعایت اولنمق اوزره بر شیئه قرار ویریلوب عصیانك امتدادیله اوروپا آسایشنی اخلال ایتمسنه میدان ویرمامك زمانی کلمشدر . واقعا کچنده وقوعبولان اعلاناتك مبنی اولدیغی نیات حسنهٔ جناب پادشاهی‌یی سائر دولتلر مثللو بز دخی کمال مرتبه تقدیر ایلدك تشرین اولك ایکیسنده صادر اولان ارادهٔ سنیه ایله کانون اولك اون ایکیسی تاریخلی فرمان عالی دولت علیه‌نك امر اداره‌سنده اصول اصلاحاتی مؤدی اوله‌جق بر چوق قواعد عدالتی حاوی اولدیغندن بو قواعد اکر قانون حکمنه قونیلور وعلی الخصوص مبنی اولدیغی افکار معالیشعار پادشاهی یه تماميله توافق ایده جك صورتده موقع اجرایه وضع اولنور ایسه ادارهٔ مملکتده اصلاحات جدیده‌یی موجب

اوله‌جغی مأمولدر . مع‌هذا اعلان اولنان اصلاحات هرسك و بوسنه‌ده سفك دمانك ولو موقتاً اولسون منعنی و ممالك شاهانه‌نك بوجهتلرنده آسایش و استراحت آتیه‌نك اساس رصین اوزرینه وضعنی منتج اوله‌مز اراده سنیه و فرمان عالینك مندرجاتی تدقیق اولندیغی حالده باب عالی الیوم عصیان اوزره بولنان ایالاتنك تسکینی ماده‌سندن زیاده دولتك اداره‌سنده عندالیقین اساس اتخاذ اولنه‌بیله‌جك قواعد عمومیه‌یی وضع ایله اشتغال ایلمش اولدیغی اکلاشیلور . حالبوکه هرشیدن اول دفع اختلال ماده‌سنك تأمینی سلطنت سنیه‌نك منفعتی اقتضاسندندر . چونکه بوحاصل اولمدقچه قواعد مذکوره‌نك اجراسی واو اعلان اولنمش اولسون محالدر . دیکر طرفدن ممالك ملوكانه‌نك شمال غربی جهتلرینی استیعاب ایدن قار یشقلق یالکز باب عالی ایچون مشکلاتی دکل عمومك آسایشی ایچون دخی مخاطرات وخیمه‌یی موجب اوله‌جغندن اوروپا دولتلری بویله دهاشمدیدن صنعت وتجارته کلی سکته کتورن وخلقك محافظهٔ آسایشجه اولان اعتمادینی یوماً فیوماً سلب ایله کافهٔ منافعی اخلال ایتمکه یوز طوتان برحالك دوام ایتمسنه واغرلشمسنه نظر بیقیدی ایله باقه‌مزلر بناء علیه غایت مهم بر وظیفه‌یی ایفا ایتمش اولمق ایچون بو کونکی کونده فلاکت حرب داخلی ایله خراب اولان ایالتلرده آسایش و انتظامك اعاده‌سی نه مثللو تدابیره احتیاج کوریلور

ایسه تتمهٔ اصلاحات اولەرق بونلری اتخاذ ایلمسی باب عالی‌یه توصیه اولنمسنك لزومی حقنده دول ضامنه‌نك نظر دقت کامله‌لرینی جلب ایدرز . بزم ایله پترسبورغ و برلین قابینه‌لری بیننده محرمانه وقوعبولان تعاطئ افکاردن صکره تدابیر مذکوره‌یی بری معنوی و دیگری مادی اولەرق ایکی جهتده ارامق لازم کله‌جکی تصدیق قلنمشدر . واقعا پك تدقیق اولنور ایسه بوسنه و هرسك خرستیانلرینك مادة بولندقلری حال معناً و حقوقاً بولندقلری موقعدن نشأت ایلدیکی اکلاشیلور . هرسك و بوسنه‌ده بونجه سنه‌در کوریلان حال اسف اشتمالك اسباب اصلیه‌سی تدقیق اولندیغی صره‌ده‌اك اول کوزه چارپان شی اهالیدن اسلام و خرستیانلرك یکدیکرینه اولان نفسانیت و عداوتیدر . حتی خرستیانلری حکومت کندولرینك شکایت ایلدیکی احوالی اصلاح ایتمك ارادهٔ صمیمیه‌سنده بولندیغنه اقناع ایتمك دول اجنبیه مأمورلری ایچون ممکن اولمامسنه سبب دخی افکار اهالینك بوحالیدر .

روم ایلی الکاسنده بلکه هیچ بر مملکت یوقدر که اسلام وخرستیان ارەسنده اولان خصومت بودرجه شدید اولسون ایکی قوم ارەسنده بولنان شوخصومت دیدیه و امنیتسزلکه بوسنه و هرسك خرستیانلرینك آیین و مذهبجه محروم اولدقلری سربستئ تامه‌دن کندو جوارلرنده و ینه کندو

جنسلرندن بر طاقم اقوامك مستفيد اولديغنى كورمكده اولملرينه حمل اولنمليدر . حاللرينى دائما انلره قياس ايلدكچه حقيقةً بر ربقهٔ اسارت التنده بولندقلرينى ورعايا عنوانى ايله كنديلرينى معناً همجوارلرينك مادوننده طوتمقده اولوب حاصلى اسير اولەرق يشامقده اولدقلرينى حس ايديورلر .

اوروپا بالدفعات مرقوملرك شكايتنى دكلمكه و بونلره بر نهايت ويرلمسى اسبابنى بولمغه مجبور اولمشيدى بيك سكز يوز اللى التى تاريخنده شرف صادر اولان خط همايون دخى اوروپا دولتلرى طرفندن وقوعبولان سعى و همتك جملهٔ آثارندندر فقط خط همايون مذكورك احكامى ايله سربستئ آيين ومذهبى برطاقم شرائط ايله تحديد ايلمشدر بو شرائط على الخصوص بوسنه و هرسكده قوياً محافظه اولنمقده و بو يوزدن هرسنه يكيدن يكى يه برطاقم قار يشقلقلر ظهور ايتمكده در عبادت و تعليم و تدريسه مخصوص بنالرك انشاسى وچاك استعمالى وجماعات خرستيانيه نك امر تجمع وتشكلى حالا بو ايالتلرده انواع موانعه دوچار اولمقده در كه بو حاللرك هر برى واسطه سيله خرستيانلر فتح واستيلا محاربه لرينى دائما بو كونكى كبى خاطرلمقده و اسلاملره دينلرينك دشمنى نظريله باقمقده وفكى حق و وظيفه اقتضاسندن اولان ربقهٔ اسارت التنده يشاملرندن حاصل ايتدكلرى تأثراتى ادامه وابقا ايلمكده در فرمان عالئ اخيرده دخى بيك سكز يوز

اوتوز طقوز و بيك سكز يوز اللى التى خط همايونلرى ودها سائر صادر اولان فرمان عاليلر مثللو سربستئ آيين و مذهبدن بحث اولنه‌رق پطريقلرك وسائر رؤساى روحانيه‌نك كندو جماعتلرينه مخصوص ايشلرده و آيين وعبادتلرينك سربستئ اجراسنده حائز اولدقلرى نفوذ واقتدار تصديق اولنيور فقط بوبابده اعطا اولنان مساعدات وحقوق برحد اولمق اوزره تعيين ايديلور برده كليسا ومكتبلرك انشاسنده اجراى تسهيلات اولنه‌جغى وعد اولنمقده ايسه‌ده بو وعد اوراق رسميه‌ده دفعاتله اجرا اولنديغى حالده حيز فعله ايصالى طشره مأمورلرينك النده اولديغنه وقاعدۀ كليه حكمنده طوتلمدقجه مومى اليهم دخى تضييقات محليه‌دن ناشى موقع اجرايه وضعنه مقتدر اوله‌ميه‌جقلرينه مبنى وعد مذكور موجب اطمئنان اوله‌مز ٠

بو دفعه صادر اولان فرمان عاليده بيك سكز يوز اللى التى خط همايونيله اعطا اولنان مساعداتدن فضله برشى يوقدر ٠ بالاده دخى بيان ايلديكمز وجهله سربستئ آيين ومذهب خط همايون مذكورده برطاقم قيود وشروط تحتنده بولنوب بونلر سنين اخيره ظرفنده انواع اغتشاشاتك ظهورينه سبب اولمش ومحدود ومشروط اولمق حسبيله خرستيانلرى خشنود ايتمكده هروقت كافى كورنمامش ايكن شمدى مملكتى قانه بويايان وايكى دين ارەسنده‌كى

ضديتی دها قوتلشدیرن وقوعاتدن صکره بسبتون کافی
واختلال مندفع اولدیغی کبی اسلاملر کندیلرینی غالب عد
ایدرك بویله بر شدتلی حرب وجدالك کندولرنجه ایراث
ایلدیکی ضرر وخساردن طولایی خرستیانلردن اخذ انتقامه
تصدی ایلیه جکلرنده شبهه یوقدر . بو درجه غیظ وکین
ایله مقاتله یه قیام ایدن ایکی قومك حسن معاشرتی انجق
خرستیانلغی حقوقاً وفعلاً اسلامیتله مساوات کامله ده
طوتقله وخرستیانلغی شمدیکی کبی مساعده صورتنده دکل
علناً مظهر تصدیق ورعایت ایلمکله حاصل اولور .
ایشته بونك ایچون دول ضامنه نك بزه قالور ایسه مذهبجه
حریت تامه وکامله اعطاسنی باب عالیدن برنجی وباشلو
امتیاز اولمق اوزره یالکز طلب دکل استحصال ایلملری لازمدر .

جمله نك قانون حضورنده مساواتی خط همایون ایله
صراحة اعلان اولنمش وقوانین دولت علیه ایله تصدیق
ایدلمش برقاعده اولدیغندن فرمان اخیرده اندن بحث اولنمیشی
البته بوسببه مبنی اولملیدر فقط بوقاعده قانوناً مجبوری الاجرا
ایسه ده هنوز بالجمله ممالك شاهانه ده عمومیت اوزره اجرا اولنمش
دکلدر . واقعا خرستیانلرك اسلاملر علیهنده شهادتی
درسعادت واکثر بیوك شهرلرك محکمه لرنده مسموع ایسه ده
هرسك و بوسنه کبی بعض ایالات بعیده ده حاکملر بونك
مشروعیتنی تصدیقدن امتناع ایتمکده در . ایمدی بعدما

خرستیانلرده لازمهٔ عدالتدن محروم اولمق قورقوسی قالمامق
ایچون قابل الاجرا تدابیر اتخاذی اهم و الزمدر . چارهٔ
عاجله محتاج دیکر بر حال دخی التزام اصولیدر . بیک سکز
یوز اوتوز طقوز تاریخلی خط همایونده بو اصولدن بحث
اولندیغی صره‌ده « هیچ بر وقتده ثمرهٔ نافعه‌سی کوریله‌میان
التزامات اصول مضره‌سی الیوم جاری اوله‌رق بو ایسه
بر مملکتک مصالح سیاسیه و امور مالیه‌سنی بر آدمک ید اختیارینه
و بلکه پنجهٔ جبر و قهرینه تسلیم دیمکدر » دینلمش بیک سکز
یوز اللی التی تاریخلی خط همایونده دخی « تکالیفک و علی
الخصوص اعشارک اخذ و استیفاسنده وقوعبولمقده اولان
سوء استعمالاتک اصلاحی تدابیر سریعه‌سی مطالعه و مذاکره
اولنوب طوغریدن طوغری‌یه اخذ و ویرکو ایتمک اصولنک
پیدر پی اجراسی قابل اولدقچه واردات دولت علیه‌نک التزام
اولنمسی اصولنک یرینه بو صورت اتخاذ قلنمسی » توصیه
قلنمش ایکن ینه التزام اصولی ممالک شاهانه‌نک هر طرفنده
حالا جاریدر . باب عالی الیوم او یولده اصلاحات
اجرا ایده‌جکنی کوستر مکده ایسه‌ده دها هیچ بر شی تعیین
ایتمامشدر . فرمان عالیده ویرکولرک تحصیلی امرنده الحالة
هذه جاری اولان اصولک یولسز اولدیغی تصدیق اولنه‌رق
ویرکوزک برلشدیرلمسی ایچون بر یول اراتلمسی و اعشارک
ملتزملر معرفتیله تحصیلنده وقوعه کلان معاملات عرفیه‌نک

منعی اسبابنك استحصال قلنمسی امر واخطار ایدلمش وفقط التزام اصولی لغو اولنمامشدر ٠

اکر اختلالك اساسلی برسببی رفع اولنمق ایستنیلور ایسه باب عالیدن استنیله جك شیلرك بری کندوسنك بوسنه وهرسك ایچون التزام اصولی نظاماً دکل فعلا لغو اولندیغنی قطعیاً وصریحاً اعلان ایلمسی مادهسیدر و بو تدبیرك دخی درحال موقع اجرایه وضعی لازمهدندر ٠ بوسنه وهرسکده ذاتاً اغر اولان بار تکالیفك برقاتدها اغر کورنمسنه سبب اهالینك کندولرندن آلنان پارهلردن مرکز حکومتك استفاده ایلمکده اولمسی ظننده بولنمسیدر ٠ و یرکودن حاصل اولان اقچه ایالتك احتیاجاتنی استیفایه صرف اولنمیوب جملهسی خزینهٔ جلیلهیه تسلیم اولنمق اوزره درحال اورایه کوندرلدیکی اهالی عندنده امور مجزومهدندر ٠

ایمدی ایالتك چکدیکی بار تکالیفی معناً تخفیف ایچون حاصلاتدن علی العموم ممالك شاهانهنك مصارفنه مقتضی شیئه خلل کلمامك اوزره برمقداری ایالاتك منافع مخصوصهسنه صرف اولنمق ایچون حفظ ایدلملیدر ٠ ایمدی رسومات حاصلاتی کماکان جانب خزینهٔ جلیلهدن اخذ اولنهجغی وو یرکو و تکالیفدن طوپلنان اقچه ایسه مملکتده قالوب مجرد منابع ثروتنی توسیعه وسعادت حالنی تزییده صرف ایدیلهجکی اعلان اولنمق و بو نظامك اجراسنه اعضاسی اهالی طرفندن

منتخب بر قومیسیون معرفتیله نظارت ایدلمك لازمدر ٠

بوسنه و هرسك خرستیانلرینك بولندقلری حال تأسف اشتمالك چوغی زراع ایله اصحاب املاك بیننده اولان مناسباتدن نشأت ایتمكده‌در برمملكتده اصحاب املاك مذهب وملیتجه طائفهٔ زراعدن ایری اولور ایسه مشكلات زراعیه دائما برغرض ونفسانیت طرزنده ظهوره كلور بویله بر حالدن ایلرو كلان منازعات واختلافات شدیده‌نك پك چوق امثالی واردر جای تحشمز اولان ایالتلرده دخی میری یه و وقف اوله‌رق جوامعه عائد اولمیان بالجمله اراضی واملاكك صاحبی اسلاملر وزراعی ایسه لاتین وارتودوقس مذهبنده بولنان خرستیانلر اولدیغی جهتله خصومت دینیه امر زراعته دخی ایراث مضرت ایلمشدر ٠ بوسنه بكلرینك بیك سكز یوزاللی برده چیقاردقلری اختلالك تسكینی متعاقب زعامت اصولی لغو ایدلمشیدی فقط اكثریا واقع اولدیغی اوزره بو تدبیر كویلولرك حالنی تهوین ایده‌جك یرده دها زیاده فناشدیرمشدر ٠ حقلرنده اولكی كبی صیانتكارانه معامله اولنمیور ٠ الیوم مذهب ومنفعتجه ضد ایكی فرقه پیدا اولدی ٠ زعامت اصولنك لغویله اصحاب زعامت چفتلك صاحبلری ینه تحول ایلدیكی زماندنبرو املاك صاحبلرینك معاملات غیر معتدله‌لری چوق دفعه زراعك فرقه فرقه ویاخود مجموعاً ایاقلنمسنی انتاج ایلدی ٠ ینه

بو قبیلدن اوله‌رق بوسنه‌نك جهت شمالیه‌سنده و بیك سكز یوز اللی سكزده ظهور ایدن بر هیجانده باب عالی اختلافات واقعه‌یی تدقیقه تشبث ایتمش و هر ایكی طرفك ادملری درسعادته جلب اولنه‌رق اوستریا سفیرینك وساطت غیر رسمیه‌سی منضم اولدیغی حالده اوزون اوزادی یه جریان ایدن مذاكراتدن صكره اوتار یخده زراع ایله اصحاب املاكك منافعنی ترویجه اولدقچه صالح كورینور بر فرمان عالی اصدار اولنمش ایسه ده احكامی موقع اجرایه وضع اولنمامشدر بو فرمانك احكامندن بعضیلری بو كونكی كونده دخی طائفهٔ زراعك اصلاح حالنه مدار اوله‌جق صورتده و یریله‌جك قرار ایچون نقطهٔ حركت اتخاذ اولنه‌بیلورمی . یوخسه اتخاذ اولنه‌جق تدابیرك تسهیل اجراسی ضمننده بوندن یكرمی سنه اول بلغارستانده اولدیغی مثللو سركیلر چیقاریلوب بونلرله اراضی بدلاتنك استیفاسی صورتی دها مناسبمی اولور. بو راسینی تدقیق ایلمك لازمدر . ایشلك مشكل اولدیغی و بر كون ایچنده یاپیلوب بتوریله‌میه‌جكنی بیلورز . فقط اعتقادمزجه بوسنه و هرسك زراعنك حالنی اصلاح ایله مملكتك ازجمله شو پارەسنی قیامغه چالشمق اهم والزمدر . دولتك پارچه پارچه صاتیلغه چیقاره‌جغی اراضیی كویلولرك اهون شرائط ایله و یواش یواش استملاك ایلمسنه مساعد بر تدبیر بولنمق محالدكلدر كبی كورینور كویلولر ایسترلر ایسه

ینه اسلام همشهریلرینڭ املاکنی چفتجی صفتیله زرع وحرثه دوام ایلدکلری حالده دیکر طرفدن کندیلری دخی برکوچك اراضی صاحبی اولمغه و بو صورتله بعض مرتبه کسب استقلالیتله انلرك مظالم وتعدیاتندن مصون بولنمغه موفق اولورلر ·

باب عالی طرفندن وقوعبولان مواعیده خرستیانلرك یکدە اعتماد ایتمدکلری ملاحظه اولنورایسه اعلان اولنان اصلاحاتله برابر بونلرك جداً موقع اجرایه قونیله جغنی بعض مرتبه تأمین ایده جك برهیئت احداث وتشکیل اولنمدقجه مطلوب اولان اعتماد و امنیتك استحصال ایدیله میه جکی درکاردر · اجراآت ماده سی ایالات والیلرینڭ اختیارینه حواله ایله اکتفا اولندقجه بحث ایلدیکم عدم اعتمادك دفعی قابل اوله مز · ایدی وجوه واعیان مملکتدن ویاری اسلام ویاری خرستیاندن و باب عالینك بعدما تعیین ایلیه جکی اصولده اهالیٔ مملکت جانبندن انتخاب اولنمش اعضادن مرکب برقومیسیون تشکیلی لازمکلور ·

ایشته ایالات عاصیه ده حصول آسایش امید قوینلده بولنیله بیلمك ایچون اجراسی لازمکله جك ماده لری بر وجه مشروح بسط و بیان ایلدم که خلاصه لری بونلردر آیین ومذهبجه سربستیت تامه و کامله اعطاسی التزام اصولنڭ لغوی هرسك و بوسنه و برکولرندن حاصل اوله جق مبالغ تشرین

ثانینك اون ایكیسی تاریخلی فرمان عالی احكامنجه تشكیل اولنه جق مجالسك نظارتی تحتنده اولمق اوزره ایالتك منافعنه متعلق شیلرده صرف اولنه جغنی تأمین ایدر بر نظامنامه نك نشری كرك اوروپا دولتلری طرفندن تكلیف اولنسان وكرك ارادۀ سنیه وفرمان عالیده اعلان ایدیلان اصلاحاته نظارت ایتمك اوزره اسلام وخرستیاندن عددجه مساوی اعضادن مركب بر قومیسیون تشكیلی اهالیٔ قرانك زراعتجه اصلاح احوالی ماده لر یدر مواد خمسۀ مشروحه دن دردی جانب باب عالیدن درحال اجرا اولنمق ممكن و همده لازمدر بشنجیسی دخی درجه درجه قابل اجرا اولور ٭

بزجه الك اساسلی گورینان اشبو امتیازاتدن ماعدا بر ایالت مجلسی واهالی طرفندن سربستجه انتخاب اولنه جق اعضادن مركب محاكمك تشكیلی وحكامك انفصالدن مصونیتی طائفۀ رهبانك حكومت جسمانیه سی هركسك سوء معاملاتدن مصونیتی و بونجه شكایاته سببیت ویرن ضابطه نك تنظیمی اهالینك انشای طرق ومعابرده مجاناً استخدامندن ایلرو كلان سوء استعمالاتك منعی بدل عسكرینك بحق تنزیلی كبی فرمان عالیده بیان اولنان وطرفمزدن رسمی سند اتخاذ اولنمق اوزره تبلیغی طلب ایدیلان اصلاحات عصات حقنده اجرا اولنور ایسه ممالك عاصیه ده صلح وآسایشك عودتی امید اولنه بیلور ٭ حالبوكه فرمان عالی احكامنجه عصات

امتیازات مشروحه‌دن شمدیدن استفاده ایتمیه‌جک کبی
اکلاشلمقده اولدیغندن ارادهٔ سنیه و فرمان عالی ایله
وقوعبولان مواعید آمال عصاتی ترویج ایده‌جک یرده
تهییج ایلمشدر ۰ دیکر طرفدن عساکر شاهانه عصیانی
دفع و برطرف ایتمکه موفق اوله‌مدیغندن نائرهٔ حرب وجدال
موسم شتا مناسبتیله بر ارالق منطفی اولمش ایسه‌ده موسم
بهارده تکرار اشتعال ایده‌جکی دزکاردر ۰

موسم بهارک حلولنده اختلالک یکیدن ظهور ایده‌جک
عصات ایله قوت بوله‌جغی واقوام عاصیه‌یه بلغارلر
وکریدلیلرک دخی داخل اوله‌جغی جزم واعتقادی خرستیانلر
بیننده عمومیدر ۰ هرنه اولورایسه اولسون بوکونه قدر
کندیلرینی دائرهٔ اختلالدن آیری طوتمقده پک کوچلک
چکمش اولان قره طاغ وصرب امارتلرینک غلیان اذهانه
مقاومتدن عاجز قالملری ملحوظدر حتی شمدیدن بیله وقوعاتک
وممکلکتلرنده‌کی افکار عمومیه‌نک تأثیریله قارلر اریدیکی
کبی داخل دائرهٔ جدال اولمق فکریله الفت ایتمشلر کبی
کورینیور ۰

بوحاله قارشو محافظهٔ صلح عمومی ضمننده ایلروده
ظهور ایده‌جک قاریشقلقلرک منعی آرزوسنده بولنان دولتلرک
ایشی پک کوچلشمشدر ۰ اوستریا دولتی ایله سائر ایکی
دولت ایمپراطوریه بینلرنده محرمانه وقوعبولان تعاطیٔ

افكار اوزرينه اكر فرمان عالئ اخيرده اعلان اولنوب ذاتاً ممالك عاصيه حقنده همان اجرا اولنمامق نيتنده بولنيلان اصلاحاتك نتيجه سنه انتظار ايله اكتفا اولنه جق اولور ايسه دائرهٔ اختلالك موسم شتايي متعاقب توسع ايتمسنى كورمكدن بشقه برنتيجه حاصل ايديله ميه جكى جزم واعتقادنده جمله سى اتفاق ايتمشلردر . بو حالده دول ثلثه نك افكارنجه مشكلات جديده نك منع ظهورى اولسه انجق دولتلرك بتون ممالك شرقيه يى استيعاب ايتمسندن قورقيلان شو حركت عصيانيه نك اوكنى المقلغى قوياً تصميم ايلدكلرينى بيان ايتملريله حاصل اولور . ايمدى دولت عليه نك تحت تبعيتنده بولنان اهالئ خرستيانيه ايله امارتلره يالكز برتنبيه ايله حصول مقصد ميسر اوله ميه جغندن فى نفس الامر مشكل اولان اشبو تشبثى برحسن نتيجه يه ايصال ايچون دولتلرك قابل اجرا وصريح وممتنع الاعتراض وعلى الخصوص بوسنه وهرسكك حالى اصلاحه صالح افعاله مراجعت ايلملرى والحاصل تشبثات واقعه لرينى پروغراملره دكل فقط اجراآت وفعلياته ابتنا ايتملرى لازم كلور . دولتلر نصايح مصلحانه لرينى انجق بو صورتله تأثير ايتديره بيلورلر .

بوندن بشقه برمشكل دها واركه دفع وازاله اولنمدقجه درجه برحسن نتيجه استحصالى قابل اوله مز . بو مشكل دخى

خرستيانلرك جانب باب عاليدن ايديلان هر درلو مواعيده اوته دنبرو كوستردكلرى عدم امنيتدر . فرمان عالئ اخيرده اعلان اولنان تدابيردن بر چوغى مقدما صادر اولان خط همايونلرده دخى مندرج ايكن ينه خرستيانلرك اصلاح حالنجه تأثيرى كوريله مامسى شو امنيتسزلكه سببيت ويرمش اولديغندن باب عالينك دولتلره رسماً بر تقرير كوندروب فى ٢ تشرين اول وفى ١٢ كانون اول تاريخلريله شرفصادر اولان خط همايونلرك عموم ايالات شاهانه حقنده حاوى اولديغى افكار ونياتى تأييد وايالات عاصيه ده اعادهٔ آسايشه متعلق اولان مواد مشروحه يى دخى قبول ايلمسى دول معظمه قابينه لرنجه لزوم مبرم حكمنده كورينور . بونكله خرستيانلرك اليوم استدكلرى شكل وصورتده نائل تأمينات اوله ميه جقلرى دركار ايسه ده ينه اعلان بيوريلان اصلاحاتك لزومى دول معظمه جانبندن تصديق اولنمسندن وديكر طرفدن دخى باب عالينك بو اصلاحاتى موقع اجرايه وضع ايتمكلكى اوروپايه قارشو تعهد ايلمسندن اولدقجه كسب امنيت ايدرلر اشته اوستريا ومجارستان وروسيه والمانيا قابينه لرى بينده وقوعبولان مبادلهٔ افكاردن شو جزم واعتقاد حاصل اولمشدر .

ذات سفيرانه لرى اشبو صورت مطالعه يى نزدنده بولنديغكز دولته عرض وتبليغ ايله حصولنه چالشمقده

اولدیغمز صلح ومسالمت ماده‌سنده دولت مشار الیهانك معاونتنی طلب واستحصال بیورییکز . انکلتره وفرانسه وایتالیا دولتلرینك مطالعاتی اکر بزم مطالعاتمزه موافق ایسه باب عالینك حیثیت واستقلالیتنه رعایة نصایحمزی کندوسنه مشترك بر نوطه ایله تبلیغ ایتمیوب فقط درسعادتده مقیم سفرامزه باب عالی نزدنده بالاده شرح وبیان ایلدیکمز یولده متفقاً و متحداً حرکت ایلملرینی تنبیه ایتمکله اکتفا ایلمکلکمزی دول مشار الیهمه تکلیف ایدرز اشبو مکتوبی نزدنده بولندیغکز دولتك امور خارجیه‌سی ناظرینه قرائت و برصورتنی دخی اعطا بیورمکزی رجا ایدرو ناظر مشار الیهه نه تأثیر حاصل ایتدیکنی بر آن اول اشعاره همت بیورلدیغی حالده تشکر ایلرم ٭

[١٠]

محمود نديم پاشانك مابينه پاره تقديمنه دائر يازديغى تذاكرك صورتلرى

التمش بيك ليرا دينه محسوباً بشبيك ليرا تدارك اولنمغله بوكون ماليه وزنه دارى معرفتيله تقديم قلنه جغندن هر حالده امر وفرمان حضرت ولى الامر والاحسان افندمزكدر ٠

ديكر

تخصيصاته طوقنديرلميه رق خزينهٔ خاصهٔ شاهانه نك بعض مصارف مهمه سيچون خزينهٔ جليله دن يكرمى بيك كيسه اقچه نك سريعاً مابين همايونه تقديمى ارادهٔ سنيه سنى مشعر بر تذكرهٔ عليه نك تسطير وارسال بيورلمسى مستدعادر ٠

فى ١٢ محرم سنه ٩٣

ديكر

بوكون بشبيك كيسه تقديم قلندى ٠ بونك ايكى بيك كيسه سى دين معلومك كاملا تسويه سى ايچون و اوچبيك كيسه سى خزينهٔ خاصهٔ شاهانه نك تسويهٔ مصارفى ايچون اولمغله وخزينهٔ ولى النعمتك تسهيل امورى فريضهٔ عبوديتم ايدوكندن اشبو تداركدن بشقه الده دها برشى اولمغله اندن دخى انشاالله تعالى ينه جانلجه برشى تقديمنه صرف مساعى اولنمقده اولمغله امر وفرمان افندمزكدر ٠

دين معلومك كاملا تسويه سندن طولايى خاكپاى ولى

النعمته عرض شكرانيت ایدرم .

دیگر

بو صله ده محرر درتبیك كیسه دن بشقه خزینهٔ خاصه یه صاتیلان دخان بدلندن اوچ بیك كیسه دخی ایروجه تقدیم قلنه جغی .

النه جق دخان بدلی

كیسه	
٤٠٠٠	
٣٠٠٠	دین معلومه محسوباً خزینهٔ خاصه یه
١٠٠٠	
١٠٠٠	مهد علیا معاشلرینه
٠٠٠	

دیگر

اصلاحات مالیه مذاکره سیچون فرانسه حامللری وكیلی دخی كلهرك بوكون باب عالیده كندوسیله ملاقات اولندی . جناب حق رضای سعادت احتوای ولی النعمته موافق صورت تسویه یی تسریع وتسهیل بیورسون آمین .

بقیهٔ دیون معلومه ایچون دخان اقچه سندن اوچبیك كیسه ترتیب قلندیغی مثللو بو دفعه ایكی بیك كیسه دها تدارك اولنمغله اشبو ایكی بیك كیسه بمنه تعالی پنجشنبه كونی تقدیم اولنه جغی و بو ایكی طاقم بشبیك كیسه اولوب بقیهٔ قلیله نك

دخی تقدیمی فریضهٔ عبودیت ایدوکی ٠

دیکر

یکرمی بیك کیسه‌نك سکز بیك کیسه‌سی مقدمجه تقدیم قلنمش اولدیغی مثللو ایکی بیك کیسه دها حاضرلنمشدر بونك همان تقدیمی و یاخود بشر التیشر بیك کیسه برکدیرله‌رك تقدیمی خصوصلرینی استیذان واستفسار ایدرم ٠

دیون عمومیه‌نك وخزینهٔ خاصهٔ شاهانه مصالحنك یعنی امور مالیه‌نك برحسن حاله ایصالنه دائر برقاچ ماهدنبرو تشبثات عاجزانه‌مك حسن نتیجه‌سنده امیدقو تلنمش و بوندن ولی النعمته مخصوصاً ابرازینه چالشدیغم خدمت عبودیتك دخی انشاالله تعالی حصولی ربعدن مستدعا بولنمشدر ٠ بوکیفیت پك محرمانه طوتلمق وجیبه‌سنی دخی اخطارایلرم ٠

دیکر

خزینهٔ خاصه تخصیصاتنك کونلرندن اول ویرلمسندن بیوك برالم یوقدر ٠ نه‌چاره بلاسنی بوله‌جق بانقه مشکلات ایقاع ایلمشدر ٠ مع‌مافیه‌یارین افچه تقدیمی نظارته تأکید قلندی اخذینه مأمور ارسالی

یکرمی بشبیك اجرا تقدمه‌نك بوکون اون بشبیکی تدارك اولندی ٠ (محرمانه) ایستنیلور ایسه جمعه کونی افندمه تسلیم اولنور ٠ بنده‌کز دقالسه برقاچ کونه‌قدر تمامی بالتدارك جملة تقدیم اولنسه‌دیرم هرحالده رأی ارغلیم افندم حضرتلرینه کدر

[١١]

عبدالعزیز خانه بر عرض صورتی

بحر سیاهك نقاط مهمه سندن اولوب من القدیم ترسانهٔ عامره یه مربوط بولنان قضا و ناحیه لرك دائرهٔ نظامیه یه نقلیله اهالیسندن اوچ ردیف الایی ترتیبنه چکنده بالاستیذان مساعدهٔ سنیهٔ شاهانه لری شایان بیورلمش ایدی • آق دکز بوغازینك اطرافنده و اردوی همایونلرك دوائری خارجنده نفوس کثیره یی حاوی بر چوق قضا و نواحی تنسیقات عتیقه ده طوپخانه یه ترك ایله الیوم کرك طوپخانه و کرك نظامیه آلایلرندن استبدالا صنف ردیفه آنانلردن بشقه اسنان عسکریه یه تجاوز ایلیان طاقمدن اون بیکه قریب نفرات اولدیغی حالده کندولری اسباب لازمهٔ انتظامیه لرینه باقیله میه رق قوهٔ جنودیه نك خارجنده قالملرندن طولایی ضایع ایدلمکده ایدوکندن اوراده دخی نفوس موجوده و مناسبات موقعیه یه کوره درت طابوردن مرکباً و خاصه اردوی همایونلری یدنجی ردیف آلایی نامیله مجدداً بر الای تشکیلی لزومی ملغا مجلس تنظیمات عسکریه دن سرد و ایراد اولنمغله اولبابده یاپیلان مضبطه و قائممقام قوللرینك تذکرهسی انجمن مخصوصده قرائت اولندی • جناب خدای مستعان مهر عالم آرای وجود شاهانه لرینی سمای معلای جهانداریلرنده دائمی اللمعان بیورسون ولی النعمت بیمنتمز شهنشاه مؤید من عندالله افندمز حضرتلرینك سایهٔ

سلامت وایهٔ ملوکانه‌لرنده ممالك محروسهٔ شاهانه‌لرینك حالا و استقبالا مکاید اعدادن مصونیتی بی اشتباه اولمسیله برابر علو همت و عنایت میمنت غایت ظل الهیلرینك اعلا و ترفیع ایلدیکی شان و شوکت و شکوه و قدرت دولتك برقات دها ترقیسنه خدمت ایده‌جك تدابیر و تأسیساتك اجراسی واجب الاعتنا و سالف الذکر بحر سفید بوغازی ایسه وضعیت جغرافیه‌سی اقتضاسنجه پك معتنا اولدیغندن اشبو نقطهٔ مهمه‌نك دخی تزیید ارکان محافظه‌سی اهم ومتصور اولان الایك اکمال تشکیلات وتجهیزاتیله برقوهٔ جدیدهٔ جنودیه‌نك ترکب ووجودی شومقصدك حصولیله مآثر عصر مسعود خلافتپناهیلرینه منضم اوله‌جغی مسلم اولمغله مطالعات مبسوطه اساساً مصیب وبجا کورندیکنه وبونده اصل جای تأمل تشکیلات مبحوث عنهادن ناشی سنوی بیك بشیوز کیسه راده‌لرنده وقوعبوله‌جق مصارفك احوال حاضرهٔ خزینه‌یه تطبیقا صورت ایفاسی قضیه‌سی اولوب انك دخی اصول مقررهٔ تصرفیه‌یه توفیقاً نظامیه تخصیصاتی میانده‌تسویه‌سنه چالیشیله‌جغنه مبنی اجرای مقتضیاتی متحداً تذکر اولنمش ایسه‌ده‌ بنه امر وفرمان الهامات افشان حضرت پادشاهیلری هرنه مرکزده متعلق وشرفصدور بیوریلور ایسه محض اصابت وکرامت اجرای حکم جلیلنده بولنه‌جغی عرض اولنور ۰

فی ۲۱ محرم سنه ۹۱

[١٢]

عموم ولایاته ارسال بیوریلان اصلاحات فرمان عالیسنك صورت منیفه‌سیدر ٠

بعد الالقاب

بیان و تکراره حاجت اولمدیغی اوزره مملکتك معموریتیله سکنه‌سنك رفاه وسعادتی علی العموم افراد خلقك محفوظیت مال وجان وعرضلری خصوصنده امین اولملرینه موقوف اولوب بوده جمیع زمانده استقامتی قائم ودائم اولان عدل ایله اولور ٠ بنابرین بوکره مقام جلیل وکالت مطلقه‌مه خطاباً اصدار ایله اعلان اولنان خط همایون پادشاهانه‌مده معموریت ملك و سعادت حال صنوف تبعه قضیه‌سی نزدمزده زیاده ملتزم اولدیغی کبی درسعادت وبالجمله ممالك محروسهٔ شاهانه‌مزده متوطن اولان علی العموم والافراد صنوف تبعهٔ شاهانه‌مزك من کل الوجوه فعلا و صحیحاً مظهر عدالت وصیانت اولملری وهمیشه محفوظیت حقوق وناموس ایله مستریح البال بولنملری مطلوب قطعیمز اقتضاسندندر ٠ ازجمله دائرهٔ احکام عدلیه بو نیت خیریه ایله تشکیل قلنمش برمرکز مهم ومعتنا اوله‌رق اورادن دخی علی التوالی اشبو مقصد معدلت آیت شاهانه‌مزه توفیق حرکت اهم و الزم اولمغله بو بابده افکار و نیات شاهانه‌مزك هرطرفجه فعلا واعلاناً تأکید وتوثیقنه اهتمام

اولنسون دیو صحیفه آرای صدور اولمشدر ٠ ایشته بو تنبیهات
جلیله و تعلیمات جدیدهٔ شهریارانه‌م دخی اول نیات معدلت
آیات ملوکانه‌می تأیید و تأکید ایدر و بو مقصدی صحیحاً
وحقیقةً موقع فعل واجرایه کتوره‌جك وسائل واسباب ایسه
مأمورین شرعیه و ملکیه‌نك خالصانه صرف ایده‌جکلری
اقدامات و اصلاح ایده‌جکلری افکار ونیاتدر بو جهتله بالجمله
مأمورین وخصوصیله درسعادتمده و کرك ممالك محروسهٔ
شاهانه‌مده احکام منیفهٔ شرع شریف ایله مکلف اولان
محاکم شرعیه ومحاکم نظامیه وانلره محول بولنان عموم دعاوی
حقوقیه‌نك مأمورینی طرفندن شرع شریفه و قوانین
ونظامات دولت علیه‌مه تطبیقاً کمال دقت وحقانیت ، جهله
سرعت رؤیت وتسویه‌سیله هرصنف اهالی وتبعهٔ دولت
علیه‌مك برقاتدها مظهر عدالت وامنیت کامله اولملری بغایت
مطلوب وملتزم همایونم اولمغله کیفیت بالجمله ولایات شاهانه‌مه
بشقه بشقه اوامر جلیلهٔ ملوکانه‌م تصدیریله بیلدیرلمش اولمغین
سنکه والیٔ مشار الیه‌سن سکا دخی تنبیهاً و اعلاناً دیوان
همایونمدن اشبو امر جلیل القدرم اصدار و تسیار ایدلمش
وشرع شریفه وقوانین ونظامات سنیه‌مه منافی بعض سوء
استعمالات وقوعنه دائر شایع ومتواتر اولان مواد ورقه‌سی
طرفکه کوندرلمشدر وصول فرمان جلیل العنوان ملوکانه‌مده
کیفیت امر و ارادهٔ معدلت افادهٔ ملوکانه‌می کرك مرکز

ولايتده و كرك زير اداره كده بولنان الويهٔ ملحقه ده بالجمله محاكم
ومجالسه ومأمورين سائره يه تبليغ و هر صنف تبعهٔ شاهانه مزه
حرف بحرف تفهيم و اعلانه مسارعت ايله اشبو تنبيهات
سنيهٔ ملوكانه مز هر يرده كما ينبغى توفيق حركت و ارتق
مأمورينك نيك و بد حال وحركتلرى نه ايسه اكا كوره معامله
اولنمق قطعياً مصمم اولديغندن و باب عاليمزجه على الدوام
تحقيقات لازمه يه اهتمام اولنمسى دخى امر همايونم اقتضاسندن
بولنديغندن بو بابده ذرّه تكاسل وتسامح وقوعه كلور ايسه
حقكده موجب اشد مسؤليت و وخامت اوله جغنى بيلوب
اكا كوره حركته صرف ماحصل لياقت وعموم مأمورينبدن
شو ارادهٔ ملوكانه مه مغاير حركتده بولنانلرى دخى بلا محابات
مسارعتله باب عاليمزه اخباره دقت ايليه سن
تحريراً فى اليوم من شهر لسنة اثنى وتسعين ومأتين والف

[١٣]

عبدالعزيز خان حضرتلرينك فراغتلريله تبدل
سلطنت حقنده طرف شرع شريفدن ويريلان فتواى
شريفه صورتيدر .

امير المؤمنين اولان زيد مختل الشعور وامور سياسيه دن
بى بهره اولوب اموال ميريه يى ملك وملتك طاقت وتحمل

آینده‌میه‌جکی مرتبه مصارف نفسانیه‌سنه صرف وامور دینیه ودنیویه‌یی اخلال وتشویش وملك وملتی تخریب ایدوب بقاسی ملك وملت حقنده مضر اولسه خلعی لازم اولورمی

الجواب اولور ٠

کتبه الفقیر
حسن خیر الله
عفی عنه

[١٤]

عبدالعزیز خانك سلطان مراده یازدیغی تذکره‌نك وقت غزته‌سنده مندرج برصورتی ٠

اولا جناب اللهه ثانیاً عتبهٔ شوکتلرینه صیغنورم جلوس همایونلرینی تبریك ایله برابر خدمت ملتده سعی وغیرت ایتمش ایسه‌مده موفق اوله‌مدیغمه تأسف وذات ملوکانه‌لرینك موفقیتلرینی تمنی ایدرم ٠ ملتك اعتلای شاننه ودولتك تأمین استقبالنه واسطهٔ اوله‌بیله‌جك اسبابی ذات ملکدارلرینه آماده ایتمش اولدیغمی فراموش بیورمازلر امیدنده‌یم کندی الله سلاحلندیردیغم عسکرك بنی بوحاله قویدیغنی اخطار ایله برابر مروت وانسانیت صیقلمشلره یاردم ایتمك مزیتنی کوستردیککندن بولندیغم

تنكناى اضطرابدن خلاص ايله برمحل مخصوص تعيينى رجا ايدر وسلطنت عثمانيه يى سلالهٔ عبدالمجيدخان حضرتلرينه ترك ايلرم ٠

[١٥]

خداوندكار اسبق مرحوم عبدالعزيز خانك كيفيت وفاتنه دائر ويريلان فرانسزجه مضبطه نك ترجمه سيدر بو مقتضاى ارادهٔ سنيهٔ جناب شنهشاهى وكلاى فخام حضراتى طرفندن ويريلان امر اوزرينه ١١ جماذى اول سنه ٩٣ و ٢٣ مايس ٩٢ بازار كونى اويله دن بر ساعت اول خداوندكار سابق عبدالعزيز خانك سبب موتنى تحقيق ايتمك ايچون چراغان سراى همايونى اتصالنده بولنان قره غولخانه يه كيدرك اوراده بزى الت قاتده بولنان بر اوطه يه كتوردكلرنده يرده سرلمش برشلته اوزرنده اوزرى جديد بر بز ايله اورتلمش بر جسد كوردك٠ اورتويى قالديرديغمزده خداوندكار سابق عبدالعزيزخانك جسدى اولديغنى طانيدق لدى المعاينه بالجمله اعضاسى صغوق قانسز وصولق وبعض محللرى دم متحجر ايله مستور اولوب جسد ايسه هنوز طوڭامشيدى ٠

کوز قپاقلری آچیقجه قرنیهٔ لامعه‌سی خفیفجه کثیف واغزی دخی براز آچیق ایدی وقوللری ایله اياقلری ینی ستر ایدن بزلر قان ایله ملمع اولوب قولنده کی بزی قالدیردیغمزده صول قولنك بوکومنك براز اشاغیسنده بش عشیر ذراع طولنده اوچ عشیر ذراع عمقنده برجریحه مشاهده ایلدك • اشبو جریحه‌نك کنارلری پروزلی وغیر منتظم اولوب استقامتی ایسه یوقاریدن اشاغی‌یه وداخلدن خارجه طوغری ایدی • مذکور ناحیه‌نك اورده‌سی کسلمش وشریان زندی تقریباً خروج ایلدیکی نقطه‌ده چاپنك اوچ ربعی آچلمش ایدی • صاغ قولنك بوکوم محلنده دخی ایکی بچق عشیر ذراع عمقنده وایکی عشیر ذراع طولنده کذلك پروزلی و براز منحرف برجریحه مشاهده ایلدك اشبو محلده کی جریحه کوچك چاپلی اورده اوزرنده اولوب شریان سالم ایدیلر اون عشیر ذراع طولنده و زیانه کسکین و بر قولنك اوجنه یقین یان طرفنده اوفق بردوکمه‌یی بولنان برمقراص ارائه اولندی • مذکور مقراص قانلی اولوب خداوندکار سابقك بالاده ذکر اولنان جریحه‌لری بونکله اجرا ایتمش اولدیغنی بزلره بیان ایتدیلر بعده بزلری خداوندکار مرحومك اقامتکاهی اولان دکز طرفنده کی بیوك اوطه‌یه کتوردیلر بو اوطه‌ده برپنجره‌نك قربنده بولنان کوشه مندری اوزری قان ایله کول کسلمش وحصیرك اوزرنده دخی پختیلنمش وافر مقدار قان بولندیغی

کبی حضیرك اوته‌سنده بروسنده دخی قان لکه‌لری مشاهده اولنمشدر ۰

اشته سالف الذکر احوالدن جمله‌مز متحداً آتی الذکر قراری ویردك ۰

اولا   خداوندکار سابق عبدالعزیز خانك وفاتنه قول کنکارنده کی اوعیه‌نك قطعیله حاصل اولان سیلان دم سبب اولمشدر ۰

ثانیـا   بز ارائه اولان آلات جروح مذکوره‌یی حصوله کتوره‌بیلور ۰

ثالثا   جروحك هیئت واستقامتندن و بونلری حصوله کتورمش اولان آلت جارحه‌دن بر انتحار یعنی تلف نفس وقوعه کلدیکی استدلال اولنیور ۰ بناء علیه چراغان سرای همایونی قره قولخانه سنده یاپمش اولدیغمز اشبو مضبطهٔ عاجزانه‌مز امضا وتقدیم قلندی ۰

دوقتور	دوقتور	دوقتور	دوقتور
مارقو	نوری	صوتو	اسپانیول
دوقتور	دوقتور	دوقتور	دوقتور
مارق مارکل	پاتروپلو	عبدالنور	ژوت
دوقتور	دوقتور	دوقتور	دوقتور
ده‌قاسترو	ماروئن	ژول میلنجن	قسططن قره‌طودری

دوقتور دوقتور دوقتور دوقتور
دیکسون ویتالس ادواراسپادارو نوریجان
دوقتور دوقتور دوقتور
ملیان بك مصطفی محمد

[١٦]

خداوندکار سابق سلطان مرادخان خامس حضرتلرینك جلوس همایونلری یی متعاقب اسطار وباب عالی یه تسیار بیوردقلری خط همایونلرینك صورت منیفه سیدر .

وزیر حمیتسمیرم محمد رشدی پاشا

جناب مالك الملكك لازمهٔ اذلیه سی وبالجمله تبعه‌مزك اجماع و آرزوسی اوزره اجداد عظاممز تختنه جلوسمز وقوعبولمغله مجرب اولان رویت وحمیتکزه بناء خدمت صدارت عهده‌کزده ابقاء تجدید و سائر وکلا و مأمورینك خدمت ومأموریتلری دخی ابقا و تقریر قلنمشدر جمله‌نك معلومی اولدیغی وجهله براززماندن برو دولتك امور داخلیه وخارجیه‌سنجه بولندیغی احوال مشکله افکار عامه حقنده بعض مرتبه امنیتسزلك ایله مالا وملکا بر طاقم مضرتلری ودرلو درلو راحتسزلکلری موجب اولمش اولدیغندن

اول باول بو حالك اصلاحيله مملكتك وعموم تبعهٔ دولتك
آسايش وامنيتنى ومادى ومعنوى سعادت وسلامتنى موجب
بر طريق اتخاذى وجيبه‌دن اولوب بوده اصول ادارهٔ
دولتك بر اساس متين و صحيح اوزرينه تأسيسنه موقوف
و بزم همیشه افكار ونياتمزدخى بو نقطه‌يه منحصر ومعطوفدر
بناء عليه احكام شرعيه‌نك اجراسيله برابر دولتك ادارهٔ
عموميه‌سى نفس الامره وقابليت اهاليه توفيقاً قوانين قويه
ايله تقييد اولنه‌رق عموم تبعهٔ شاهانه‌مزك بلا استثنا نائل
حريت تامه اولمقله برابر هر درلو ترقياتنى و بالجمله افراد
تبعه‌نك محبت و محافظهٔ وطن ودولت وملت خصوصنده
اتحاد افكار ونياتنى مستلزم بر قاعدهٔ ثابته وسالمه‌نك تحصل
اولمسى ونه اساس اوزرينه بنا ايدلمسى اقتضا ايدر ايسه
بين الوكلا مذاكره‌سيله قرارينك استيذان قلنمسى و بو نيت
اساسيه‌يه كوره شوراى دولت و احكام عدليه و معارف
عموميه وامور ماليه نظارت وادارهلرينك وسائر مأمور يتلرك
يكيدن تنظيمى لازم ومهم اولمغله بونلرك دخى صره‌سيله
تنظيماتنه باقلمسى وامور دولتى اشكال ايدن احوال معظمه‌نك
بريده مصالح ماليه اولوب بو بابده اجرا اولنه‌جق تنظيمات
حساب اولمق اوزره معاملات ماليه‌نك تحت تأمينه ادخالى
يعنى بودجه خارجنده مصرف وقوع بولمامسنك عمومه
امنيت بخش اوله‌جق بر قاعده‌يه ربطى و بر نظارت قويه

التنه وضعی واجباتدن اولەرق بو تدبیره اعانه اولمق اوزره خزینهٔ خاصه‌مزه عائد تخصیصاتدن بو دفعه التمش بیك کیسه تنزیل و کذلك خزینهٔ مذکوره‌یه مربوط ارکلی کمور معدنیله معادن سائره و بعض فابریقه‌لرك اداره وحاصلاتی خزینهٔ مالیه‌یه ترك اولنمش اولمغله سائر جهاتدن دخی بو یولده تعدیلات وتصرفاتله موازنهٔ امور مالیه‌نك تسهیل حصولنه اعتنا اولنمسی و دول متحابه ایله منعقد اولان کافهٔ معاهداتمزك کما کان مرعی الاجرا اولمسیله برابر دولت علیه‌مزك بالجمله دولتلرله اولان حب و مصافات وموالاتنك تأکید و تزییدینه چالیشلمسی خلاصهٔ نیات خالصه‌مزدر جناب حق جمله‌مزی موفق بالخیر بیورسون آمین . فی ۹ جماذی الاولی سنه ۹۳

بالجمله ولاة عظامه خطاباً طرف سلطان مراد خاندن شرفصادر اولان فرمان همایونك صورت منیفه‌سیدر

دستور مکرم مشیر افخم نظام العالم مدبر امور الجمهور بالفکر الثاقب متمم مهام الانام بالرأی الصائب ممهد بنیان الدولة والاقبال مشید ارکان السعادة والاجلال المحفوف بصنوف عواطف الملك الاعلی ادام الله تعالی اجلاله توقیع رفیع همایونم واصل اولیجق معلوم اوله که جناب حقك ارادهٔ علیهٔ ازلیه‌سیله اشبو بیك ایکیوز طقسان اوچ سنه‌سی جماذی الاولاسنك یدنجی صالی کونی عم اکرمم سلطان عبد

العزيز خان حضرتلری اتفاق آرای وکلا ووزرای عظام
واجماع علمای اعلام وانقیاد جملهٔ خواص وعوام ایله خلع
اولنه رق تخت عالی بخت عثمانی ودیهیم خلافت وسیم
جهانبانی یه جلوس همایون میمنت مقرون پادشاهانهم واقع
اولمش وقامت والای همت ملوکانهم « انا جعلناك خليفة
فى الارض » لباس میمنت التباسیله مطرز ومعنون وخطبه
وسکه نام نامی واسم سامیٔ شهریارانه مله موشح ومزین
قلنمش اولمغین کیفیت هر قصبه وقریه اهالیسنه اعلان
واشاعت وکافهٔ منابر جوامع ومساجدده خطبه یی اسم
همایون پادشاهانه مه قرائت ایلمرینی خطباوسائر لازم کانلره
افاده وتنبیهه مسارعت اولنمق ایچون اخبار جلوس همایونمی
وتقلید قضا وحکومتی متضمن اشبو امر جلیل القدرم اصدار
وتسیار اولندی سنکه والیٔ مشار الیه سن مضمون امر
عالیشانمی سجلات محاکمه قیدوثبت وهر کسه اعلان واشاعت
ایله زیر اداره کده کائن الویه وقضالرك جوامع ومساجدنده
ایام جمعه واعیادده خطبهٔ شریفه نام نامی والقاب سامیٔ
پادشاهانه مه قرائت اولنمسی طرف طرف تنبیهه مبادرت
ودوام عمرو دولت وقوام فرو شوکت ملوکانهم ادعیهٔ
مفروضه سنه اشتغال ومواظبت ورضای میامن ارتضای
شاهانه مه توفیق حرکت وکماکان ضبط وربط مملکته
دقت ایله هر صنف تبعهٔ شاهانه مك هر حالده دلسیر نعمت

عدل وداد اولمسی خصوصلرینه اقدام و بذل مقدرت ایلیه‌سن تحریراً فی الیوم التاسع من شهر جماذی الاولی لسنهٔ ثلث و تسعین ومأتین والف ۰

[۱۷]

چرکس حسنك سوء قصدی حقنده اعلان رسمی

« بوندن اوچ درت سنه مقدم مکتب حربیهٔ شاهانه‌دن ملازملك رتبه‌سیله چیقارق بغداده کتمك اوزره عهده‌سنه یوزباشیلق رتبه‌سی توجیه اولنمش ایکن هرنه حال ایسه محل مأموریتنه کتمیه‌رك بوراده بعض مأموریتلرده استخدام اولنمق ومؤخراً ینه محل مذکوره کتمك اوزره عهده‌سنه قول اغالق رتبه‌سی توجیه اولنمش ایسه‌ده ینه کتمکدن امتناع ایلدیکی جهتله باب سرعسکریده حبس ایدلمش و بوجمعه کونی محل مأموریتنه عزیمت ایده‌جکنی بیان ایلمش و بناء علیه پنجشنبه کونی محبسدن چیقارلمش اولان چرکس حسن پنجشنبه کونی اخشامی مرحوم سرعسکر پاشا حضرتلرینك سالخانه‌سنه عزیمتله مشار الیهی سؤال ایلمش و اورادن دخی بوکیجه ابهتلو دولتلو مدحت پاشا حضرتلرینك قوناغنده مجلس مخصوص اولدیغندن سرعسکر پاشانك اوراده اولدیغی خبر ویرلدیکی جهتله اورادن همان چیقارق طوغریجه مدحت

پاشا حضرتلرینك قوناغنه كلوب كندوسی ذاتاً یاورلكده بولنمش اولدیغندن اوراده بولنانلر طرفلرندن ممانعت اولنمدیغی جهتله طوغریجه مجلس اوطه‌سنه كیره‌رك برالنده قاو برالنده رووولور اولدیغی حالده سرعسكر مشارالیهی رووولور ایله اورمش و اوراده موجود بولنانلر طرفلرندن مرقومك طوتلمسی ضمننده اولنان تشبثات وحركات اثناسنده خارجیه ناظرینی و بحریه ناظرینی و مدحت پاشا حضرتلرینك اتباعندن احمد اغایی و صكره دخی مرقومی طوتمغه تشبث ایدن بحریه ضابطانندن یاور حرب قول اغاسی شكری بكی اورمش و بونلردن سرعسكر مشارالیه ایله خارجیه ناظری واحمد اغا و یاور شكری بك وفات ایتمشدر ومؤخراً قوناغه جلب اولنان عساكر شاهانه‌دن برنفری كذلك اعدام ودیكر برنفری دخی جرح ایتمش ونهایت كندوسی دخی اخذ وكرفت اولنمشدر .

غزته‌لرك تحقیقات غیر رسمیه‌سی

النان معلومات رسمیه بوندن عبارت اولوب مؤخراً اولنان تحقیقاته نظراً مرقوم حسن دولتلو ابهتلو مدحت پاشا حضرتلرینك قوناقلرینه كتدیكنده كرك یاورلر و كرك وكلای فخامك خدمه‌لری اشاغیده بولندقلری جهتله مرقوم فرصتی غنیمت بیله‌رك یوقاری‌یه چیقمش و مجلس صالونك قپوسی اوكنده اوشاقلردن برینه تصادفله ایچرویه

كيرمك استيورم مستعجل برافاده موارد ياورلردن بريني چيغر ايچرويه خبر و يرسون ديمسي اوزرينه اوشاق ايتمكده ايكن مرقوم قپونك اوكني بوش بوله رق همان ايچرويه طالمش وقپويي سورمه لدكدن و مرحوم حسين عوني پاشايه سوء قصد ايده جكني سويلدكدن صكره يانده بولنان روولوره طاورانه رق مشار اليهي اورمش و بوني متعاقب بحريه ناظري دولتلو احمد پاشا حضرتلريله خارجيه ناظري مرحوم راشد پاشايي بري بريني متعاقب روولور ايله اوروب مرحوم حسين عوني پاشادن رمق براقمينجه يه قدرقا وقليج ايله هرطرفني پارهلمش و مرحوم راشد پاشايه بر قورشون اصابتله وفات ايتمشدر .

بو اثناده ذات حضرت صدر اعظمي ايله حالت پاشا حضرتلري صالونك يانده بولنان اوطه يه چكلمش و بحريه ناظريني دخي اوطه يه الوب محافظه سنه چاشمش اولدقلرندن مرقوم حسن قپونك ارقه سنه كله رك (احمد پاشا بني طوتمق استديكندن مطلقا اني دخي اوله جكم قپويي اچكز سزه برشي ياپمام امين اولكز) ديمسي اوزرينه ذات حضرت صدر اعظمي (واقعا بزه طوقنميه جغني بيلورم فقط وقعه نك دهشتي مانع اوليور انك ايچون قپو اچلمز) ديو جواب ويرمشلر ايسه ده مرقوم حسن ينه ادعاسنده اصرار ايله قپويي قيرمغه اوغراشمش و اوغراشمقده ايكن مدحت پاشا حضرتلرينك

اوشاغی احمد اغا ارقه‌دن یقالیوب طوتمق استدیکندن انیده رووالور ایله اوروب دوشورمش و مرحوم شکری بك دخی قلیجه طورانوب مقابله ایتمك استمش ایسه‌ده اکا میدان ویرمیوب بر آتشده مرمومی الیهی دخی اولدیرمشدر . بو اوغراشنلر همان یارم ساعت امتداد ایدرك او ارالق باب والای سر عسکری‌یه بالاخبار مقدار کافی عسکر وضبطیه قره غولندن دخی بر مقدار ضبطیه یتشمش و قپویی قیروب ایچرویه کیرمش اولدقلرندن مرقوم حسن یقایی قورتارمق اوزره مومولری سوندیرمکه و پرده‌لره آتش ویرمکه باشلامش ایسه‌ده عسکر مرقومی سونکی ایله اورته‌یه آله‌رق او ارالق دخی رووالور ایله بر نفری اعدام ودیکر بر نفری یاره‌لمش و حیاً در دست ایدلمسنه امر ویرلدیکیچون مرقوم یالکز ارقه‌سندن برقاچ مخاطره‌سز یاره آلدقدن صکره در دست ایدیلوب باب والای سرعسکری‌یه کوندرلمشدر .

مرقوم حسن شمدیکی حالده اوراده زنجیربند اولوب یاره‌سنه باقق اوزره کندوسنه جراح کوندرلمش و جراح دخی یاره‌لرینی معاینه ایتمك ایستمش ایسه‌ده مومی الیهه خطاباً (بنی یا آصه‌جقلر و یاخود قورشونه دیزه‌جکلردر . آرتق نافله یره یاره‌لریمه باقدیرمق عبثدر) دیو جراح مومی الیهی رد ایتمشدر .

بو وقعه‌یه ختام ویرلدکدن صکره مرحوم حسین عونی

پاشانك جنازه سی باب والای سرعسکری آلتنده واقع بجناقلر ینك خانه‌سنه کوتور یلوب اوراده تجهیز وتکفینی بعدالاجرا مکهٔ مکرمه ومدینهٔ منوره اشرافیله طرق علیه مشایخ وذاکرلری تهلیل خوان اولدقلری وعساکر شاهانه تفنکلر ینك آغزی اشاغی طوتەرق یولك ایکی طرفنده وبر باندو موزیقه‌دخی اوکده کتمکده بولندقلری حالده مرحوم مشار الیهك جنازه‌سی باب والای مذکورك مرجان قپوسی اوکندن طولاشدیر یله‌رق سلطان بایزید میدانك قپوسندن کچورلمش واوزادن سلیمانیه قپوسندن چیقاریلوب سلیمانیه ده مدفن مخصوصنده دفن ایدلمشدر ٠

مرحوم راشد پاشانك جنازه‌سی دخی شهزاده باشنده کائن خانه‌زینه کوتور یلوب اوراده تجهیز وتکفین قلندقدن صکره مرحوم حسین پاشایه ترتیب اولنان جنازه آلایی کبی مکمل برآلای حزن انتما ایله فاتحه کوتوریلوب اوراده دفن اولنمشدر ٠

(رحمة الله علیهما)

[١٨]

قوائم نقديه نظامنامه‌سی

تداوله چیقاریله‌جق قوائم نقدیه‌یه دائر نظامنامه‌در

برنجی ماده عینی بشلك ومتالك اقچه مقامنده تداول ایتمك واشبو طقسان ایکی سنه‌سی اغستوسندن اعتبار احجاز و یمن و طرابلس غرب ولایتلرندن ماعدا ممالك شاهانه نك هرطرفنده تحت مجبوریتده تداول ایتمك اوزره اوچیوز ملیون غروشلق یعنی التی یوز بیك کیسه‌لك قوائم نقدیه ترتیب اولنمشدر اشبو نظامنامه‌نك اعلاننـدن اولجه کرك حکومت سنیه ایله سائرلری بیننده و کرك افرادك کنـدی میانه‌لرنده سکۀ خالصه اوزرینه منعقد بولنان مقـاولات ومعاملاته قوائم مذکوره‌نك ترتیبندن طـولایی قطعاً خلل کله‌میه‌جك یعنی اصحاب دیون مقاولات ومعاملات مذکوره حکمنجه ایفاسنی تعهد ایتمش اولدقلری اقچه‌یی ینه عینیله سکۀ خالصه تأدیه وحساب جاری اولور ایسه تسلیم اولنان مبالغی کذلك سکۀ خالصه اوله‌رق جنسی جنسنه ایفا وتسویه ایلمکه مجبور اوله‌جقدر ٠

ایکنجی ماده چیقاریله‌جق قوائم نقدیه‌نك مقداری شمدیلك دفع احتیاجاته کافی عد اولنـان ایکی یوز ملیون غروشلغه حصر و تحـدید قلنوب باقی قالان یوز ملـیون غروشلغی دخی ایلروده لزوم قوی کورینور ایسه بر ماه

اولندن رسماً اعلان كيفيت اولندقدن صكره تداوله چيقارلمق اوزره احتياطاً حفظ ايديله جكدر ٭

اوچنجى ماده ــ مادهٔ سابقه ده تعيين اولنديغى وجهله تداوله چيقاريله جق اولان قوائمك اقسام متعدده سى يوز واللى و يكرمى واون و بش غروشلقدن عبارت اوله جق و قوائم مذكوره نك قطعات والوانيله كاغدلرينك بالجمله خصوصات اعماليه وطبعيه سى برنظامنامهٔ مخصوصله تعيين قلنه جقدر ٭

دردنجى ماده ــ قوائم مذكوره برنجى ماده ده تعيين اولنان حدود داخلنده و بانق عثمانينك قونترولى تحتنده اولمق اوزره ماليه نظارت جليله سى معرفتيله لزومنه كوره پيدرپى ميدان تداوله چيقاريله جقدر قوائم مذكوره نك ظهرنده ماليه نظارتنك مهرى بولنه جغى مثللو بانق عثمانينك دخى قيد اولنديغى عبارهسنى حاوى مهرى اوله جق وبانقه نك اشبو مهرى درونــده قائمه لرك طــاقم نومروسى و اكا مخصوص ومتسلسل نومرولر بولنه جقدر واشبو ايكى مهر ايله ممهور اولميان قوائم نقديه بطلال حكمنده قاله جقدر ٭

بشنجى ماده ــ قوائم مذكوره كافهٔ واردات دولتك تسويهٔ بدلاتى مقابلنده قيمت اصليه لرى اوزره باشــه باش اوله رق ممالك محروسه نك بالجمله مال صنــدقلرندن قبول اولنه جق وفقط كمرك رسمى وتلغراف اجرتى كما كان سكهٔ خالصه اوله رق تأديه قلنه جغندن بالطبع بو قاعده دن مستثنادر ٭

التنجی ماده   اشبو نظامنامه احکامنجه تداوله چیقاریله جق اولان قوائم نقدیه‌نك بدلاتی تأدیه ایله پیدرپی تداولدن الینمسی ایچون چکنده خزینهٔ خاصهٔ شاهانه‌دن خزینهٔ جلیلهٔ مالیه‌یه ترك اولنان و بودجه‌یه داخل اولمیان ارکلی معدنلری ایله قروم معدنی و جدولده محرر بعض عقارك ایشلدلمسندن و یاخود التزامه و یرلمسندن حصوله کله‌بیله‌جك وارداتدن مرتب اولمق اوزره بر سرمایه تخصیص قلنمشدر معادن وعقارمز بوره‌نك فروختی تقدیرده اثمان حاصله‌سی اشاغیده یدنجی ماده‌نك برنجی فقره‌سنده تعیین اولنان منوال اوزره استعمال ایدلمك ایچون درحال بانق عثمانی‌یه تسلیم اولنه‌جقدر ۰

یدنجی ماده   مادهٔ سابقه‌ده محرر واردات مخصوصه‌نك نقصان اوچ سنه‌سی مارتندن اعتباراً حاصلات واقعه‌سی هرنه‌یه بالغ اولور ایسه اوچ آیده برکره تماماً مالیه خزینه‌سندن بانق عثمانی‌یه تسلیم اولنه‌جق و بانقه‌دخی کندی‌یه تسلیم اولنان مبالغ مقداری قوائم نقدیه‌یی تداولدن آلوب وظهرینه بطال تمغاسی اوروب مالیه خزینه‌سنه تسلیم ایلیه‌جکدر و بو وجهله هر سنه نه‌مقدار قوائم نقدیه تداولدن الینمش ایسه دفتری غزته‌لرله اعلان قلنه‌جقدر ۰

سکزنجی ماده   قوائم نقدیه‌نك تأدیهٔ رأس المالی سالف البیان معادن و املاك قارشولقلرندن ماعدا ممالك محروسه‌نك واردات عمومیه‌سیله دخی تأمین قلنمشدر ۰

اشبو بيك ايكيوز طقسان ايكي سنهٔ ماليه سی اغستوس ابتداسندن اعتباراً بانظامنامهٔ مخصوص موقع تداوله وضع ونشر اولنه جق قوائم نقديهٔ دولت عليه نك قطعات والوانيله بالجمله خصوصات اعماليه وتفرعاتنه دائر تعليماتدر .

برنجی ماده قوائم مذكوره نك صورت طبع واخراجنه نظارت دائمه اجرا ايلمك اوزره باارادهٔ سنيه بر قوميسيون تشكيل بيورلمشدر مذكور قوميسيون سوريه واليسی سابق دولتلو حمدی پاشا حضرتلرينك تحت رياستنده اوله رق مسكوكات شاهانه مديری عطوفتلو مهران بك افندی شورای دولت اعضاسندن سعادتلو اديب افندی و لغوفت بك افندی حضراتی و بيت المال مديری سعادتلو طاهر افندی وسكه كن باشی سعادتلو حاجی فتاح افندی و بانق عثمانی محاسبه جيسی سعادتلو نظيف افندی و ديوان محاسبات اعضاسندن سعادتلو صالح افندی و بانق عثمانی مأمورلرندن برذات كه جمعاً سكز اعضادن مركب اوله جغندن مدت دوامنده ايام تعطيلهٔ رسميه دن ماعدا كل يوم مطبعهٔ عامره ده تخصيص اولنان دائره ده اجتماع ايده جكدر

ايكنجی ماده ماليه نظارت جليله سی ذكر اولنان قوائم نقديه يه لزومی اولان اوراقی قاچ طبقه دن عبارت اوله جغنك وهر سنه نه مقدار ونه جنس قوائم طبع اولنه جغنك

تنظیم اولنان دفتر ایله برابر قومیسیون مذکوره بالتسلیم
سند مقبوض اخذیله ذمت قید ایده جك وقومیسیون دخی
اخذ ایلدیکی اوراقی امنیتلو و محافظه لو بر محلده حفظ
ایدرك اقتضاسنه كوره قوائم مزبوره باصلمق ایچون مطبعهٔ
عامره ده بولنه جق طبع مأمورلرینه باسند اعطا ایلیه جکدر
اوچنجی ماده طبع ایدیله جك اولان قوائم نقدیه نظام
مخصوصنده کوستردیکی وجهله یوز واللی و یکرمی واون
و بش غروشلق اوله جغندن وقوائم مذکوره نك قطعات
والوانی زیرده کی جدولده محررومرقم بولندیغندن بونلرك
بو صورتله تنظیمنه قومیسیون مذکورجه نظارت ودقت
متمادیه اجراسنه همت اولنه جقدر

جدول

طولی سانتمترو	عرضی سانتمترو	الوانی	
..	..	پنبه	یوزلك
..	..	مائی	اللیلك
..	..	یشیل	یکرمیلك
..	..	ترنجی	اونلق
..	..	صاری	بشلك

دردنجی ماده قومیسیون مذکور مالیه نظارتندن
وقوعبوله جق افاده اوزرینه ذکر اولنان بش جنس قوائمدن

بريني وياخود بر قاچ جنسني اول باول طبع واخراج ايتديرمك وقصور جنسلريني دخی متعاقباً باصديرمق صلاحيتني حائز اوله بيله جكدر

بشنجی ماده   هر بر ورقه اوزرينه نه مقدار عدد قوائم طبع و تمثيل اولنمسی لازم كلور ايسه قوميسيون مذكور مطبعهٔ عامره‌ده‌كی مأمورلره ويره‌جكی اوراقی او يولده حساب ايدرك مقابلنده قاچ عدد قوائم نقديه اصابت ايدرسه مطبوع اولديغی حالده بالتعداد اخذ ايله بانق عثمانينك قيدينی و نومروسنی حاوی اولان مهر يله تمهير اولنمق اوزره بانق عثمانی‌يه باسند تسليم ايدرك اورادن بعد التمهير الدقدن صكره قوميسيون هيئتی مواجهه‌سنده ماليه نظارتنه مخصوص مهر ايله دخی تختيم اولنه‌رق نظارت مشار اليهايه باسند تسليم واعطا اولنه جقدر .

آلتنجی ماده   اثنای طبع و تمثيلده ويا مهرلرك حين وضعنده بوزوق وياخود فرسوده اوله‌رق هر قاچ عدد قوائم ظهور ايدر ايسه ينه قوميسيون مواجهه‌سنده تعداد ومعاينه و بيوجك برزنبه واسطه‌سيله ابطالی اجرا اولندقدن صكره ختام معامله‌يه قدر مناسب بر محلده حفظ اولنه جق و ختام معامله‌يی متعاقب قوميسيون مذكور ايله مناسب كوريله جك سائر ذوات حضورنده همان حرق ايديله جكدر .

يدنجی ماده   بشنجی ماده‌ده ذكر اولنديغی اوزره

قومسيون مذكورك مطبعۀ عامره‌دن مطبوع اوله‌رق اخذ ايله بانق عثمانى اداره‌سنه وخزينۀ جليله‌يه تسليم واعطا ايليه‌جكى قوائم نقديه‌نك وحين طبع وتمثيلنده ظهور ايده‌جك فرسوده و بوزوق اوراقك و وقوعات سائره‌نك بهر كون اوچ نسخه اوله‌رق پروسه ور باللرى تنظيم اولنوب برى قومسيون نزدنده توقيف وحفظ اولنه‌جق وديكرى باب عالى جانب ..اميسنه تقديم و اسبال و ديكر نسخه‌سى دخى ماليه نظارت جليله‌سنه ارسال اولنه‌جقدر .

سكزنجى ماده   قوائم نقديه‌نك صورت اخراجنه مخصوص اولان نظامنامه‌ده مصرح اولان مقداردن زائد و يانقصان قوائم طبع ايتديرمكه قوميسيون مذكورك قطعا صلاحيتى اولميه‌جغندن هرحالده نظامنامۀ مذكور احكامنى محافظه‌يه اعتنا ايليه‌جكدر .

طقوزنجى ماده   قوائم مذكوره‌نك هر درلو خصوصات اعماليه و تنظيميه‌سى مستقلا قوميسيونك عهدۀ اداره‌سنه توديع اولنه‌جق وقوميسيون دخى كرك قالبلرى اعمال واستعمال وحفظنده و كرك قوائم نقديه‌نك مطبعۀ عامره‌جه حين طبع وتمثيلنده مراد ايلديكى صورتلر ايله هر درلو تأمينات وتقيداتك استحصالى امرنده مرخص اوله‌جق وايشك صورت جريانى تأمين وتوثيق ايده‌جك ولزوم كورديكى حالده بو بابده برتعليمات دخى قلمه الوب احكامنى اجرا ايتديره‌جكدر .

اوننجی ماده   طبع وتشیلك ختامنده قومیسیون خزینهٔ
جلیله‌دن الدیغی اوراقك و طبع ایتدیره‌رك تسلیم ایلدیکی
قوائمك محاسبه‌سنی رؤیت ایدرك زیری ممهور محاسبه دفترینی
باب عالی‌یه و خزینهٔ جلیله‌یه اعطا ایلیه‌جکدر

اون برنجی ماده   ایشـــه مباشرتله جریان ایده‌جك
معاملات اوزرینه اشبو تعلیماته بعض موادك علاوه‌سی
لزومی تحقق ایلدیکی صورتده قومیسیون مذکور طرفندن
درحال و بامضبطه باب عالی جانب سامیسندن استیذان ایله
استحصال اولنه‌جق ارادهٔ علیه منطوق منیفی وجهـــله ایجابی
اجرا اولنه‌جقدر

[٢٠]

صربی العباره اوله‌رق بو دفعه باب عالیدن صربستان
اهالیســـنه نشر اولنمق اوزره مواقع حربیه‌یه کوندریلان
اعلاننامه‌در ٠

صربلولر

سزلر اول بابالرك و اول دده‌لرك اولادیسکزکه انلر بشیوز
سنه مدت دولت علیه‌نك تبعیت و حمایتی التنده کمال راحت
و امنیتله یشادیلر دولت علیه سزك بابالریکزه و اجدادیکزه

لطف و مروتنی و عدالت و عنایتنی اجرادن نصل خالی اولمدیسه اولادلری حقنده دخی اومروت وحمایتلری اجرا ایتمکده قصور ایتمدی . واقعا صربلولر دخی دولتدن کوردکلری بو قدر مساعداتك قدر وشکرینی بیله رك و کندو قومیت وملیتلرینی محافظه ایدرك برمدتدنبرو مملکتلرینك منافع و معموریتندن بشقه برشی دوشنمدیلر و کندولرینك خیرینی وسلامتنی التزام ایدن اختیارلرك وعاقللرك نصیحتلرینی دکلدکلری جهتله شو اك صکره کی قرق سنه قدر مدتده وعالمك هرطرفنده نیجه نیجه ظهور ایدن جنکلر وقاریشقلقلر ایچنده صربلولرینه دولت علیه یه محبت وصداقتلرنده ثبات ایله پك کوزل آسایش ایچنده یشادیلر دولت علیه دخی صربلو تبعۀ صادقه نك بو حرکت عاقلانه سندن خشنود و ممنون قالدی و اولدن و یردیکی مساعداتدن بشقه برطاقم آرزولرینه دهامساعده بیوردی وخصوصیله صربلولری سائر اسلام و خرستیان تبعه سندن ایروطوتمدیغنی بیلدیرمك و برقات دها اثر امنیت و اعتمادینی کوسترمك ایچون صربستانده کی قلعه لرك محافظلق مأموریتنی دخی صرب بکنه تفویض وتودیع ایتدی حال بویله ایکن صربستانك رأس اداره سنه مأمور اولان بعض کیمسه لر صربلولرك نیات وافکار خالصه سنی کندو حرص وطمعلرینك استحصالنه آلت اتخاذ ایدوب و برطاقم خلقی باشدن چیقاروب دولته عصیان ایدن هرسکلیاره

و بوسنه‌لیلره معاونته قالقشدیلر • کندوزه کرك دولت متبوعه‌لری طرفندن و کرك دول مفخمه جانبندن نصیحت اولندقجه قباحتی ملت‌اوزرینه یوکلدوب هم‌صرب پلولری و هم‌ده اعانه ایتدکلری بیچاره خلقی اضرار ایتمش اولدیلر والکصکره مملکتلرینه‌اجنبی ضابطلر وقوماندانلر کتوروب وانلرك ترتیبیله استر استمز اهالی‌یی سلاح التنه قویوب بشیوز بیلدنبرو برلکده‌یشادقلری قومشولری‌اوزرینه بغتة طوب تفنك ایله هجوم ایدرك کویلرینی وخانه‌لرینی یاقوب یقدیلر • صرب مملکتی ممالك دولتك برجزئی واهالیسی تبعهٔ دولتك برقسمی اولوب انك منفعت ومضرتی بالطبع دولته عائد اولدیغی جهتله هیچ بروقتده صربستانه‌ضرر وقوعنی دولت استه‌مز ایسه‌ده حقوقنی تجاوز ایدنلرك حدلرینی بیلدیرمك وآزغنلقلرینی باصدیرمق ایچون صربستانه عسکر ادخالی لازم کلدی • بوعسکره قارشو طورانلرله بالطبع وقوعبولان غوغالرده برطاقم تلفات وضرر وزیان‌وقوعبولدیغنی کورمك وایشتمك‌دولت‌ایچون‌پك‌بیوك ضایعاتدن‌وکدرلی‌احوالدندر تأسف اولنور که‌دولتك اجزاسندن برمملکتده‌بوقدر ضایعات اوله‌یور • یازق که بونجه چولق چوجق و فقرا و ضعفا صوچسز‌وقباحتسز‌اوله‌رق‌ایاق‌التنده قاله‌یور • صربستانده ایش باشنده اولوب مملکتك واهالینك منافعنه و معموریت وآسایشنه خدمت ایده جك آدملر خلقی صویوب الارندن

الدقلری اقچه‌لری طوب وتفنك ومهماته‌ویردیلر . بو نکله کندو حرص و طمعلرینه خدمت ایتمك نیتنده بولندیلر . لکن خلقك کندو فاملیاسنی واولادو انسابنی اداره ایتمك ایچون برکدیردیکی پاره‌لری ینه انلری تخریب ایده‌جك بر یوله قوللانمش اولدیلر

ای صرپلولر معلومکز اولسونکه اسلام وخرستیان بالجمله افراد تبعه بلا استثنا دولتك اولادیدر دنیاده اولادینك ضرر ینی استیان بابا یوقدر بناء علیه دولتك صرب بستانه عسکر ادخالندن مقصدی صرب بستانی واهالیسنی تخریب ایتمك ایچون دکلدر انجق هیچ سبب یوغیکن بو قدر مدت راحت یشایان خلقی شو ضررلره اوغرادانلری وسلاح ایله دولته قارشو طورانلری تأدیب ایچوندر اهل عرض وکندو حالنده اولان ارکك وقادین وکوچك و بیوك کافهٔ اهالی دولتك حفظ وامانی التنده‌در و دولت علیه‌نك صرب ملتی حقنده حسن نیات وتوجهاتی هیچ بر وقتده تغیر ایتمدی و ایتمیه‌جکدر دولتك الك بیوك امید و ارزوسی بر طاقم فنا آدملرك وکندو منفعتلری ایچون فنالق استیانلرك صرب بستان ایچنه ایقاع ایلدکلری قار یشقلقلرده اهل عرض اهالینك مالاً و بدناً بر ضرره اوغرامامسی و مملکتلرینك خراب اولمامسی وخصوصیله قادینلرك وچولق چوجقلرك واختیار وبیچاره‌لرك حمایت وصیانت ایدلمسی مسئله‌سیدر

بناء على ذلك بتون قوماندانلره باب عاليدن امر و يرلدى كه
صر بستان اهاليسندن قنغى محل وقنغى كوى اهاليسى عساكر
شاهانه قوماندانلرينه كلوب و سلاحلرينى تسليم ايدوب
دخالت ايدر ايسه جان ومالي واولاد وعياليله محافظه وامان
التنده طوتلسون و بويله امان التنه الينمش برقريه نك و ياخود
برطاقم خلقك مال وجاننه عسكردن وسائره دن تجاوز ايدنلر
اولور ايسه شديداً تأديب اولنسون و بووجهله سلاحنى تسليم
ايدوب دخالت ايدنلر تكرار طريق اطاعت و صداقتدن
عدول ايدر ايسه انك جزاسيده اكاكوره اغر اولسون اشته
صر بلولره بو اعلانامه ايله بيان اولنوركه جان ومالنى واولاد
و عيالنى صحيحاً دولتك تحت حمايت و محافظه سنه توديع
وامانت ايتمك استيان وبو وجهله استيماندن كيرو دونميه جكنه
قوت قلب ايله معتقد اولنلر اول امرده بالذات و يابالواسطه
الك يقينده بولنان قوماندانه مراجعت ايدوب بيان حال ايتملرى
لازمدر بو اعلان اوزرينه ترك سلاح ايتميوب طريق
عصيان و شقاوتده مصر اولنلرك وزر و وبالى كندو
اوزرلرينه در

[٢١]

صرب بکنك بیانامه‌سی

مایسك یکرمی یدیسی تاریخلی تلغرافنامهٔ عاجزانه‌مده سلطنت سنیه و صرب امارتی بیننده بر اتفاق دائمینك استحصالی ضمننده باب عالی ایله خالصانه ایضاحاته کیرشمك اوزره مخصوص بر مأمور کوندره‌جکمی طرف سامی صدارتپناهلرینه اشعار ایلمشیدم مایسك اوتوز بری تاریخلی جوابنامهٔ سامیلرنده بنده‌لرینی بو تصوری اجرایه تشویق بیورمدیغکز مثللو دیکر طرفدن باب عالینك ویردیکی تأمینات مصلحانه ایله برابر صربستان حدودینه طوغری حرکات جسیمهٔ عسکریه دخی وقوعه کتورلمش و حسین عونی پاشانك صربستانی عادتا باشی بوزوق و چرکس و ارنود و حتی آسیانك ایچرو طرفلرندن کتوریله‌جك کرد قبائل وحشیه سنه یغما ایتدیرمکدن عبارت اولان تصورینك اجراسنه باشلانلمشدر بو خونریز طوائف بلغارستانده هنوز ایقاع ایتدکلری حالات مدهشه‌یی شمدی صربستانده دخی تجدید ایلمکه حاضر اولدقلری حالده بتون حدود بوینه تجمع ایدیورلر تهلکه‌نك بو وجهله تقربندن ناشی درسعادته بر مأمور مخصوص اعزامندن فراغت و ازدل و جان آرزو ایلدیکم اتفاقه دسترس اولمق ایچون طوغریدن طوغری‌یه ذات سامی صدارتپناهلرینه مراجعت ایلمکه مجبور اولدم

اول امرده بو اتفاقك استحصالی مقصدینه مبنی یوماً فیوماً
تزاید ایلمکده اولدیغنی کوردیکمز اغتشاشك اصل ومنشائی
حقنده نظر دقت علیه‌لرینی جلب ایدرم شویله که بوسنه
وهرسك اهالیٔ خرستیانیه‌سی یرلی بکلرك مظالم وتعدیاتندن
ومأمورینك سوء استعمالاتندن چاره‌سز قاله‌رق اره‌صره
تحملکداز اولدیغنی عمومك تصدیق ایلدیکی بو حاله قارشو
سلاح اللرنده پروتستو ایدرلر ایدی وبو حرکتلرك هر
بری دخی اذهانی هیجانه دوشوره‌رك اقوامك تعصبنه یکیدن
برقوت اعطا وباب عالیجه ازسرنو تدابیر تنکیلیه‌یه تشبث
ایلمك وظیفه‌سنی ایجاب واوروپا آسایشنجه برتهلکهٔ جدیده
وقوعنی انتاج ایده‌كلور ایدی کیمسه‌نك ایشنه کلمیان بوحال
خصوصاً امارت ایچون ممالك مذکوره‌یه مجاورتدن ودوچار
خلل اولان هرکونه منافعدن ناشی مضر اولمقده‌در وحتی
صرب اداره‌سنك آسایشی برکمال اولدیغی زمانلر بیله
صربلولرك ایالات مذکوره اهالیسیله هرصورتله اجرا
ایتدکلری مناسباته بوسنه مأمورلری جانبندن ایقاع اولنان
حائله‌لردن دائما باب عالی‌یه شکایت ایده‌جك برسببی بولنور
ایدی تجار واصناف وزراعمزدن مصالح ذاتیه‌لری ضمننده
کیدنلر منتظم پساپورطلری حامل ایکن بنه بوسنه مأمورلرینك
اساسلی اولدیغنی اثباته بر وقتده نائل اوله‌مدقلری بهانه‌نز
ایله محبسه القا وسوء معامله‌یه دوچار ایدلمشلر وصویلمشلر

واکثریا اعدام بیله اولنمشلردر

اهالیمزدن بوسنه و هرسکده سیاحت ایدنلرك حریتنه و مال و جاننه وقوعبولان تعرضات نهایت صربستانك اولاری بو مملکتلر ایله اولدقجه واسع اجرا ایتدیکی تجارتی شو صوك زمانلرده پك جزئی درجه‌یه تنزیل ایلمشدر صربستان ایالات متجاورهٔ شاهانه‌ده بر اختلال ظهور ایتدیکی کبی یالکز بویوزدن متضرر اولمیور دائما الك زیاده تأسفی موجب اولان حال اختلالك امارت اهالیسنجه معنا حاصل ایلدیکی اثردر چونکه اولوقت بالجمله منافعه هب بردن خلل کلمکده و اغراضك عمومی غلیان ایلمکده و صرب امارتی غایت نازك بر موقعده بولنمقده‌در هرشیدن محروم بر طاقم مهاجرلر آقین آقین صربستانه کله‌رك اهالی و حکومته بار اولیور و حدودمز اوزرنده تجاوزاتك وقوعی تکثر ایدیور و چاپولجی کروهلری اکثریا عساکر نظامیه بلوکلریله برلکده کویلرمزه قدر دخول بوله کلیسالری صویوب و حیواناتی ضبط ایدوب کیدکلری یرلری احراق و سکنه‌سنی قتل و اعدام ایلیورلر و اشبو تعرضات اوزرینه اهالیمز دخی جان و مالللرینی محافظه ایچون سلاحه صارلمغه مجبور اولیور زراعت ترك و تعطیل اولندی تجارت طوردی و اعتبار مالی محو اولدی

صرب امارتی دائما بو فنالقلرله و دها سائر شیلر ایله

اوغراشه کلمش ایسه‌ده هله اون آیدن یعنی اختلال حاضرک
ظهورندنبرو پك صیقندی چکمشدر . حدودمز کیچن
صوك بهاردن برو عسکردن کلیاً خالی ایکن باب عالینك اورایه
فرقه‌لر سوق ایتمسی و حالا بونلری ابقا ایلمسی چکدیکمز
فنالقلری درجهٔ نهایه‌یه کتورمشدر . صربستان اهالی
و حکومتنك سلطنت سنیه‌یه هر زمانده و حتی اك نازك وقتلرده
کوستردیکی صداقت کامله‌یه باقیلور ایسه هیچ برسببی اولمیان
بو حرکت تهدیدیه هم خلقه زیاده‌سیله تأثیر ایتمش و هم‌ده
صربستانی محافظهٔ مملکت ایچون کورینان لزوم اوزرینه
بیوك فداکارلقلر اختیارینه مجبور ایلمشدر . محاربه‌ایتمدیکمز
حالده ینه حربك بالجمله نتایجنی چکمکده‌یز . بنده‌لری باب
عالینك و دول معظمه‌نك ویردکلری قراره کمال مرتبه رعایت
ایلمکی اعتیاد ایدنمش اولدیغمدن انلرك احوال اسف اشتمالری
جمله‌نك معلومی اولان خرستیانلرله پك مشغول اولدقلرینی
کورنجه داخلاً اوغرایه‌جغم مشکلات نه‌قدر عظیم ایسه‌ده
اهالیٔ عاصیه‌نك چکدکلری حاله نهایت و یرلمسیله امارتك
اوغرادیغی فنالقلرك و حتی علت موجبه‌سی محو و زائل
اوله‌جغی اعتقادینه مبنی دول مشار الیهمك نتیجهٔ مساعیسنه
انتظار ایلمکه قرار ویردم . حیفا که عمومك بکلدیکی شی
حاصل اولمدی خرستیانلر استقباللرندن امین اوله‌جق درجه‌ده
تأميناته نائل اوله‌مدقلرندن عصیانده اصرار و اسلاملر ایسه

ذات شوكتسمات جناب پادشاهینك نیات انسانیتكارانه‌سنه
قارشو ظلم و تعدیلری ایشیدلمامش مرتبه تزییده اجتسار
ایدیور و عساكر شاهانه دخی حدودمز اوزرنده منویات
جدالكارانه‌لرینی اظهارده دوام ایلیور ·

بو حال ارتق صربستانك مادی و معنوی خرابیتنی موجب
اولمدقجه امتداد ایده‌میه‌جكندن و خامت مصلحتك اجباریله
باب عالینك بو حاله برنهایت و یرمك حقنده اولان مساعیسنه
نه مثللو وسائطله معاونت ایده‌بیله‌جكمی تدقیق ایلمدم حاشا كه
سلطنت سنیه‌نك قوهٔ عسكریه‌سی استحصال مقصده كافی
اولمدیغی بر وقتده خاطریمه كلمش اولسون فقط اختلالك
برمدت ایچون مندفع اولمسیله اروكج ایلروده تكرار ظهور
ایتمیه‌جكنی و عصاتك تنكیل ایدلمسیله وقت وقت اختلالی
میدانه كتورن سببلرك زائل اوله‌جغنی امید ایتمك قابلمیدر
واقعا اصلاحاته دائر مكرراً ایدیلان تجربه‌لر باب عالیجه ایراث
فتور ایلمامش ایسه‌ده بو اصلاحات اهالی حقنده سطحی قالیور
و اجراآتی لسان و اخلاق مملكتجه اجنبی بر اداره الینه
دوشه‌رك بو اداره دائما نهایتنده تبعهٔ ملوكانه‌یی دولتدن تبرید
ایدیور ایشته اختلالك بوسنه و هرسك ایالتلرنده ظهوریله
حال دائمیده قالمسی بو سببه مبنیدر و بویله‌لكله باب عالی دخی
كندی نفوذ و حكومتنی اصلاحات حسنه سایه‌سنده تأكید
ایتمش كوره جكنسه علی الدوام تدابیر تنكیلیه‌یه مراجعتله

بیتاب قالمغه مجبور اولمقده‌در که اون ایدنبرو کیتدکچه فنالشان اشبو احوال مخربه‌نك ضرری یی چکمك صرب بستانه قسمت اولیور صرب بستانك اجزای متممه‌سندن بولندیغی ممالك شاهانه‌یی علی الدوام ظهور ایدن مشکلاتدن خلاص ایتمکده باب عالی یه نه طریق ایله معاونت ایتمکلکم میسر اوله‌جغنی تحقیقه بنده‌لرینی سوق ایدن مطالعات بالاده عرض ایلدیکم شیلردر • ومقصده وصول ایچون دخی برطریق واردر که بوده صرب بك قوهٔ عسکریه‌سنی ممالك شاهانه ایله امارتك منافع مشترکه‌سنده استعمال ایلمکدر عساکر صربیه ملیتجه اهالیٔ عاصیه ایله متحد نفوسدن مرکب اولمق حسبیله البته سکنه واهالینك اکثریت عظیمه‌سی طرفندن کمال ممنونیتله تلقی وقبول اولنور واقعا اهالیٔ مرقومه حقانیت وانتظامه مستند ومذاهب مختلفه اصحابنك مساوات کامله سنجه تأمینات کافیه‌یی موجب اوله‌جق اولان برحالك تأسیسنه میل ورغبتدن بشقه برشی کوستر مزلر سلطنت سنیه‌نك بقاسی وتمامیت ملکیه‌سی قاعده‌سندن انحراف ایتمکسزین حصول مصلحته معاونت ایلمك ایسه بنده‌لرنجه موجب افتخاردر •

صورت تسویهٔ مشروحه‌نك سلطنت سنیه‌جه مالیه وپولتیقه وعسکر خصوصنده موجب اوله‌جغی محسنات درکاردر ودولت علیه‌نك تمامیت ملکیه‌سنی الك زیاده التزام ایدن صرب اهالیسی کندو منفعتلرینی دولت علیه‌نك منافع

عمومیه‌سی واوروپا پولتیقه‌سنك مقتضیاتی ایله توفیق ایتمك لزومنی بیان دکلدرلر باب عالی صرب بلولرك املارینی ترویج ایلدیکی حالده انلری شرقك ظل ظلیل پادشاهیده محافظهٔ استقلالیت و تمامیت ملکیه‌سی قاعده‌سنی ممالك شرقیهٔ خرستیانیه‌ده نشر و تعمیم ایلمکه اقدام ایتمش و بوصورتله صربستان شرقی یه شرق واسطه‌سیله ایلرولمکده کندوسنه طرف صمدانیدن کوندرلمه برمعین اولمش اولور ٭

بو تکلیف ایلدیکم طریق الیوم ممالك عاصیه‌نك واو یوزدن صربستانك دوچار اولدیغی فلاکتلرك منع تکرریچون الك امنیتلی بریول اولدیغنه جزم یقین حاصل ایلدیکم جهتله اساس افکاریمی ذات سامیٔ حضرت وکالتپناهیلرینه کشف وایضاحه مجبور اولدم بالاده عرض ایلدیکم مطالعاتدن ناشی بونی بر وظیفهٔ مجبره اوله‌رق ایفا ایدیورم دیکر طرفدن نیات مروت غایات پادشاهی سفك دمائی منع ایتمك و اعادهٔ معموریتی نخبهٔ آمال ملوکانه‌لری بولنان الکالری خرابیتدن قورتارمق جهتنه معطوف اولدیغی بنده‌لرجه مجزوم اولمغله بوجزمدن فراغت ایده‌مم دولت علیه ایله صربستانك منافع مشترکه‌لرینه موافق برحالك تأسیسنه امارتك قوهٔ عسکریه‌سنی استعمال ایله معاونت ایتمك مقصدینه مبنی شو افکاری فعله اخراج ایتمکلکه قرار ویردیکمی ذات سامیٔ وکالتپناهیلرینه بیان ایدرم ٭

ایعدی چاپوجی کروهلر ینك محل ومأوازینه اعاده سی خصوصنی مأمور ین سلطنت سنیه یه امر واشعار و عساکر شاهانه یه دخی سلطنت سنیه نك تمامیت ملکیه سنی محافظه قاعده سنی ارزو ایلدیکم وجهله نشر و اعلان ایده بیلمك ایچون صرف ایلیه جکم مساعیده ایقاع موانع ایتماملرینی تنبیه و اخطار ایله امور متشبثهٔ عاجزانه مده مظهر تسهیلات بیورلمقلغمی رجا ایدرم بیان حال احترامات فائقه نك تجدید تأميناتنه وسیله اتخاذ قلندی *

[۲۴]

بیاننامه

صربستان وظائف تابعیتنی اونودرق و معاهداتدن منبعث تعهداتنی طانیمه رق ایالات شاهانه یی استیلایه تصدی ایلدیکی صربده حکومت سنیه کندوسنه و کرك تحت تابعیت پادشاهیده بولنان اهالی یه قارشو اشبو احوال مهمه ده سالك اولدیغی مسلك حرکتك اسبابنی شرح و بیان ایلمکه مجبور اولمشدر هرکس باب عالینك صرب امارتنه مرورنا اعطا ایلدیکی امتیازات ومعافیاتك درجهٔ قیمتنی تقدیر وموقعی معاهدهٔ دولیه ایله تعیین وتنظیم اولنمش ایکن ینه کندوسنه

مؤخراً شایان بیورلمش اولان مساعداتی دخی تخطر ایده
بیلور واقعا صرب بستانك فتح و تسخیر اولندیغی کوندن
صحایف تاریخی برطاقم الطاف و مساعدات تاجداری ایله
مالامالدر که بونی کیمسه انکار ایده‌مز

صرب امارتی بوسایه‌ده بتون مستثنا بر اصول
اداره‌یه مالك اولدیغندن اهالینك قابلیتنه کوره وضع اولنان
نظامات دخی کندوسیچون اندن استفاده ایله ترقیات صحیحه
استحصالنه مساعد بولنمشیدی امارت اوبله اصولاً و منتظماً
ترقیٔ سعادت حالندن برطاقم نتایج حسنه ظهوری مأمول
و منتظر ایکن مملکتلرینك منافع حقیقیه‌سنی واهی برشهرته
فدا ایلیان بعض اصحاب طمع و فساد سرکاره کچه‌رك اسکی
شرطنامه‌نك احکام اساسیه‌سنی آمال ذاتیه‌لرینه کوره تعدیل
ایتدکلری وافکار عمومیه‌یی قولایلقله جلب ایله اذهانی
تخدیش ایتمك صرب اهالیسنك استقباللرنجه خاطرلرینه بیله
کتورمدکلری حالی مرآت خیاللرنده تجسم ایتدیرمکله انلری
مشاغل آسایشکارانه‌لرندن الیقوب کندی مقاصد مجرمانه
و کستاخانه‌لرنده آلت اتخاذ ایده‌بیلمك ایچون مطبوعاته
صورت مطلقه‌ده سربستیت اعطا ایلدکلری کون ترقیات
مذکوره بردن بره منقطع اولمشدر . بو آدملر هر سنك
اختلالنك بدایتندنبرو طور و حرکتلرینه برخصومت
شکلی ویرمکدن خالی قالمدقلرندن بیطرفلغه تمامیله رعایت

ایلدکلرینه وحرکتلری قرین صدق واخلاص اولدیغنه
دائر درمیان ایتدکلری برطاقم واهی افادات مسلکلرینی
ستر واخفایه بر وقتده مدار اوله مامشدر . اختلالی ممالک
متجاوره یه طاغتدقلری جاسوسلر واسطه سیله علولندیریلان
وید اقتدارلرنده بولنان وسائط مادیه ومعنویه ایله حمایه
وتزیید ایدن انلردر اختلاله بونجه فداکارلقلرک اختیارینی
وبونجه پریشانی وخرابیتک ونفوسجه بونجه تلفاتک وقوعنی
موجب اوله جق مرتبه قوت وانتظام ویرن عصاته سلاح
ومهمات وبرچوق معین تدارک ایلدکدن بشقه مملکتلرینک
معاهدات ایله حائز اولدیغی موقعی بی محابا سوء استعمال ایله
صربستانی هم محل شقاوت وهم ده عساکر شاهانک اوکندن
فرار ایدن اشقیایه ملجأ ومرکز اجتماع حالنه کتورن ینه
انلردر . رؤسای اشقیا تعلیماتلرینی بلغراددن الدقلری
وصربستانده حکومتک کوزی اوکنده تشکل ایدن متعدد
فرقه لر کلوب عسکرمزه هجوم وکویلری غارت واحراق
وکندو خالنده کی اهالی یی اعدام وچکدکلری یرلری خراب
وویران ایلدکلری بوکونکی کونده مرتبهٔ ثبوته واصل
اولمشدر .

امارتک شو طور ومسلکی مغایر صدق وطویت
ومستلزم مفسدت اولدیغی حالده باب عالینک ینه برسنه دن
برو القاآت متوالیه یه قارشو نه مرتبه تأنی واعتدال ایله

حركت ایلدیکی جمله‌نك معلومیدر . صربستانی او یله سرسری کارانه تسبثلره سوق والغا ایدن ادملر تصمیمات واقعه‌لرندن نکول ایتمك شویله طورسون حکومت سنیه‌نك تمایلات مصلحانه‌سندن بالاستفاده تدارکات حربیه کافیه بولنده خزینه وواردات مملکتی افنا واختلاله آچیقدن آچیغه داخل اولمغه حاضرلندقلرینی ایما ایتمشلر و بوصورتله بوسنه وهرسك عصاتنه امارتك قریباً وحرباً وقوع مداخله‌سی امیدیله قوت و یرمشلردر .

باب عالی کیتدکچه فنالشمقده اولان بو حالدن بحق اندیشه‌یه دوشه‌رك مجرد اهالی‌یی تلاشدن قورتارمق واشقیا فرقه‌لرینك تجاوزات وخساراتنه برنهایت ویرمك ایچون صرب وقره‌طاغ خط امتیازلری اوزرینه برمقدار عسکر سوق ایتمکه مجبور اولمش و صکره‌دن ایشلر برراده‌یه کلمشدر که صربك تدارکات حربیه فوق العاده‌یه تشبث و ولایات شاهانه جوارنده عسکر جمع ایتمسندن طولایی حکومت سنیه‌جه بلغراددن رسماً ایضاحات صریحه وقطعیه طلبنه لزوم کورنمشدر . پرنس میلان کوندردیکی جوابنامه‌ده حرکات واقعه‌سنی حقلو کوسترمك وافکار عمومیه‌یی اغفال ایلمك اوزره کندو اداره‌سنك افعال مجرمانه‌سندن ایلرو کلان تدابیر عسکریه‌مزدن شکایته قالقیشه‌رق و کندو ایتدکلرینی بزه اسناد ایدرك مسؤلیتی اوزر یمزه آتمغه چالشمشدر .

پرنس مومی الیه جرأتی دها ایلرو کوتوروب بوسنه نك اعادهٔ اسایشی ماده سنه کویا معاونت مقصدیله صرب عسکرینك قطعهٔ مذکوره یه ادخالنه مساعده ایلمکلکمزی طلب وموافقت ایتمسه ك بیله ینه ایتدیکی تکلیفك اجراسنی تصمیم ایتمش اولدیغنی بیان ایچون بر مکتوب دخی کوندرمش وبو صره ده درسعادت قپو کتخداسنه بر و یر کوی سنوی یه مقابل بوسنه ادارهسنك صربه حواله اولنمسنی استدعا ایچون مأموریت ویرلمشدر . صربلولر مکتوب مذکوری کوندردکدن ایکی کون صکره جوابمزه بیله انتظار ایتمکسزین همان ممالك شاهانه نك بعض محللرینه هجوم ایلدیلر .

حال وحرکتنده ذاتاً اثر صداقت کورلمامش اولان قره طاغ پرنسی دخی اوکونه بر تلغراف کوندروب باب عالی ایله مشکوك بر حالده جریان ایدن مناسباتی قطع ایله اعلان مخاصمات ایلدیکنی بیلدیرمشدر ایشته صرب وقره طاغ پرنسلری مراملرینی افاده ایله برابر اجرایه تصدی ایلمش اولدقلرندن حکومت سنیه ایچون شو تجاوزاتی قوهٔ عسکریه ایله دفع ایتمکدن بشقه چاره قالمامشدر .

باب عالی ایالات ممتازه نك دولت متبوعه لرینه قارشو موقعنی تعیین ایدن پارس معاهده سنی امضالمش اولمق حسبیله بو معاهده یه تماًمیله ونهایت درجه یه قدر رعایت ایلمکه سعی ایدرك بولندیغی دائرهٔ اعتدالدن چیقمغه انجق کندوسنه

شدیداً هجوم اولندقدن صکره قرار و یرلمشدر ٠

صرب امارتی جانب باب عالیدن اعطا و پارس معاهده سیله رسماً تأمین اولنان امتیازات و معافیاتدن منبعث محسناتی اعلان مخاصمات ایتمسیله غائب ایلدی مادامکه صرب و قره طاغ پرنسلری اوروپانك نصایحنی مصرانه رد و بالجمله وظیفه و تعهدلرینی نقض ایدرك سلاحه طورانمشلردر ارتق بو محاربهٔ مجنونانه نك نتیجه سنده کندولری ایچون حاضرلدقلری حالك ظهورینه منتظر اولملری لازم کلور بزم اعتدال و ملایمته صوك درجه یه قدر رعایت ایلدیکمزی بتون اوروپا تصدیق ایدر اتخاذ ایلدیکمز حرکت مسالمتکارانه واقعا بزجه خیلی فداکارلقلری موجب اولمش ایسه ده بونی مجرد صلح و آسایشی وقایهٔ اختیار ایلدك ٠

صرب و قره طاغ امارتلری فائده لرینی دها ایو اکلایه رق سفك دمائی و محاربه نك مصائب لاتحصاسنی منع ایچون بزمله هم افکار اوله جقلرینی و نتایجی شمدیدن تعیین اولنه میه جق اولان محاربهٔ حاضره یه کیریشمکلکك مسؤلیت وخیمه سنی درعهده ایلمکدن استنکاف ایلیه جکلرینی صوك وقته قدر امید ایدر ایدك مادامکه قضیه برعکس اولمشدر بز دخی حقمزه کوه نه رك و دعوامزك حقانیتنه استناد ایدرك اچیلان محاربه یه شدتله دوام برله ممکن اولدیغی مرتبه چابك بتورمکه صرف ما حصل اقتدار ایده جکز و بو صورتله اهالینك مادی

ومعنوی نائل رفاه وسعادتحال اولملری ضمننده ممالك سلطنت
سنیه‌یه‌جه اجراسی ارادهٔ قطعیهٔ جناب پادشاهی اقتضاسندن
اولان اصلاحات و تنظیماتك برآن اول اجراسنه تشبث
قلنه‌جغندن بلا استثنا بالجمله تبعهٔ ملوکانه‌نك کندو مملکت
وراحتلرینك دشمنیله بالمجبوریه اچیلان شو محاربه‌ده سلطنت
سنیه‌نك موفقیتنه دعا ومعاونت ایلیه‌جکاری مجزومدر ٭

[٢٣]

طلبهٔ علوم طرفندن کوکلی خرستیان عسکرلرینه
بیاننامه

ای خرستیان یولداشلر

دولت علیه‌نك دشمنلرینی تربیه‌یه کافی عسکری وار فقط
بزده برقوهٔ معاونه اولمق اوزره کوکلی صنفنه یازلدق ٭
چونکه بزم شریعتمزجه الك بیوك عبادتدر و بزلر کندی جان
وعرض ومالمزی نصل محافظه ایدرسه‌ك سزك جان وعرض
ومالکزی دخی عینیله اویله‌جه محافظه‌یه بورجلی‌یز شریعتمز
بزه بویله امر ایدیور سزك دینجه بویله برمجبوریتکز یوق
ایکن بیمزده مشترك اولان وطنك محافظه‌سی ایچون سزده
بزم یولداشلغمزی اختیار ایلمشسکز سزه تشکردن بشقه برشی

دیه‌میز اتاجغمز قورشـونك هدفی بردر برلکده پك کوزل حرکت ایدرز . اثنای سفرده مراسم عبادتکزك اجراسنه طرفمزدن بر کونه صعوبت ایراث ایدلمك احتمالی یوقدر . ایدلمیه‌جکنی سزده رعنا بیلورسکز فقط شریعت اسلامیه اقتضاسندن اولان شو بر قاچ خصوصده سزدن موافقت تامه استرز .

اولا مادام که جنکه کیدیورز دیمك اولور که آدم اولدرمکه کیدیورز فقط دشمنلرمزی اولدیره‌جکز یوخسه اوکمزه کلان آدملره سلاح چکمیه‌جکز بزه قارشـو کلان دشمنلری بولدیغمز یرده دپه‌لیه‌جکز لکن انلرك قاریلرینه چوجقلرینه و پیر فانی اولنلرینه تعرضدن شریعتمز بزی شدیداً منع ایدر .

کچنده بلغارستان اشقیاسندن بعضلرینك یاپدقلری کبی انسانی آتشده یاقق دخی بزجه جائز دکلدر و برده بزلر هر دقیقه‌سنی الك بیوك عبادت بیلدیکمز بو سفر اثناسنده همشهریلرمزه ظلم وجفا ایتمك وجبراً یم ویه‌جك المق کبی قول حقندن بغایت احتراز ایلرز .

ایشته بزم سزه یولداشجه و ارقداشجه تکالیف اساسیه‌مز بونلردر . بونلره مخالف حرکت ایدنلری کوردیکمز کبی منع ایتمك وایتدیرمك وظیفهٔ نظیفه‌مزدر سزلك دخی بو خصوصلرده بزه موافقت ایده‌جککزده شبهه ایتمیز .

هایدی ارقداشلر دشمن اوزرینه برلکده کیدهلم ۰ انسانیته یاقیشهجق وجهله مردانه حرکت ایدهلم ۰

[٢٤]

امام المسلمین جنون مطبق ایله مجنون اولمغله امامتدن مقصود فوت اولسه عهدهسندن عقد امامت منحل اولورمی
الجواب بیان بیوزیله الله اعلم اولور کتبه الفقیر حسن عفی عنه

خداوندکار سابق سلطان مراد خان حضرتلرینک دوچار اولدقلری علتك ماهیتی حقنده کچن ایلولك یکرمیسی تاریخیله تنظیم و اعطا ایلمش اولدیغمز راپورطده جزم و اعتقادمزجه علت مذکورهنك برداء عضال اولدیغی بیان ایلمشیدك شمدی شوراسنی دخی علاوه ایدرزکه شاید خاقان مشار الیه حضرتلری برمدت مدیدهدن صکره خلاف مأمول

ایولشسة بیله قوای مدرکه وسلامت عقلیه‌سنی تمامیله کسب ایده‌مزلر .

امضا	امضا
انکلتره سفارتخانه‌سی طبیبی	فرانسه سفارتخانه‌سی طبیبی
دیقسون	ماروان

امضا	امضا	امضا
مونجری	عاکف	المانیا سفارتخانه‌سی طبیبی

امضا	امضا
	موليخ
اوستریا سفارتخانه‌سی طبیبی سوقو	قاسطوری

فهرست

فهرست